

A KÖZPONTI STATISZTIKAI HIVATAL NÉPESSÉGTUDOMÁNYI KUTATÓ INTÉZETÉNEK
ÉS A MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA DEMOGRÁFIAI BIZOTTSÁGÁNAK
KÖZLEMÉNYEI

29.

KÖZPONTI STATISZTIKAI HIVATAL
NÉPESSÉGTUDOMÁNYI KUTATÓ INTÉZET

Igazgató: Dr. SZABADY EGON

*A felvételi, feldolgozási munkákat irányította
és a tanulmányt írta:*

Dr. NEMESKÉRI JÁNOS

A mintavételi eljárás megbízhatósági vizsgálatát végezte:

Dr. BENE LAJOS

Készült:

HARSÁNYI KÁROLY

VARGA GYULA

közreműködésével

Lektorálták:

Dr. GYULAY FERENC

Dr. FEHÉR MIKLÓS

Kiadó: Statisztikai Kiadó Vállalat
Budapest, II. Keleti Károly u. 18/b.
Felelős vezető: Kecskés József igazgató
Borítóterv: Bogár Imre
Formátum: A/4 Terjedelem: 32 (A/5) iv Példányszám: 800
Statisztikai Kiadó Vállalat, Nyomdaüzem - 68470

**1966. ÉVBEN EGYETEMI (FŐISKOLAI)
FELVÉTELRE JELENTKEZETEK DEMOGRÁFIAI
ÉS TESTFEJLETTSÉGI VIZSGÁLATA**

BUDAPEST

1970/3

TARTALOMJEGYZÉK

	Oldal
ELŐSZÓ	11
A VIZSGÁLAT ELMÉLETI ALAPJA, TÁRGYA, CÉLKITŰZÉSE	13
MÓDSZERTANI MEGJEGYZÉSEK	16
AZ ADATOK ISMERTETÉSE	
1. Az egyetemi (főiskolai) felvételre jelentkezők demográfiai, társadalmi adatai	19
1.1 Nem, életkor, családi állapot	19
1.2 Középfokú iskolai végzettség	20
1.3 A választott egyetem (főiskola)	20
1.4 A szülők születési helye	22
1.5 A szülők életkora	22
1.6 Születési sorrend és az életben levő testvérek száma	24
1.7 A szülők foglalkozása a vizsgált személy születésekor és a vizsgálat idején.....	26
1.8 A családfő foglalkozása a vizsgált személy születésekor és a vizsgálat idején ---	28
1.9 Középfokú tanulmányi átlag	31
1.10 A felvételt nyertek tanulmányi átlaga	33
2. Az egyetemi (főiskolai) felvételre jelentkezők életkörülményei	35
2.1 A vizsgáltak és a szülők családi helyzete	35
2.2 Lakáskörülmények	36
2.3 A szülők együttes havi keresete	37
2.4 Táplálkozás	39
2.5 Kiállott betegségek, egészségi állapot	42
2.6 Sportolás	46
3. Az egyetemi (főiskolai) felvételre jelentkezők testi fejlettsége	48
3.1 Testmagasság (termet)	48
3.1.1 Testmagasság nem és életkor szerint	49
3.1.2 Testmagasság a szülők születési helye szerint	53
3.1.3 Testmagasság a választott egyetem (főiskola) szerint	55
3.1.4 Testmagasság a szülők, valamint a családfő foglalkozása és foglalkozás- változása szerint	57
3.1.5 Testmagasság és a teljes értékű fehérjefogyasztás	60
3.1.6 Az 1966. évben Budapesten felvételre jelentkezők és az 1935-1966. évek között vizsgált egyetemi (főiskolai) hallgatók termet adatainak össze- hasonlítása	62
3.2 Testsúly	77
3.2.1 Testsúly nem és életkor szerint	77
3.2.2 Testsúly az anya születési helye szerint	81
3.2.3 Testsúly a családfő foglalkozása és foglalkozásváltozása szerint	81
3.2.4 Testsúly és a teljes értékű fehérjefogyasztás	82
3.2.5 Testsúly és a szülők együttes havi keresete	84
3.2.6. Az 1966. évben Budapesten felvételre jelentkezők és az 1935-1966. évek között vizsgált egyetemi (főiskolai) hallgatók testsúly adatainak	85
összehasonlítása	85

	Oldal
3.3 Testarány jelzők -----	98
3.3.1 Kaup jelző -----	98
3.3.2 Livi jelző -----	99
3.4 Szélességi méretek, mellkaskerület -----	100
3.4.1 Vállszélesség -----	100
3.4.2 Mellkaskerület -----	104
3.4.3 Csipőszélesség -----	110
3.5 A kéz szorító ereje -----	113
3.6 Testalkat és fontosabb testméretek -----	114
3.7 Vérnyomás -----	119
3.8 Látásélesség -----	120
4. Az egyetemi (főiskolai) felvételre jelentkezők mintavételi adatainak megbízhatósága-----	
4.1 A mintavétel módjának jellemzése a megbízhatósági számítások szempontjából	121
4.2 Antropometriai mérési átlagok megbízhatósági határai -----	121
4.3 Átlagok különbségének mintavételi hibája -----	123
4.4 Az egyetemi hallgatók 1940/41, 1945/46. és 1966.évi mérési adatai közötti különbségek szignifikáns volta -----	126
4.5 Alternatív ismérvek megbízhatósági határai -----	127
4.6 Nemek szerinti rétegzés számításba vétele alternatív ismérveknél -----	128
5. Összefoglalás -----	130
6. Irodalom -----	135
7. Fogalmak magyarázata -----	138

TÁBLÁK

1. DEMOGRÁFIAI, TÁRSADALMI ADATOK		
1.1	A vizsgált személyek életkor és választott egyetem (főiskola) szerint	
1.1.1	Szám szerint	149
1.1.2	Százalékban	150
1.2	A vizsgált személyek száma és százalékos megoszlása a végzett középiskola és a választott egyetem (főiskola) szerint	151
1.3	A vizsgált személyek a szülők születési helye szerint	
1.3.1	Szám szerint	152
1.3.2	Százalékban	153
1.4	A vizsgált személyek a szülők életkora szerint	
1.4.1	Szám szerint	154
1.4.2	Százalékban	155
1.5	A vizsgált személyek az életben levő testvérek száma és a családfő jelenlegi foglalkozása szerint	
1.5.1	Szám szerint	156
1.5.2	Százalékban	157
1.6	A vizsgált személyek szüleinek foglalkozása a vizsgált személy születésekor	
1.6.1	Szám szerint	158
1.6.2	Százalékban	159
1.7	A vizsgált személyek a szülők jelenlegi foglalkozása szerint	
1.7.1	Szám szerint	161
1.7.2	Százalékban	162
1.8	A vizsgált személyek családfőinek foglalkozása a vizsgált személy születésekor és jelenleg	
1.8.1	Szám szerint	164
1.8.2	Százalékban	165
1.9	A vizsgált személyek választott egyetem (főiskola) és a családfő jelenlegi foglalkozása szerint	
1.9.1	Szám szerint	166
1.9.2	Százalékban	167
1.10	A vizsgált személyek választott egyetem (főiskola) és a családfő foglalkozásváltozása szerint	
1.10.1	Szám szerint	168
1.10.2	Százalékban	170
1.11	A vizsgált személyek az egyetemi felvétellel járó lakóhelyváltozás és a választott egyetem (főiskola) szerint	
1.11.1	Szám szerint	174
1.11.2	Százalékban	175
1.12	A vizsgált személyek középiskolai tanulmányi átlag és a választott egyetem (főiskola) szerint	
1.12.1	Szám szerint	176
1.12.2	Százalékban	177
1.13	A vizsgált személyek középiskolai tanulmányi átlag és a családfő jelenlegi foglalkozása szerint	
1.13.1	Szám szerint	178
1.13.2	Százalékban	179
1.14	A vizsgált személyek középiskolai tanulmányi átlag és a családfő foglalkozásváltozása szerint	
1.14.1	Szám szerint	180
1.14.2	Százalékban	182
1.15	A vizsgált személyek száma és százalékos megoszlása a családdal való együttélés és a szülők családi állapota szerint	186

	Oldal
1.16 A vizsgált személyek lakástípus és a családfő jelenlegi foglalkozása szerint -----	
1.16.1 Szám szerint -----	187
1.16.2 Százalékban -----	188
1.17 A vizsgált személyek száma és százalékos megoszlása középiskolai tanulmányi átlag és lakástípus szerint -----	189
1.18 A vizsgált személyek a családfő jelenlegi foglalkozása és a lakás felszereltsége szerint -----	
1.18.1 Szám szerint -----	190
1.18.2 Százalékban -----	191
1.19 A vizsgált személyek száma és százalékos megoszlása lakástípus és lakásfelszereltség szerint -----	193
1.20 A vizsgált személyek a szülők együttes havi keresete és a családfő jelenlegi foglalkozása szerint -----	
1.20.1 Szám szerint -----	194
1.20.2 Százalékban -----	195
1.21 A vizsgált személyek a szülők együttes havi keresete és a családfő foglalkozásváltozása szerint -----	
1.21.1 Szám szerint -----	196
1.21.2 Százalékban -----	198
1.22 A vizsgált személyek száma és százalékos megoszlása az egy napra jutó állati fehérjefogyasztás és a szülők együttes havi keresete szerint -----	202
1.23 A vizsgált személyek száma és százalékos megoszlása az egy hétre jutó zöldség-gyümölcs fogyasztás és a szülők együttes havi keresete szerint -----	203
1.24 A vizsgált személyek a kiállott betegségek összetétele és a családfő jelenlegi foglalkozása szerint -----	
1.24.1 Szám szerint -----	204
1.24.2 Százalékban -----	205

2. ANTROPOMETRIAI ADATOK

2.1 A vizsgált személyek megoszlása a testmagasság fontosabb paraméterei és az anya születési helye szerint, korévenként -----	208
2.2 A vizsgált személyek megoszlása testmagasság átlagok és a szülők születési helye szerint -----	210
2.3 A vizsgált személyek megoszlása a testmagasság fontosabb paraméterei és a választott egyetem (főiskola) szerint -----	210
2.4 A vizsgált személyek megoszlása testmagasság átlagok és a szülők jelenlegi foglalkozása szerint -----	211
2.5 A vizsgált személyek megoszlása a testmagasság fontosabb paraméterei és a családfő jelenlegi foglalkozása szerint -----	212
2.6 A vizsgált személyek megoszlása testmagasság átlagok és a szülők foglalkozása szerint -----	213
2.7 A vizsgált személyek megoszlása a testmagasság fontosabb paraméterei és a családfő foglalkozásváltozása szerint -----	214
2.8 A vizsgált személyek megoszlása a testmagasság fontosabb paraméterei és az egy napra jutó állati fehérjefogyasztás szerint, korévenként -----	216
2.9 A vizsgált személyek megoszlása a testsúly fontosabb paraméterei és az anya születési helye szerint, korévenként -----	217
2.10 A vizsgált személyek megoszlása a testsúly fontosabb paraméterei és a családfő jelenlegi foglalkozása szerint -----	219
2.11 A vizsgált személyek megoszlása a testsúly fontosabb paraméterei és a családfő foglalkozásváltozása szerint -----	220
2.12 A vizsgált személyek megoszlása a testsúly fontosabb paraméterei és az egy napra jutó állati fehérjefogyasztás szerint, korévenként -----	222
2.13 A vizsgált személyek megoszlása a válszélesség fontosabb paraméterei és életkor szerint -----	223

2.14	A vizsgált személyek megoszlása a vállszélesség fontosabb paraméterei és az egy napra jutó állati/fehérjefogyasztás szerint, korévenként -----	223
2.15	A vizsgált személyek megoszlása a mellkaskerület (normál) fontosabb paraméterei és életkor szerint -----	224
2.16	A vizsgált személyek megoszlása a mellkaskerület be- és kilégzés differenciájának fontosabb paraméterei és életkor szerint -----	
2.17	A vizsgált személyek megoszlása a csipőszélesség fontosabb paraméterei és életkor szerint -----	225
2.18	A vizsgált személyek megoszlása a csipőszélesség fontosabb paraméterei és az egy napra jutó állati fehérjefogyasztás szerint, korévenként -----	225
2.19	A vizsgált személyek száma és százalékos megoszlása a kézszorítóerős és az egy napra jutó állati fehérjefogyasztás szerint -----	226
2.20	A vizsgált személyek megoszlása a jobb és bal kéz szorító erejének paraméterei és életkor szerint -----	227
2.21	A vizsgált személyek megoszlása a testmagasság fontosabb paraméterei és testalkat típusok szerint, korévenként -----	228
2.22	A vizsgált személyek megoszlása a testsúly fontosabb paraméterei és testalkat típusok szerint, korévenként -----	229
2.23	A vizsgált személyek megoszlása a vállszélesség fontosabb paraméterei és testalkat típusok szerint, korévenként -----	230
2.24	A vizsgált személyek megoszlása a testmagasság fontosabb paraméterei és vállszélesség szerint -----	231
2.25	A vizsgált személyek megoszlása a testmagasság fontosabb paraméterei és csipőszélesség szerint -----	231
2.26	A vizsgált személyek megoszlása a testmagasság fontosabb paraméterei és a Kaup testarány jelző szerint -----	232
2.27	A vizsgált személyek megoszlása a testmagasság fontosabb paraméterei és a Livi testarány jelző szerint -----	232
2.28	A vizsgált személyek megoszlása a testsúly fontosabb paraméterei és a Kaup testarány jelző szerint -----	233
2.29	A vizsgált személyek megoszlása a testsúly fontosabb paraméterei és a Livi testarány jelző szerint -----	233
2.30	A vizsgált személyek megoszlása életkor és vérnyomás csoportok szerint -----	234
2.31	A vizsgált személyek száma és százalékos megoszlása a látásélesség fokozatai szerint -----	235
 3. ÖSSZEHASONLÍTÓ ANTROPOMETRIAI ADATOK		
3.1	Az 1940/41, 1941/42, 1945/46. években vizsgált személyek megoszlása a testmagasság fontosabb paraméterei és születési hely szerint, korévenként -----	238
3.2	Az 1940/41, 1941/42, 1945/46. években vizsgált személyek megoszlása a testsúly fontosabb paraméterei és születési hely szerint, korévenként -----	244
 4. A MINTAVÉTEL ADATAI		
4.1	Az 1966. évben egyetemi (főiskolai) felvételre jelentkezettek testmagasságának mintavételi hibája és megbízhatósági határai -----	252
4.2	Mérési átlagok közötti különbségek mintavételi hibája és szignifikáns volta -----	253
4.3	Férfiak, nők ($n \approx 800$) mintabeli adatainak mintavételi hibái és megbízhatósági határai 95 %-os valószínűségi szinten (20 %-os kiválasztási arány) -----	254
4.4	Egyszerű véletlen kiválasztás esetén $n=1600$ elemszámu minta adatainak mintavételi hibái és megbízhatósági határai 95 %-os valószínűségi szinten (20 %-os kiválasztási arány) -----	254
4.5	Korrekciós táblázat nem szerint rétegzett kiválasztás mintavételi hibájának és megbízhatósági határainak megállapításához -----	255

ELŐSZÓ

A Központi Statisztikai Hivatal Népeségtudományi Kutató Intézete az elmúlt évek folyamán biodemográfiai témákkal is szélesítette kutatási programját.

A biodemográfia a népeségtudomány egyik fiatal és dinamikusan fejlődő ága. Ennek kettős magyarázata van. Egyrészt a népeségtudomány számos kérdésének - a reprodukciónak, a halandóságnak, az élettartamnak, a népesség nem-, kor és számos egyéb ismérv szerinti összetételének stb. - vizsgálata, elmélyültebb elemzése biológiai ismereteket tételez fel és a demográfia, valamint a biológia sajátos módszereinek együttes alkalmazását igényli. Másrészt a humánbiológia, a humánngenetika és azon belül a populációgenetika sajátos kérdéseinek - a koraszülöttség okainak, a fejlődési rendellenességeknek, az ikerszüléseknek, a születéskori testsulynak, s testhossznak; a népesség testi fejlettségének, állapotának, strukturáinak s mindezek változásainak stb. - tanulmányozása ma már szükségszerűen megköveteli azok népeségtudományi módszerekkel történő elemzését és értelmezését. A biodemográfiai irányú kutatások hivatottak továbbá ma és még inkább a jövőben az úgynevezett határterületi problémák, feladatok vizsgálatára.

A komplex szemlélet és az egyeztetett módszerek alkalmazásával a biodemográfiai kutatások elméletileg és még inkább a gyakorlat szempontjából magasszintű tájékoztatást nyújthatnak a jövőben a népesség mindenkori állapotáról, normális és pathofiziológiai fejlődésének, változásának trendjeiről, valamint mindazon endogén és exogén tényezőkről, amelyek e jelenségek kialakulását, meglétét befolyásolják, meghatározzák. E kutatások a "kvalitatív demográfiai" elemzések körét bővítve - pl. a népesség iskolázottsága, műveltsége stb. - oly területekre is kiterjednek, amelyek eddig ennek keretében nem nyertek jelentősebb hangsúlyt.

A biodemográfiai kutatásokban különösképpen is hangsúlyt nyer a biológiai státust befolyásoló és meghatározó tényezők vizsgálata és értelmezése. Ezzel a biodemográfia hozzájárulhat a népesség optimálisabb testi és szellemi állapotának eléréséhez és a kóros - örökletes és nem örökletes - tendenciák csökkentéséhez, esetenként kiküszöböléséhez.

A fentiekben vázoltak figyelembevételével kezdte meg a Népeségtudományi Kutató Intézet 1966-ban az értelmiségi pályákra készülő fiatalok, valamint az ipari szakmákra jelentkezők testfejlettségi jellemzőinek elemzését; Északkelet-Magyarország (Bodrogköz-Borsod-Abauj-Zemplén megye) relative elzárt, endogám népességének családrekonstrukciós és populációgenetikai kutatását; valamint a súlyon aluli születettek és a koraszülöttek biológiai vizsgálatát. A családrekonstrukciós és populációgenetikai vizsgálatokat a mainzi Anthropológiai Intézet munkatársaival, nemzetközi együttműködés keretében végezzük.

Mindhárom biodemográfiai tervtéma vizsgálata során alapvető szempontnak tekintjük a biológiai állapotot, struktúrát meghatározó jelenségek, jellegzetességek normatív megállapítását, valamint az azokat befolyásoló tényezők hatásmechanizmusának megállapítását.

A biodemográfiai kutatásoknak vannak hagyományai a magyar statisztika történetében. Elegendő itt utalnunk Kőrössy József, közel száz évvel ezelőtt végzett nagyjelentőségű kutatásaira (Magyar és más nemzetiségű katonakötelesek testfejlettségi vizsgálata - 1878-79). Az elmúlt évtizedekben demográfusaink és

statisztikusaink ugyancsak végeztek már értékes biodemográfiai vizsgálatokat pl. az újszülöttek testsúlyára és testhosszára; a csecsemőkorúak testfejlődésére, növekedésére vonatkozóan.

- . . . -

Jelen kiadvány az 1966. évben Budapesten egyetemi (főiskolai) felvételre jelentkező fiatalok demográfiai és testfejlettségi vizsgálatának adatait, legfontosabb eredményeit tartalmazza. A vizsgálatokat a Művelődésügyi Minisztérium által elrendelt alkalmassági felülvizsgálattal egyidejűleg végeztük az Ipari Tanulók Egészségvédelmi Intézetében, az intézet munkatársainak közreműködésével.

Az egyszeri "keresztmetszeti" mintavételi vizsgálat célkitűzése az volt, hogy megállapítsuk az értelmiségi pályákat választani szándékozók testi fejlettségét, a szülők legfontosabb demográfiai, társadalmi, gazdasági jellemzőivel való összefüggésükben. A testi fejlettség jellemzőinek meghatározásával egyidejűleg a felvételre jelentkezők egészségi állapotát is felmértük. Az egyetemi (főiskolai) felvételre pályázók "keresztmetszeti" vizsgálatának sajátosságát az adja meg, hogy elsősorban is a fiatalok testi fejlettsége, általános jellemzőinek meghatározása volt a cél, az ipari szakmákra jelentkezők "longitudinális" vizsgálatai során viszont a fejlődés és növekedés folyamatosságának, valamint az egyes iparágak támasztotta követelmények, fizikai megterhelés hatásainak összefüggéseiben igyekeztünk meghatározni a testi fejlődés jellemzőit.

A tanulmányban az adatok ismertetése két részre különül. Az első rész tartalmazza a jelentkezők nem, életkor, választott egyetem (főiskola) szerinti megoszlását, továbbá a tanulmányi előmenetelre, sportolásra, valamint a szülők demográfiai, társadalmi és kereseti viszonyaira vonatkozó adatokat. A környezeti tényezők hatásainak megítélése szempontjából különös részletességgel elemeztük - többek közt - a jelentkezők lakáskörülményeire, a gyermekkorban kiállott betegségekre és a táplálkozásra vonatkozó felvételi adatokat. Különösképpen jelentősnek tekinthető a táplálkozási adatok értékelése, ugyanis a komplett fehérjefogyasztás és a testi fejlettség egyes jellemzői között szoros összefüggés állapítható meg.

A tanulmány második részében a jelentkezők biometriai adatait értékeltük nem, életkor, választott egyetem (főiskola), valamint a szülők születési helye, foglalkozása szerinti bontásban, a variációs statisztika módszereinek alkalmazásával.

Végül összehasonlító elemzés részletezi az 1966. évi és az elmúlt évtizedekben vizsgált egyetemi hallgatók legfontosabb biometriai adatait.

A vizsgált fiatalok testi fejlettségére vonatkozó egyes részletkérdések behatóbb és differenciáltabb elemzéseit külön tanulmányokban fogjuk publikálni.

Dr. Szabady Egon

A VIZSGÁLAT ELMÉLETI ALAPJA, TÁRGYA, CÉLKITŰZÉSE

A biodemográfiának (Acsádi, 1959) alapját az a felismerés adja, hogy számos népességtudományi kérdés biológiai tartalma nyilvánvaló. A korábbi szemlélet e biológiai tartalmú demográfiai kérdéseket elsősorban a társadalmi ismérvek részletes elemzésével közelítette meg, s - az értelmezést illetően is - a társadalomtudományokban kialakult elméleti megfontolásokat részesítette előnyben. A humánbiológia hasonlóképpen számos demográfiai tartalmú problémát társadalmi, gazdasági tényezők, folyamatok formális vagy tényszerű számbavételével közelített meg, anélkül, hogy a demográfia elméleti és módszertani vonatkozásait súlyuknak és mértéküknek megfelelően alkalmazta volna kutatásaiban. Mindkét szaktudományban az említett vonatkozások mellőzése, vagy csak részleges alkalmazása, a magasabb szintű értelmezést tette esetenként kérdésessé, vitatottá. Az emberi társadalom gyorsult fejlődése mind több és igényében elmélyültebb kidolgozást megkövetelő problémát vet fel, amelyek az egyes szaktudományok zárt elméleti és módszertani határain belül eredményesen ma már csak részlegesen oldhatók meg.

Az előbbieken említett magasabb igények, követelmények a demográfiában és a humánbiológiában ma már széles körben ismeretesek és nem vitatottak. Nyilvánvaló, hogy a szaporodás és reprodukció vizsgálatakor a biológiai tényezők ismerete alapvető. A halandóság és az ember élettartama a biológiai sajátosságok elemzése nélkül nem tekinthető teljes értékűnek. Az életkor és a munkaképesség problémája - jóllehet elsősorban is társadalmi vonatkozású - feltételezi a progresszív és regresszív életkoriváltozások számbavételét. A nemi dimorfizmusból adódó eltérő biológiai, fiziológiai sajátosságok figyelembevétele alapkövetelmény. A népesség testi fejlettségének, állapotának megállapítása, vagy a fejlődési rendellenességek, testi fogyatékosok vizsgálata biometriai, fizikai antropológiai ismereteket s azok módszereiben való jártasságot tételez fel.

Az előbbiekhöz hasonlóan a nemek aránya, a nemhez kötött öröklődés, a génmutáció, a párválasztás és géngyakoriságok egyensúlyának típusai, az együttöröklődés és kapcsolódás, vagy a környezet és az öröklöttség kölcsönhatása és az itt meg nem említett, de demográfiai tartalmú problémák humángenetikai, populációgenetikai jártasságot követelnek meg. Az alapelvek és a kölcsönös összefüggések ma már tisztázódtak, s inkább azok gyakorlati megvalósítása, realizálásának módja a kérdés. A biodemográfiai kutatásokban a humánbiológia elméleti megfontolásait, módszereit, eredményeit a társadalmi-gazdasági folyamatok ismérveinek, tényezőinek, kölcsönhatásainak fokozott figyelembevételével kell érvényesíteni, értékelni. E kutatások megtervezésében és a vizsgálat módszereinek megválasztásában tekintetbe kell venni az említett tényezőket és az eredmények értékelésében, magyarázatában, a következtetések levonásában így érvényesíthetők kellő hangsúllyal a demográfiai szempontok.

Az előbbiekből következően e kutatások elméleti alapjait az endogén tényezők azonos mértékű figyelembevétele mellett az exogén tényezőknek (ezek egyfelől természetiek; betegségek, járványok, geográfiai helyzet, klíma, sugárhatás, talaj, ivóvíz stb., másfelől társadalmiak; foglalkozás, kereset, jövedelem, életszínvonal, életmód, lakásviszonyok, táplálkozás, iskolázottság, kultúráltság, urbanizáció, sportolás, higiénia viszonyok stb.) a szokásosnál fokozottabb számbavétele, összefüggéseinek magasabb szintű értelmezése határozza meg.

A társadalmi-gazdasági tényezők differenciált értékelése szolgáltatja azt a többletet, amely a biodemográfiai kutatások keretében végzett vizsgálatok sajátos és a biometriai, fizikai antropológiai, humángenetikai, populációgenetikai vizsgálatoktól eltérő jellegét kidomborítja. Az említett többlet és e kutatások eltérő jellege egyben azt is jelenti, hogy az endogén, azaz a biológiai tényezők is közvetetten bővültebb és más tartalmat nyernek. A tényezők összefüggéseinek és kölcsönös egymásrahatásának vizsgálata azért is jelentős, mert a társadalmi-gazdasági folyamatok tudatos irányítása visszahat oly biológiai jelenségekre, amelyeknek aspektusai ma, s még inkább a jövőben lesznek az eddigieknél még nagyobb fontosságúak.

A KSH Népeségtudományi Kutató Intézetében - a biodemográfiai kutatások keretében végzett - az egyetemi (főiskolai), valamint ipari szakmákra jelentkezőkre vonatkozó - az előszóban bemutatott - testfejlettségi vizsgálatok szerves részét képezik annak a hosszabb időtartamra tervezett vizsgálatsorozatnak, mely az alapsokaságot képező népesség mindkét nemére, korcsoportjaira, valamint annak speciálisan meghatározott egységeire terjednek ki. Oly információk szolgáltatása a cél, melyek az észlelt biológiai jelenségeket - jelen esetben a testi fejlettséget - elsősorban az endogén és exogén tényezők összefüggéseiben tárják fel. A testi fejlettség vizsgálata a jelenségek komplex együttesét hivatott elemezni, feltárni és így nem mellőzheti azokat a kérdéseket, amelyek a növekedés általános elméletéből következnek. A növekedés az emberi szervezetnek - mint minden élő szervezetnek - alapvető meghatározója, amely különböző előjellel és intenzitással érvényesül mindvégig az élet folyamán. Éppen azért, mert minden növekedés - mint jelenség - valamiben közös és ami még fontosabb, a növekedés formáinak és ennél fogva a növekedési elméleteknek osztályozásai a legtöbb szaktudomány konvencionális határait érintik, ajánlatos néhány utalást tenni a növekedés általános elméletéről.

Boulding (1953) nyomán, a növekedési jelenségek hármas osztályozását követve, egyszerű, populációs és strukturális növekedés különböztethető meg. Az egyszerű növekedés esetében egyetlen változó (quantitatív vagy kvalitatív) növekedése vagy csökkenése gyarapodást vagy fogyást eredményez. Ezek szerint a növekedés éppúgy lehet pozitív vagy negatív, s ez utóbbi esetben bekövetkező csökkenést csupán negatív növekedésként kezeljük.

Populáció növekedés esetében a növekvő mennyiséget nem homogén egységnek (aggregátumnak) tekintjük, hanem azt a kor megoszlásban szokásos elemezni. A "növekedést" a születéseknek (hozzáadások az aggregátumhoz) a halálesetekkel (levonások az aggregátumból) szembeni többlete gyanánt tekintik, s magát a növekedés folyamatát olyan funkciók jegyében vizsgálják, amelyek a születéseket és a halálozásokat a kor megoszláshoz viszonyítják. Az egység, amely "növekedik" egymással szoros kapcsolatban levő szervezett részek komplex struktúrájából alakult és így a növekedés nem egyszerűen mennyiségi változást, hanem folyamatbeli változást is von maga után, a részek kapcsolatában. Az emberi szervezet, mint az "egész növekszik", s a strukturális növekedés folyamatában az alkatot, formát meghatározó részek nemcsak quantitative, qualitative is változnak. A strukturális növekedés során meghatározott részek, alkati jellegzetességek fejlődnek ki, s mások visszafejlődnek, funkcióik megszűnnek, megváltoznak. A strukturális növekedés jellegzetességét éppen az adja meg, hogy a részek növekedése észrevétlenül megy át a strukturális változásba, fejlődésbe. A növekedés jelenségének a fentiekben vázolt osztályozása inkább az absztrakció három különböző szintjét jelöli, valóságban azok együttesen jelentkeznek. Minden tényleges növekedés strukturális, és inkább az elemzés során - a gyakorlati szempontok követelményeinek megfelelően adódva - a kitűzött célok (lehetőségek) szabják meg azt, hogy a strukturális elemek közül melyek nyernek elsőbbséget, ill. melyek részletezése kevésbé hangsúlyozott. A biodemográfiai kutatások éppen a strukturális növekedést nagymértékben meghatározó társadalmi-gazdasági tényezőket rész esítik előnyben, célkitűzéseiknek megfelelően.

Az emberi szervezet növekedésének vizsgálata mint a strukturális növekedés rendkívül bonyolult példája, megköveteli a folyamat elemzését, hogy annak különböző jelenségei bizonyos általános jellegű elvekben nyerhessenek megfogalmazást.

E közlemény természetesen ma még nem vállalkozhat az említett összefüggések mindenre kiterjedő feldolgozására. A testi fejlettség vagy a növekedés eltérései a különböző endogén tényezőkön kívül nem csak egy vagy több - egymással látszólag nem is közvetlenül összefüggő - exogén tényező, hanem ezenfelül még számításba nem is vett tényezők komplex hatásai eredményének tulajdoníthatók. Az elemzés és az értelmezés lehetőségeire helyezve a hangsúlyt, az észlelt eredmények megállapítása, s a feltételezhető és befolyásoló tényezők hatásainak körvonalozása volt a cél. Amikor a befolyásoló tényezők hatásainak áttételére vonatkozó információk bővülnek, akkor az annak megfelelő és feltétlenül megkívánt matematikai apparátus igénybevételevel adhatunk a felmerült problémákra adekvát válaszokat. A testi fejlettség biodemográfiai vizsgálata aktuális kérdés. Az évezred fordulója - 2000 - ma már oly időközbe került, hogy nem lehet közömbös senki számára az, vajon milyen testi és szellemi fejlettségűek lesznek e század utolsó évtizedeire azok a szakmunkások és értelmiségiek, akikre a meggyorsult változások, az akkor már lényegesen magasabb követelmények, feladatok megoldása hárul. Korunk sokrétűen organizált társadalma, a felmerülő, s még inkább a közeljövőben felmerülő igényeknek megfelelően ma már a tervezésben is számot tart az ez irányú vizsgálatok megállapításaira.

A vizsgálatok megtervezésekor, s annak végrehajtása során, valamint az eredményekértékelésében a biodemográfia szorosabb körén túlmenően figyelmünket oly humánbiológiai, társadalmi, gazdasági és orvostudományi vonatkozásokra is kiterjesztettük, amelyek közvetetten szolgálják az eredmények értelmezését.

MÓDSZERTANI MEGJEGYZÉSEK

Az előbbi fejezetben részletezett elméleti megfontolások és célkitűzések határozták meg a vizsgálat tervezését, előkészítését, valamint a végrehajtás, feldolgozás során követett eljárásokat. Az alábbiakban a Budapesten egyetemi (főiskolai) felvételre jelentkezők testfejllettségi vizsgálatának módszertani vonatkozásait ismertetjük.

A Művelődésügyi Minisztérium 1966. február hónapban a felsőoktatási intézmények nappali tagozatára való jelentkezés rendjéről intézkedett. E rendelkezés alapján a felsőoktatási intézmények nappali tagozatára jelentkezők előzetes orvosi és alkalmassági vizsgálatára az Egészségügyi Minisztérium az Ipari Tanulók Egészségvédelmi Intézetét (ITEI) jelölte ki. A Művelődésügyi Minisztérium említett rendelkezése adta azt az alapot, hogy a K. S. H. Népeségtudományi Kutató Intézete az orvosi vizsgálatokkal egyidejűleg, együttműködés keretében végezze a jelentkezők testfejllettségi -biodemográfiai - vizsgálatát. A feltételek és lehetőségek ismeretében határoztuk meg az egyszeri ("keresztmetszeti") vizsgálat konkrét célját, tervét. A "keresztmetszeti" vizsgálat konkrét célja az egyetemi (főiskolai) felvételre jelentkezők testi fejlettségének, biológiai státuszának megállapítása, az azt befolyásoló demográfiai, társadalmi tényezők összefüggéseiben.

A vizsgálat tárgyának és célkitűzésének megállapítását követte a követelményeknek megfelelő vizsgálati lap összeállítása. A vizsgálati lap 5 részre tagolt, s 41 kérdést, biometriai, alkattani adatot, orvosi megállapításra vonatkozó tételt tartalmaz. Ezek az alábbiak:

I. A vizsgált egyén nyilvántartási adatai (Név, lakhely, középiskola megnevezése, érettségit tett egyének esetében, amennyiben azok alkalmazásban vannak jelenlegi munkahely, beosztás; felsőfokú oktatási intézmény; egyetem (főiskola), kar, szak megnevezése, amelyen felvételre jelentkezett.)

II. 1-12. kérdés. A vizsgált egyén és a szülők (anya, apa, családfő) személyi és foglalkozási adatai (Vizsgált egyén születési ideje, év, hó, nap; szüleinek születéskori állandó lakhelye; az anya leánykori neve, születési helye, éve, foglalkozása, ill. foglalkozásváltozásai - első foglalkozás, a vizsgált egyén születéskori és jelenlegi foglalkozása -; az apa születési helye, ideje, foglalkozása, foglalkozásváltozásai, az anya esetében megadott részletezés szerint; a vizsgált egyén anyjának hányadik gyermeke; életben levő s meghalt testvéreinek száma.)

III. 13-24. kérdés. A vizsgált egyén szüleinek vagy eltartóinak keresetére, a lakáskörülményekre és a vizsgált egyén táplálkozására, alvására, sportolására, higiéniai viszonyaira és iskolai tanulmányára vonatkozó adatok (lakásnagyság, lakásfelszereltség; heti tej, sajt, tojás, hus, gyümölcs, zöldségfogyasztás; hányan alszanak egy szobában, egy fekhelyen; milyen sportágat űz, milyen formában; fürdés, fogápolás; iskola időbeni távolsága a lakhelytől; ismételt-e tanévet, utolsó tanulmányi átlag; testnevelés alól volt-e felmentése, mi okból, mennyi időre.)

IV. 25 -28. kérdés. Szülők egészségi állapotára, családi helyzetére és a vizsgált egyén családi együttélésére vonatkozó adatok (anya, apa egészséges-e; ha nem, betegsége, meghalt-e és mikor, mi

volt a halálok; a szülők együtt vagy külön élnek, anya vagy apa özvegy, elvált; anya vagy apa mostoha; együtt él-e mindkét szülővel, csak anyjával, csak apjával, rokonoknál, idegeneknél, állami gondozott - kihelyezve nevelő szülőkhöz.)

V. 29-35. kérdés. A vizsgált egyén antropometriai és alkattani adatai (testmagasság, testsúly, vállszélesség, csipőszélesség; mellkerület - normál, belégzéskor, kilégzéskor; kézszorítóerő; alkattani megállapítás.)

VI. 36-41. kérdés. A vizsgált egyén korábbi és jelenlegi egészségi állapotára vonatkozó adatok (gyermekkori - és fertőző megbetegedések, későbbiekben kiállott betegségek, műtétek, maradandó elváltozással járó balesetek, vérnyomás - systolés, diastolés -, pulzusszám, látásélesség, egyéb esetleges laboratóriumi és röntgen vizsgálatok, alkalmasság.)

A Budapesten felsőoktatási intézményekre jelentkező egyének alapsokaságának összetétele, valamint az értékelhető és mérhető ismérvek jellegei és sajátosságai miatt az egyszerű, véletlen mintavételi kiválasztás, azaz a mechanikus mintavétel (Yule - Kendall, 1964) biztosította leginkább a torzítatlanság és pontosság betartásának lehetőségét. E mintavételi eljárás választását igazolja az a tény is, hogy a vizsgálat előtt - az előző évek tapasztalatai alapján - csak bizonyos irányszámok voltak ismeretesek. Az egyetemekre, azok karaira és a főiskolákra történő jelentkezés a különböző években - az igények, lehetőségek, követelmények szerint - igen jellegzetes eltolódásokat mutat, érvelmiségi pályaválasztásban évenként eltérő tendenciák érvényesülése észlelhető. Azzal, hogy a mintán belül annak valamennyi eleme, azaz minden egyén egyenrangú és egyforma jelentőségű, mintavételünk egyszerű; s rétegzett annyiban, hogy a férfiak és nők aránya a mintán belül megegyező. A 20 %-os minta az 1966. március 15. - május 31. időpont között Budapesten egyetemi (főiskolai) felvételre jelentkezettek alapsokaságából kiválasztott részt jelenti. Ennek kiemelése azért fontos, mert a Budapesten jelentkezettek egy része nem a fővárosban levő felsőoktatási intézmények valamelyikéhez jelentkezett felvételre, a középiskolai tanulmányaikat vidéken végzők viszont a helyileg illetékes körzeti vagy szakrendelő intézetekhez fordultak az egyetemi (főiskolai) alkalmasság megállapítása végett. A kiválasztott minta eredményei - az említett körülmények miatt - az adott időpontok között Budapesten egyetemi (főiskolai) felvételre jelentkezett 8030 egyént magába foglaló alapsokaságra vonatkoztathatók.

Az egyszerű és nem szerint rétegzett mintavétel és adatfelvétel a következőképpen történt. A kötelező orvosi vizsgálatra megjelenteknek az ITEI eligazítójában történt jelentkezést követően a laboratóriumot kellett felkeresniük. A jelentkezők folytatódólagosan sorszámozott ruhatári jegyet kaptak, laboratóriumi leleteikhez csatoltan. Az 5-re és 0-ra végződő sorszámuak kerültek biodemográfiai vizsgálatra és addig a további vizsgálatokra nem került sor, s az intézetet nem hagyhatták el, ameddig a biodemográfiai vizsgálatokkal nem végeztek. A vizsgált minta elemszáma (n) 1607; ebből a mintába került férfiak száma 813 (n_1), a nőké 794 (n_2). Mintavételünk 20 %-os, azaz a kiválasztási arány, $f=0,2$.

A mintába kerültek testfejlettségi vizsgálatát az ITEI erre a célra kijelölt, elkülönített helyiségében antropológus és a mellé beosztott védőnők végezték. A vizsgálat a hét minden napján azonos időben, reggel 8-11 óra között került sorra. Az egyénenként végzett vizsgálat során először a védőnők a nyilvántartási adatokon kívül a vizsgálati lap 1-28. pontjaira, kikérdezés alapján vezették be a válaszokat. Ezt követte az antropometriai, alkati adatok felvétele és végül a szakorvosi vizsgálat. A vizsgálati lap megfelelő rovataiba jegyezték be a szakorvosok az egészségi státusra vonatkozó adatokat, észleléseket, megállapításokat, különös tekintettel arra, hogy a felvételre jelentkező az általa választott egyetem, (főiskola) egészségi követelményeinek megfelelően alkalmas-e, vagy sem. A mintába kerültek a jelentkezési lapjukra történt orvosi bejegyzés után hagyhatták el az intézetet. A mintába kerültek vizsgálatának teljességét az orvosi bejegyzés elbocsátás előtti ellenőrzése biztosította.

A vizsgálatok megkezdése előtt a védőnők írásban, pontokba foglalt részletes utasítást kaptak a kérdések fogalmi, tartalmi ismereteire, valamint az azokra kapott válaszok egységes megnevezési rendszer szerinti bejegyzésére. A védőnők beoktatása és a próbamunka szolgáltatott alkalmat arra, hogy szabatosan megfogalmazott és segítő pótkérdések feltevésével gyakorlatot szerezzenek a kérdésben, s a valóságnak megfelelő válaszokat fogadják el.

Különösen lényeges volt e szempontok érvényesítése a személyi, szülők foglalkozási (korábbi és jelenlegi), valamint a táplálkozási adatok kikérdezésében.

Az antropometriai adatok felvételében Martin (Martin-Saller, 1957-1966) méret-felvételi előírásait követte a vizsgálat. A korlátozott számban felvett metrikus adatok a következők: testmagasság (M. 1.), testsúly (M. 71.), vállszélesség (M. 6.), csipőszélesség (M. 42/a.), mellkaskerület nyugodt légzés, teljes be- és kilégzésnél (M. 61. , 61/a, 61/b.), kézszorítóerő. A méreteket antropométerrel, tolókereszttel, medencekereszttel (Sieber, Hegner und Co. Zürich), acélmérőszalaggal, dynamométerrel (Abawerk G. m. b. H. Präzisionsmesswerkzeugfabrik Aschaffenburg - Bayern) vettük fel. A szakorvosok az adatfelvételeket az orvosi gyakorlatban használatos műszerekkel végezték. A látásélesség megállapítása Snellen f. visus táblával történt.

A Budapesten 1966. évben egyetemi (főiskolai) felvételre jelentkezettek vizsgálatát befejezve a BOTE Egészségvizsgáló archívumában őrzött vizsgálati lapokról az 1940/41, 1941/42, 1945/46. tanévek I. éves egyetemi hallgatók (Pázmány Péter Tudomány Egyetem jogász, bölcsész, orvos, hittudományi hallgatói) testmagasság, testsúly adatainak kigyűjtésére került sor (nem, életkor, születési hely adataival együtt). Az összehasonlító minta elemszáma 4536, ebből férfi 3220, nő 1316). Az összehasonlítás az 1922-1923; 1923-1924 és 1927-1928 és annál korábbi években születettekhez vonatkozó adatokat tartalmazza.

Az említett budapesti egyetemi adatsorontulmenően kitűnő összehasonlításra nyújtott lehetőséget a hazai antropológiai kutatások keretében végzett s e korévekhez tartozók (18-22 évesek) testfejlettségi vizsgálatának eredményei is.

A mintába került egyének előbbieken részletezett adatainak feldolgozása három kérdésre kíván feletet adni.

1./ Az egyetemi (főiskolai) felvételre jelentkezésben a demográfiai, társadalmi-gazdasági tényezők milyen mértékben jutnak érvényre;

2./ Az egyetemi (főiskolai) felvételre jelentkezettek testi fejlettségének normaadataiban, s azok manifesztációjában a társadalmi-gazdasági tényezők hatása megállapítható-e;

3./ Megállapíthatók-e eltérések testi fejlettségben, tanulmányi átlagban a különböző értelmiségi pályát választó egyetemi (főiskolai) felvételre jelentkezőknél.

A táblatervek összeállítását és a feldolgozásban követett variációs statisztikai módszerek alkalmazását az említett három kérdés határozta meg.

A vizsgálati eredményeket részletező táblázatok egyrészt két alternatív változó szerint, az abszolút és százalékos megoszlást dokumentálják, másrészt bizonyos társadalmi, táplálkozási (komplex fehérjefogyasztás) és a testfejlettségi adatok, méretek legfontosabb paramétereit tartalmazzák.

Az 1966. évi vizsgálat elsősorban is a minta adta megbízhatóság határain belül kíván adatokat szolgáltatni az egyetemi (főiskolai) felvételre jelentkezők testi fejlettségére. Az ismertetett adatok, eredmények egyben mindazon társadalmi-gazdasági tényezők hatásainak elemzését is tartalmazzák, amelyeket a hasonló tárgyú kutatások többségükben csupán általánosságban tett utalások formájában értékelnek.

Az értékelés során nyert eredmények természetesen informatív jellegűek, a kevert (Rajkai, 1966) "keresztmetszeti" s "hosszmetszeti" vizsgálatok nyújthatnak a jövőben tényleges lehetőséget arra, hogy a tényezők komplexen megnyilvánuló hatásait behatóbban értékeljük s értelmezzük.

AZ ADATOK ISMERTETÉSE

1. Az egyetemi (főiskolai) felvételre jelentkezők demográfiai, társadalmi adatai

1.1 NEM, ÉLETKOR, CSALÁDI ÁLLAPOT

Az egyszerű és nem szerint rétegzett mintán belül a két nem arányának ($\sigma = 813$; 50,6 %, $\rho = 794$; 49,4 %) kismértékű különbsége gyakorlatilag azonos nagyságrendet jelent. A minta keretében vizsgáltak korösszetétele már figyelemre méltó, ugyanis a 18. életévükben levők, vagy az azt éppen betöltötték száma 776 ($\sigma 395$; 48,6 %, $\rho 381$; 48,0 %) és a 19-23. életévükben levők, vagy annál is magasabb életkorúak aránya 51,7 % (831 egyén, ebből $\sigma 418$; $\rho 413$).

Az életkori összetétel említett sajátossága két tényezővel magyarázható. A 18. életévnél idősebbek nagyobb hányadát képezik azok a fiatalok, akik már a megelőző években jelentkeztek és nem nyertek akkor egyetemi (főiskolai) felvételt. A kisebb hányadot azok az egyének alkotják, akik 4-5, vagy annál több tagu családokban a másod-, harmad-, negyed-, vagy ötödszülöttek és anyagi, egyéb családi körülmények következtében nem a középiskolai tanulmányaik befejezését követően, hanem későbbi időpontban jelentkeztek egyetemi (főiskolai) felvételre. A későbbi korévekben történt jelentkezés oka lehet természetesen betegség és nők esetében házasságkötés is. A mintába került férfiak nőtlenek, a nők közül 10 házas. A nem és életkor szerinti megoszlást az 1. táblázat (és az 1.1_a tábla) tartalmazza.

1. A vizsgáltak nem és életkori megoszlása

Kor (év)	Férfi (σ)		Nő (ρ)		Férfi-nő együtt	
	N	%	N	%	N	%
1	2	3	4	5	6	7
18	395	48,6	381	48,0	776	48,3
19	162	19,9	198	24,9	360	22,4
20	92	11,3	77	9,7	169	10,5
21	74	9,1	61	7,7	135	8,4
22	49	6,1	40	5,0	89	5,5
23 és idősebb	41	5,0	37	4,7	78	4,9
Összesen	813	100,0	794	100,0	1607	100,0

1.2 KÖZÉPFOKU ISKOLAI VÉGZETTSÉG

A vizsgálatra került jelentkezők középfokú iskolai végzettségét tekintve első helyen áll a gimnázium, azt követi az ipari és végül a közgazdasági technikum. A két nem között, ha nem is jelentős, de mégis figyelemre méltó eltérés állapítható meg, amennyiben a leányok ("férfi", "nő" megnevezést követjük a táblákon, tekintettel arra, hogy a vizsgáltak nem mind juvenis, fiatal korúak) nagyobb többsége a gimnáziumot, a fiúk 1/4-e ipari technikumot végezve jelentkezett a felsőoktatási intézmények nappali tagozataira.

A végzett középiskola típus szerinti megoszlását a 2. táblázat (és az 1.2 tábla) tartalmazza.

2. A vizsgáltak megoszlása a végzett középiskola típusa szerint

A végzett középiskola típusa	Férfi (♂)		Nő (♀)		Férfi-nő együtt (♂ - ♀)	
	N	%	N	%	N	%
1	2	3	4	5	6	7
Gimnázium	584	71,8	670	84,4	1254	78,0
Közgazdasági technikum	26	3,2	76	9,6	102	6,4
Ipari technikum	203	25,0	48	6,0	251	15,6
Összesen	813	100,0	794	100,0	1607	100,0

1.3 A VÁLASZTOTT EGYETEM (FŐISKOLA)

Az 1966/67. tanévre hazánkban 34899-en jelentkeztek felsőoktatási intézményekbe felvételre (Felvételi vizsgaeredmények a felsőoktatási intézményekben 1966/67, 1967). Ebből 64,3 % jelentkezett egyetemre, tanárképző főiskolákba és 35,7 % egyéb főiskolákba és felsőfokú ipari, mezőgazdasági technikumokba, felsőfokú szakiskolákba. A Budapesten kiválasztott minta alapján egyetemre és tanárképző főiskolákba 74,8 %, művészeti egyéb főiskolákba és felsőfokú ipari, mezőgazdasági technikumokba, felsőfokú szakiskolákba a pályázók 25,2 %-a jelentkezett. A fenti adatok közötti eltérés magyarázatát egyfelől az adja, hogy a főváros több oly felsőfokú oktatási intézménnyel rendelkezik, amelyekből országosan csak egy van (pl. Marx Károly Közgazdaságtudományi-, Állatorvostudományi Egyetem, Zeneművészeti Főiskola stb.), másfelől a népesség lélekszámából következően Budapesten az egyetemen (főiskolán) továbbtanulni kívánó fiatalok száma magasabb, mint vidéken. Mintánk így az egyetemre (főiskolákra) történt jelentkezések megoszlását tekintve, a tényleges helyzetnek megfelelően reprezentálja a továbbtanulás, pályaválasztás tendenciáit.

Az 1607 mintába került és vizsgált egyén közül minden hatodik az orvos-, minden ötödik a műszaki- és tudományegyetem karaira (bölcész kar), ill. tanárképző főiskolákra nyújtotta be felvételi kérelmét. Ezzel szemben a tudományegyetemek állam- és jogtudományi karaira minden huszonötödik, a közgazdasági egyetemre minden tizenharmadik, az agrártudományi egyetemre minden harmincadik fiatal pályázott felvételre. A jelentkezők közül minden tizenhetedik kívánta tanulmányait folytatni a művészeti főiskolákon, amelyek meghatározott művészeti képességeket követelnek meg a pályázóktól.

Nemek szerinti bontásban a mintára nyert adatok a következőként alakulnak. A műszaki-, biológiai- és orvostudományok iránti fokozottabb érdeklődés jut kifejezésre (bár egyéb tényezők is döntő jelentőségűek) a férfiak esetében, akik közül minden harmadik műszaki-, minden hetedik orvos- és csak minden tizedik a tudományegyetemre, annak bölcsész karára, ill. a tanárképző főiskolákra jelentkeztetett felvételre.

A nők közül minden harmadik a tudományegyetem bölcsész karára, ill. a tanárképző főiskolákra, minden hatodik az orvostudományi egyetemre és csak minden kilencedik jelentkeztetett a műszaki egyetemre.

A nemek szerinti megoszláson túlmenően igen jellegzetes a jelentkeztettek életkori megoszlása az egyes felsőoktatási intézményeket tekintve. A 18. életévben jelentkeztettek aránya legkedvezőbb - mintánk szerint - a műszaki-, a tudományegyetem TTK tanári szakaira, valamint az állam- és jogtudományi karokon, a Közgazdaságtudományi Egyetemen, ugyanakkor az orvostudományi egyetemre és a művészeti főiskolákra pályázók között a 18 éves kornál idősebbek aránya igen számottevő (egy-egy művészeti főiskolák különleges követelményei is szerepet játszanak e jelenségben). Ez azt jelenti, hogy az utóbb említett felsőoktatási intézményeken egy 18 éves felvételre jelentkeztetettre 2, ill. 3 idősebb korban pályázó jut. A két nem felvételi jelentkezése között még egy további különbség is észlelhető. A 18 éves kornál idősebb leányok, nők egy vagy kétszeri sikertelen felvételi után is egyetemen kívánják tanulmányaikat folytatni, többször próbálkoznak esetleg más egyetemen. A fiúk többsége sikertelen felvételi jelentkezés után a főiskolák, felsőfoku technikumok, felsőfoku szakiskolák felé orientálódik. A fiúk esetében döntő jelentősége van az esetleges évvésztesnek.

A művészeti főiskolákra jelentkeztetett mindkét nembeli fiatalok többségükben kitartanak eredeti elképzelésük mellett, általában 4-5-ször kísérlik meg a felvételi jelentkezést.

A 3. táblázat részletezi a felsőfoku oktatási intézményekre jelentkeztettek közül az egy 18 évesre jutó 19 éves és idősebb jelentkeztettek arányát.

3. 18 éves és idősebb jelentkezők aránya

Felsőfoku oktatási intézmény megnevezése	Egy 18 éves egyetemi felvételre jelentkeztetettre jutó 19 éves és idősebb jelentkezők száma		
	Férfi (σ)	Nő (ρ)	Átlag ($\sigma - \rho$)
1	2	3	4
Műszaki egyetem	0,66	0,91	0,72
Orvostudományi egyetem	1,52	2,24	1,96
Agrártudományi egyetem	0,85	2,00	1,12
Tudományegyetem - bölcsész kar, tanárképző	1,30	1,08	1,00
Tudományegyetem - természet-tudományi, nem tanári	0,52	1,20	0,70
Tudományegyetem - állam- és jogtudományi	0,91	0,95	0,94
Közgazdaságtudományi egyetem	0,92	0,85	0,88
Művészeti főiskolák	3,40	2,60	2,96
Egyéb főiskolák	1,71	0,74	1,00
Egyéb felsőfoku tanintézmények	1,44	0,52	1,04

1.4 A SZÜLŐK SZÜLETÉSI HELYE

A későbbiekben ismertetendő testfejlettségi méretek, adatok értékelésében fontos ismérv a szülők és különösképpen az anya születési helye. A vizsgált mintán belül a jelentkezők 1/5-ének mindkét szülője Budapesten született; 2/5-ének szülei az ország más városában, helységében születtek; s közel 1/3-a a vizsgáltaknak olyan, akiknek anyja vagy apja született a fővárosban. A vizsgált fiatalok 1/8-ának szülei külföldön, többségükben a szomszédos államokban születtek. A későbbi elemzések végett 5 földrajzi egységet különítettünk el az országon belül. Ezek a következők: Budapest, Dunántul, Duna-Tisza köze, Észak-Magyarország, Tiszántul. Mint jellegzetesség említendő meg, hogy a szülők vagy azok egyikét tekintve legtöbben Dunántulról származnak és igen jelentős a Tiszántulról a fővárosba származottak száma. A szülők születési helyének elemzésével összefüggően a vizsgálat kiterjedt arra is, hogy az egyetemi (főiskolai) felvétel járna-e lakóhelyváltozással. A vizsgált fiatalok 16,6 %-a változtatna lakóhelyet egyetemi felvétel esetén (1.11 tábla).

A 4. táblázat (valamint az 1.3. tábla) részletezi a jelentkezők szüleinek születési hely szerinti megoszlását.

4. A vizsgáltak szüleinek születési hely szerinti megoszlása

A szülők születési helye	Férfi (♂)		Nő (♀)		Férfi-nő együtt (♂ ♀)	
	N	%	N	%	N	%
1	2	3	4	5	6	7
Apa, anya Budapesten született	180	22,1	151	19,0	331	20,6
Az apa Budapesten, az anya az ország más helységében született	101	12,4	101	12,7	202	12,6
Az apa az ország más helységében, az anya Budapesten született	113	13,9	136	17,1	249	15,5
Mindkét szülő az ország más helységében született	324	39,9	308	38,8	632	39,3
Egyik vagy mindkét szülő külföldön (szomszédos államokban) született	95	11,7	98	12,4	193	12,0
Összesen	813	100,0	794	100,0	1 607	100,0

1.5 A SZÜLŐK ÉLETKORA

Az anya és apa életkora, amikor a gyermek született, valamint az, hogy a szülők közül melyik fél idősebb és az, hogy a korkülönbség hány év, igen jelentős lehet adott esetekben, mint endogén és exogén tényező a testnövekedésben, ill. a kialakulóban levő testi fejlettség státusában. A felvételre jelentkezett fiúk és lányok nagy többségükben az anya és apa adultus korcsoportjának (23-39 év) második felében és a maturus

korcsoport (40-59 év) kezdetén születtek. Figyelemre méltó ez a sajátosság, ami eltérést jelent a Demográfiai Évkönyv, 1966. kötetében közölt 1948. évi születésekre vonatkozó adatoktól. A felsőoktatási intézményekbe felvételre jelentkezők szülei feltehetően az átlagnál idősebb korban kötöttek házasságot, vagy a reprodukció éppen ebben a csoportban szenvedett a háború miatt az országos átlagnál nagyobb arányú eltolódást. E jelenség további, mélyebb elemzést igényel.

Összehasonlítás végett az 5. táblázatban adjuk az 1948. évi adatokat és mintánk adatsorait.

5. A szülők életkora, amikor a gyermek született

Az adatok köre	20 évnél fiatalabb	20-24	25-29	30-34	35-39	40 évnél idősebb	Összesen
	éves					40 évnél idősebb	
	százalékban						
1	2	3	4	5	6	7	8
Az anya életkora, amikor a gyermek született							
Összes házasságból élveszületettek adatai, 1948	8,4	33,8	28,9	13,1	11,8	4,0	100,0
Vizsgált minta adatai	8,9	11,6	28,0	21,2	27,7	2,6	100,0
Az apa életkora, amikor a gyermek született							
Összes házasságból élveszületettek adatai, 1948	0,7	17,0	29,5	18,8	19,1	14,9	100,0
Vizsgált minta adatai	0,9	2,9	14,4	20,6	45,2	16,0	100,0

A 6. táblázat (valamint az 1. 4 tábla) a minta egészére vonatkozóan részletezi az anya és apa életkora szerinti megoszlást, amikor a vizsgált személy született.

6. A szülők életkor szerinti százalékos megoszlása, amikor a vizsgált személy született

Az anya életkora, amikor a vizsgált személy született (éves)	Az apa életkora, amikor a vizsgált személy született						Összesen
	18-20	21-22	23-26	27-30	31-39	40 éves és idősebb	
	éves					40 éves és idősebb	
1	2	3	4	5	6		7
18-20	0,4	1,1	3,8	1,8	1,6	0,2	8,9
21-22	0,1	0,8	4,0	3,8	2,7	0,2	11,6
23-26	0,3	0,8	5,6	9,5	10,3	1,5	28,0
27-30	-	0,1	0,9	4,4	13,3	2,5	21,2
31-39	0,1	0,1	0,1	1,1	16,8	9,5	27,7
40 és idősebb	-	-	-	-	0,5	2,1	2,6
Összesen	0,9	2,9	14,4	20,6	45,2	16,0	100,0

A 6. táblázat adatai szerint 30,1 %-ban egyidős az anya és az apa; 65,8 %-ban az apa idősebb és 4,1 %-ban az anya idősebb a jelentkezett születésekor. Az alább közölt összehasonlításból az tűnik ki, hogy vizsgált minták esetében az 1956. évi adatokhoz képest a jelentkezettek apja az anyánál 8,2 %-kal, az 1966. évi adatokhoz képest 9,4 %-kal több esetben idősebb.

	a jelentkezők	1956-ban	1966-ban
		összes elveszültek (országos adat)	
		születési korának viszonya	
apa, anya egyidős	30,1 %	37,9 %	39,4 %
apa idősebb	65,8 %	57,6 %	56,4 %
anya idősebb	4,1 %	4,5 %	4,2 %

A 7. táblázat években adja a szülők közötti korkülönbséget.

7. A szülők közötti korkülönbség években (Vizsgált minta)

Korkülönbség (év)	Az apa idősebb		Az anya idősebb	
	N	%	N	%
1	2	3	4	5
2-3	81	7,7	15	22,7
4-5	152	14,4	15	22,7
6-7	489	46,2	32	48,5
8-10	29	2,7	-	-
11-15	250	23,6	3	4,6
16 és több	57	5,4	1	1,5
Összesen	1 058	100,0	66	100,0

A nem egyidős szülők közül 31,7 %-ban az apa és 6,1 %-ban az anya 8-16 és annál több évvel idősebb.

1.6 SZÜLETÉSI SORREND ÉS AZ ÉLETBEN LEVŐ TESTVÉREK SZÁMA

A minta jellegzetessége, hogy a felvételre jelentkezők nagy többsége (84,1 %) az anya, 1, ill. 2. gyermeke (1. gyermek 52,4 %; 2. gyermek 31,7 %). A 3., 4., 5. és a születési sorrendben később született gyermekek részesedése 15,9 %. A két nem között az adatok összesített sorában lényeges eltérés nem állapítható meg. Az 1966. évben felvételre jelentkezők születési sorrendjét az 1948. évi (1956) országos elvesszülések születési sorrendjével összehasonlítva, annak szelektív jellege tűnik ki. Még inkább érvényes ez a mintára, ugyanis a vizsgáltak több, mint 50 %-a 1940-1947. évek között született. Mintánk és az 1948. évi születések sorrendjeinek megoszlása a következő eltéréseket mutatja: mintánkban az 1948. évi születési sorrendben 1. gyermek számbeli arányához képest + 11,6 %-os; a 2. gyermek esetében + 5,7 %-os többlet állapítható meg. Ugyanakkor a 3. és később születettek részesedése mintánkban - 17,3 % hiányban jelentkezik. Ez az adat is jelzi, hogy az első- és másodszülöttek a továbbtanulás "elvi lehetőségét" tekintve milyen előnyben vannak a születési sorrendben később születettekkel szemben.

A családfő jelenlegi foglalkozása és a jelentkezők születési sorrend szerinti megoszlását elemezve, az első-, másodszülöttek felvételi jelentkezését tekintve a két nem között kismértékű eltérés állapítható meg a fiúk javára.

Az első-, másodszülött fiúk és leányok felvételi jelentkezésében az eltérés abban mutatkozik, hogy míg az értelmiségi és a szak- (betanított) munkás- fizikai dolgozó családfő esetében az anya 1. és 2. fiúgyermekei 87,8 % - 90,1 %-ban, addig az anya 1. és 2. leánygyermekei 79,8% - 83,7%-ban jelentkeztek felvételre felsőfokú oktatási intézményeknél. A mintán belül viszonylag alacsony a segédmunkás, napszámos és nyugdíjas családfő eseteiben az anya 1. és 2. gyermekeinek (fiú és leány egyaránt) jelentkezése (σ^2 : 73,5% - 76,1%;

♀: 62,9 %-69,6 %). Megemlítendő, hogy ugyanezen és a mezőgazdasági fizikai dolgozó családfők kategóriáiban az anya 3., 5. és későbbi születésű gyermekeinek felvételi jelentkezése az összes családfő jelenlegi foglalkozása szerinti kategóriáihoz képest a legmagasabb (mg. fizikai dolgozó ♀: 18,2 %; segédmunkás-napszámos ♀ 21,8 %; nyugdíjas, járadékos ♂ 22,5 %, ♀ 16,1 %). Ennek magyarázata részben az, hogy a 18 évesnél idősebb 3., 5. és később születettek középiskolai tanulmányaikat befejezve állást vállaltak és így két-három évvel később állt módjukban a felvételi jelentkezés. A 8. táblázat részletezi azt, hogy a jelentkezett anyjának hányadik gyermeke a családfő jelenlegi foglalkozásának kombinációjában.

8. A vizsgált személy születési sorrendje a családfő jelenlegi foglalkozása szerint

A családfő jelenlegi foglalkozása	A vizsgált személy az anya hányadik gyermeke					Összesen
	1.	2.	3.	4.	5-X	
	születésű gyermek					
1	2	3	4	5	6	7
Férfi (♂)						
Mg. fizikai dolgozó, mg. önálló, segítő családtag	50,0	35,8	7,1	-	7,1	100,0
Nem mg. szak-, vagy betanított munkás, bedolgozó	55,1	32,7	9,4	1,4	1,4	100,0
Segédmunkás, napszámos	42,8	33,3	14,3	4,8	4,8	100,0
Nem mg. önálló, segítő családtag	40,0	40,0	12,0	4,0	4,0	100,0
Értelmiségi és vezető állású	54,9	35,2	7,0	2,2	0,7	100,0
Egyéb szellemi dolgozó	48,6	33,5	13,7	2,8	1,4	100,0
Nyugdíjas, járadékos, vagyonából élő	42,9	30,6	22,5	2,0	2,0	100,0
Állami gondozott	80,0	20,0	-	-	-	100,0
Együtt	51,9	33,8	10,6	2,2	1,5	100,0
Nő (♀)						
Mg. fizikai dolgozó, mg. önálló segítő családtag	45,4	27,3	18,2	-	9,1	100,0
Nem mg. szak-, vagy betanított munkás, bedolgozó	51,9	27,9	14,4	3,9	1,9	100,0
Segédmunkás, napszámos	43,5	26,1	21,8	4,3	4,3	100,0
Nem mg. önálló, segítő családtag	59,1	27,3	13,6	-	-	100,0
Értelmiségi és vezető állású	49,1	34,6	12,8	2,6	0,9	100,0
Egyéb szellemi dolgozó	63,1	27,2	7,9	0,9	0,9	100,0
Nyugdíjas, járadékos, vagyonából élő	37,1	25,8	11,3	9,7	16,1	100,0
Állami gondozott	50,0	50,0	-	-	-	100,0
Együtt	53,0	29,6	12,0	2,9	2,5	100,0

A továbbtanulni kívánó jelentkezők 26,3 %-a egyedüli gyermek; 44,1 %-nak van egy és 20,3 %-nak van két testvére. A jelentkezők közül mindössze 9,3 %-nak van három és annál több testvére. A jelentkezők testvéreinek száma legmagasabb a szakmunkás és értelmiségi dolgozók családjában. A 9. táblázat tartalmazza a vizsgáltak születési sorrend szerinti megoszlását és az életben levő testvérek számát.

(Az 1.5 tábla részletezi az életben levő testvérek számát a családfő jelenlegi foglalkozása szerint.)

9. A vizsgált személy születési sorrendje és az életben levő testvérek száma

Az életben levő testvérek száma	A vizsgált személy az anyának hányadik gyermeke					Összesen
	1.	2.	3.	4.	5-X	
	születésű gyermek					
1	2	3	4	5	6	7
			Férfi (♂)			
0	22,7	2,0	0,1	-	-	24,8
1	20,2	23,1	1,6	0,3	0,1	45,3
2	7,0	6,5	6,8	0,5	-	20,8
3	1,0	1,4	1,7	0,7	0,5	5,3
4	0,7	0,7	0,3	0,3	0,3	2,3
5 és több	0,3	0,1	0,1	0,4	0,6	1,5
Együtt	51,9	33,8	10,6	2,2	1,5	100,0
			Nő (♀)			
0	24,1	2,2	1,0	0,4	0,1	27,8
1	19,0	20,1	3,2	0,3	0,2	42,8
2	7,4	5,3	6,4	0,5	0,3	19,9
3	2,0	1,4	1,0	1,0	0,4	5,8
4	0,5	0,3	0,3	0,1	0,6	1,8
5 és több	-	0,3	0,1	0,6	0,9	1,9
Együtt	53,0	29,6	12,0	2,9	2,5	100,0

1.7. A SZÜLŐK FOGLALKOZÁSA A VIZSGÁLT SZEMÉLY SZÜLETÉSEKOR ÉS A VIZSGÁLAT IDEJÉN

Az előző fejezetekben ismertetett demográfiai és társadalmi adatok oly alapbiológiai ismérvek, amelyek meghatározó jellege alapul szolgál a további adatok értékelésében. A következőkben ismertetendő adatok a társadalmi, kulturális és "igény" környezet szempontjaiból lényegesek, ugyanis mint Portmann (1960) mondja nem kis mértékben a fogamzás pillanatától "a társadalmi uterus" döntően befolyásolja a fejlődő életet, majd az egyén testi növekedését, szellemi fejlődését, mondhatnánk úgyis, hogy ösztön-, akarat és érzelmi fejlődésén át humanizációját. Minden felvételre jelentkezett anyjának és apjának születéskori és jelenlegi foglalkozása ismeretében követhető az a környezet, amelyet nagymértékben határoz meg a szülők foglalkozása. A minta adatai egyben azoknak a változásoknak képét is adják, amelyek az elmúlt két és fél évtized alatt társadalmunkban végbementek.

a./ A szülők foglalkozása a vizsgált személy születésekor

Az alábbi néhány adat szemléletes képet nyújt a szülők akkori (1940-1948 években) foglalkozási megoszlásáról. Az 1607 jelentkezett születésekor 1000-nek (62,2 %) volt anyja háztartásvezető és mindössze 606 esetben dolgozott, ill. alkalmazásban álló volt. (Nyugdíjas, vagyonából élő 1 volt.) Az akkor dolgozó nők közül 11,2 % volt fizikai és 26,5 % értelmiségi és egyéb szellemi dolgozó.

A jelentkezők születésekor 9-nek (0,6%) apja volt nyugdíjas, járadékos, 45,6 % volt fizikai és 53,8% értelmiségi és egyéb szellemi dolgozó volt. A mintán belül a jelentkezők legnagyobb csoportját azok alkotják, akiknek apja szak-, vagy betanított munkás volt (32,8 %).

Jellemző adata a mintának, hogy közel egy nemzedékkel ezelőtt - a felvételre jelentkezők szülei közül - mindössze 37,4 %-ban (601) volt az anya és apa egyaránt aktív kereső és 62,0 %-ban csak az apa volt aktív kereső, s így családfenntartó. A további 0,6 % az idősebb szülőket jelenti, amikor az egyik fél nyugdíjas.

b./A szülők foglalkozása a felvételre jelentkezés idején

A vizsgáltak születésekor 62,2 %-ban volt az anya háztartásvezető, a jelentkezés idejében már csak 25,1 %-ban. Ez a 37,1 %-os változás a jelentkezők születéskori megoszlásához viszonyítva, az egyéb szellemi (+11,6%), a szak- betanított munkás (+11,6 %), az értelmiségi és vezető állású (+3,2 %) dolgozók kategóriáiban jelentkezik mint többlet, valamint abban, hogy az anyák egy része nem él a családdal (4,5 %) és másrészt mezőgazdasági fizikai (+0,4%), segédmunkás (+2,9%), nem mezőgazd. önálló, segítő családtag (+0,3%) lett és inaktív keresővé vált aránylag kis hányaduk (2,6%). Az apa foglalkozásában a szak- betanított munkás, valamint az egyéb szellemi dolgozók kategóriáiban következett be csökkenés (-9,8%; -6,2 %) és 3,3 %-kal több lett az értelmiségi és vezető állású dolgozó. Ez természetes következménye részben az életkorban történt változásnak, valamint annak, hogy időközben felnőtt korban végeztek az apák közül többen egyetemet (főiskolát) és átrétegződés során kerültek az értelmiségi kategóriába. A jelentkezők születéskori helyzetéhez viszonyítva lényeges változást jelent, hogy az apák 1/7-e nem él együtt a családdal.

A 10. táblázatban (és az 1.6.1.7 táblákon) a felvételre jelentkezők megoszlását adjuk nemek és a szülők születéskori és a felvétel idején levő gazdasági aktivitása szerint.

10. A vizsgáltak megoszlása a szülők gazdasági aktivitása szerint

A szülők foglalkozása		Férfi-nő együtt (♂ - ♀)	
		N	%
1		2	3
A vizsgált személy születésekor	Anya, apa aktív kereső	601	37,4
	Anya háztartásvezető, apa aktív kereső	996	62,0
	Anya inaktív kereső, apa aktív kereső	1	0,1
	Anya aktív kereső, apa inaktív kereső	5	0,3
	Anya háztartásvezető, apa inaktív kereső	4	0,2
	Összesen	1 607	100,0
A vizsgálat idején	Anya, apa aktív kereső	828	51,5
	Anya háztartásvezető, apa aktív kereső	373	23,2
	Anya inaktív kereső, apa aktív kereső	22	1,4
	Anya aktív kereső, apa inaktív kereső	50	3,1
	Anya háztartásvezető, apa inaktív kereső	20	1,3
	Anya, apa inaktív kereső	2	0,1
	Anya nem él a családdal	69	4,3
	Apa nem él a családdal	240	14,9
	A szülők nem élnek	3	0,2
	Összesen	1 607	100,0

Külön elemeztük a születéskor és a felvétel idején gazdaságilag aktív anya, apa (születéskor 601, a vizsgálat idején 828) házaspárokat aszerint, hogy azok azonos vagy eltérő társadalmi réteghez tartozók-e. A jelentkezők születéskor 50,6 %-ban a szülők azonos, 49,4 %-ban a házaspár eltérő társadalmi réteghez tartoztak. A jelentkezés idején ez némileg módosult és pedig olyként, hogy 43,1 %-ban tartoznak a jelentkezők szülei azonos és 56,9 %-ban eltérő társadalmi réteghez. Megemlítendő, hogy az értelmiségi és vezető állású anya esetében gyakori a más réteghez tartozó apa. Az azonos és eltérő társadalmi réteghez tartozó házaspárokat foglalkozási kategóriák szerint adjuk a 11. táblázatban.

Az igen bonyolult és hatásmechanizmusában igen kevésbé ismert vonatkozású jelenség tárgyalása azért fontos, mert a szülői környezet (értelmi, pszichés, stb.) sok tekintetben előrevívó vagy éppen hátráltató tényező lehet a testi és még inkább az értelmi fejlődésben. Erre a középiskolai tanulmányi átlagok ismertetésében történik még utalás.

11. A vizsgáltak gazdaságilag aktív szüleinek azonos, illetve eltérő társadalmi rétegek szerinti megoszlása

Az apa foglalkozása		Az anya foglalkozása			
		azonos az apáéval		eltérő az apáétól	
		Férfi-nő együtt (♂ - ♀)		Férfi-nő együtt (♂ - ♀)	
		N	%	N	%
1	2	3	4	5	
A vizsgált személy születésekor	Mg. fizikai dolgozó, mg. önálló, segítő családtag	3	1,0	1	0,4
	Nem mg. szak-, vagy betanított munkás, bedolgozó	95	31,3	50	16,8
	Segédmunkás, napszámos	3	1,0	11	3,7
	Nem mg. önálló, segítő családtag	6	1,9	9	3,0
	Értelmiségi és vezető állású	47	15,5	17	5,7
	Egyéb szellemi dolgozó	150	49,3	209	70,4
	Összesen	304	100,0	297	100,0
A vizsgálat idején	Mg. fizikai dolgozó, mg. önálló, segítő családtag	2	0,6	5	1,1
	Nem mg. szak-, vagy betanított munkás, bedolgozó	126	35,3	130	27,6
	Segédmunkás, napszámos	10	2,8	34	7,2
	Nem mg. önálló, segítő családtag	7	1,9	8	1,7
	Értelmiségi és vezető állású	67	18,8	21	4,4
	Egyéb szellemi dolgozó	145	40,6	273	58,0
	Összesen	357	100,0	471	100,0

1.8 A CSALÁDFŐ FOGLALKOZÁSA A VIZSGÁLT SZEMÉLY SZÜLETÉSEKOR ÉS A VIZSGÁLAT IDEJÉN

A családfő foglalkozása és annak (a felvételre jelentkezett születése és a vizsgálat időpontja között történt) változása közvetett módon befolyásoló tényező a testi fejlődésben. Mindazon változások, amelyek a családfő foglalkozásában történtek, szerepet játszanak abban is, hogy a továbbtanulni kívánó fiatal mely fel-

sőoktatási intézményhez jelentkezett és milyen tanulmányi átlaggal. Végül a családfő foglalkozásának a két időpont szerinti elemzése - mintánk esetében - azért is jelentős, mert nem kis számu a családfő személyében történt változás (válás, halál, stb.). E társadalmi vonatkozású jelenségek igen lényeges biológiai következéseket jelenthetnek, amelyeknek megítélése csakis az előbbiek számbavételével tekinthetők reálisnak.

A családfő foglalkozásában bekövetkezett változás irányát és mértékét a 12. táblázat és az 1.8 tábla részletezi.

12. A családfő foglalkozásváltozása

Foglalkozás csoportok	A családfő foglalkozása				Eltérés %-ban (5-3)
	a vizsgált személy születésekor		a vizsgálat idején		
	N	%	N	%	
1	2	3	4	5	6
Mg. fizikai dolgozó, mg. önálló, segítő családtag	49	3,0	25	1,6	-1,4
Nem mg. szak-, vagy betanított munkás, bedolgozó	518	32,3	422	26,3	-6,0
Segédmunkás, napszámos	54	3,4	44	2,7	-0,7
Nem mg. önálló, segítő családtag	98	6,1	47	2,9	-3,2
Értelmiségi és vezető állású	423	26,3	507	31,5	+5,2
Egyéb szellemi dolgozó	436	27,1	440	27,4	+0,3
- Nyugdíjas, járadékos, vagyonából élő	29	1,8	111	6,9	+5,1
Állami gondozott	-	-	11	0,7	+0,7
Összesen	1 607	100,0	1 607	100,0	-

A családfő foglalkozásának a két időpont (jelentkezett születése és a vizsgálat ideje) közötti eltéréseit elemezve, az állapítható meg, hogy a fizikai dolgozók kategóriájában csökkenés, (mezőgazdasági fizikai dolgozók kategóriájában 1,4 % a csökkenés, nem mezőgazdasági fizikai dolgozók családfőinek csökkenése 9,9 %) a szellemi dolgozók kategóriájában (értelmiségi és vezető állású, egyéb szellemi) 5,5 % emelkedés következett be. A két időpont különbségéből természetesen következik, hogy a nyugdíjas, járadékos családfők száma 5,1 %-kal emelkedett. A felvételre jelentkezettek 0,7 %-a vált időközben állami gondozottá.

A választott egyetem (főiskola) és a családfő foglalkozásának (születéskor és a vizsgálat idején) elemzése még differenciáltabban jelzi a változások hatását.

A mezőgazdasági fizikai dolgozó családfők közül a jelentkezett születése és a vizsgálat időpontja között 49,0 %, a szak- és betanított munkás családfők közül 18,5 % került át más társadalmi rétegbe, ugyanakkor a szellemi dolgozók rétegébe 10,2 % került át. A nyugdíjas és járadékos családfők száma a születéskorhoz viszonyítva megnégyszereződött.

A társadalmi átrétegződésnek megfelelően más képet kapunk az egyetemekre (főiskolákra) történt jelentkezésekről, amelyek részletezését a 13. táblázat adja. A 14. táblázat az egyetemek (főiskolák) és a két nem családfőnek eltérő arányban mutatózó foglalkozásváltozásának megoszlását részletezi. A 13. táblázatból kitűnik, hogy az átrétegződött családfők esetében a felvételre jelentkezők, különösképpen a szellemi foglalkozású rétegből, a műszaki egyetemen kívánják tanulmányaikat folytatni. (1.9, 1.10 tábla)

13. A vizsgáltak megoszlása a családfő foglalkozásváltozása és a választott egyetem (főiskola) szerint

Felsőfoku oktatási intézmény megnevezése	A családfő foglalkozása							
	mg. fizikai		nem mg. fizikai		szellemi		nyugdíjas, járadékos, (állami gondozott) ^{+/}	
	volt	jelenleg	volt	jelenleg	volt	jelenleg	volt	jelenleg
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Műszaki egyetem	11	7	145	101	169	200	8	25
Orvostudományi egyetem	8	4	84	60	159	169	3	21
Agrártudományi egyetem	3	1	19	13	31	34	-	5
Tudományegyetem bölcsészkar, tanárképző	10	4	129	102	172	179	1	27
Tudományegyetem természettudományi, nem tanári	2		25	20	35	33	1	10
Tudományegyetem állam-és jogtudományi	1	-	21	15	41	45	1	4
Közgazdaságtudományi egyetem	5	1	52	43	65	73	1	6
Művészeti főiskolák	1	1	38	30	50	50	6	14
Egyéb főiskolák	1	-	54	44	47	57	4	5
Egyéb felsőfoku tanintézmények	7	7	103	85	90	107	4	5
Összesen	49	25	670	513	859	947	29	122

+ / Azok a vizsgáltak, akik időközben állami gondozásba kerültek.

14. *Eltérés a férfiak és nők családfőinek jelenlegi foglalkozásában*

Felsőfoku oktatási intézmény megnevezése	A férfiak arányának százalékos eltérése a nők megfelelő adataitól								
	A családfő jelenlegi foglalkozása							Állami gondozott	Összesen
	Mg. fizikai dolg., mg. önálló, segítő családtag	Nem mg. szak-, v. betanított munkás, bedolgozó	Segéd-munkás, napszamos	Nem mg. önálló, segítő családtag	Értelmi-ségi és vezető állású	Egyéb szellemi dolgozó	Nyugdíjas, járadékos, vagyonyából élő		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Műszaki egyetem	+33,8	+25,4	+10,3	+16,0	+16,7	+19,2	+16,1	-16,7	+19,6
Orvostudományi egyetem	- 3,9	- 9,8	+ 0,8	+14,9	+ 5,8	- 3,9	- 8,8	+ 3,3	- 1,9
Agrártudományi egyetem	+ 7,1	+ 1,4	+ 4,8	- 4,6	+ 0,6	+ 4,4	- 1,2	+40,0	+ 2,0
Tudományegyetem bölcsészkar, tanárképző	-36,3	-18,5	-30,0	-32,3	-16,1	-17,2	-18,5	-33,2	-18,6
Tudományegyetem term. tud., nem tanári	-	+ 4,6	+ 1,3	- 0,6	- 0,6	+ 2,5	+11,1	-16,7	+ 2,2
Tudományegyetem állam- és jogtudományi	-	- 1,5	+ 9,9	-	- 5,9	- 3,3	+ 0,9	-	- 2,8
Közgazdaságtudományi egyetem	- 9,1	- 4,5	+ 0,8	-	- 4,5	- 1,8	+ 3,0	-16,7	- 3,0
Művészeti főiskolák	- 9,1	- 3,5	+ 4,8	- 1,6	- 1,6	- 2,4	+ 0,9	+20,0	- 2,0
Egyéb főiskolák	-	- 4,0	- 8,7	-10,2	- 2,7	- 3,0	- 8,1	-	- 3,9
Egyéb felsőfoku tanintézmények	+17,5	+10,4	+ 6,0	+18,4	+ 8,3	+ 5,5	+ 4,6	+20,0	+ 8,4

1.9 KÖZÉPISKOLAI TANULMÁNYI ÁTLAG

A teljes minta tanulmányi átlaga 4,00; a fiuk átlaga 3,88 (a minta átlagától eltérés -0,12); a lányok átlaga 4,13 (a minta átlagától eltérés +0,13). Fiuk és leányok a legjobb tanulmányi átlaggal az orvostudományi és a tudományegyetem természettudományi karán (a nem tanári karon) jelentkeztek (együttes tanulmányi átlag 4,21 - 4,21); ezt követi a műszaki és a közgazdaságtudományi egyetemre jelentkezettek tanul-

mányi átlaga (együttes átlag 4,17 - 4,17). A leggyengébb tanulmányi átlagok a művészeti főiskolákra, egyéb főiskolákra és egyéb felsőfoku tanintézményekre jelentkezetteknél állapítható meg. (3,82, 3,75, 3,67)

A felvételre jelentkezettek középiskolai tanulmányi átlagait a választott egyetem (főiskola) szerint a 15. táblázat és az 1.12 tábla tartalmazza.

15. A középiskolai tanulmányi átlag és a választott egyetem (főiskola)

Felsőfoku oktatási intézmény megnevezése	Középiskolai tanulmányi átlag					
	Férfi (σ)		Nő (ρ)		Férfi-nő együtt (σ - ρ)	
	Átlag	Eltérés a férfiak átlagától	Átlag	Eltérés a nők átlagától	Átlag	Eltérés a minta átlagától
1	2	3	4	5	6	7
Műszaki egyetem	4,06	0,18	4,29	0,16	4,17	0,17
Orvostudományi egyetem	4,15	0,27	4,27	0,14	4,21	0,21
Agrártudományi egyetem	3,91	0,03	4,01	-0,12	3,96	-0,04
Tudományegyetem bölcsészkar, tanárképző	3,96	0,08	4,17	0,04	4,06	0,06
Tudományegyetem term. tud., nem tanári	4,11	0,23	4,32	0,19	4,21	0,21
Tudományegyetem állam- és jogtudományi	3,89	0,01	4,23	0,10	4,06	0,06
Közgazdaságtudományi egyetem	4,08	0,20	4,27	0,14	4,17	0,17
Művészeti főiskolák	3,71	-0,17	3,94	-0,19	3,82	-0,18
Egyéb főiskolák	3,76	-0,12	3,75	-0,38	3,75	-0,25
Egyéb felsőfoku tanintézmények	3,57	-0,31	3,78	-0,35	3,67	-0,33
Átlag	3,88	-0,12	4,13	0,13	4,00	-

A családfő jelenlegi foglalkozása szerint a felvételre jelentkezettek középiskolai tanulmányi átlaga (18 évnél idősebbeknél az értettségi vizsga átlaga) a következő jellegzetességeket tünteti fel. Az egész mintán belül a két nem egyesített tanulmányi átlaga legmagasabb az egyéb szellemi foglalkozású családfők gyermekeinél, s legalacsonyabb az értelmiségi családfők gyermekeinél. A lányok tanulmányi átlagai a mezőgazdasági és a nyugdíjas, járadékos családfő kategóriáiban alacsonyabbak a fiukénál, viszont az egyéb szellemi családfő esetében a leányok tanulmányi átlaga +0,37-dal és az egész mintához viszonyítva +0,50-dal magasabb. A fiuk csupán egy kategóriában, a segédmunkás, napszámos családfő esetében lépik túl a 4,00 átlagot, az összes többi foglalkozási kategóriába tartozó családfő esetében a fiuk tanulmányi átlaga 4,00 alatti.

Magyarázatát adja részben az előbbieken részletezett jelenségnek az, hogy a leányoknál a szorgalom, a fiuknál pedig valamely szaktárgy irányában történő fokozottabb érdeklődés befolyásolja a tanulmányi átlagot.

A 16. táblázat és az 1.13 tábla tartalmazza a családfő jelenlegi foglalkozása szerint a felvételre jelentkezők nem szerinti bontásában a tanulmányi átlagokat.

16. A családfő jelenlegi foglalkozása és a középiskolai tanulmányi átlag

A családfő jelenlegi foglalkozása	Középiskolai tanulmányi átlag		
	Férfi (♂)	Nő (♀)	Férfi-nő együtt (♂-♀)
1	2	3	4
Mg. fizikai dolgozó, mg. önálló, segítő családtag	3,98	3,95	3,96
Nem mg. szak-, vagy betanított munkás, bedolgozó	3,84	4,09	3,96
Segédmunkás, napszámos	4,02	4,13	4,08
Nem mg. önálló, segítő családtag	3,78	4,05	3,91
Értelmiségi és vezető állású	3,79	3,97	3,88
Egyéb szellemi dolgozó	3,94	4,50	4,22
Nyugdíjas, járadékos, vagyonából élő	3,92	3,89	3,90
Állami gondozott	3,76	4,43	4,09
Átlag	3,88	4,13	4,00

A felvételre jelentkezők középiskolai tanulmányi átlagainak differenciáltabb elemzése lehetséges, ha figyelembe vesszük a családfő foglalkozásának változását a jelentkező születése és a felvételre történt jelentkezés ideje között. A társadalmi átrétegződésnek megfelelően bizonyos mértékű eltérések mutatkoznak. Az egész minta esetében a szellemi és nem mezőgazdasági fizikai családfők kategóriáiban a tanulmányi átlagban az eltérés minimális. Az egész mintán belül a tanulmányi átlag a fiuknál, de különösen a leányoknál ott a legmagasabb, ahol a családfő a felvételre jelentkező születésekor és a felvételre történt jelentkezés idején is szellemi dolgozó. Külön kiemelendő, hogy a nem mezőgazdasági fizikai dolgozók közül azok, ahol a családfő az átrétegződés eredményeként szellemi dolgozó lett, ott a fiúk és a leányok tanulmányi átlagai magasabbak. A mezőgazdasági fizikai dolgozók és a nyugdíjas, járadékos családfők gyermekeinél az átrétegződést követően a tanulmányi átlagok nem változtak lényegesen.

Az 1.14 tábla részletezi a családfő foglalkozásának változását és annak hatását a tanulmányi átlag alakulására.

1.10 A FELVÉTELT NYERTEK TANULMÁNYI ÁTLAGA

Az egyetemi (főiskolai) felvételre jelentkezők demográfiai, társadalmi adatainak ismertetését követően, végezetül megvizsgáltuk, hogy a Műszaki Egyetemre, Orvostudományi Egyetemre (BOTE), Tudományegyetem (ELTE) bölcsész (+TTK)- tanári, Tudományegyetem (ELTE) nem tanári (TTK), Tudományegyetem (ELTE) állam- és jogtudományi karaira, valamint a Marx Károly Közgazdaságtudományi Egyetemre a 20 %-os mintát képviselő jelentkezők milyen arányban nyertek felvételt (előfelvétel is) és milyen

azok tanulmányi átlaga. Az említett egyetemekre 969-en jelentkeztek felvételre ($\sigma = 509$, $\rho = 460$) és azok közül 296 ($\sigma = 165$, $\rho = 131$) nyert tényleges felvételt. A felsorolt hat egyetemen a felvételt nyert fiuk aránya 32,4 %, a leányoké 28,5 %.

A 17. táblázatban részletezzük a fent említett egyetemekre jelentkezettek s az azokból felvettek megoszlását.

17. Hat budapesti egyetemre jelentkezettek és felvételt nyertek megoszlása

Felsőfoku oktatási intézmény megnevezése	A vizsgáltakból a hat felsőfoku oktatási intézménybe						
	jelentkezettek			felvettek			
	Férfi (σ)	Nő (ρ)	Férfi-nő együtt ($\sigma-\rho$)	száma		Nő (ρ)	
				N	a jelentkezett férfiak %-ában	N	a jelentkezett nők %-ában
	N						
1	2	3	4	5	6	7	8
Műszaki egyetem	247	86	333	94	38,1	36	41,9
Orvostudományi egyetem (BOTE)	121	133	254	26	21,5	29	21,8
Tudományegyetem (ELTE) bölcsész (+TTK) tanári	36	106	142	15	41,7	32	30,2
Tudományegyetem (ELTE-TTK) nem tanári	38	20	58	15	39,5	6	30,0
Tudományegyetem (ELTE) állam- és jog- tudományi	21	43	64	1	4,8	6	14,0
Marx K. Közgazdaságtud. Egy.	46	72	118	14	30,4	22	30,6
Együtt	509	460	969	165	32,4	131	28,5

Az egyetemi felvételt nyert fiuk tanulmányi átlaga 4,59, a leányoké 4,67. A legmagasabb tanulmányi átlag az ELTE-TTK-án, a nem tanári pályára jelentkezőknél ($\sigma = 4,11$, $\rho = 4,32$) és az ott felvételt nyertek esetében állapítható meg ($\sigma = 4,68$, $\rho = 4,86$).

A 18. táblázat tartalmazza a budapesti egyetemre jelentkezettek és felvételt nyertek tanulmányi átlagait.

18. Hat budapesti egyetemre jelentkezettek és felvételt nyertek tanulmányi átlagai megai

Felsőfoku oktatási intézmény megnevezése	Jelentkezettek		Felvételt nyertek	
	tanulmányi átlaga			
	Férfi σ	Nő ρ	Férfi σ	Nő ρ
1	2	3	4	5
Műszaki egyetem	4,06	4,29	4,39	4,83
Orvostudományi egyetem (BOTE)	4,15	4,27	4,56	4,54
Tudományegyetem (ELTE) bölcsész + (TTK) tanári	3,96	4,17	4,64	4,56
Tudományegyetem (ELTE-TTK) nem tanári	4,11	4,32	4,68	4,86
Tudományegyetem (ELTE) állam- és jogtudományi	4,08	4,25	- +/	4,75
Marx Károly Közgazdaságtudományi Egyetem	3,89	4,23	4,22	4,53

+/ = 1 eset

2. Az egyetemi (főiskolai) felvételre jelentkezők életkörülményei

A magzati élet kezdetétől a halálig az egyén testi, szellemi fejlődését, változásait, biológiai állapotát kettősmechanizmus alakítja, határozza meg. Egyfelől a genetikai kód határozza meg a megvalósítandó biológiai "programot", másfelől a "programot" szakadatlanul befolyásolják a környezeti (perisztatikus) tényezők. Az életkörülményekben összefoglalt környezeti - társadalmi, gazdasági, pszichikai tényezők az élet minden szakaszában, de különösen a testi fejlődés progresszív szakaszában jelentősek. Anélkül, hogy az elemzett környezeti tényezőket (exogén) tekintenénk kizárólagosoknak (pl. a pszichikai tényezők igen lényegesek), avagy egyikét, másikat részesítenénk előnyben, ismertetjük azokat az alábbi fejezetekben.

2.1 A VIZSGÁLTAK ÉS A SZÜLŐK CSALÁDI HELYZETE

Az a környezet, - elsősorban is a családi környezet - amelyben a felvételre jelentkezett korábban élt és jelenleg él, a testi, szellemi fejlettséget jelentős mértékben befolyásoló tényező. A megvizsgáltak 70,2 %-a (♂ 70,4 %, ♀ 69,9 %) mindkét szülőjével, 29,8 %-a a szülők egyikével, újonnan létrejött másodlagos (♂ 70,4 %, ♀ 69,9 %) rokonnál, idegennél, kollégiumban, albérletben (ágybérletben) él.

Az, hogy a vizsgáltak közel 30 %-a nem az elsődleges családi közösségben él, nagyrészt a szülők családi helyzetéből következik. A szülők egyikének vagy mindkettőnek elhalálozása miatt 7,8 %-ban, s az, hogy a szülők nem élnek együtt (2,2 %) vagy elváltak (5,5 %), további 12,9 %-ban a vizsgáltak családi közösség helyett rokonnál, idegennél, kollégiumban, albérletben (ágybérlet) élnek.

Természetesen a fővárosban a rokonnál, idegennél, kollégiumban, albérletben élők egy része oly együttélő szülők gyermeke, akik vidéken élnek. Mintánkban az elvált szülők aránya az országos arálynak hétszerese (Demográfiai Évkönyv, 1966). A szülők családi helyzetét tekintve ez a legjellegzetesebb adat, s ez nyilvánvaló azokkal a változásokkal (pl. társadalmi átrétegződés) kapcsolatos, amelyek az elmúlt két évtizedben társadalmunkban végbementek. Az elvált szülők száma a családfők valamennyifoglalkozási kategóriáiban, de különösképpen a szak- és betanított munkások, az értelmiségi és vezető állásúak kategóriáiban legnagyobb. A családdal való együttélés és a szülők családi állapotára vonatkozó adatokat a 19. táblázat és a 1.5 tábla tartalmazza.

19. A vizsgáltak szüleinek családi állapota

A vizsgáltak szüleinek családi állapota	Férfi (♂)		Nő (♀)		Férfi-nő együtt (♂ - ♀)	
	N	%	N	%	N	%
1	2	3	4	5	6	7
A szülők együtt élnek	655	80,6	640	80,6	1 295	80,6
külön élnek	21	2,5	15	1,9	36	2,2
Özvegy	17	2,1	11	1,4	28	1,7
apa	49	6,0	45	5,7	94	5,9
A szülők elváltak	44	5,4	45	5,7	89	5,5
Mostoha	14	1,7	24	3,0	38	2,4
apa	11	1,4	13	1,6	24	1,5
anya	2	0,3	1	0,1	3	0,2
A szülők nem élnek						
Összesen	813	100,0	794	100,0	1 607	100,0

2.2 LAKÁSKÖRÜLMÉNYEK

A lakáskörülményeket a vizsgálat speciális követelményeinek megfelelően három szempontból elemeztük. Ezek a következők: a lakás típusa, a lakás felszereltsége, a vizsgált személy hányad magával alszik a szobában.

a./ A lakás típusa. A vizsgáltak 16,9 %-a egyszobás lakásban, albérletben, ágybérletben lakik. (Az albérlet, ill. ágybérletben élők bizonyos mértékben szüleiktől függetlenítettek - pl. házas nők -) Ezek nagyobb része a szak- és betanított munkás szülők gyermekei. A mintán belül legnagyobb csoportot a kétszobás lakástípus alkotja, 48,8 %. A három- és több szobás lakások aránya 28,9 %. A családfő jelenlegi foglalkozását tekintve e lakástípust az értelmiségi és egyéb szellemi dolgozók lakják.

b./ A lakás felszereltsége. A testi fejlettséget befolyásoló tényezők közül - a lakástípuson kívül - különösen jelentős annak közműekkel való ellátottsága, ugyanis a higiéniai viszonyokat sok tekintetben ez határozza meg. A lakásfelszereltségnek 5 fokozatát különböztettük meg, és e szerint a vizsgáltak 81,6 %-ánál a "kielégítő felszereltség" állapítható meg, azaz a vizen, gázon, villanyon kívül rendelkeznek W.C.-vel és fürdőszobával. 18,4 %-ban a lakás felszereltsége részleges (fürdőszoba nincs és a három közmű valamelyike hiányzik). 14,8 %-nál a lakásban nincs W.C.

c./ Az egy szobában alvók száma. Az egy szobás lakástípusban a vizsgált személyek harmadmagukkal alszanak átlagban a szobában, esetenként a konyhában. (Az ott alvó személyek maximális száma 5.) A kétszobás lakásokban egy szobára jutó alvó egyének száma 2. (Az ott alvó személyek maximális száma 3.) A három és több szobával rendelkezők esetében a vizsgáltak 79,3 %-a alszik egyedül egy szobában és 45,6 %-nak van önálló szobája. A vizsgáltak valamennyien egy fekhelyen, egyedül alszanak.

A lakástípusra vonatkozó részletes adatok az 1.16 táblán, a lakásfelszereltség adatai a 20. táblázaton, valamint az 1.18, 1.19 táblán kerülnek közlésre.

20. A lakás felszereltsége, amelyben a vizsgált személyek laknak

A lakás felszereltsége	Férfi (♂)		Nő (♀)		Férfi-nő együtt (♂ - ♀)	
	N	%	N	%	N	%
1	2	3	4	5	6	7
Felszereltség nélküli	1	0,1	-	-	1	0,1
A felszereltség minimális	82	10,0	99	12,4	181	11,3
A felszereltség részleges (I)	28	3,5	26	3,3	54	3,4
A felszereltség részleges (II)	30	3,7	27	3,4	57	3,6
A felszereltség kielégítő	672	82,7	642	80,9	1 314	81,6
Összesen	813	100,0	794	100,0	1 607	100,0

A lakásnagysággal összefüggően megvizsgáltuk a jelentkezők tanulmányi átlagainak megoszlását. Az átlagokat tekintve lényeges különbsége a különböző lakásnagyságok között nem mutatkozik. Itt utalni kell arra, hogy az átlag (Vekerdi, 1968), mint jellemző, sok esetben nem nyújt kellő információt, ugyanis a finomabb különbségek a kiegyenlítés során eltűnnek. Az egyszobás lakástípusban állapítható meg a legtöbb alacsony tanulmányi átlag, de ugyanakkor a 4,7 és 5,0-ös tanulmányi eredményük emelik fel az átlagot. A három- és több szobás lakásban lakó vizsgáltaknál kevesebb az alacsony és inkább a közepes és annál magasabb tanulmányi átlag a jellemző. A nem kielégítő (egy szoba és részleges lakásfelszereltség) lakáskörülmények esetében az alacsonyabb tanulmányi átlag nagyobb gyakorisága az endogén tényezőkhöz kívül az exogén tényezőkkel,

s ugyanigy a kielégítő (3 és több szobás + jó lakásfelszereltség) lakásviszonyok között élők esetében a közepes és annál magasabb tanulmányi átlagok egy része az említett exogén (külön szoba, csend, nagyobb-foku koncentráció lehetősége, stb.) tényezőkkel magyarázható. E megállapítást a pedagógiai- antropológiai kutatások is megerősítik (Kacsur, 1958).

A lakástípus és a tanulmányi átlagok részletezése a 21. táblázatban és az 1.17 táblán közölt.

21. Tanulmányi átlag és lakástípus

Lakástípus	Férfi (♂)			Nő (♀)			Férfi-nő együtt (♂-♀)
	Tanulmányi átlag						
	Átlagosan	2,5-3,9	4,0-5,0	Átlagosan	2,5-3,9	4,0-5,0	Átlagosan
		% -ban			% -ban		
1	2	3	4	5	6	7	8
1 szobás	3,9	46,2	53,8	4,2	30,2	69,8	4,05
2 szobás	3,9	46,5	53,5	4,1	33,0	67,0	4,00
3 és több szobás	3,9	43,8	56,2	4,1	31,0	69,0	4,00
Szoba nélküli	4,2	-	100,0	3,7	100,0	-	3,95
Kollégium	3,8	60,9	39,1	4,1	34,2	65,8	3,90
Albérlet	3,6	34,3	65,7	4,1	28,0	72,0	3,85
Ágybérlet	3,7	50,0	50,0	4,1	-	100,0	3,90

2.3 A SZÜLŐK EGYÜTTES HAVI KERESETE

A minta keretében vizsgált jelentkeztettek életkörülményeit alapvetően meghatározó anyagi feltételek elemzése során a családfő, szülők együttes havi keresete szolgált alapul. Jóllehet, a havi jövedelemre vonatkozó adatok ismerete is lényeges lett volna a reális helyzet megítéléséhez, azonban a vizsgálat feltételei mellett azok hitelt érdemlő megállapítása nem volt lehetséges.

A családfő, szülők együttes havi keresetének átlaga a teljes mintára számítva 2 810 Ft. A legalacsonyabb együttes havi kereset 300 Ft (kegydíj), a legmagasabb 13 000 Ft. A fiuk szüleinek együttes havi kereseti átlaga 2 720 Ft, alacsonyabb, mint a leányok szüleinek kereseti átlaga; 2 900 Ft. E tény valószínű magyarázata az, hogy a fiuk egyetemi (főiskolai) továbbtanulását a szülők még az alacsonyabb, vagy éppen nem kedvező anyagi feltételek mellett is biztosítani kívánják, különösen akkor, ha a jelentkezett fiu tanulmányi átlaga az eredményes felvételt indokolja.

A szülők együttes havi keresetének három kategóriáját különböztetve meg, 43,4 % tartozik az "alacsony és közepes", 43,2 % a "jó közepes" és 12,7 % a "magas" havi együttes keresetűek kategóriáiba.

A családfő jelenlegi foglalkozása szerint a szülők együttes havi keresetének átlaga legmagasabb az értelmiségi és vezető állásúak, majd az egyéb szellemi és a szak- betanított munkások kategóriáiban. A többi kategóriákban közel azonos szintű az együttes havi kereset átlaga.

A családfő, szülők együttes havi keresetére vonatkozó adatok részletezése a 22. és 23. táblázatokban valamint az 1.20 táblán szerepel.

22. A szülők együttes havi keresetének átlaga a családfő jelenlegi foglalkozása szerint

A családfő jelenlegi foglalkozása	A szülők átlagos havi keresete					
	Férfi (♂)		Nő (♀)		Férfi-nő együtt (♂ - ♀)	
	N	Átlag Ft	N	Átlag Ft	N	Átlag Ft
1	2	3	4	5	6	7
Mg. fizikai dolgozó, mg. önálló, segítő családtag	14	2 089	11	1 954	25	2 021
Nem mg. szak-, vagy betanított munkás, bedolgozó	214	2 825	208	3 356	422	3 090
Segédmunkás, napszámos	21	2 202	23	2 304	44	2 253
Nem mg. önálló, segítő családtag	25	2 420	22	2 818	47	2 619
Értelmiségi és vezető állású	273	4 104	234	4 357	507	4 230
Egyéb szellemi dolgozó	212	3 235	228	3 343	440	3 289
Nyugdíjas, járadékos, vagyonából élő	49	2 142	62	2 189	111	2 165
Állami gondozott	5	-	6	-	11	-
Összesen	813	2 717	794	2 903	1 607	2 809

23. A szülők együttes havi keresetének százalékos megoszlása

A szülők együttes havi keresete (Ft)	Férfi (♂)		Nő (♀)		Férfi-nő együtt (♂ - ♀)	
	N	%	N	%	N	%
	2	3	4	5	6	7
- 1 500	66	8,1	74	9,3	140	8,7
1 501 - 2 000	92	11,3	81	10,2	173	10,8
2 001 - 2 500	89	10,9	91	11,5	180	11,2
2 501 - 3 000	108	13,3	96	12,1	204	12,7
3 001 - 3 500	113	13,9	90	11,3	203	12,6
3 501 - 4 000	107	13,2	105	13,2	212	13,2
4 001 - 5 000	137	16,9	142	17,9	279	17,4
5 001 -	96	11,8	109	13,7	205	12,7
Állami gondozott	5	0,6	6	0,8	11	0,7
Összesen	813	100,0	794	100,0	1 607	100,0

A társadalmi átrétegződés révén a családfő foglalkozás változása a szülők havi együttes keresetére jelentős mértékben hat, emelkedés, csökkenés a szak- betanított munkásokká lett dolgozók 31,9 %-ánál, s a szellemi dolgozókká váltak 58,9 %-ánál jelentkezik. A szakmunkásokká lett családfők esetében az "alacsonyabb" keresetű kategóriák nagyobb aránya figyelemreméltó. Azokban az esetekben, mikor mezőgazdasági szak- vagy betanított munkásokból foglalkozásváltozás során szellemi (értelmiségi és vezetőállású és egyéb szellemi) dolgozók lettek, valamint a volt szellemi foglalkozásuaknál a "közepes" és "magas" keresetűek nagyobb aránya állapítható meg.

Az idevonatkozó adatokat az 1.21 tábla tartalmazza.

A későbbiekben ismertetésre kerülő táplálkozási adatok (fogyasztott állati fehérje, stb.), valamint a testfejlettséget kifejező egyes jellegek paramétereinek értékeléséhez jelentős hozzájárulást jelent a szülők együttes havi keresetének családnagyság szerinti elemzése. Az alábbiakban közölt adatok tájékoztató jellegűek, ugyanis azok pontos felmérése és részletezése a vizsgálat kereteit meghaladja. A két- és hattagú családnagyság között az egy családtagra fordítható átlagkereset fiúk esetében 1 227 - 603 Ft, a lányok esetében 1 315 - 612 Ft között váltakozik.

24. *Családnagyság és az egy családtagra fordítható átlagkereset*

Családnagyság	Egy családtagra fordítható átlagkereset (Ft)	
	Férfi (♂)	Nő (♀)
1	2	3
2 tagu	1 227	1 315
3 tagu	1 169	1 170
4 tagu	1 013	957
5 tagu	753	744
6 tagu	603	612

2.4 TÁPLÁLKOZÁS

A szervezet fejlődésének, növekedésének biológiai programját befolyásoló tényezők között kiemelt fontosságú a táplálkozás. Amennyiben a táplálkozás jó, kielégítő, azaz a fogyasztott táplálék mennyiségében, minőségében biztosítja a fejlődéshez, növekedéshez, aktivitáshoz szükséges energiát, úgy a biológiai program "menetrendjében" kódolt időben és mértékben következnek be a fejlődés szomatikus és fiziológias eseményei. Sőt, amint annak tanui vagyunk, a változott társadalmi, gazdasági és higiéniai feltételek mellett a fejlődés gyorsult (akceleráció) s az említett események gyorsabban következnek be, a metrikusan értékelhető jellegek optimális értéket érnek el. Nem kielégítő, hiányos, fehérjeszegény táplálkozás esetében a súlygyarapodás és növekedés lelassul, a nemi érés késik és a biológiai és kronológiai életkor között az eltérés negatív értelemben jelentőssé válik (Brožek, 1963; 1965; Dahlberg, 1959; Garn-Shamir, 1958; Tanner, 1964; Tuppa, 1954). A háború utáni vizsgálatok (Greulich, 1951) mutatták ki, hogy a tartósan rossz (nem kielégítő) táplálkozás a pubertás kor előtt és alatt oly mértékű visszamaradást (retardáció) eredményezhet e kritikus időben, amelyet a szervezet már később pótolni nem tud. A felvételre jelentkezettek vizsgálata során a szénhidrátfeleslegesség s a gyümölcsfogyasztás (vitaminszükséglet) mellett a kikérdezés sullyal a teljes értékű (komplett) fehérjefogyasztásra összpontosult. E megfontolást indokolja, hogy az esszenciális aminosavak, a szükségleteknek megfelelően, a fogyasztott fehérje utján fedezhetőek, mivel azt a szervezet önmaga felépíteni nem képes,

(Ádám-Bálint és társai, 1968). A testi fejlettség egyes jellemzőinek elemzésekor is az állati fehérjefogyasztás mértéke szolgált összehasonlítási alapul. A mintába kerültek táplálkozása általánosságban kielégítő, sőt egyes esetekben túltápláltság volt megállapítható. A sajátos magyar néptáplálkozási adottságokból következőleg, fokozottnak mondható a szénhidrátfeleségek és zsírszükséglet fedezése, és így a szervezet fehérjeszükségletének felét, a vizsgáltaknak jelentős százaléka másodrendű fehérjével fedezi. A vizsgáltak 67,9 %-ánál 20-30 g az elsőrendű fehérjefogyasztás napi deficitje, közel 20 %-nál a fogyasztott állati fehérje 3/4 részben fedezi a napi 65 g szükségletet és 12,8 %-nál állapítható meg a szükséglet megfelelő kielégítése.

Az egyszeri "keresztmetszeti" vizsgálat adottságaiból következően a közölt adatok a vizsgálat időpontjára és retrospektíve 1-2 évre tekinthetők érvényesnek. Az állati (teljes értékű) fehérjefogyasztás mértékében a két nem között a fiuk javára mutatkozik jelentősebb többlet. Az idevonatkozó adatok megoszlását a 25. táblázat részletezi.

25. A teljes értékű (állati) fehérjefogyasztás egy napra (g-ban)

Fogyasztott napi állati fehérje (g)	Férfi (♂)		Nő (♀)		Férfi-nő együtt (♂ - ♀)	
	N	%	N	%	N	%
	2	3	4	5	6	7
- 29	78	9,6	209	26,3	287	17,8
30 - 45	377	46,4	428	53,9	805	50,1
46 - 59	187	23,0	123	15,5	310	19,3
60 és több	171	21,0	34	4,3	205	12,8
Összesen	813	100,0	794	100,0	1 607	100,0

A napi teljes értékű fehérjefogyasztást a szülők együttes havi keresete szerint elemezve a 30-45 g napi fogyasztás áll első helyen minden kereseti kategóriában és csak 5000 Ft-on felüli együttes havi kereset mellett állapítható meg a 46-59 g és 60 g feletti komplett fehérjefogyasztás nagyobb aránya. Napjainkban Magyarországon egy lakosra napi 3000 kalóriefogyasztás jut. Ennél a jelentkezettek átlagos kalóriefogyasztása valamivel magasabb (átlag 3150 kalória). A fentiekben részletezett adatok szerint az állati fehérjefogyasztás is megfelel az országos átlagnak. Előreláthatóan a napi 41-42 g állati fehérjefogyasztás (Zala, 1967) az 1970-es évek elejére érhető el országosan. (A II. világháború előtt az országos napi állati fehérjefogyasztás átlaga 28-29 g volt.)

Összegezve: a jelentkezettek kalóriefogyasztása eléri a kedvező szintet, viszont a teljes értékű fehérjefogyasztás mértékéből következik, hogy az élelmiszerfogyasztás összetétele még nem felel meg az optimális követelményeknek (Sós, 1942; Tarján, 1958; Tarján-Linder, 1968).

A testméretek ismertetésekor még részletesen visszatérünk az egy napi állati fehérjefogyasztásra, mint azok fejlettségét különösképpen befolyásoló tényezőre.

A szülők együttes havikerését és a teljes értékű fehérjefogyasztást a 26. táblázat (valamint az 1.22, 1.23 tábla) tartalmazza.

26. A szülők együttes havi keresete és az egy napi teljes értékű fehérjefogyasztás mennyisége

A szülők együttes havi keresete (Ft)	Egy napra jutó teljes értékű fehérjefogyasztás (%)				
	- 29	30 - 45	46 - 59	60 és több	Összesen
	g				
1	2	3	4	5	6

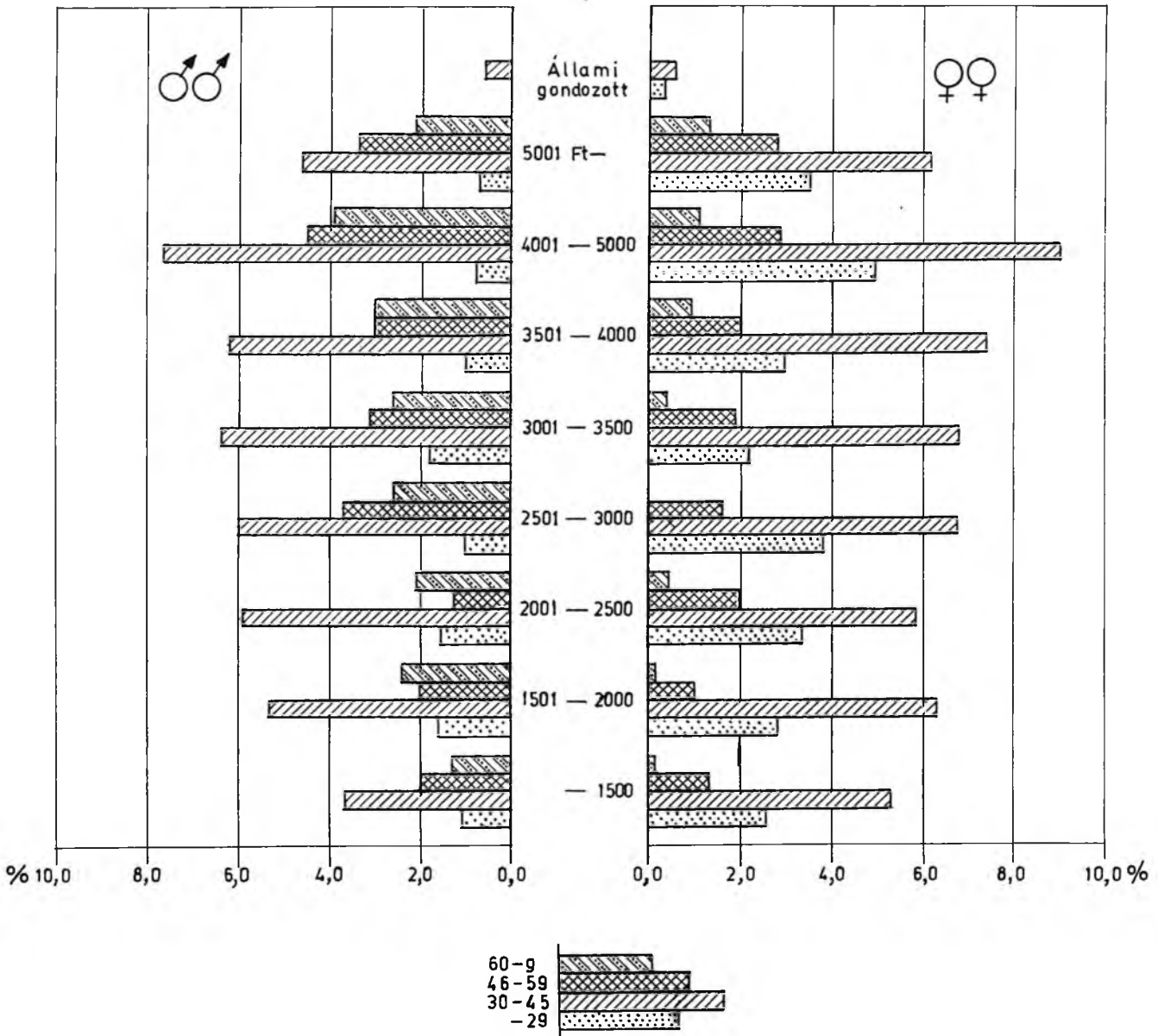
Férfi (♂)

- 1 500	13,6	45,5	24,2	16,7	100,0
1 501 - 2 000	14,1	46,8	17,4	21,7	100,0
2 001 - 2 500	14,6	53,9	12,4	19,1	100,0
2 501 - 3 000	7,4	45,4	27,8	19,4	100,0
3 001 - 3 500	13,3	46,0	22,1	18,6	100,0
3 501 - 4 000	7,5	47,7	22,4	22,4	100,0
4 001 - 5 000	4,4	45,2	27,0	23,4	100,0
5 001 -	6,3	38,5	29,2	26,0	100,0
Állami gondozott	-	100,0	-	-	100,0
Együtt	9,6	46,4	23,0	21,0	100,0

Nő (♀)

- 1 500	28,4	56,7	13,5	1,4	100,0
1 501 - 2 000	27,2	61,7	9,9	1,2	100,0
2 001 - 2 500	28,6	50,5	17,6	3,3	100,0
2 501 - 3 000	31,3	55,2	13,5	-	100,0
3 001 - 3 500	20,0	60,0	16,7	3,3	100,0
3 501 - 4 000	21,9	56,2	15,2	6,7	100,0
4 001 - 5 000	27,5	50,0	16,2	6,3	100,0
5 001 -	25,7	44,9	20,2	9,2	100,0
Állami gondozott	33,3	66,7	-	-	100,0
Együtt	26,3	53,9	15,5	4,3	100,0

1. A VIZSGÁLTAK SZÜLEINEK EGYÜTTES HAVI KERESETE ÉS AZ EGY NAPRA JUTÓ TELJES ÉRTÉKŰ FEHÉRJEFOGYASZTÁS MEGOSZLÁSA, NEMENKÉNT (18-23 ÉVES ÉS IDŐSEBB)

2.5 KIÁLLOTT BETEGSÉGEK, EGÉSZSÉGI ÁLLAPOT

A testi fejlődést, növekedést, különösképpen a váz csontjainak összezsugorodási folyamatát (Acheson, 1957) a betegségek befolyásolhatják. Különbséget kell tennünk a rövid és hosszú ideig tartó betegségek között. A hosszúnövekedésben, súlygyarapodásban és a fiziológiai események időpontjainak bekövetkezésében idézhetnek elő jelentős zavarokat a prepubertás és pubertás korban a hosszantartó, súlyosabb betegségek.

A vizsgáltak egészségi multjára, jelenére vonatkozó adatokat három részletben biztosította a felmérés. Ezek a következők: orvosi vizsgálat a felmérés időpontjában (a); testnevelés alóli esetleges felmentés, annak oka és időtartama (b); a születés és vizsgálat időpontja között kiállott betegségek, műtétek, balesetek, kórházi-szanatóriumi beutalások részletes kikérdezése (c).

Orvosi megállapítás szerint a vizsgálat időpontjában a felvételtre jelentkezettek 96,8 %-ának egészségi állapota jó, kielégítő volt, s így egyetemi (főiskolai) továbbtanulásra alkalmasnak minősültek. A fennmaradt 3,2 % nagyobb részében egészen minimális és nagyjából részben érzékszervi fogyatékos állapotot állapítottak meg (alkalmas látáskorrekcióval). A részlegesen és orvosi ellenőrzés mellett alkalmasnak minősültek száma 14 (0,9 %). A részlegesen és orvosi ellenőrzés mellett alkalmasak között több a leány. Az okokat tekintve első helyen áll az örökletes keringés- és szervi megbetegedés, s végül a fejlődési rendellenesség. A részlegesen alkalmas egyetemi (főiskolai) továbbtanulók esetében az orvosi vizsgálat az eredetileg választott szakma helyett más pályát javasolt (pl. szintévesztés esetében műszaki, orvosi pálya helyett bölcsészkaron, könyvtárosi, vagy népművelési szak elvégzésére történt javaslattétel). Alkalmatlannak minősült a mintán belül hat fő (3 fiu, 3 lány, 0; 3%). Ez utóbbiak esetében olyan megbetegedések, károsodások voltak megállapíthatók, amelyek mellett egyetemi (főiskolai) továbbtanulás eredményesen nem biztosított. Igen jó információt nyújt a jelentkezettek korábbi egészségi állapotára vonatkozóan a testnevelés alól történt felmentés, annak oka és időtartama. Általános és középiskolai tanulmányaik alatt 313 fő volt hosszabb, rövidebb időtartamra testnevelés alól felmentve; ebből 115 fiu (a fiúk 14,1 %-a) és 198 leány (a leányok 24,9 %-a). Egészségi állapot szempontjából 313 felmentett közül 191 (55 fiu, 136 leány) volt tartósan (1 éven túl) egészségi okokból testnevelés alól felmentve. Mindkét nemnél a felmentés okaként első helyen a carditis és a febris rheumatica áll (40,0 %, 36,1 %). Leányoknál még feltűnő a gerincferdülés magas gyakorisága miatti felmentés.

A 27. táblázatban részletezzük a felmentettek számát a felmentés oka és időtartama szerint.

27. Testnevelés alól felmentettek száma a felmentés oka és a felmentés időtartama szerint

A felmentés oka	Testnevelésből felmentésük volt					
	Átmenetileg 1-3 hónap		Hosszabb időre 4-12 hónap		Tartósan 1 éven túl	
	N	%	N	%	N	%
1	2	3	4	5	6	7
Férfi (♂)						
Carditis, febris rheumatica	-	-	3	5,4	22	40,0
Hypertonia, érszűkület	-	-	3	5,4	1	1,8
Hepatitis	-	-	4	7,3	1	1,8
Emésztő- és húgy-ivarrendszer megbetegedései	-	-	-	-	2	3,6
Heine Medin	-	-	-	-	2	3,6
Chorea minor	-	-	-	-	-	-
TBC	-	-	5	9,1	11	20,0
Scoliosis	-	-	5	9,1	4	7,3
Osteomyelitis	-	-	-	-	-	-
Gerincvelő műtét	-	-	-	-	-	-
Egyéb műtét utáni állapot	-	-	6	10,9	1	1,8
Részleges látás	-	-	4	7,3	1	1,9
Egyéb (idegrendszeri-, csont és ízületi megbetegedés, fejlődési rendellenesség, baleset)	5	100,0	25	45,5	10	18,2
Együtt	5	100,0	55	100,0	55	100,0

27. Testnevelés alól felmentettek száma a felmentés oka és a felmentés időtartama szerint (folytatás)

A felmentés oka	Testnevelésből felmentésük volt					
	Átmenetileg 1-3 hónap		Hosszabb időre 4-12 hónap		Tartósan 1 éven túl	
	N	%	N	%	N	%
1	2	3	4	5	6	7
Nő (♀)						
Carditis, febris rheumatica	-	-	6	10,3	49	36,1
Hypertonia, érszűkület	-	-	2	3,5	9	6,6
Hepatitis	-	-	7	12,1	-	-
Emésztő- és húgy-ivarrendszer megbetegedései	-	-	6	10,3	10	7,4
Heine Medin	-	-	-	-	3	2,2
Chorea minor	-	-	-	-	1	0,7
TBC	-	-	4	6,9	5	3,7
Scoliosis	-	-	4	6,9	26	19,1
Osteomyelitis	-	-	-	-	1	0,7
Gerincvelő műtét	-	-	-	-	1	0,7
Egyéb műtét utáni állapot	-	-	8	13,8	9	6,6
Részleges látás	-	-	-	-	6	4,4
Egyéb (idegrendszeri-, csont és ízületi megbetegedés, fejlődési rendellenesség, baleset)	4	100,0	21	36,2	16	11,8
Együtt	4	100,0	58	100,0	136	100,0

A vizsgáltak biohistoriai múltjának és testi fejlettségének értékeléséhez a születés és a vizsgálat időpontja között eltelt idő alatt kiállott betegségek elemzése jelentős információt szolgáltat. Az 1.24 táblán közölt adatok a megbetegedéseket elsősorban is mennyiségi vonatkozásban elemzik. A mennyiségi elemzést tekintve a leányok esetében némileg magasabb (55,4 %) a kiállott megbetegedések aránya, mint a fiuk esetében (51,1 %). A kikérdezés során az anamnezisben felvett kiállott megbetegedések megoszlása természetesen nem fogadható el fenntartás nélkül, ugyanis a vizsgáltak részben az emlékezetre hagyatkozva, részben a szubjektív megítélésből következően nem mindenre tudtak kellő választ szolgáltatni. Ennek ellenére a kiállott megbetegedések kvalitatív értékelésére az informatív adatok elegendőek és arra is felhasználhatók, hogy a testi fejlettség egyes jelenségeit esetenként ezen adatok alapján értelmezzük.

Az anamnezis során felvett megbetegedéseket, műtéteket, baleseteket 16 csoportba foglaltuk össze. Gyermekkori fertőző megbetegedésen minden vizsgált átesett; a két nem között az a különbség, hogy a fiúk átlagban 1,5-szer (ez gyakorlatilag 1-3 gyermekkori fertőző megbetegedést jelent), a leányok átlagban 2 megbetegedésen (gyakorlatilag 2-4) estek át. A teljes mintára számítva egyenként 1,7 gyermekkori fertőző megbetegedés jut. Gyakoriságát tekintve a morbilli, varicella, pertussis, scarlát állanak az első helyen.

Az egyéb fertőző megbetegedések tekintetében a hepatitis tekinthető a legjelentősebbnek; aránya mindkét nem esetében 4,1-4,3 %. A Heine Medin kór a teljes mintában mindössze 9 esettel képviselt. Fertőzőes TBC-ben (gyermekkorban) megbetegedettek aránya 1,6 %, ebből a fiúk 16 esettel képviseltek. Az egyéb fertőző megbetegedések száma együttesen 117, 7,3 %. A III., IV., V. pontokba foglalt endokrin, vérképzőszervi megbetegedéseknek, és a mentális rendellenességeknek gyakorisága a teljes mintán belül 0,1-0,1 %. A szív- és keringésszervi megbetegedések viszonylagosan magas gyakoriságúak, különösen a leányok esetében (febris rheumatica 55 eset - 6,9 %).

Az influenzában történt megbetegedéseket a vizsgáltak nem tekintették külön megemlítendőnek, jóllehet azon az influenza járványok idején nagy többségükben átesetek. A minta jellegzetességeként említendő meg a jelentősebb fejlődési rendellenességek előfordulása (0,9 %). Ez esetek igényeltek ugyanis orvosi beavatkozást, ill. gyógykezelést. A vizsgáltak 38,4 %-án végeztek műtétet, amelynek 25,0 %-a volt tonsillectomia.

A baleseteket tekintve férfiak esetében mutatkozik nagyobb előfordulás, ez azok nagyobb vitalitásával és életmódjukkal függ össze.

A születés és a vizsgálat időpontja között kiállott megbetegedéseket, azok súlyossági fokát tekintve, 14,4 % tekinthető olyanoknak, amely feltételezhetően befolyásolta a vizsgáltak testi fejlődésének folyamatát és annak intenzitását. A 28. táblázat részletezi nemenként, betegségcsoportokba foglaltan a kiállott megbetegedéseket, műtéteket, baleseteket.

28. A kiállott betegségek, műtétek, balesetek

Kiállott megbetegedések	Férfi (♂)		Nő (♀)		Férfi-nő együtt (♂ - ♀)	
	N	%	N	%	N	%
1	2	3	4	5	6	7
I. Gyermekkori fertőző megbetegedések						
Morbilli	304	37,4	422	53,1	726	45,2
Varicella	243	29,9	302	38,0	545	33,9
Pertussis	263	32,3	332	41,8	595	37,0
Scarlát	234	28,8	246	31,0	480	29,9
Parotitis	97	11,9	126	15,9	223	13,9
Rubeola	26	3,2	97	12,2	123	7,6
Diphtheria	21	2,6	14	1,8	35	2,2
Együtt	1 188	146,1	1 539	193,8	2 727	169,7
II. Egyéb fertőző megbetegedések						
Hepatitis	33	4,1	34	4,3	67	4,2
Heine Medin	4	0,5	5	0,6	9	0,5
TBC	16	1,9	9	1,1	25	1,6
Variola, typhus abd., brucellosis, dysenteria, Pfeiffer mirigyfáz	9	1,1	7	0,9	16	1,0
Együtt	62	7,6	55	6,9	117	7,3
III. Endokrin megbetegedések						
Struma	-	-	2	0,2	2	0,1
IV. Vértképzőrendszeri megbetegedések						
Anaemia	-	-	1	0,1	1	0,1
V. Mentális rendellenesség						
Neurosis	1	0,1	1	0,1	2	0,1
VI. Idegrendszeri és érzékszervi megbetegedések						
Meningitis, encephalitis	4	0,5	4	0,5	8	0,5
Epilepsia	9	1,1	8	1,0	17	1,0
Neuritis	-	-	1	0,1	1	0,1
Otitis	15	1,8	19	2,4	34	2,1
Együtt	28	3,4	32	4,0	60	3,7
VII. Szív- és keringés szervi megbetegedések						
Febris rheumatica, carditis	25	3,1	55	6,9	80	5,0
Hypertonia, szívbillentyű szűkület, chorea minor	4	0,5	3	0,4	7	0,4
Együtt	29	3,6	58	7,3	87	5,4

28. A kiállott betegségek, műtétek, balesetek (folytatás)

Kiállott megbetegedések	Férfi (♂)		Nő (♀)		Férfi-nő együtt (♂-♀)	
	N	%	N	%	N	%
1	2	3	4	5	6	7
VIII. Légzőszervi megbetegedések						
Pneumonia	48	5,9	48	6,0	96	5,9
Asthma, influenza, Pleuritis	7	0,9	7	0,9	14	0,9
Együtt	55	6,8	55	6,9	110	6,8
IX. Emésztőszervi megbetegedések						
Peritonitis	-	-	1	0,1	1	0,1
X. Húgy-ivarszervi megbetegedések						
Nephritis	6	0,7	7	0,9	13	0,8
Pyelitis, nephrolithiasis	3	0,4	2	0,2	5	0,3
Együtt	9	1,1	9	1,1	18	1,1
XI. Fejlődési rendellenességek						
Szív és keringésszervi, húgy-ivarszervi, izom-idegrendszeri, nyulajak	4	0,5	11	1,4	15	0,9
XII. Bőrbetegségek						
Psoriasis, ekcema, lymphadenitis	2	0,2	2	0,2	4	0,2
XIII. Csont- izomrendszeri és kötőszöveti megbetegedések						
Osteomyelitis tendovaginitis	2	0,2	3	0,4	5	0,3
XIV. Műtétek						
Tonsilectomia	155	19,0	247	31,1	402	25,0
Appendectomia, hernia, érdaganat, fülészeti, szemészeti, vese, nyirokcsomó eltávolítási műtét	107	13,2	108	13,6	215	13,4
Együtt	262	32,2	355	44,7	617	38,4
XV. Balesetek						
	99	12,2	54	6,8	153	9,5
XVI. Az anamnezis alapján be nem sorolható						
	9	1,1	17	2,1	26	1,6

2.6 SPORTOLÁS

A felvételekre jelentkezettek vizsgálata számba vette a sportolást is, mint a testi fejlettséget befolyásoló, lényeges tényezők egyikét (Apor, 1938; Arnold, 1930; Breiting, 1933; Correnti, 1965; Eiben, 1969; Rajkai, 1957;). A minta e vonatkozásban igen tanulságos, ugyanis az értelmiségi pályát választani szándékozók közül csak 38,3 % sportol rendszeresen, ($\sigma = 48,9\%$ $\varphi = 27,3\%$). A választott egyetem (főiskola) szerint a műszaki, orvosi és a Tudományegyetem TTK nem tanári szakára jelentkezettek (a Testnevelési Főiskolára jelentkezettektől eltekintve) közé az egyesületben és egyesületen kívül rendszeresen sportolók nagyobb hányada tartozik. A Tudományegyetem bölcsész, állam és jogtudományi karára, valamint az egyéb főiskolákra jelentkezettek 69,3 %-a nem, vagy csak alkalmilag sportol.

Sportágak szerint elemezve a rendszeresen és alkalmyszerűen sportolókat, megállapítható, hogy az úszás, atletika, evezés, tenisz; a téli sportok közül a sielés állnak első helyen. Leányok esetében jelentős a kosárlabda még és mindkét nemben viszonylagosan a turisztika. A különleges képességet, erőnléti állapotot igénylő sportágak (pl. vivás, vitorlázó repülés, szertorna, öttusa) művelése már csak egyedi jelenségként értékelhető. A felvételre jelentkezettek közül rendszeresen és alkalmyszerűen sportolók sportágak szerinti megoszlását a 29. táblázat részletezi.

29. A sportolók sportágak szerinti megoszlása

Sportág megnevezése	Rendszeresen								Alkalmyszerűen			
	Egyesületben				Egyesületen kívül							
	s p o r t o l											
	Férfi (♂)		Nő (♀)		Férfi (♂)		Nő (♀)		Férfi (♂)		Nő (♀)	
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Úszás	112	36,2	75	55,6	48	53,9	52	63,4	35	45,4	48	63,2
Atletika	30	9,7	8	5,9	9	10,1	2	2,4	5	6,5	-	-
Evezés	27	8,7	-	-	4	4,5	7	8,5	3	3,9	5	6,6
Tenisz	19	6,2	7	5,2	-	-	4	4,9	-	-	-	-
Labdarugás	15	4,9	-	-	8	9,0	-	-	15	19,5	-	-
Vivás	13	4,2	2	1,5	-	-	-	-	-	-	-	-
Sielés	19	6,2	8	5,9	6	6,7	3	3,7	7	9,1	9	11,8
Ökölvívás	5	1,6	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Lovaglás	2	0,6	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Kosárlabda	12	3,9	14	10,4	-	-	-	-	3	3,9	5	6,6
Vitorlázórepülés	4	1,3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Asztalitenisz	8	2,6	8	5,9	-	-	6	7,3	4	5,2	7	9,2
Vitorlázás	6	1,9	-	-	3	3,4	-	-	-	-	-	-
Birkózás	8	2,6	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Turisztika	18	5,8	13	9,6	11	12,4	8	9,8	5	6,5	2	2,6
Szertorna	8	2,6	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Öttusa	3	1,0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Összesen	309	100,0	135	100,0	89	100,0	82	100,0	77	100,0	76	100,0

3. Az egyetemi (főiskolai) felvételre jelentkezők testi fejlettsége

A testi fejlettség metrikus, alkati jellegeinek elemzése, értékelése - a jellegek milyenségétől függetlenül - az 1.1, 1.2 fejezetekben tárgyaltak tagoltságát követi. Ennek megfelelően az elemzés hármas, adott esetekben kettős tagoltságú. Ezek a következők:

1. / *Általános elemzés.* A metrikus, alkati jellegek számított, fontosabb paramétereinek nem, életkor, földrajzi megoszlás, választott egyetem (főiskola) bontásában adott elemzése. Ezen alapelemzés a vizsgált minta jellegeinek általános meghatározóit szolgáltatja.

2. / *Differenciált elemzés.* Az egyes jellegek paramétereinek a társadalmi ismérvek és az életfeltételek (szülők- családfő foglalkozása, társadalmi átrétegződés, szülők együtt-külön élése, szülők havi keresete, lakás, táplálkozás stb.) bontásában adott elemzése. A differenciált elemzés a testi fejlettség és a környezeti (exogén) tényezők közötti összefüggések jellegére és mértékére nyújtanak tájékoztatást.

3. / *Összehasonlító elemzés.* A testmagasság, testsúly méretek esetében a részletes időbeli összehasonlítás az utóbbi évtizedekben bekövetkezett változásokat illusztrálja. Az összehasonlító elemzés esetenként a további vizsgált metrikus jellegek összefüggésére is kiterjedt.

Az elemzésben, ismertetésben követett eljárás elsősorban is a testi fejlődés, növekedés genetikus kódjában adott program és a környezeti feltételek együttesében megvalósult egyensúlyi állapot reális megismeréséhez kíván - a vizsgálat adottságának keretén belül - adatokat szolgáltatni. Fokozott mértéktartás kötelező a következtetések levonásakor, ugyanis nem hagyható figyelmen kívül az a tény, hogy a realizált jellegekben a környezeti tényezők hatásmechanizmusa igen bonyolult kölcsönhatásban jut érvényre.

3.1 TESTMAGASSÁG (TERMET)

Az ember egyik legsajátosabb jellege s annak "keresztmetszeti" és méginkább "hosszmetszeti" vizsgálata alapvető információt szolgáltat az egyén testi fejlettségére, biológiai státusára. Az örökletesség döntő volta mellett a környezeti tényezők hatásai jelentősen befolyásolják a hossznövekedés folyamatát, annak intenzitását, ritmusát, a gyermekkor különböző szakaszaiban. E kérdéssel foglalkozó kutatók a környezeti tényezők közül - azok fontosságát tekintve - kiemelten említik a társadalmiakat (Harrison-Weiner-Tanner-Barnicot, 1964); az anyagi-kereseti feltételeket, (Lundman, 1962); az előbbiekkal összefüggően a táplálkozási viszonyokat, különösképpen a teljes értékű fehérjefogyasztás mértékét (Tuppa, 1954; Lenz, 1959; Brožek 1965: 1); a szülők tanultságát, szakképzettségét, foglalkozását, kulturáltsági színvonalát (Meredith, 1955; 1956:); az általános egészségügyi kulturáltságot (Tanner, 1964); az iparosodás és urbanizáció mértékét és ez utóbbiakkal összefüggően a pszichikailag ható ingerek (Bennholdt-Thommsen, 1954) nagyobb intenzitását. A heterosis és az izolátumok fellazulása (Dahlberg, 1959) ugyancsak jelentősek a természetnek, mint poli mer jellegnek gyorsult növekedésében.

A felsorolt tényezők beható elemzése e felmérés kereteit - annak "keresztmetszeti" voltából következően is - meghaladja, éppen ezért, a vizsgálat a hangsúlyt néhány kiemelt faktorra helyezte, amelyek között a külön nem tárgyalta is utalnak.

3.1.1 Testmagasság nem és életkor szerint

Az egyetemi (főiskolai) felvételre jelentkező mindkét nembeli fiatalok termete túlnyomó többségben "magas". Ezt tanúsítják az alábbiakban részletezett paraméterek és termecsoport megoszlások. A 813 vizsgált 18-23 éves (és idősebb) fiúk testmagasságának átlaga 95 %-os valószínűséggel $174,45 \pm 0,396$, vagyis a 174,05 és a 174,85 cm-es határok közé esik. A 794 18-23 éves (és idősebb) leányok átlaga 95 %-os valószínűséggel $161,31 \pm 0,297$ cm; azaz 161,02 és 161,60 cm között foglal helyet.

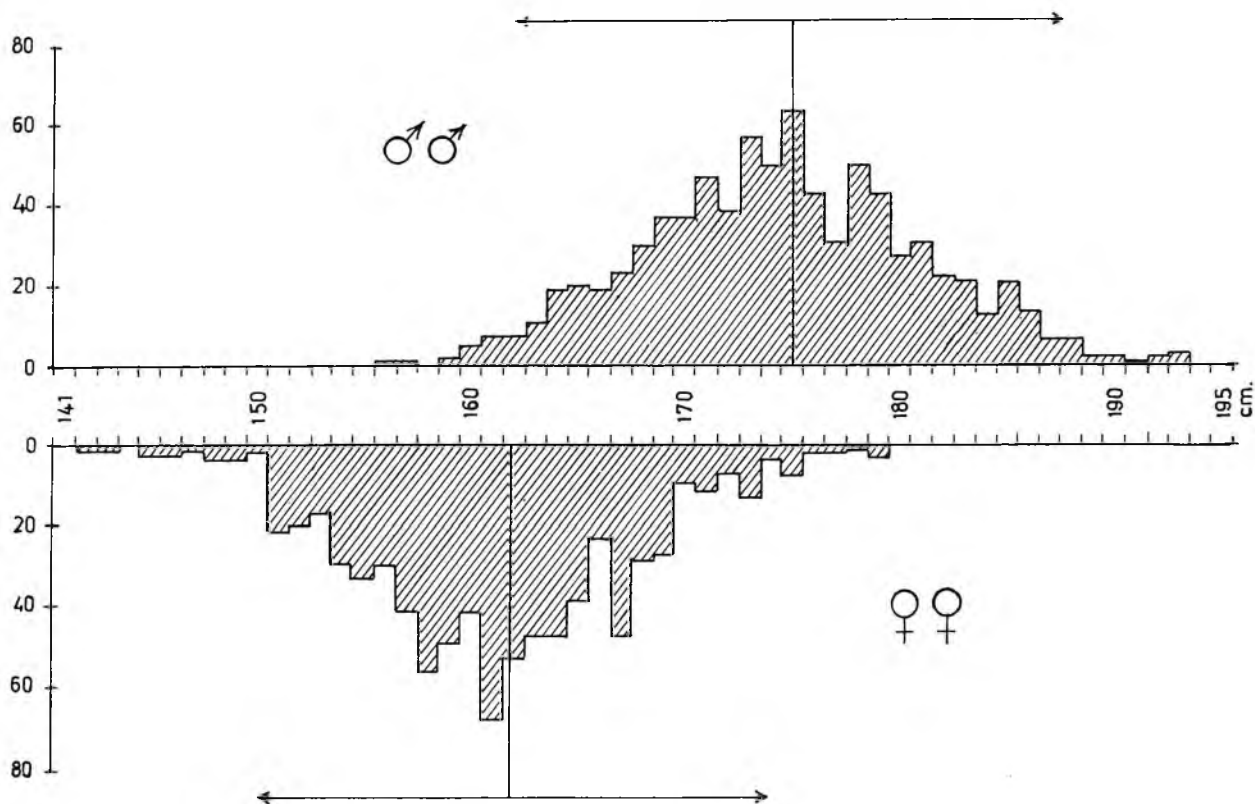
A termecsoportok megoszlásából következően a fiúk 77,6 %-a, a leányok 60,8 %-a tartozik a "magas" termecsoportba. A termecsoportok megoszlását a 30. táblázat tartalmazza.

30. A vizsgáltak termecsoportok szerinti megoszlása

Termecsoportok (E. Schmidt)	Férfi (σ)			Nő (ρ)		
	Határértékek cm-ben	N	%	Határértékek cm-ben	N	%
1	2	3	4	5	6	7
Igen alacsony	X -152,9	2	0,2	X -141,9	2	0,3
Alacsony	153,0-162,9	21	2,6	142,0-150,9	13	1,6
Kisközepes	163,0-166,9	69	8,5	151,0-154,9	87	10,9
Közepes	167,0-169,9	90	11,1	155,0-157,9	105	13,2
Nagyközepes	170,0-172,9	122	15,0	158,0-159,9	105	13,2
Magas	173,0-182,9	418	51,4	160,0-169,9	422	53,2
Igen magas	183,0- X	91	11,2	170,0-188,9	60	7,6
Együtt		813	100,0		794	100,0

A normálvariánsok ($\bar{X} \pm 2s$) fiúk esetén 161,5 - 187,3 cm között, lányok esetében 149,4 - 173,2 cm között helyezkednek el, azaz az "alacsony" "igen magas" termecsoportok között. Az "igen alacsony" és az "igen magas" extrém variánsok a minta egészében alárendelt jelentőségűek

2. A vizsgáltak testmagasságának gyakorisági megoszlása, nemenként
(18-23 éves és idősebb)

A mindkét nemre számított aritmetikai átlagok korévek szerint szignifikáns eltérést nem mutatnak.

Nem jelentkezik az adatokban az életkorral a testmagasság határozott növekedése. Nyilvánvalóan feltételezhető, hogy a nyert eredményeket sok tényező különböző irányú behatása zavarja. Ilyenek lehetnek az alábbiak:

1. / Különböző külső (rendkívüli) körülmények között született generációk eltérő testméretei, (A 21 évesek éppen 1945-ben, a fiatalabb és idősebb évfázatuak e kritikus év körüli időben születtek.)
2. / Társadalmi és földrajzi (az országon belül) megoszlás szerint eltérő összetétel.
3. / A felvételre jelentkezett fiatalabb koruak között nagyobb arányban vannak elsőszülöttek, az idősebbek második és többedik szülöttek.
4. / Véletlen szórás, a mintavételből eredően, amelynek lehetséges határain belül maradnak a többi tényező által előidézett, részben ellentétes irányú különbségek eredői.

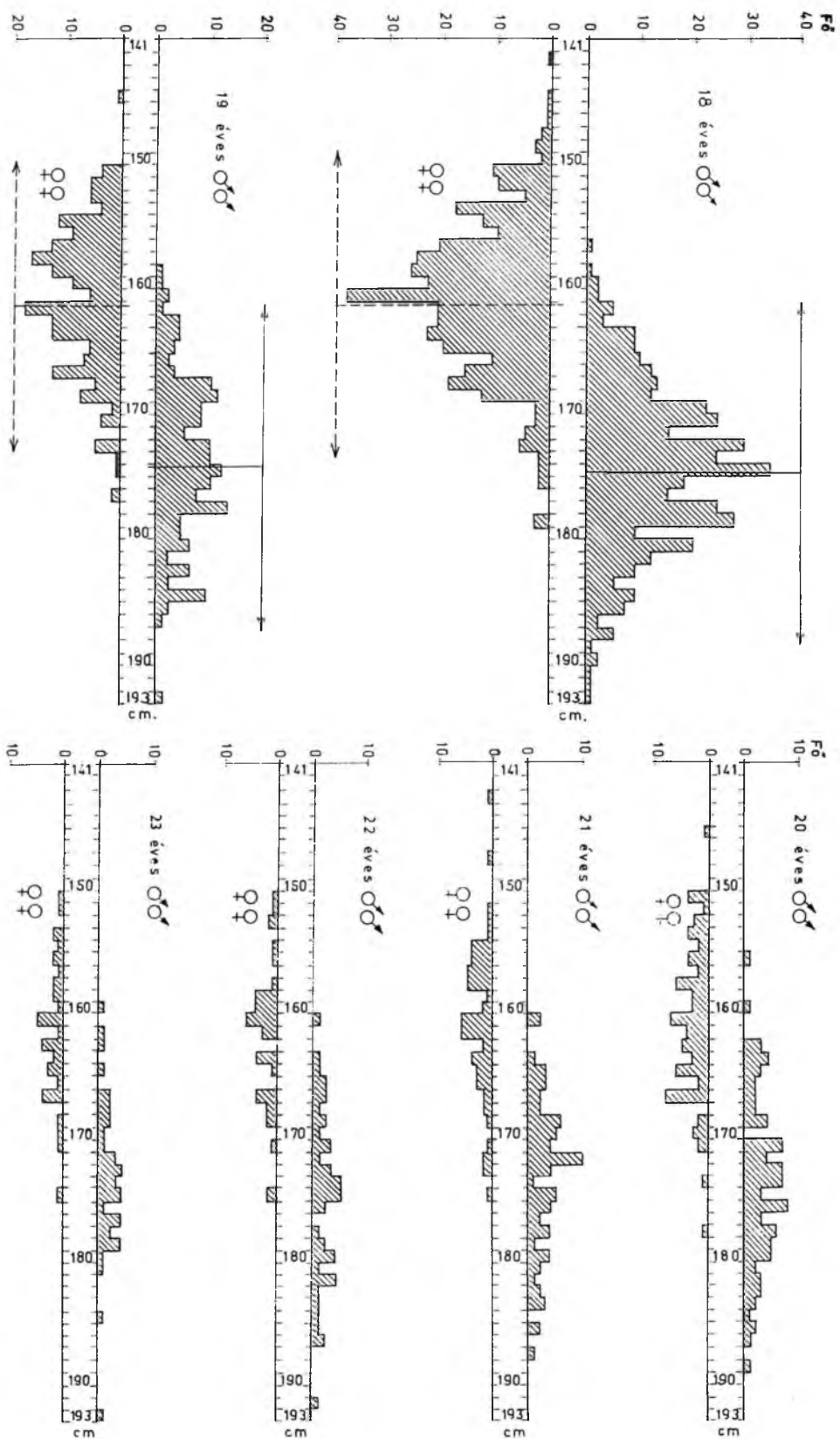
Ezeket a körülményeket jól szemléltetik - a különbségek szignifikanciájára vonatkozó számítások nélkül is - a 31. táblázatban részletezett adatok.

31. A testmagasság átlagok különbségei korévek szerint

Kor (év)	Testmagasság átlag (cm) és annak megbízhatósági határai, 95 %-os valószínűségi szinten	Ennek megfelelő testmagasság		
		Min. (cm)	Átlag (cm)	Max. (cm)
1	2	3	4	5
Férfi (♂)				
18	174,70 + 0,58	174,12	174,70	175,28
19	174,19 + 0,89	173,30	174,19	175,08
20	174,27 + 1,23	173,04	174,27	175,50
21	173,64 + 1,30	172,34	173,64	174,94
22	175,55 + 1,72	173,83	175,55	177,27
23 és idősebb	173,76 + 1,74	172,02	173,76	175,50
Nő (♀)				
18	161,13 + 0,62	160,51	161,13	161,75
19	161,28 + 0,68	160,60	161,28	161,96
20	161,28 + 0,71	160,57	161,28	161,99
21	161,25 + 0,72	160,53	161,25	161,97
22	162,20 + 0,97	161,23	162,20	163,17
23 és idősebb	161,90 + 0,94	160,96	161,90	162,84

A táblázat adataiból kitűnik, hogy a megbízhatósági határok átfedik a többi korévhez képest mutatkozó különbségeket. A felvételre jelentkezettek testmagasságára az előbbieken adott általános meghatározók, jellemzők ismertetését követően a differenciált elemzés nyújt a jelleg mintán belüli sajátosságairól tájékoztatást.

3. A vizsgáltak testmagasságának gyakorisági megoszlása, nemenként, korévek szerint

3.1.2 Testmagasság a szülők születési helye szerint

Minthogy a felvételre jelentkezettek többsége - még akkor is, ha nem Budapesten születtek - a fővárosban éltek meg gyermekkoruk nagy részét, így a nagyvárosi környezet hatott testi fejlődésükre, ezért a testmagasság regionális elemzésében az anya, a szülők születési helye szolgált alapul. A testmagasság regionalitás szerinti elemzése egyrészt közvetetten a megelőző környezeti tényezők hatásaira, másrészt a arra a populációra szolgáltat információt, ahol a vizsgáltak szülei születtek.

A jelentkezők testmagasságát és az anya születési helyét véve alapul, az alábbiak állapíthatók meg. Mindkét nembeli fiatalok, akiknek anyja budapesti születésű (fiúk +1,0 cm-rel, lányok +1,7 cm-rel, általában) magasabb termetűek, mint azok, akiknek anyja az ország más területén született. További jellegzetességként említendő még, hogy a fiúk közül, azok akiknek anyja Tiszántulon (-1,8 cm) és a lányok közül azok, akiknek anyja Duna-Tisza közén (-3,1 cm), Tiszántulon született, alacsonyabb termetűek, mint azok, akiknek anyja budapesti születésű. Ennek magyarázata kettős. A Duna-Tisza közén és Tiszántulon született anyák oly subpopulációkhoz tartoznak, ahol a termet értékhatárai alacsonyabbak. (Az örökletesség e vonatkozásban elsődleges.) Az endogén tényezők mellett számításba veendő az is, hogy a vizsgáltak anyjának szülei korábban mezőgazdaságban foglalkoztatottak voltak, s így közvetetten oly életfeltételek között éltek, amely nem egyezik a már megelőző generációban is nagyvárosban éltek környezeti feltételeivel. Az ország egyes tájegységei közötti eltérések Dunántul -Észak-Magyarország, Dunántul-Tiszántul között figyelemre méltók. Mindez azt jelzi, hogy a nagyváros, város, falu és az ország egyes tájai között a század első felében a testi fejlettséget illető határozott eltérés ma már a kiegyenlítődés irányában változik, s ez összességében az eddig végbement társadalmi és gazdasági változások következménye.

A vizsgált mintával kapcsolatban nem hagyható figyelmen kívül természetesen az a tény, hogy az egyetemi (főiskolai) felvételre jelentkezettek testi fejlettségéből fenntartás nélküli általánosítás nem tehető.

A vizsgáltak testmagasság átlagainak értékeit az anya születési helye (az említett földrajzi egységek) és korévek szerint a 32. táblázat (és a 2.1 tábla); az átlagok közötti különbségek mintavételi hibája és szignifikáns volta szerint a 33. táblázat tartalmazza.

32. Testmagasság átlagok (cm) az anya születési helye és korévek szerint

Kor (év)	Az anya születési helye					
	Budapest	Dunántul	Duna-Tisza közze	Észak-Magyarország	Tiszántul	Külföld
1	2	3	4	5	6	7
Férfi(♂)						
18	175,1	175,2	173,2	174,1	175,0	173,3
19	173,4	173,3	175,4	174,7	173,6	176,0
20	174,8	172,2	174,3	-	170,7	178,7
21	174,4	171,6	-	-	172,4	175,1
22	176,5	-	-	-	-	176,1
23 és idősebb	173,9	-	-	-	-	-
Átlag	174,7	173,1	174,3	174,4	172,9	175,8
Nő (♀)						
18	161,7	162,5	159,6	161,9	158,9	159,8
19	162,1	161,1	159,1	160,7	161,6	161,0
20	162,3	162,2	-	-	160,5	159,8
21	162,9	-	-	-	161,1	160,6
22	163,5	-	-	-	-	-
23 és idősebb	-	-	-	-	-	-
Átlag	162,5	161,9	159,4	161,3	160,5	160,3

33. A testmagasság átlagok közötti különbségek mintavételi hibája és szignifikáns volta

Összehasonlítás a mintán belül, páronként, az anya születési helye szerint		Átlag (cm)		Átlagok különbsége (cm) $\bar{X} - \bar{Y}$	A különbséget standard hibája $\sigma_{\bar{X}-\bar{Y}}$	A különbséget 95%-os valószínűségi szinten szignifikáns (sz) -e, vagy nem (-)
		\bar{X}	\bar{Y}			
X	Y					
1		2	3	4	5	6

Férfi (♂) 18 éves

Dunántul - Észak-Magyarország	175,19	174,14	+ 1,05	1,11	-
-------------------------------	--------	--------	--------	------	---

Nő (♀) 18 éves

Budapest - Az ország többi területe	161,70	160,54	+ 1,16	1,23	-
Budapest - Duna-Tisza köze	161,70	159,60	+ 2,10	0,98	sz
Budapest - Tiszántul	161,70	158,90	+ 2,80	0,94	sz
Dunántul - Észak-Magyarország	162,49	161,94	+ 0,55	1,49	-
Dunántul - Tiszántul	162,49	158,87	+ 3,62	0,92	sz

Azoknak a vizsgáltaknak, akiknek anyja külföldön született (többségükben az országgal szomszédos államok területén) testmagassága az átlagtól eltérő. A fiuk termete magasabb ($\bar{X} = 175,8$ cm); a leányoké alacsonyabb ($\bar{X} = 160,3$ cm). Az alacsony esetszám miatt itt szerepe lehet a véletlennek.

A továbbiakban elemeztük még a vizsgáltak természetét, oly szempont szerint, amikor a szülők azonos és oly szempont szerint, amikor a szülők nem azonos földrajzi egység területén születtek. A 34. és 35. táblázatok (és a 2.2 tábla) az e szerint számított átlagokat tartalmazzák.

Amikor mindkét szülő azonos földrajzi egységhez tartozó helységben született - mind a fiuk, mind a lányok esetében - a testmagasság átlagok nem térnek el lényegesen azoktól az átlagoktól, amelyeket csak az anya születési helye szerint számítottunk. Értelmezés szerint feltételezhető a tág értelemben vett endogámia, valamint a megközelítően azonos környezeti feltételek hatása. Amikor mindkét szülő Budapesten született (fiuknál és leányoknál egyaránt) gyermekeiknek természetlaga áll sorrend szerint az első helyen. A testmagasság átlagainak eltérése árnyalati, de mégis figyelemre méltó azon szülők gyermekeinél, akik nem azonos földrajzi egységben születtek. Dunántul és Budapest esetében legszembetűnőbb az eltérés. Magyarórátként feltételezhető a heterosis szerepe, amely ezuttal az exogámiával kapcsolatos.

34. Testmagasság átlagok a szülők azonos földrajzi egységben való születése szerint

A szülők születési helye	Férfi (♂)	Nő (♀)
	\bar{X}	\bar{X}
1	2	3
Budapest - Budapest	174,6 cm	161,8 cm
Dunántul - Dunántul	173,1 "	161,8 "
Duna-Tisza köze - Duna-Tisza köze	173,3 "	160,4 "
Észak-Magyarország - Észak-Magyarország	172,0 "	161,6 "
Tiszántul - Tiszántul	174,3 "	159,7 "
Külföld - Külföld	175,1 "	160,8 "

35. Testmagasság átlagok a szülők eltérő születési helye szerint

Budapest - az ország más területe	174,7 cm	162,5 cm
Dunántul - az ország más területe	175,7 "	163,2 "
Duna-Tisza köze - az ország más területe	174,7 "	159,7 "
Észak-Magyarország - az ország más területe	174,4 "	160,4 "
Tiszántul - az ország más területe	175,4 "	162,2 "
Külföld - az ország más területe	175,0 "	163,1 "

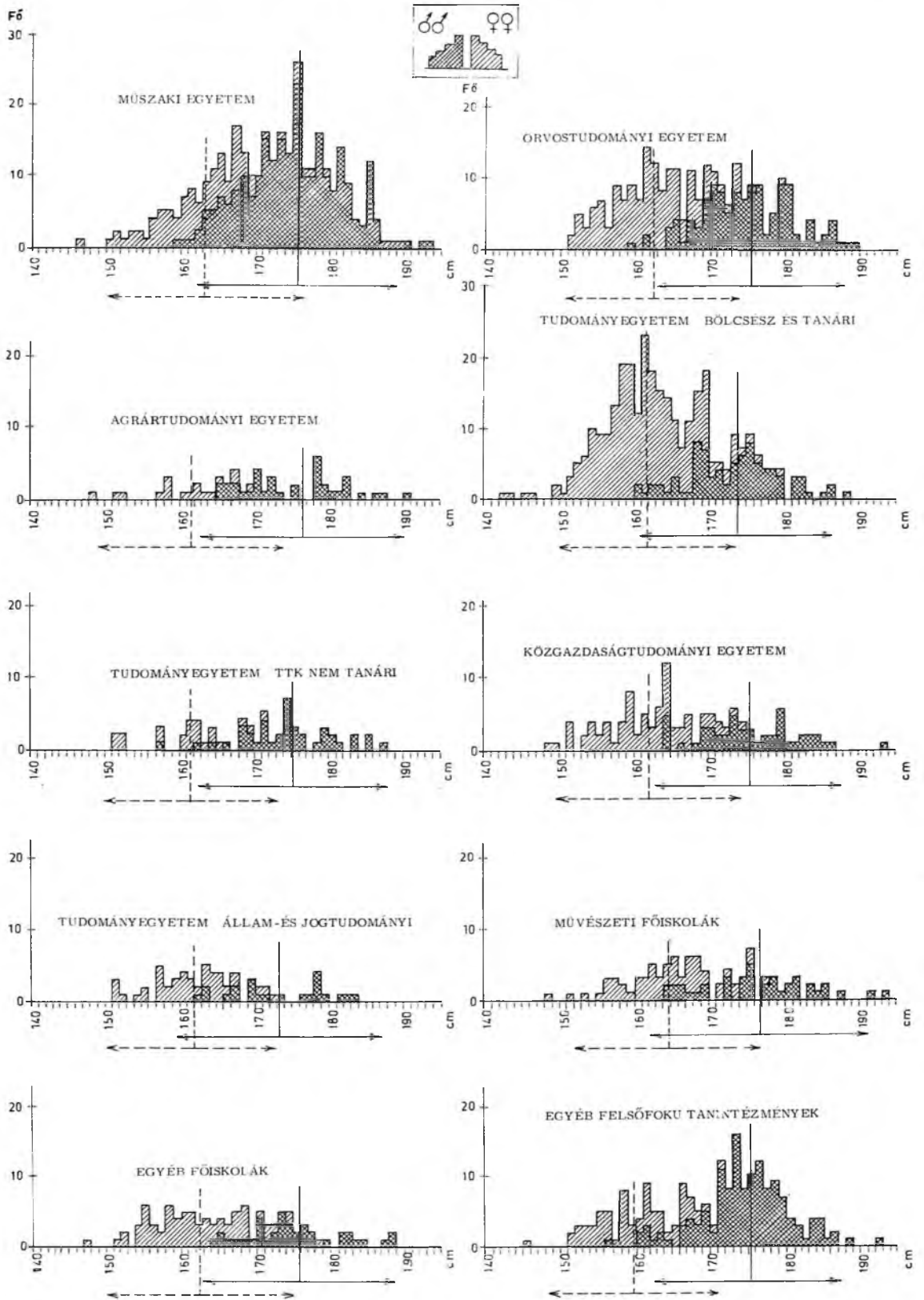
3.1.3 Testmagasság a választott egyetem (főiskola) szerint

A testmagasság átlagok (fiuknál és leányoknál egyaránt) eseteiben a választott egyetem (főiskola) szerint eltérések állapíthatók meg. A megállapított eltérések értékelésekor óvatosság ajánlatos, ugyanis kérdéses, hogy az átlagok különbségei a mintavétel szórásának következményei-e csupán, vagy szignifikánsak-e ténylegesen a jelentkezettek egyes csoportjaira.

Az elsődleges értékelést tekintve a művészeti főiskolákra, Agrártudományi egyetemre jelentkezett fiúk, valamint a művészeti főiskolákra és a Műszaki egyetemre jelentkezett leányok a legmagasabbak. Az átlagnál alacsonyabbak a tanári (ELTE bölcsészkar, Pedagógiai Főiskola) pályára készülő fiúk és leányok. Szembetűnő, hogy a fiúk közül az állam- és jogtudományi karra, lányok közül az egyéb felsőfokú oktatási intézményre jelentkezettek teremtete az átlagosnál alacsonyabb. A minta átlaga körül helyezkednek el az Orvostudományi (BOTE), a Közgazdaságtudományi egyetemre (Marx Károly Közgazdaságtudományi Egyetem) és az egyéb főiskolákra jelentkezett mindkét nembeli fiatalok. A választott egyetem (főiskola) szerint számított testmagasság átlagok különbségeinek szignifikáns voltát kétmintás t-próbával ellenőriztük. Az ellenőrző t-próbát páronként azon egyetemekre (főiskolákra) jelentkezők átlagai eseteiben nem végeztük el, amikor az eltérések nyilvánvalóan nem voltak szignifikánsak.

A testmagasság átlagok eltérése fiúk esetében $P = 1$ százalékos szinten igazolt a Műszaki egyetem-ELTE bölcsészeti karára, a Műszaki egyetem - ELTE állam- és jogtudományi karára jelentkezettek között. Leányok esetében a Műszaki egyetem - Egyéb felsőfokú tanintézmények $P = 1$ százalékos és Műszaki egyetem-ELTE bölcsész karára jelentkezettek között $P = 5$ százalékos szinten igazolt a testmagasság átlagok eltérése. A művészeti főiskolákra jelentkezettek testmagasság átlagának jelentős eltérése (fiúk és leányok esetében egyaránt) a többi egyetemekre (főiskolákra) jelentkezettek átlagától - az alapsokaságból való mintavételre tekintettel - csak fenntartással fogadható el.) A 2.3 tábla tartalmazza a választott egyetemek (főiskolák) szerint a testmagasság fontosabb paramétereit.)

4. A vizsgáltak testmagasságának gyakorisági megoszlása a választott egyetem (főiskola) szerint, nemenként

3.1.4 Testmagasság a szülők, valamint a családfő foglalkozása és foglalkozásváltozása szerint

A jelentkezők testmagasságának elemzését a szülők, a családfő foglalkozását tekintve öt szempont szerint végeztük el.

1. / Az apa jelenlegi foglalkozását tekintve az átlagnál magasabb és közel az átlaggal megegyező a fiuk testmagassága, abban a kategóriában, ahol az apa értelmiségi és vezető állású és szak-, vagy betanított munkás. Ahol az apa jelenlegi foglalkozása segédmunkás, napszámos, ott a testmagasság átlaga -3,6 cm-rel, a mg. segítő családtag esetében - 1,1 cm-rel tér el a minta átlagától. Leányok esetében, az apa jelenlegi foglalkozását tekintve, valamennyi kategóriát figyelembe véve - minimális eltéréssel - kiegyenlítettség állapítható meg.

2. / Az anya foglalkozását véve alapul, már differenciáltabb képet kapunk a jelentkezők testmagasságáról. Az esetben, amikor az anya értelmiségi és vezető állású a fiuk testmagasságának átlaga +2,3 cm-rel, a leányoké + 2,4 cm-rel tér el a minta átlagaitól. Ahol az anya nyugdíjas, járadékos, vagyonából élő, a fiuknál hasonló eltérések adódnak a termetátlagban. Leányoknál - eltekintve a segédmunkás és nem mg. segítő családtag foglalkozású anyák eseteitől (-2,1 cm, - 1,8 cm az átlagtól való eltérés) - a fiú gyermekekével megegyezőek a termetátlagok eltérései. Az anya jelenlegi foglalkozása többi csoportjában a testmagasság átlagok a minta átlaga körül helyezkednek el, szignifikánsnak nem tekinthető eltéréssel.

3. / Ha a jelentkezők termetátlagait aszerint vizsgáljuk, hogy az apa és anya jelenleg azonos foglalkozási csoportba tartozik-e, több megállapítást tehetünk. Ha mindkét szülő magasabb szellemi és egészségügyi kulturáltsági szinten élő, értelmiségi és vezető állású, gyermekeik testmagassága $P = 5$ százalékos szinten igazoltan magasabb a minta átlagainál. A többi csoportban - ahol a szülők foglalkozása azonos - a fiúk és leányok testmagasságának számított adatai szignifikánsnak minősíthetők, eltérés a minta átlagaitól nem állapítható meg.

4. / A családfő jelenlegi foglalkozása szerint elemezve a jelentkezők testmagasságának átlagait, igazoltan szignifikánsnak minősíthető különbség állapítható meg a fiú gyermekek esetében az értelmiségi és vezető állású és egyéb szellemi dolgozó, valamint az értelmiségi és vezető állású és szakmunkás családfők eseteiben. Szignifikáns különbség van a termetben az értelmiségi vezető állású és szakmunkás dolgozó családfők leánygyermekei között. A 36. táblázat részletezi a testmagasság átlagok közötti különbségek mintavételi hibáját és szignifikáns voltát, a családfő jelenlegi foglalkozását véve figyelembe.

Az apa, anya; a családfő jelenlegi foglalkozása szerinti testmagasság átlagok részletezése a 2.4, 2.5 és 2.6 táblákon található.

36. Testmagasság közötti különbségek mintavételi hibája és szignifikáns volta, a családfő jelenlegi foglalkozása szerint

Összehasonlítás a mintán belül, páronként, a családfő jelenlegi foglalkozása szerint X Y	Átlag (cm)		Átlagok különözete (cm) $\bar{X} - \bar{Y}$	A különbözlet standard hibája $\sigma_{\bar{X}-Y}$	A különbözlet 95%-os valószínűsége szignifikáns(sz) vagy nem (-)
	\bar{X}	\bar{Y}			
1	2	3	4	5	6

Férfi (♂)

Értelmiségi és vezető állásu - Egyéb szelleml dolgozó	175,56	173,84	+ 1,72	0,53	sz
Értelmiségi és vezető állásu - Nem mg. szak-, vagy betanított munkás, bedolgozó	175,56	174,10	+ 1,46	0,52	sz
Értelmiségi és vezető állásu - Mg. fizikai dolgozó, mg. önálló, segítő családtag	175,56	174,21	+ 1,35	1,94	-
Egyéb szelleml dolgozó - Nem mg. szak-, vagy betanított munkás, bedolgozó	173,84	174,10	- 0,26	0,53	-

Nő (♀)

Értelmiségi és vezető állásu - Egyéb szelleml dolgozó	162,00	161,61	+ 0,39	0,52	-
Értelmiségi és vezető állásu - Nem mg. szak-, vagy betanított munkás, bedolgozó	162,00	160,33	+ 1,67	0,521	-
Értelmiségi és vezető állásu - Mg. fizikai dolgozó, mg. önálló, segítő családtag	162,00	160,09	+ 1,91	1,36	-

5. / A családfő foglalkozása és annak változása közvetetten jelentős befolyásoló tényezőként hat a felvételre jelentkezettek testi és szelleml fejlődésére. A 2.7 tábla foglalja össze a jelentkezettek testmagasságának fontosabb paramétereit, aszerint, hogy a családfőnek mi volt a foglalkozása a jelentkezett születéskor és a vizsgálat időpontjában. A tábla adatainak tanúsága szerint legmagasabb a testmagasság azon jelentkezetteknel (férfi és nő egyaránt ♂; $\bar{X} = 175,50$ cm, ♀; $\bar{X} = 162,00$ cm), ahol a családfő szelleml dolgozó volt és jelenleg is az, továbbá leányoknál ($\bar{X} = 162,06$ cm), ahol a családfő szelleml dolgozó volt és jelenleg nyugdíjas, járadékos, vagyonából élő. Fiuk testmagasságának átlaga legalacsonyabb értékű ($\bar{X} = 172,10$ cm) az esetben, amikor a családfő nem mezőgazdasági fizikai dolgozó volt és jelenleg szelleml dolgozó. Leányok esetében a mintán belüli legalacsonyabb termetátlag ($\bar{X} = 159,33$ cm) ott adódik, ahol a családfő mezőgazdasági fizikai dolgozó volt és jelenleg nem mezőgazdasági fizikai dolgozó.

Az elemzés során nyert értékeket két mintás t-próbával vizsgálva, az állapítható meg, - fiuknál és leányoknál egyaránt - hogy, ahol a családfő nem mezőgazdasági szak-, betanított munkás volt és jelenleg is az, a testmagasság átlaga $P = 0,1$ százalékos szinten igazoltan eltérő azok termetátlagától, ahol a családfő szelleml dolgozó volt a jelentkezett születésekor és jelenleg is az.

Az alábbiakban közölt 37. táblázat részletezi, testmagasságra vonatkozóan, összehasonlításban a családfő foglalkozás-változása szerinti t-próba adatokat.

37. Testmagasság átlagok közötti eltérések t-próba vizsgálata,
a család fő foglalkozásváltozása szerint

Összehasonlítás a mintán belül, pá- ronként, a család fő foglalkozásvál- tozása szerint	Átlag (cm)		Átlagok külön- bözete (cm)	Szórásnégyzet		t	Szf	P %
	X	Y		$\bar{X}-\bar{Y}$	$\bar{X}^2_{s_1}$			
1	2	3	4	5	6	7	8	9

Férfi (o) Férfi (σ)

Nem mg. fizikai
dolgozó volt és
jelenleg is az

- Nem mg. fi-
zikai dolgozó
volt és jelen-
leg szellemi
dolgozó

173,59 172,10 +1,49 35,21 31,32 2,069 302 5>P>2

Nem mg. fizikai
dolgozó volt és je-
lenleg is az

- Szellemi
dolgozó volt és
jelenleg is az

173,59 175,50 -1,91 35,21 42,82 6,821 588 P<0,1

Mezőg. fizikai
dolgozó volt és
jelenleg nem mg.
fizikai dolgozó

- Szellemi
dolgozó volt és
jelenleg is az

159,33 162,00 -2,67 59,93 37,50 1,420 367 20>P>10

Mezőg. fizikai
dolgozó volt és
jelenleg nem mg.
fizikai dolgozó

- Nem mg.
fizikai dolgozó
volt jelenleg szel-
lemi dolgozó

159,33 161,19 -1,86 59,93 37,44 0,930 104 40>P>30

Nem mg. fizikai
dolgozó volt és
jelenleg szellemi
dolgozó

- Szellemi
dolgozó volt és
jelenleg is az

161,19 162,00 -0,81 37,44 37,50 1,157 451 30>P>20

Szellemi dolgozó
volt és jelenleg
is az

- Szellemi
dolgozó volt és
jelenleg nem mg.
fizikai dolgozó

162,00 160,82 +1,18 37,50 35,97 0,983 384 40>P>30

Szellemi dolgozó
volt és jelenleg
is az

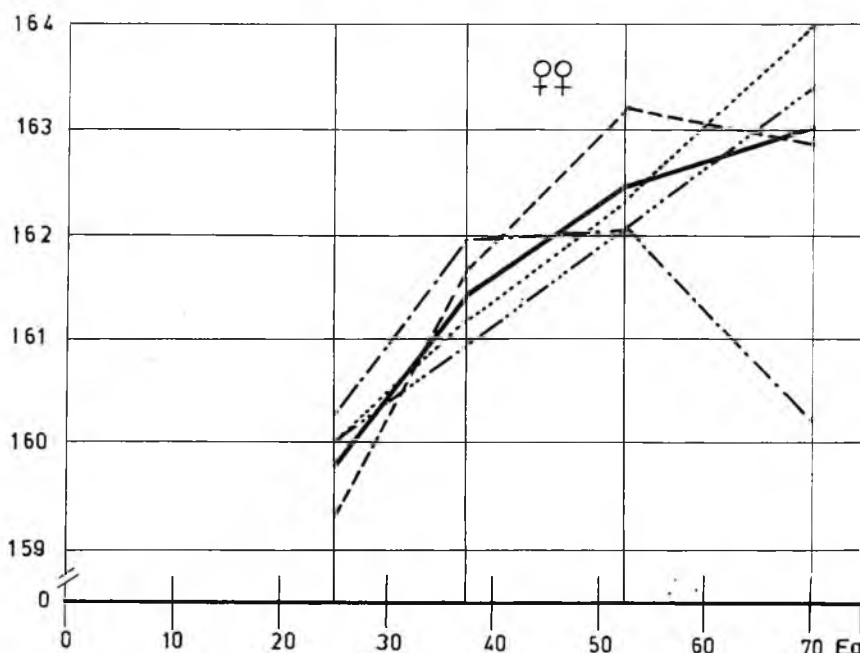
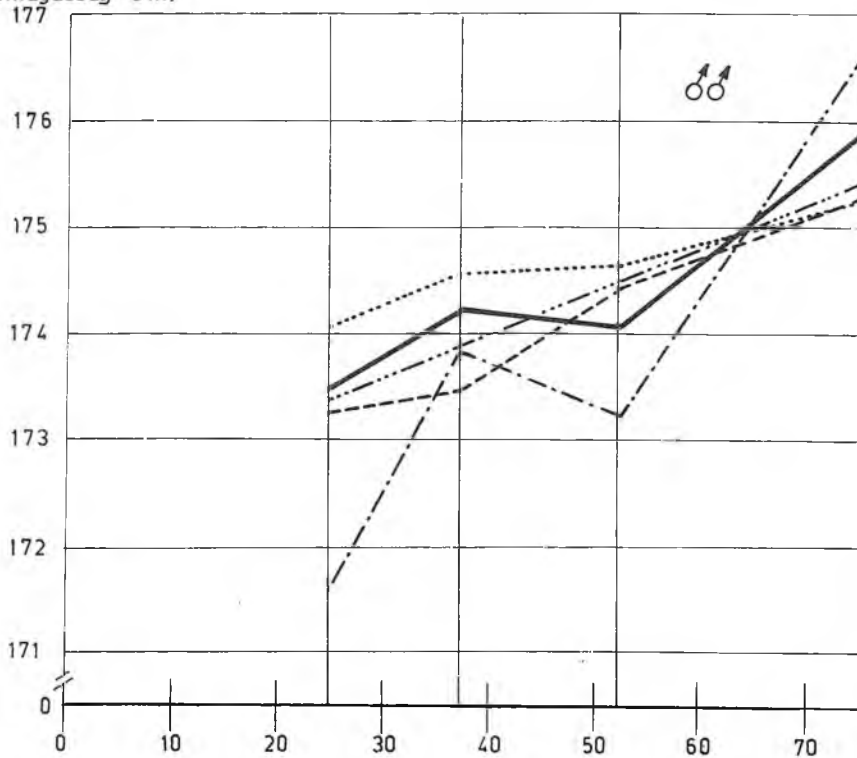
- Nem mg. fizikai
dolgozó
volt és jelen-
leg is az

162,00 160,26 +1,74 37,50 34,25 8,700 570 P<0,1

Nő (o)
+

5. A vizsgáltak napi teljes értékű fehérjefogyasztása és a testmagasság, nemenként, korévek szerint

Testmagasság c m.

Egy napi teljes értékű fehérjefogyasztás g.

- Átlag
- 18 éves
- - - 19 — " —
- · - · - 20 23 — " —
- Regressziós egyenes

3.1.6 Az 1966. évben Budapesten felvételre jelentkezettek és az 1935-1966. évek között vizsgált egyetemi (főiskolai) hallgatók termet adatainak összehasonlítása

Az elmúlt négy évtized folyamán közel 40 000 egyetemi (főiskolai) hallgató egészségügyi, antropometriai adatfelvételét végezték felsőoktatási intézmények keretében működő Egészségvizsgáló Intézetek és más egyetemi intézetek (Egyetemi Embertani Intézetek). E nagyértékű vizsgálatok kezdeményezései 1933-ra nyulnak vissza, amikor Darányi Gyula egyetemi tanár az egyetemi hallgatók egészségügyi vizsgálata tárgyában a budapesti Tudomány Egyetem (Pázmány Péter Tudomány Egyetem) Tanácsához beadványt és részletes tervezetet nyújtott be. Az Egyetemi Tanács akkor a beadványt nem fogadta el. Négy évvel később az Egyetemi Tanács 1937. február 4. -én kelt határozata rendeli el végül is a beiratkozott hallgatók kötelező egészségügyi vizsgálaton való megjelenését. (I. és VI. félévben) A nőhallgatók megjelenése ekkor még önkéntes. A budapesti, akkori Pázmány Péter Tudomány Egyetem Egészségvizsgáló Intézete 1937. szeptemberében kezdte meg működését (Molnár, 1943). Darányi Gyula kezdeményezésével közel egyidejűleg Neuber Ede professzor elsőként végzett az 1934/35. tanévben debreceni egyetemi hallgatókon széleskörű egészségügyi és antropometriai vizsgálatot. A budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetemen nem sokkal később Frey József vezetésével (1935) megkezdte működését az Egészségvizsgáló Intézet. Az 1930-as évek végére valamennyi egyetemen bevezették az egyetemi hallgatók rendszeres orvosi vizsgálatát. Az 1939-1944. évek között a budapesti és részben a debreceni Egyetemi Egészségvizsgáló Intézetek végezték eredeti rendeltetésüknek megfelelően az egyetemi hallgatók egészségügyi vizsgálatát és antropometriai felvételezését. 1945 után megszakítás nélkül egyedül a budapesti Egyetemi Egészségvizsgáló Intézet végezte és végzi rendeltetészerűen feladatát. Az Intézet 32 évet felölelő teljes archivuma magában álló forrásanyagot tartalmaz három évtized egyetemi hallgatóinak egészségügyi és alapvető antropometriai adataira vonatkozóan. Mindez Molnár Vilmos dr., az orvostudományok kandidátusának érdeme elsősorban, aki szakmai tudásával, ügyszeretetével vezeti a budapesti (BOTE) Egészségvizsgáló Intézetet, megalakulása óta.

Debrecenben, Neuber Edét követően, Jeney Imre, Balogh Béla, Malán Mihály professzorok és Rajkai Tibor végezték a debreceni egyetemi hallgatókon (KLTE, DOTE) nagyértékű egészségügyi és antropometriai vizsgálatokat. Megemlítendő még Szegeden (JATE) Farkas Gyula ezirányú munkássága.

Az egyetemi ifjúság egészségügyi vizsgálatainak e vázlatos áttekintése azért is fontos, mert e vizsgálatok eredményeit tartalmazó összefoglaló tudományos közlemények szolgáltatták jelen vizsgálati minta értékelte adataihoz az összehasonlítás lehetőségét. Az e vizsgálatokról megjelent tanulmányok, közlemények antropometriai adatokra vonatkozóan a megvizsgáltak közel 50 %-áról szolgáltatnak esetenként részletes és általános, esetenként igen szakszerű, részletes feldolgozást, értékelte adatokat. (Neuber 1936; Allodiatoris , 1940; Jeney, 1940; Mezei, 1940; Apor, 1941; Jeney, 1942; Balogh, 1942; Molnár, 1943; Allodiatoris , 1952; Rajkai, 1954; Rajkai-Jancsó, 1955; Rajkai, 1957; Eiben, 1965; Molnár, 1968- kandidátusi értekezés-, Eiben-Gyenis, 1969). A jelzett tanulmányok 23 572 egyén (17 669 ♂, 5 903 ♀) antropometriai adataira tartalmaznak összesítő, elemző értékelést. Jelen közlemény további 4 566 I. féléves egyetemi hallgató (budapesti Egyetemi Egészségvizsgálóban vizsgált 1940/41; 1941/42; 1945/46. tanévek hallgatói) termet és testsúly adatainak feldolgozását tartalmazza, különös tekintettel az 1966. évi jelentkezettek antropometriai adatainak összehasonlítására. Az összehasonlítás alapjául szolgáló minta 16 egyetemi tanévet ölel fel, s elemszáma 28 138 fő. Ebből 20 919 férfi és 7 219 nő. A 39. és 40. táblázatok időrendi sorrendben, az egyetemek (főiskolák) megnevezésével, a vizsgálatot, feldolgozást végző szerzők nevének feltüntetésével részletezik a vizsgált 28 138 egyetemi hallgató testmagasságának átlagait nem és életkor szerinti bontásban.

Az 1966-ban jelentkezettek termet adatainak összehasonlítása a megelőző évtizedekben vizsgált egyetemi hallgatók testmagasság adataival az alábbiakban részletezett szempontok figyelembevételével végezhető el.

A szakirodalomban közölt és rendelkezésre álló adatok nem vonatkoznak az ország valamennyi egyetemének (főiskolájának) hallgatóira. Az összehasonlítás lehetőségeit, mértékét befolyásolja továbbá az a körülmény is, hogy 1935-1956. évek közötti időszakból csak 17 egyetemi tanévre vonatkozóan rendelkezünk közölt, feldolgozott adatokkal. A differenciált összehasonlítás mértékét korlátozza végül, hogy a feldolgozások nem mindegyike tartalmazza a korévek szerinti megoszlást, valamint a korévek szerint számított paramétereket. A szerzők esetenként több egyetemi tanév összevont paramétereit adják meg, mellőzve a budapesti, vidéki egyetemek, s azokon belül karok, szakok szerinti elemzést. E körülmény is határt szab a szélesebb körű összehasonlítás lehetőségének.

Az összehasonlítást korlátozó körülmények ellenére az 1935-1956. évek közötti időszak és hat egyetem 20 919 férfi és 7 219 nő hallgató termetátlagainak, adott esetekben a fontosabb paraméterek ismerete módot nyújtanak az 1966. évi minta és a korábbi évtizedekben vizsgáltak adatainak összehasonlítására. A 3.1 tábla tartalmazza az 1940/41, 1941/42 és 1945/46 években^{+/} vizsgált és jelen közleményben közölt férfi és nő hallgatók termetére vonatkozó paramétereket, nem, életkor és az anya születési helye szerinti bontásban. Ezen évfolyamok termetadatai képezik a részletes összehasonlítás alapját, s egyben áthidalják azt a hézagot, amely az 1935-1941, valamint az 1951-1956. évek közötti vizsgálati adatok között az összehasonlítást megnehezítették volna.

A rendelkezésre álló adatok lehetőségeinek megfelelően az összehasonlítás az alábbi három fokozatban lehetséges:

a./ Az 1966. évi és az 1935-1956. évek között vizsgált fiatalok termetátlagainak összehasonlítása, életkorra, valamint az egyes minták nagyságrendjére tekintet nélkül, b./ a 18, 19 évesek termetátlagainak differenciált összehasonlítása; c./ 1966-ban, az orvostudományi egyetemen, tudományegyetem bölcsész - tanári és természettudományi, nem tanári szakon, valamint az állam- és jogtudományi karon felvételre jelentkezők, és az 1940/41. tanévben a budapesti Tudományegyetem hallgatói termet adatainak összehasonlítása. Feltételezhetően helyes összehasonlítást csak erre az egyetemre korlátozott adatok adhatnak, mivel az 1966. évi mintából az említett szakok szerint kiválasztottak a budapesti Tudományegyetemre (ELTE), Orvostudományi Egyetemre (BOTE) jelentkeztek.

Az általános és differenciált összehasonlítás során az 1966. évi és az 1935-1956. évek közötti termet adatokat három időegységre tagoltan; 1935/36, 1939/40; 1940/41, 1945/46; 1951/52, 1955/56, részletezzük. Az első és második időegység éveiben vizsgáltak az első világháború és az azt követő 1920-as években születettek (1917-1921; 1918-1927). A harmadik időegység éveiben vizsgáltak serdülésének éveit a második világháború és az 1950-es évek elejére jut. Mindhárom időegység éveiben vizsgáltak eseteiben a magzati, korai gyermekkorban vagy a prepubertás-pubertás korban hatottak oly retardáló tényezők, amelyek a genetikai kódban öröklött termethatárok között az optimális testnövekedést negatív értelemben befolyásolták.

Az összehasonlítás legfontosabb eredményei, megállapításai az alábbiakban foglalhatók össze.

1./ Az 1966. évben felvételre jelentkezett fiatalok férfiak - életkorra való tekintet nélkül - átlagban 2,43 cm-rel magasabb termetűek, mint az 1935-1956. évek között vizsgált I. féléves azonos korú férfi egyetemi hallgatók. Az átlag a három időegységben a következőként alakul: az 1935-1940. között vizsgáltak 2,70 cm-rel alacsonyabbak; az 1941-1946. években a legnagyobb az eltérés - nyilván a háborús évek nélkülségei a serdülés korában - 3,15 cm-rel alacsonyabbak mintánk átlagánál; az 1951-1956. években már csak 1,54 cm az eltérés. A budapesti és debreceni egyetemek testmagasság átlagaiban a városi és vidéki ifjúság testnövekedésének eltérő jellegzetességei határozottan kimutathatók.

+/ A budapesti Egészségvizsgáló Intézetben.

39. AZ 1935-1966. ÉVEKBEN VIZSGÁLT EGYETEMI (FŐISKOLAI) HALLGATÓK
(Férfi ♂)

Sor- szám	Egyetem (főiskola) megnevezése, helye	A vizsgálat idő- pontja	A vizsgálatot végezte, a szerző neve	A közlés idő- pontja	18		19	
					éves			
					N	\bar{X}	N	\bar{X}
1	2	3	4	5	6	7	8	
1.	Tisza István Tudományegyetem, Debrecen	1935/36	Neuber	1936	46	171,69	69	170,64
2.	Pázmány Péter Tudományegyetem, Budapest	1937/38	Apor	1941	289	172,73	238	172,10
3.	Pázmány Péter Tudományegyetem, Budapest	1938/39	Apor	1941	228	171,90	310	172,20
4.	Tisza István Tudományegyetem, Debrecen	1938/39	Jeney-Balogh	1942	39	171,80	149	171,30
5.	József Nádor Műszaki- és Gazdaság- tudományi Egyetem, Budapest	1935/39	Mezei	1940 ⁺	-	-	-	-
6.	Tisza István Tudományegyetem, Debrecen	1939/40	Jeney	1942	38	172,61	109	172,11
7.	Pázmány Péter Tudományegyetem, Budapest	1940/41	Allodiatoris - Nemeskéri	1970	359	171,85	389	171,94
8.	Pázmány Péter Tudományegyetem, Budapest	1941/42	Allodiatoris - Nemeskéri	1970	234	172,34	119	170,96
9.	Tisza István Tudományegyetem, Debrecen	1941/42	Jeney-Balogh	1942	48	172,80	102	171,90
10.	Pázmány Péter Tudományegyetem, Budapest	1945/46	Nemeskéri	1970	370	172,71	304	171,60
11.	Kossuth Lajos Tudományegyetem, Debrecen	1951	Rajkai	1954	-	172,13	-	170,49
12.	Eötvös Lóránd Tudományegyetem, Orvostudományi Egyetem, Budapest	1951/52 1955/56	Molnár	1968 ⁺⁺	627	175,90	990	174,90
13.	ELTE, BOTE, Műszaki Egyetem, Budapest, KLTE, DOTE, Debrecen, Műszaki Egyetem, Miskolc	1956	Molnár	1968 ⁺⁺⁺	446	173,90	811	172,70
14.	Testnevelési Főiskola, Budapest	1966	Eiben-Gyenis	1969	63	172,38	70	172,30

+ = A szerző korévek szerint az esetszámot és az átlagot nem adta meg
 ++ = A szerző kandidátusi értekezése, 5 egyetemi tanév anyagát foglalta össze
 +++ = 1956-ban az Egyetemi Egészségvizsgáló Intézet munkaközössége 6 egyetem hallgatóin végzett
 egyszeri felmérést

TESTMAGASSÁGÁNAK (CM) ÁTLAGAI EGYETEMEK (FŐISKOLÁK) ÉS KORÉVEK SZERINT

20		21		22		23 éves és idősebb		Együttesen		Sor- szám
éves										
N	\bar{X}	N	\bar{X}	N	\bar{X}	N	\bar{X}	N	\bar{X}	
9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	
35	171,24	57	170,71	30	169,38	-	-	237	170,77	1.
206	171,97	277	171,50	186	172,60	358	170,86	1 554	171,87	2.
187	172,95	200	172,10	167	172,95	335	171,79	1 427	172,23	3.
133	171,00	133	171,10	96	171,90	192	169,21	742	170,77	4.
-	-	-	-	-	-	-	-	3 000	172,00	5.
164	171,53	120	168,97	108	171,01	200	170,49	739	170,90	6.
166	170,78	114	171,25	44	171,16	217	170,09	1 289	171,37	7.
78	170,26	45	170,64	35	168,94	94	170,77	605	171,24	8.
132	172,50	138	172,50	118	172,60	210	170,98	748	172,00	9.
224	171,37	135	169,52	77	170,97	246	170,51	1 356	170,86	10.
-	170,99	-	170,51	-	170,60	-	169,38	1 000	170,42	11.
758	174,00	467	173,80	257	173,30	442	169,43	3 541	174,00	12.
924	173,10	850	172,90	644	171,80	815	171,58	4 490	172,61	13.
30	172,40	-	-	-	-	28	174,04	191	172,60	14.

Összesen: 20 919

40. AZ 1940-1966. ÉVEKBEN VIZSGÁLT EGYETEMI (FŐISKOLAI) HALLGATÓK
(Nők ♀)

Sor- szám	Egyetem (főiskola) megnevezése, helye	A vizsgálat idő- pontja	A vizsgálatot végezte, a szerző neve	A közlés idő- pontja	18		19	
					éves			
					N	\bar{X}	N	\bar{X}
1	2	3	4	5	6	7	8	
1.	Pázmány Péter Tudományegyetem, Budapest	1940/41 1944/45	Allodiatoris +	1952	868	160,82	-	-
2.	Pázmány Péter Tudományegyetem, Budapest	1940/41	Allodiatoris - Nemeskéri	1970	139	161,62	75	160,11
3.	Pázmány Péter Tudományegyetem, Budapest	1941/42	Allodiatoris - Nemeskéri	1970	202	161,00	116	160,34
4.	Tisza István Tudományegyetem, Debrecen	1941/42	Jeney-Balogh	1942	3	-	27	159,00
5.	Pázmány Péter Tudományegyetem, Budapest	1945/46	Nemeskéri	1970	181	160,39	117	160,41
6.	Eötvös Lóránd Tudományegyetem, Orvostudományi Egyetem, Budapest	1951/52 1955/56	Molnár ⁺⁺	1968	631	162,90	894	162,10
7.	Kossuth Lajos Tudományegyetem, Debrecen	1952/53	Rajkai-Jancsó ⁺⁺⁺	1955	-	-	-	-
8.	Kossuth Lajos Tudományegyetem, Debrecen	1953/54	Rajkai ⁺⁺⁺⁺	1957	-	-	-	-
9.	ELTE, BOTE, Műszaki Egyetem, Budapest, KLTE, DOTE, Debrecen Műszaki Egyetem, Miskolc	1956	Molnár ⁺⁺⁺⁺⁺	1968	169	160,40	291	161,20
10.	Tanítóképző Intézet, Szombathely	1964	Eiben	1965	-	-	-	-
11.	Testnevelési Főiskola, Budapest	1966	Eiben-Gyenis	1969	69	162,09	51	161,29

- + = A szerző 5 egyetemi tanév anyagából a 18 évesek antropometriai adatait dolgozta fel
 ++ = A szerző kandidátusi értekezése; 5 egyetemi tanév anyagát foglalta össze
 +++ = A szerzők korévek szerint az esetszámot és átlagot nem adták meg
 ++++ = A szerző korévek szerint az esetszámot és átlagot nem adta meg
 +++++ = 1956-ban az Egyetemi Egészségvizsgáló Intézet munkaközössége 6 egyetem hallgatóin végzett
 egyseri felmérést

TESTMAGASSÁGÁNAK (CM) ÁTLAGAI EGYETEMEK (FŐISKOLÁK) ÉS KORÉVEK SZERINT

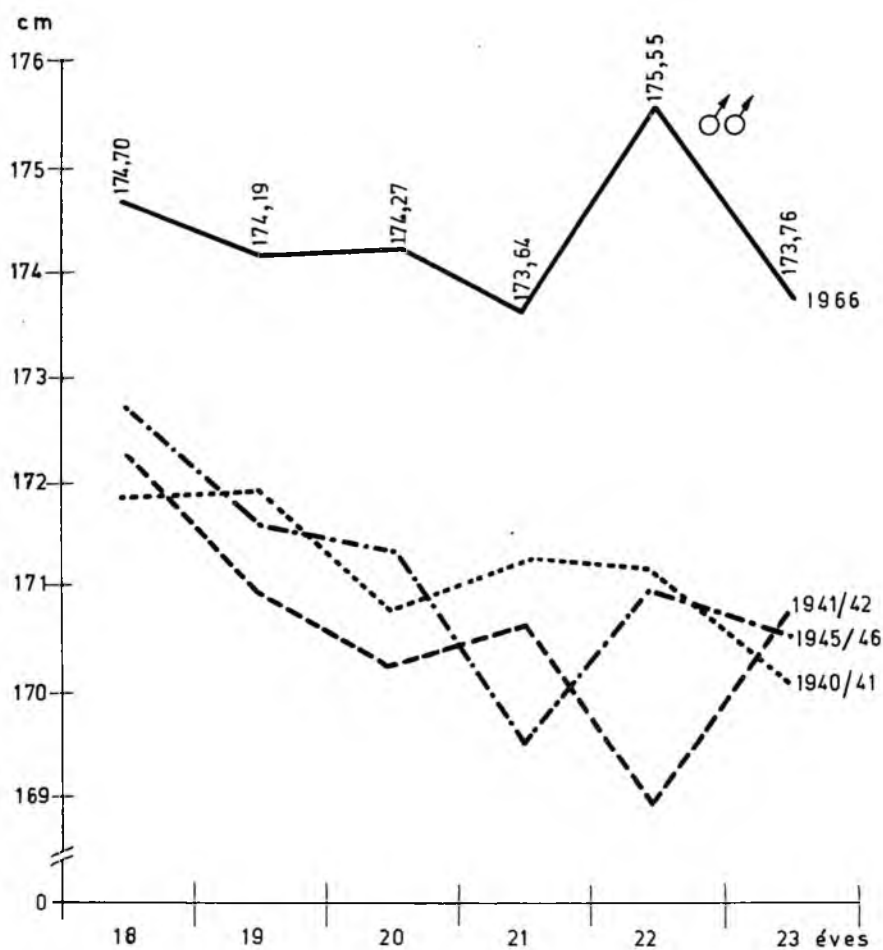
20		21		22		23 éves és idősebb		Együttesen		Sor- szám
éves										
N	\bar{X}	N	\bar{X}	N	\bar{X}	N	\bar{X}	N	\bar{X}	
9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	
-	-	-	-	-	-	-	-	868	160,82	1.
55	160,76	42	160,74	11	160,55	25	158,72	347	160,78	2.
50	158,48	20	158,80	16	159,87	42	161,62	446	160,46	3.
36	159,00	23	160,80	21	157,30	16	159,53	126	159,10	4.
62	160,50	63	161,11	19	159,52	81	158,44	523	160,17	5.
496	161,10	202	161,30	108	161,70	348	159,92	2 679	162,20	6.
-	-	-	-	-	-	-	-	133	158,40	7.
-	-	-	-	-	-	-	-	262	159,14	8.
338	161,00	327	161,10	197	160,30	195	159,25	1 517	160,68	9.
-	-	-	-	-	-	-	-	179	159,80	10.
11	163,27	-	-	-	-	8	166,38	139	162,14	11.

Összesen: 7 219

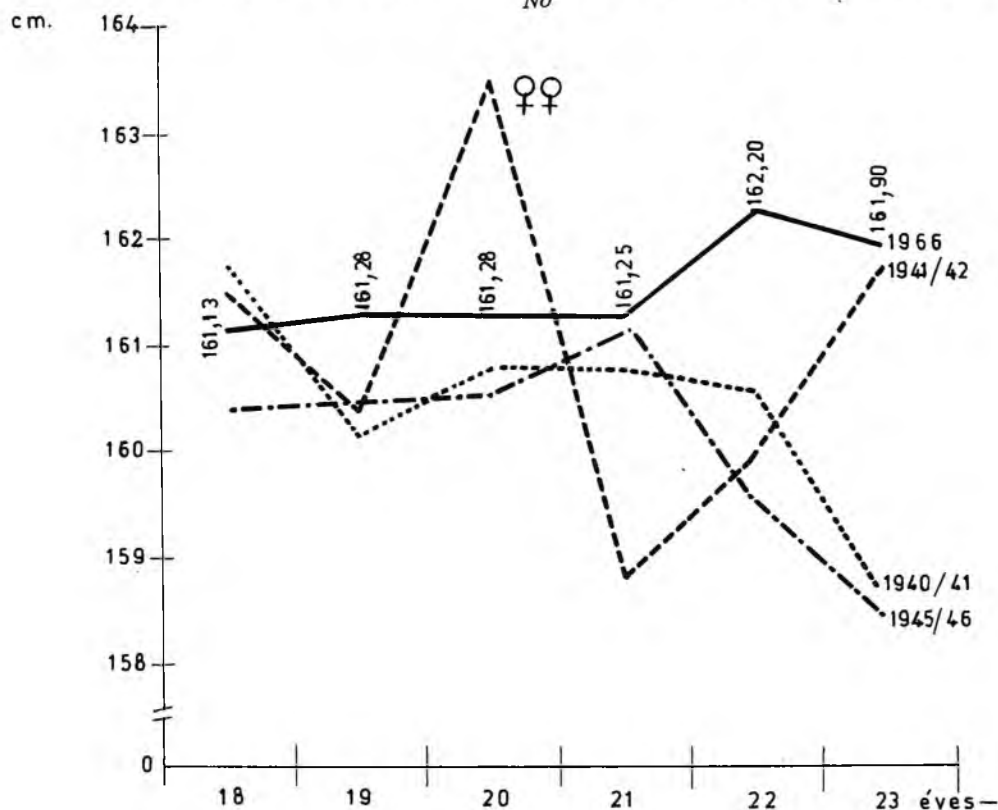
A felvételre jelentkezett leányok és az 1940-1956. évek között vizsgált egyetemi nő hallgatók termet-átlagának összehasonlítása két szempontból is figyelemre méltó. Az 1966 -ban és az 1940-1956. évek között vizsgált nő hallgatók termete minimális eltéréssel azonosnak tekinthető. Ez a termetben mutatkozó azonos-ság az 1966. évi és az összehasonlított minták szélsőségesen eltérő összetételéből következik. Az 1945 előtti egyetemi nő hallgatók, különösen a budapesti Pázmány Péter Tudományegyetemen, szelektált mintáknak minősíthetők, miután azokban a munkás és szegény paraszti származásuk részesedése mindössze 3,4 % volt.

Az előbbiekből következik, hogy a budapesti egyetem nő hallgatóinak testnövekedését "kiváltságosan" kedvező környezeti tényezők határozták meg, és ezért azok átlagai nem fejezik ki reálisan az akkori 18-23 évesek termetét. A vidéki egyetemek 1940-1956. évek közötti nő hallgatóinak az 1966. évi átlagtól való szignifikáns eltérése, az antropológiai, a város és vidék környezeti feltételein túlmenően abból is adódik, hogy azok összetétele nem volt oly mértékben eltérő, mint Budapesten. Végül, az 1966. évi minta leányokra vonatkozó termetátlagának az 1940-1956. évi átlagokkal való egyezése, illetve minimális eltérése nem azt jelenti, mintha a nők termetnövekedésében nem következett volna be az a változás, amit a férfiak átlagai oly szemléletesen példáznak, hanem ellenkezően, éppen az 1966. évi minta átlaga utal arra, hogy a mai fiatalok női - legyenek azok munkás vagy paraszti származásuk - az akceleráció következtében beérték azt a termetátlagot, amely 1945 előtt csak a kiváltságos társadalmi rétegekhez tartozó nő hallgatókra volt jellemző.

6. A vizsgáltak testmagasságának összehasonlítása (1966; 1940/41; 1941/42; 1945/46 évek)
Férfi

7. A vizsgált testmagasságának összehasonlítása (1966; 1940/41; 1941/42; 1945/46. évek)
Nő

Az 1935-1956. évek között vizsgált férfi hallgatók termetátlagainak eltérései az 1966. évi minta átlagától azért is oly mértékűek, mert az 1945 előtti és utáni években azok társadalmi összetétele nem volt oly szélsőségesen eltérő, mint a nő hallgatóké. Az 1966. évben vizsgált minta termetátlagainak eltéréseit az 1935-1956. évek között vizsgált férfi és nő hallgatók termetátlagaitól, három időegység tagolásában (1935/36-1939/40; 1940/41-1945/46; 1951/52-1955/56) a 41. táblázat tartalmazza.

41. Az 1935-1956. években vizsgált egyetemi hallgatók testmagasság átlagai (cm) és eltérése az 1966. évi minta átlagaitól

A vizsgálat helye	1935/36 - 1939/40		1940/41 - 1945/46		1951/52 - 1955/56	
	\bar{X}	$\bar{X}-\bar{Y}$	\bar{X}	$\bar{X}-\bar{Y}$	\bar{X}	$\bar{X}-\bar{Y}$
1	2	3	4	5	6	7
Férfi (♂)						
Budapesti egyetemek	172,02	- 2,43	171,13	- 3,32	174,00	- 0,45
Vidéki egyetemek	170,83	- 3,62	172,00	- 2,45	170,42	- 4,03
Együtt	171,75	- 2,70	171,30	- 3,15	172,91	- 1,54
Nő (♀)						
Budapesti egyetemek	-	-	160,58	- 0,73	162,20	+ 0,89
Vidéki egyetemek	-	-	159,10	- 2,21	158,89	- 2,42
Együtt	-	-	160,50	- 0,81	161,41	+ 0,10

Az életkorra tekintet nélkül tett általános összehasonlítás során megállapított eltéréseket két mintás t-próbával ellenőriztük. Az 1966. évi minta átlagainak eltéréseit, páronkénti összehasonlítását, szignifikancia ellenőrzését mindazon egyetemek, s azok tanéveire vonatkozóan végeztük el, amelyek eseteiben az összehasonlítandó minta paraméterei ismeretesek voltak.

Az 1966. évi 18-23 éves (és idősebb) jelentkezők termetátlagát az 1938-1956. években vizsgált egyetemi hallgatók termetátlagaival 8 páronkénti (egyetemek, s azok tanévei szerint) összehasonlításban ellenőriztük. Az 1938-1951. évek között vizsgált férfi hallgatók 5 mintából képzett termetátlagai $P = 1$ százalékos, azaz "kifejezetten" szignifikánsan térnek el az 1966. évi minta termetátlagától. Az 1941/42. évi budapesti és az 1956. évi, az ország hat egyetemének hallgatóira vonatkozó testmagasság átlagok eltérése az 1966-ban vizsgáltaktól $P = 1$ százalékos szinten igazolt. Az 1951/52 - 1955/56. évek között vizsgált (ELTE, BOTE) öt évfolyam hallgatóinak súlyozott termetátlagának eltérése az 1966-ban vizsgáltak testmagasságától $P = 5$ százalékos szinten már nem szignifikáns.

Az 1966-ban jelentkezett leányok termetátlagainak az 1940-1956. években vizsgált nő hallgatók termetátlagaitól való eltérést már csak öt páros összehasonlításban ellenőrizhettük t -próbával. Az 1966. évi jelentkezett leányok termetátlagainak öt páros összehasonlítása közül $P = 1$ százalékos szinten igazolt az 1951/52-1955/56. években vizsgált nő hallgatók termetének eltérése.

A 42. és 43. táblázatok részletezik a budapesti, vidéki egyetemek 1938-1956. években vizsgált 18-23 éves és idősebb kora hallgatók termetátlagai és az 1966. évi minta átlagainak eltéréseit, valamint t -próba adatait.

42. Az 1966. évi és az 1938^{+/}-1956. évek közötti termetátlagok eltéréseinek t -próba vizsgálata

Az 1966. évben jelentkeztek és az 1938-1956. években vizsgált hallgatók összehasonlítása évenként és egyetemek szerint X Y	Átlag (cm)		Átlagok különbözete (cm)	Szórásnégyzet		t	Szf.	P %
	\bar{X}	\bar{Y}	$\bar{X}-\bar{Y}$	\bar{X}_s^2	\bar{Y}_s^2			
1	2	3	4	5	6	7	8	9

Férfi (♂)

	18-23 éves (és idősebb)							
1. 1966. évi vizsgáltak - Tisza István Tud. egyetem, 1938/39	174,45	170,77	+3,68	41,45	38,93	11,50	1553	$P \ll 0,1$
2. 1966. évi vizsgáltak - Pázmány Péter Tud. egyetem, 1940/41	174,45	171,37	+3,08	41,45	36,63	11,00	2100	$P \ll 0,1$
3. 1966. évi vizsgáltak - Pázmány Péter Tud. egyetem, 1941/42	174,45	171,24	+3,21	41,45	40,45	9,17	1416	$P \ll 0,1$
4. 1966. évi vizsgáltak - Tisza István Tud. egyetem, 1941/42	174,45	172,00	+2,45	41,45	36,12	7,66	1559	$P \ll 0,1$
5. 1966. évi vizsgáltak - Pázmány Péter Tud. egyetem, 1945/46	174,45	170,86	+3,59	41,45	38,95	12,82	2166	$P \ll 0,1$
6. 1966. évi vizsgáltak - KLTE, 1951	174,451	170,42	+4,03	41,45	39,36	13,43	1811	$P \ll 0,1$
7. 1966. évi vizsgáltak - ELTE, BOTE, 1951/52, 1955/56	174,45	174,00	+0,45	41,45	40,83	1,88	4351	$10 > P > 5$
8. 1966. évi vizsgáltak - ELTE, BOTE, Műszaki Egyetem, Budapest, KLTE, DOTE, Debrecen, Műszaki Egyetem, Miskolc, 1956	174,45	172,61	+1,84	41,45	39,81	7,67	5301	$P < 0,1$

+/ Korévek szerint a szórásnégyzetek ismereteseek, a 18-23 évesek egyesített adatainál a szórásnégyzetet nem közölték az 1935/37. tanévek vizsgálatánál.

43. Az 1966. évi és az 1940-1956. évek közötti termetátlagok eltéréseinek t-próba vizsgálata

Az 1966. évben jelentkezők és az 1940-1956. években vizsgált hallgatók összehasonlítása évenként és egyetemek szerint	Átlag (cm)		Átlagok különbsége (cm)	Szórásnégyzet		t	Szf.	P %
	X	Y	$\bar{X}-\bar{Y}$	\bar{X}_s^2	\bar{Y}_s^2			
1	2	3	4	5	6	7	8	9

Nő (♀)
18-23 éves (és idősebb)

1. 1966. évi vizsgáltak - Pázmány Péter Tud. egyetem, 1940/41	161,31	160,78	+0,53	35,34	30,28	1,43	1239	20>P>10
2. 1966. évi vizsgáltak - Pázmány Péter Tud. egyetem, 1941/42	161,31	160,46	+0,85	35,34	35,88	2,43	1240	2>P>1
3. 1966. évi vizsgáltak - Pázmány Péter Tud. egyetem, 1945/46	161,31	160,17	+1,14	35,34	31,19	3,45	1315	P<0,1
4. 1966. évi vizsgáltak - ELTE, BOTE, 1951/52, 1955/56	161,31	162,20	-0,89	35,34	35,52	3,71	3471	P<0,1
5. 1966. évi vizsgáltak - ELTE, BOTE, Műszaki Egyetem, Budapest, KLTE, DOTE, Debrecen, Műszaki Egyetem, Miskolc, 1956	161,31	160,68	+0,63	35,34	34,93	2,63	2309	1>P>0,1

2./ Az utóbbi évtizedekben a fiatalok testnövekedésében bekövetkezett változásokról az életkorra tekintet nélkül tett összehasonlítással szemben, reálisabb kép kapható az életkori bontásban, differenciált összehasonlító elemzés és ellenőrzés során. Az elemzés a 18 és 19 évesekre terjed ki, miután ezen életkorúak képezik az 1966. évi és az összehasonlított minták (1935-1956. évek) nagyobb hányadát. A 20 éves és annál idősebbek különválasztása azért is indokolt, mert az egyes mintákban esetszámuk alacsony, másrészt közöttük viszonylagosan több az alacsony termetű. Feltételezhető, hogy a 20 évnél idősebbek egy részénél az egyetemi felvételen, a tanulmányok folytatásában olyan okok is közrejátszanak, amelyek testi fejlődésüket, testnövekedésüket is gátolták.

Az 1935-1950. években vizsgált férfi 18 éves egyetemi hallgatók 2,40, 2,38 cm-rel voltak alacsonyabb termetűek, mint az 1966-ban jelentkező 18 éves fiatalok. 1950 után következik lényeges változás, amennyiben az 1951-1956. években vizsgáltak már csak 1,10 cm-rel alacsonyabbak. A fővárosban és vidéken (Debrecen) 1935-40, 1940-45. években vizsgált 18 éves férfi hallgatók termetátlagainak eltérése az 1966. évi vizsgáltakhoz viszonyítva közel azonos szintű, ezzel szemben az 1951-56. években a budapesti (ELTE, BOTE) 18 éves egyetemi hallgatók 1,20 cm-rel magasabbak. Az ugyanezen időben vidéki egyetemeken (Debrecen, KLTE, DOTE, Műszaki Egyetem, Miskolc) vizsgált azonos korúak 2,57 cm-rel alacsonyabbak az 1966. évben jelentkezők testmagasságánál. Az a tény, hogy az 1951-56. években budapesti egyetemeken vizsgáltak termetének átlaga 175,90 cm és az 1966. évi mintában a 18 éves korúak termetátlaga csak 174,70 cm, következik annak a különbségnek, ami a felvételt nyertek és a jelentkezők között fennáll. A város és vidék környezeti feltételeiből adódik a vidéki egyetemeken hallgatóinak alacsonyabb termete, ez az 1966. évi vizsgáltak mezőgazdasági fizikai dolgozó szülők gyermekei esetében is, ha kisebb mértékben, de még kimutatható. A 19 éves korúak esetében az 1966. évi minta és az 1935-1956. évek között vizsgált férfi egyetemi hallgatók termetátlagai közötti eltérések nagyságrendje és iránya csekély különbséggel azonos a 18 évesekével. A vidéki egyetemeken hallgatóinál mutatkozó eltérések árnyalatilag még határozottabbak.

Az 1966-ban felvételre jelentkezett 18, 19 évesek (161, 13 cm, 161, 28 cm) és az 1940-1956. években a budapesti, vidéki egyetemeken vizsgált nő hallgatók termetátlagai között az eltérések az életkorra tekintet nélkül tett összehasonlítás eredményeivel megegyezőek. Az 1940-1942. években a debreceni egyetemen vizsgált nő hallgatók testmagasság átlagának az alacsonyabb termet irányában mutatkozó 2, 28 cm-es eltérése a városi és vidéki környezet életfeltételeiből, valamint a nem azonos társadalmi összetételből magyarázható.

Az 1966. évben vizsgált és az 1940-45. évek budapesti 18, 19 éves nő hallgatók termetátlagának csekély mértékű eltérése, azonossága a következő két jellegzetességgel magyarázható; az egyik a már említett második világháború előtti nő hallgatók társadalmi összetételének eltérő volta az 1966. évi jelentkeztetektől, a másik, hogy az 1966. évi jelentkezett munkás és parasztszármazású leányok termete az akceleráció következtében elérte a második világháború előtti kedvezőbb életkörülmények között élő nő hallgatók termetét.

A változott feltételek eredményeként, jóllehet a jelentkeztettek között jelentős a munkás és paraszti származásuk aránya, a testnövekedésben már nem érvényesülnek azok a retardáló tényezők, amelyek a közel három évtizeddel ezelőtti munkás és szegény parasztszülők gyermekeinek akkori testmagasságát meghatározták. E ténnyel kapcsolatban elegendő itt utalnunk Bartucz adataira, (1938) aki nagy összefoglaló munkájában a 18, 19 éves magyarországi nők termetének középértékét 155, 81 cm-ben adja meg. Kritikailag vitatható a megadott termet középérték helytálló volta, már csak az alacsony esetszám miatt is. Ennek ellenére, az antropológiai tényezőket is számításba véve, szembenűn ezen középértéknek eltérése az 1940-1945. évek budapesti 18, 19 éves nő hallgatók termetátlagától. A 18, 19 éves felvételre jelentkezett és az 1935-1956. években vizsgált azonoskorú egyetemi hallgatók termetátlagait és azok eltéréseit a 44. táblázat részletezi.

44. Az 1935-1956. években vizsgált 18, 19 éves egyetemi hallgatók testmagasság átlaga (cm) és eltérése az 1966. évi minta átlagaitól

A vizsgálat helye	1935/36-1939/40		1940/41-1945/46		1951/52-1955/56	
	\bar{X}	$\bar{X}-\bar{Y}$	\bar{X}	$\bar{X}-\bar{Y}$	\bar{X}	$\bar{X}-\bar{Y}$
1	2	3	4	5	6	7
18 éves						
Férfi (♂)						
Budapesti egyetemek	172, 36	-2, 34	172, 30	-2, 40	175, 90	+1, 20
Vidéki egyetemek	172, 01	-2, 69	172, 80	-1, 90	172, 13	-2, 57
Együtt	172, 30	-2, 40	172, 32	-2, 38	173, 60 ^{+/}	-1, 10
Nő (♀)						
Budapesti egyetemek			160, 87	-0, 26	162, 90	+1, 77
Vidéki egyetemek			-	-	-	-
Együtt			160, 87	-0, 26	162, 37 ^{+/}	+1, 24
19 éves						
Férfi (♂)						
Budapesti egyetemek	172, 16	-2, 03	171, 67	-2, 52	174, 90	+0, 71
Vidéki egyetemek	171, 43	-2, 76	171, 90	-2, 29	170, 49	-3, 70
Együtt	171, 89	-2, 30	171, 69	-2, 50	172, 20 ^{+/}	-1, 99
Nő (♀)						
Budapesti egyetemek			160, 31	-0, 97	162, 10	+0, 82
Vidéki egyetemek			159, 00	-2, 28	-	-
Együtt			160, 20	-1, 08	161, 88 ^{+/}	+0, 60

^{+/} A budapesti Egyetemi Egészségvizsgáló Intézet által budapesti és vidéki egyetemeken együttesen végzett vizsgálat; a vidéki egyetemi hallgatók adatai nem választhatók külön.

A 18, 19 éves felvételre jelentkezettek és az 1935-1956. években vizsgált azonos koru egyetemi hallgatók termetátlagai közötti eltéréseket, az előzőekhez hasonlóan, t-próbával ellenőriztük. A 45., 46., 47. táblázatok, az említett korévek vonatkozásában, a szignifikancia vizsgálaton túlmenően, információt szolgáltatnak az értelmiségi pályát választott fiatalok termetében bekövetkezett változásról és annak mértékéről. P = 1 százalékos szinten igazolt az 1966. évben felvételre jelentkezett 18 éves férfiak termetátlagának eltérése a debreceni (TITE) 1935/36. évi, a budapesti (PPTE) 1938/39, 1940/41, 1945/46. évek hallgatóinak termetátlagaitól. A 18, 19 évesek termetátlagainak eltérése nem szignifikáns az 1951/52 - 1955/56. budapesti és az 1956. évi hat egyetem hallgatóinak termetátlagaitól. Ezen adatok arra utalnak, hogy a fiatalok testnövekedésében jelentős változás 1950- t követő években jelentkezik. A 18, 19 éves felvételre jelentkezettek és az 1940-1956. évek között vizsgált nő egyetemi hallgatók termetátlagai eltéréseinek t-próba vizsgálata igazolását adja az általános összehasonlítás keretében tett megállapításoknak. A 8 egyetem és tanévek szerinti, páronkénti összehasonlításból mindössze egy mintánál P = 1 százalékos szinten igazolt az 1966. évi 18, 19 éves leányok termetátlagainak eltérése az 1951/52 - 1955/56. években vizsgált nő hallgatók termetátlagaihoz képest. Az, hogy az 1940-1946. évek közötti 18, 19 éves nő hallgatók termetátlaga magasabb, mint az 1966. évi azonos koru jelentkezetteké, a már említett társadalmi összetételten túl összefügg azzal is, hogy az 1966. évi vizsgált minta jobban reprezentálja az azonos korévesek átlagát.

45. Az 1966. évi 18 éves vizsgáltak és az 1935-1956. évek közötti 18 éves hallgatók termetátlagainak eltérése, t-próba vizsgálata

Az 1966. évben és az 1935-56. években vizsgált hallgatók összehasonlítása évenként és egyetemek szerint X Y	Átlag (cm)		Átlagok különbsége (cm)	Szórásnégyzet		t	Szf.	P %
	\bar{X}	\bar{Y}	$\bar{X}-\bar{Y}$	\bar{X}_s^2	\bar{Y}_s^2			
1	2	3	4	5	6	7	8	9

Férfi (♂)

1. 1966. évi vizsgáltak - Tisza István Tud. egyetem, 1935/36	174,70	171,69	+3,01	42,68	27,45	3,01	341	P<0,1
2. 1966. évi vizsgáltak - Pázmány Péter Tud. egyetem, 1938/39	174,70	171,90	+2,80	42,68	24,09	5,60	621	P<0,1
3. 1966. évi vizsgáltak - Tisza István Tud. egyetem, 1938/39	174,70	171,80	+2,90	42,68	34,33	2,66	432	1>P>0,1
4. 1966. évi vizsgáltak - Tisza István Tud. egyetem, 1939/40	174,70	172,61	+2,09	42,68	33,17	1,90	431	10>P>5
5. 1966. évi vizsgáltak - Pázmány Péter Tud. egyetem, 1940/41	174,70	171,85	+2,85	42,68	36,36	6,33	7521	P<0,1
6. 1966. évi vizsgáltak - Tisza István Tud. egyetem, 1941/42	174,70	172,80	+1,90	42,68	29,37	1,94	441	10>P>5
7. 1966. évi vizsgáltak - Pázmány Péter Tud. egyetem, 1945/46	174,70	172,71	+1,99	42,68	39,35	4,42	7631	P<0,1
8. 1966. évi vizsgáltak - ELTE, BOTE, 1951/52, 1955/56	174,70	175,90	-1,20	42,68	32,37	3,08	1020	1>P>0,1
9. 1966. évi vizsgáltak - ELTE, BOTE, Műszaki Egyetem, Budapest, KLTE, DOTE, Debrecen, Műszaki Egyetem, Miskolc, 1956	174,70	173,90	+0,80	42,68	37,09	1,82	840	10>P>5

46. Az 1966. évi 19 éves vizsgáltak és az 1935-1956. évek közötti 19 éves hallgatók
termetátlagainak eltérése, t-próba vizsgálata

Az 1966. évben és az 1935-56. években vizsgált hallgatók összehasonlítása évenként és egye- temek szerint X Y	Átlag (cm)		Átlagok különbö- zete(cm)	Szórásnégyzet		t	Szf.	P %
	\bar{X}	\bar{Y}	$\bar{X}-\bar{Y}$	$\bar{X}_{s_1}^2$	$\bar{Y}_{s_2}^2$			
1	2	3	4	5	6	7	8	9

Férfi (♂)

1. 1966. évi vizsgáltak - Tisza István Tud. egyetem, 1935/36	174, 19	170, 64	+3, 55	42, 51	22, 37	4, 08	231	P<0, 1
2. 1966. évi vizsgáltak - Pázmány Péter Tud. egyetem, 1938/39	174, 19	172, 20	+1, 99	42, 51	36, 00	3, 32	470	P<0, 1
3. 1966. évi vizsgáltak - Tisza István Tud. egyetem, 1938/39	174, 19	171, 30	+2, 89	42, 51	36, 42	4, 07	309	P<0, 1
4. 1966. évi vizsgáltak - Tisza István Tud. egyetem, 1939/40	174, 19	172, 11	+2, 08	42, 51	31, 92	2, 70	269	1>P>0, 1
5. 1966. évi vizsgáltak - Pázmány Péter Tud. egyetem, 1940/41	174, 19	171, 94	+2, 25	42, 51	32, 27	4, 02	549	P<0, 1
6. 1966. évi vizsgáltak - Tisza István Tud. egyetem, 1941/42	174, 19	171, 90	+2, 29	42, 51	31, 36	2, 94	262	1>P>0, 1
7. 1966. évi vizsgáltak - Pázmány Péter Tud. egyetem, 1945/46	174, 19	171, 60	+2, 59	42, 51	36, 99	4, 25	464	P<0, 1
8. 1966. évi vizsgáltak - ELTE, BOTE, 1951/52, 1955/56	174, 19	174, 90	-0, 71	42, 51	40, 19	1, 31	1150	20>P>10
9. 1966. évi vizsgáltak - ELTE, BOTE, Műszaki Egyetem, Budapest, KLTE, DOTE, Debrecen, Műszaki Egyetem, Miskolc, 1956	174, 19	172, 70	+1, 49	42, 51	40, 70	2, 71	972	1>P>0, 1

47. Az 1966. évi 18, 19 éves vizsgáltak és az 1941-1956 évek közötti 18, 19 évesek
termetátlagainak eltérése, t-próba vizsgálata

Az 1966. évben és az 1941-56. években vizs- gált hallgatók össze- hasonlítása évenként és egyetemek szerint	Átlag (cm)		Átlagok különböze- te (cm)	Szórásnégyzet		t	Szf.	P %
	\bar{X}	\bar{Y}	$\bar{X}-\bar{Y}$	\bar{X}_S^2 1	\bar{Y}_S^2 2			
X Y								
1	2	3	4	5	6	7	8	9

Nő (♀)

18 éves

1. 1966. évi vizsgáltak - Pázmány Péter Tud. egyetem, 1941/42	161,13	161,00	+0,13	37,55	38,41	0,24	581	50>P>40
2. 1966. évi vizsgáltak - Pázmány Péter Tud. egyetem, 1945/46	161,13	160,39	+0,74	37,55	29,83	1,37	560	20>P>10
3. 1966. évi vizsgáltak - ELTE, BOTE, 1951/52, 1955/56	161,13	162,90	-1,77	37,55	37,94	4,43	1010	P<0,1
4. 1966. évi vizsgáltak - ELTE, BOTE, Műszaki Egyetem, Budapest, KLTE, DOTE, Debrecen, Műszaki Egyetem, Miskolc, 1956	161,13	160,40	+0,73	37,55	37,95	1,28	549	20>P>10

19 éves

1. 1966. évi vizsgáltak - Pázmány Péter Tud. egyetem, 1941/42	161,28	160,34	+0,94	33,05	27,59	1,45	312	20>P>10
2. 1966. évi vizsgáltak - Pázmány Péter Tud. egyetem, 1945/46	161,28	160,41	+0,87	33,05	42,21	1,24	313	30>P>20
3. 1966. évi vizsgáltak - ELTE, BOTE, 1951/52, 1955/56	161,28	162,10	-0,82	33,05	31,13	1,86	1090	10>P>5
4. 1966. évi vizsgáltak - ELTE, BOTE, Műszaki Egyetem, Budapest, KLTE, DOTE, Debrecen, Műszaki Egyetem, Miskolc, 1956	161,28	161,20	+0,08	33,05	34,46	0,15	488	30>P>20

A korábbi évtizedek egyetemi hallgatóinak termetátlagai és az 1966. évi minta átlagai közötti eltérések helytálló voltának ellenőrzése végett az 1940/41. tanév budapesti Tudományegyetem hallgatói és az 1966-ban az ELTE és BOTE ugyanazon karaira, szakaira jelentkezettek termetátlagainak eltéréseit statisztikailag külön is elemeztük.

A két minta között mutatkozó eltérések standard hibájának megállapításánál figyelemmel kell lenni arra, hogy az 1966. évi adatok 20 %-os mintavételből származnak, míg az 1940/41. tanév adatai teljeskörű vizsgálatokra vonatkoznak, vagyis az akkor beiratkozott összes budapesti tudományegyetemi hallgatókat fellelík. Ilyen szempontból tehát az 1940/41. évi adatoknak nincs mintavételi hibája. Az egyedi mérési adatoknak azonban - természetesen - akkor is volt bizonyos nagyságrendű szórása éppugy, mint 1966-ban. Az összes akkor beiratkozott hallgatók csoportja tehát szintén bizonyos értelemben mintának tekinthető, az összes hasonló koru fiatalok tömegéből.

Az adott körülmények között a számítást többféle feltételezésből kiindulva lehetne elvégezni:

a./ Minimális számításnál az 1940/41. évi adatok, mint teljeskörűek, mintavételi hiba nélkülinek tekinthetők és csak az 1966. évi adatok standard hibájával kell számolni.

b./ Maximális számításnál mindkét év adatait úgy tekintjük, mintha végtelen nagy alapsokaságból származó minta volna. Ez felel meg annak a fentebb jelzett elgondolásnak, hogy az egyetemi fiatalság már eleve az összes hasonló koruak tömegének egy mintáját - bár kétségtelenül nem véletlen, hanem bizonyos szempontból kiválogatott mintáját - képviseli. Az e összehasonlításához közölt táblázatok "m" jelű adatait eredeti nagyságban és nem a 20 %-os ismétlés nélküli minta $\sqrt{1-f} = 0,894$ szorzójával csökkentett adatait kell használni.

A szignifikáns eredmények tekintetében a kétféle ellenőrzési számítás lényegében hasonló tanulságokat szolgáltat és csak ott van eltérés közöttük, ahol a különbségek már eleve közel járnak az alapul vett 95 %-os valószínűségi szintnek megfelelő határhoz.

Az 1940/41. és 1966. évi termetátlagok összehasonlításánál feltűnő, hogy az értelmiségi pályákra készülő, illetve jelentkezett férfiak testmagassága e 27 év alatt 2,4 cm-rel lett magasabb, míg a nőknél bekövetkezett testmagasság növekedésének mértéke csekély és nem is szignifikáns. A nők testmagasságában bekövetkezett csekély mértékű változás azonban csak látszólagos - mint arra már az általános összehasonlításban utalás történt - és az ok a volt nő hallgatók és az 1966-ban jelentkezettek összetételének eltérő voltából ered. Az eltérő összetételben tulmenően a munkás és paraszt származású leánygyermek a fiukhoz hasonlóan az akceleráció következtében elérték az 1945 előtti kiváltságos társadalmi környezetben élt nő hallgatók testmagasságát.

Összefoglalás. 1./ Az 1966-ban felvételre jelentkezett férfiak termete az elmúlt 30 esztendőben vizsgált egyetemi hallgatókhoz képest 2,46 cm-rel magasabb. 2./ Az 1940-1945 évek között vizsgált nő hallgatók termetátlagainak csekély mértékű eltérése az 1966-ban jelentkezett leányokétól csak látszólagos, ugyanis az összehasonlított minták társadalmi összetétele fiukénál lényegesebben eltérő.

3./ Az 1935-1956. évek közötti és az 1966. évi termetátlagok összehasonlított adatsorai a városi és vidéki egyetemek hallgatóinak termetátlagai közötti különbséget, mindkét nem esetében kitűnően illusztrálják. 4./ A 30 esztendőre visszatekintő összehasonlító adatsorokból az tűnik ki, hogy a fiatalság testnövekedését retardáló tényezők jelentős mértékű csökkenése az 1950-es évek derekán következett be. Mintánk mindkét nem számított átlagaitól ekkor legalacsonyabbak az eltérések. A debreceni egyetem férfi és nő hallgatói termetátlagainak eltérései még az 1951/52-1955/56. évek időegységében is jelentős ($\delta = -4,03$ cm; $\rho = -2,54$ cm).

3.2 TESTSULY

A metrikus jellegek közt a testsúly a legérzékenyebb mutatója a testi állapot és annak minden változásának. Ez indokolja e jelleg beható vizsgálatát a testnövekedés, testfejlődés szempontjából. A testsúly sajátságos, hogy azt a külső környezeti tényezők igen nagy mértékben befolyásolják. Tanner (1962) szerint a genom hatása mindössze kétszerese a környezeti hatásoknak és ez magyarázza, hogy a testsúly oly nagy mértékben ingadozhat és oly gyorsan változhat. A külső tényezők kedvező (megfelelő és észszerű táplálkozás, a szellemi és fizikai munka arányos végzése, pihenés - alvás stb.) vagy hátrányos (alul-, vagy túltápláltság, megerőltető szellemi, fizikai munka, pihenés hiánya, pszichés tényezők, betegség stb) érvényesülése esetén igen gyorsan következhet be súlygyarapodás, illetve súlycsökkenés. Az exogén tényezők hatásainak nagy jelentősége mellett hangsúlyozandó az alkat és a hormonális változások fontossága a testsúly kialakításában és annak változásaiban. Az alkati és hormonális vonatkozások vizsgálata különösen jelentős azoknál, akiknél a súlytöbblet a normál súlyt meghaladja. A testsúly kialakulásában és annak a testmagassággal szoros korrelációban történő gyarapodásában döntő a pubertás korban, azaz a kritikus időszakban a külső tényezők hatása. E kritikus időszakban a fejlődő szervezetet ért hatások összessége, egyensúlyi helyzet megbomlását idézheti elő, amely a konstitucionális adottságokkal együtt az adott természetnek megfelelő testsúly változását megakadályozhatja. A kritikus időszakban bekövetkezett nagymértékű lesoványodás, vagy elhízás nemcsak a testsúly stabilizálódását késleltetheti, hanem mindkét vonatkozásban (lesoványodás, elhízás) a szervezet ellenálló erejét csökkenti, s alapját képezheti a későbbi életkorokban bekövetkező megbetegedéseknek. A testsúly differenciált elemzése ezért is oly jelentős a testnövekedés, testfejlődés végső, befejező szakaszában, 18 - 23 éves koruknál.

3.2.1 Testsúly nem és életkor szerint

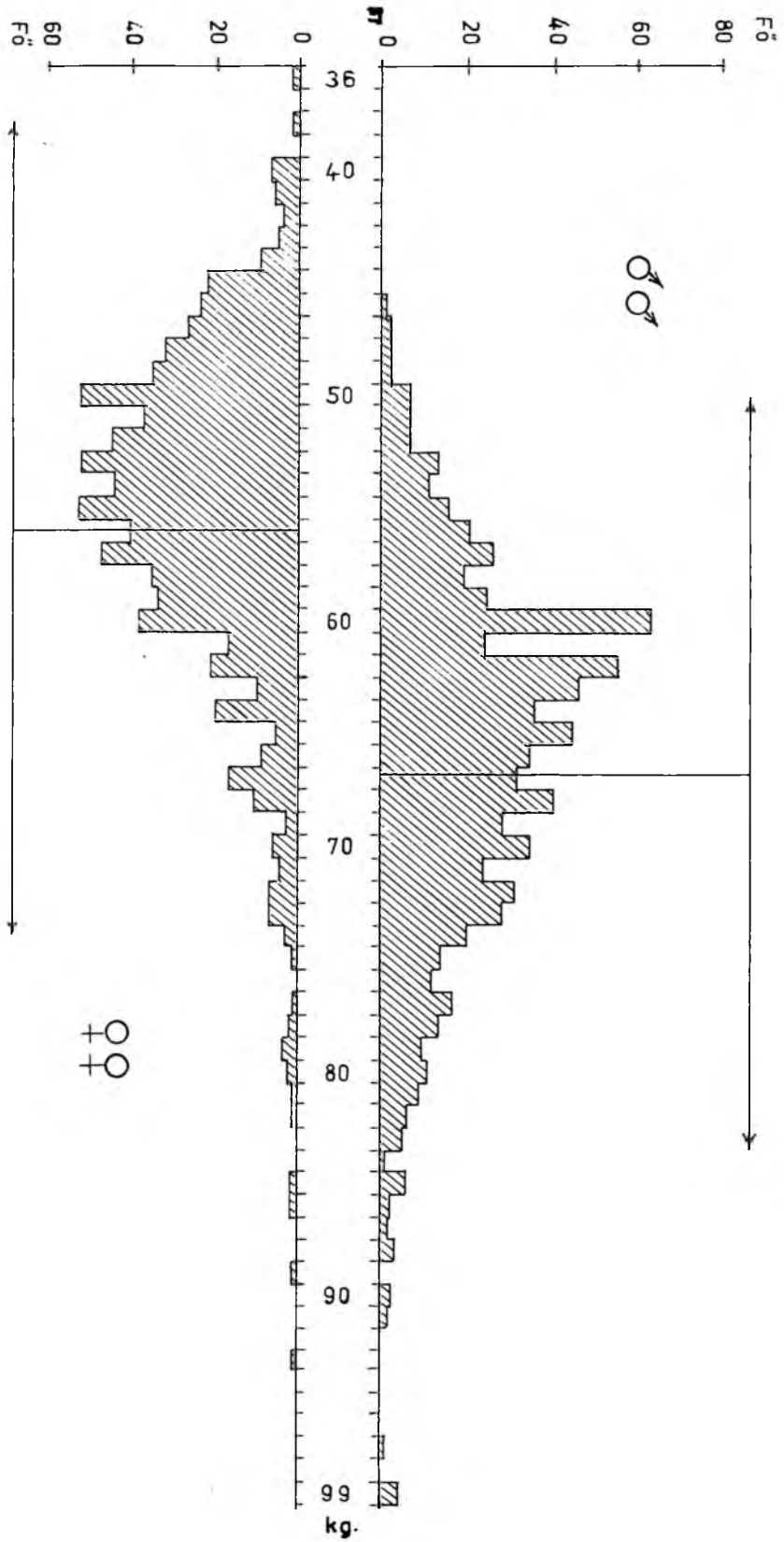
Férfiak

Életkorra való tekintet nélkül, a 813 jelentkezett testsúlyának átlaga 66,15 kg. A jelleg alkati vonatkozásából következően a variáció terjedeleme 54 kg ($V = 46 - 99$ kg). A mínusz variánsok közé az egyének 46,9 %-a, a plusz variánsokhoz 53,1 %-a tartozik, ez a megoszlás az 50-50%-os ideális megoszlást igen megközelíti. Az $\bar{X} + 1s$ övbe az összes jelentkezők 79,3 %-a, az $\bar{X} + 3s$ övbe a megvizsgáltak 99,1 %-a tartozik. Extrém variánsnak tekinthető az a 7 egyén, akiknek testsúlya 93-99 kg közötti. 4 egyén esetében a természethez viszonyítva a súlytöbblet 10 %-os és 3 egyén esetében 15-20 %-os - feltehetőleg kóros - súlytöbblet állapítható meg, testmagasságukhoz viszonyítva. E kóros kövérség (obesitas) hormonális diszfunkcióval kapcsolatos. A 18-23 éves (és idősebb) jelentkezők között az évenkénti átlag súlyváltozás a következőként alakul: -0,29; +1,47; -0,33; +2,54; -1,26 kg. Maximális súlykülönbség a 19 és 22 évesek között állapítható meg (3,68 kg). Figyelembe véve a - és + előjelű változásokat, a 18-23 évesek között az átlagos súlygyarapodás 2,13 kg.

Nők

A 18-23 évesek (és idősebb) testsúlyának átlaga 55,32 kg. A variáció terjedeleme még nagyobb mértékű, 58 egység ($V = 36-93$ kg). A jelentkezők több mint 50 %-a tartozik a mínusz variánsok közé, viszont a plusz variánsok a nagyobb súlyhatárok irányában oszlanak meg. Az $\bar{X} + 1s$ terjedelemben tartozik a vizsgáltak 85,6 %-a, az $\bar{X} + 3s$ övbe az egyének 97,9 %-a.

8. A vizsgáltak testsúlyának gyakorisági megoszlása, nemenként (18-23 éves és idősebb)

A testmagasságot figyelembe véve 21 egyén esetében 5-10 % a súlytöbblet, további 8 leány esetében a súlytöbblet már kórosnak ítéltető, amennyiben 165-170 cm-es testmagasság mellett testsúlyuk 85-94 kg közötti. Kórosan sovány, alultáplált nem volt a mintában.

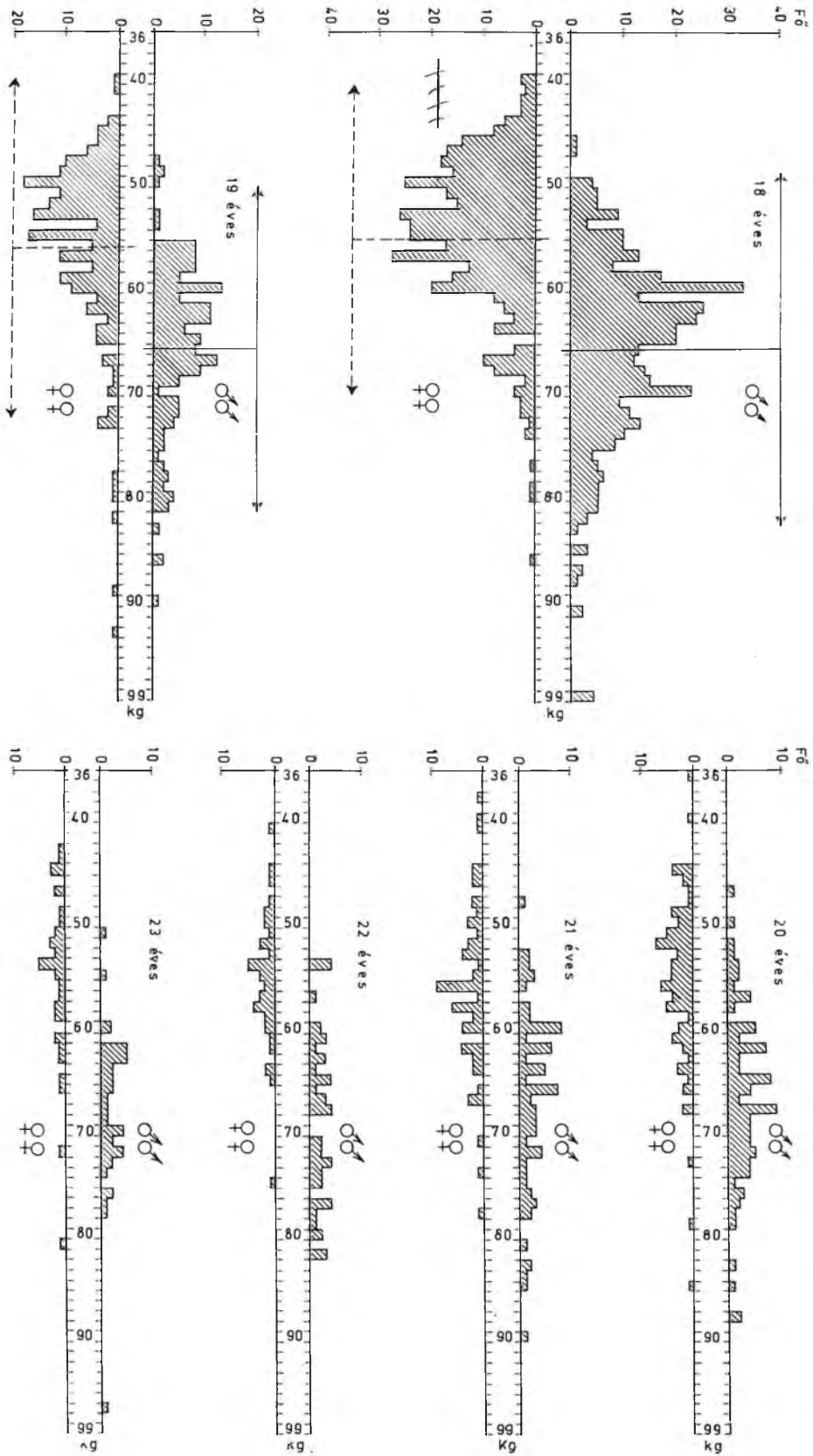
A 18-23 éves (és idősebb) leányok évenkénti súlyváltozása igen tanulságos, ugyanis gyakorlatilag a testsúly átlag eltérés évenként oly minimális, hogy súlygyarapodásról nem is szólhatunk. Az adatok a következők: + 0,74; 0,00; + 0,82; - 1,07; - 0,23 kg. A 18-23 évek között az átlagos súlygyarapodás mindössze + 0,26 kg. Az itt közölt adatok a nők racionálisabb táplálkozására utalnak.

A 48. táblázat nem és életkor szerint részletezi a jelentkezettek súlycsoportok szerinti megoszlását.

48. A vizsgáltak súlycsoportok szerinti megoszlása, korévek szerint

Súly- csoportok (kg)	18		19		20		21		22		23 éves és idősebb		Összesen	
	é v e s													
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
Férfi (♂)														
- 44	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
45 - 49	2	0,5	3	1,9	1	1,1	1	1,4	-	-	-	-	7	0,9
50 - 54	26	6,6	3	1,9	5	5,4	4	5,4	3	6,1	1	2,4	42	5,2
55 - 59	58	14,7	29	17,9	8	8,7	8	10,8	1	2,1	1	2,4	105	12,9
60 - 64	115	29,1	46	28,4	18	19,6	21	28,3	10	20,4	14	34,2	224	27,6
65 - 69	74	18,7	43	26,5	27	29,3	16	21,6	12	24,5	7	17,1	179	22,0
70- 74	66	16,7	17	10,5	21	22,8	10	13,5	10	20,4	13	31,7	137	16,8
75 - 79	28	7,1	10	6,2	8	8,7	8	10,8	8	16,3	4	9,8	66	8,1
80 - 84	14	3,6	8	4,9	1	1,1	4	5,4	5	10,2	-	-	32	3,9
85 - 89	6	1,5	2	1,2	3	3,3	1	1,4	-	-	-	-	12	1,5
90 - 94	2	0,5	1	0,6	-	-	1	1,4	-	-	-	-	4	0,5
95 - 99	4	1,0	-	-	-	-	-	-	-	-	1	2,4	5	0,6
Együtt:	395	100,0	162	100,0	92	100,0	74	100,0	49	100,0	41	100,0	813	100,0
Nő (♀)														
- 39	-	-	-	-	1	1,3	1	1,6	-	-	-	-	2	0,3
40 - 44	17	4,5	4	2,0	1	1,3	2	3,3	1	2,5	2	5,4	27	3,4
45 - 49	73	19,2	35	17,7	12	15,5	7	11,5	5	12,5	6	16,2	138	17,4
50 - 54	107	28,1	62	31,3	22	28,6	12	19,7	12	30,0	13	35,2	228	28,7
55 - 59	97	25,5	49	24,8	20	26,0	20	32,7	14	35,0	8	21,6	208	26,2
60 - 64	46	12,1	25	12,6	13	16,9	12	19,7	6	15,0	4	10,8	106	13,3
65 - 69	24	6,3	9	4,5	5	6,5	4	6,6	1	2,5	2	5,4	45	5,7
70 - 74	13	3,4	8	4,1	1	1,3	2	3,3	-	-	1	2,7	25	3,1
75 - 79	2	0,5	2	1,0	1	1,3	1	1,6	1	2,5	-	-	7	0,9
80 - 84	1	0,2	2	1,0	-	-	-	-	-	-	1	2,7	4	0,5
85 - 89	1	0,2	1	0,5	1	1,3	-	-	-	-	-	-	3	0,4
90 - 94	-	-	1	0,5	-	-	-	-	-	-	-	-	1	0,1
Együtt:	381	100,0	198	100,0	77	100,0	61	100,0	40	100,0	37	100,0	794	100,0

9. A vizsgáltak testsúlyának gyakorisági megoszlása, nemenként, korévek szerint

3.2.2 Testsúly az anya születési helye szerint

Igen tanulságos eredményeket szolgáltat a jelentkezettek testsúlyának elemzése az anya születési helye szerint. Életkorra való tekintet nélkül, átlagban 2,63 kg-mal kisebb a testsúlyuk azon vizsgált fiuknak, akiknek anyja vidéken született, azokkal szemben, akiknek anyja Budapesten született. A jelentkezett leányok esetében ez a különbség átlagban 3,13 kg. A minta átlagához képest a fiuk esetében azoknak legkisebb a testsúlyuk, akiknek anyja Tiszántulon (63,70 kg), leányok esetében azoknak, akiknek anyja Észak-Magyarországon született (52,28 kg). A 18 éves koruk esetében kevésbé, a 19-20 éves koruknál e különbségek határozottabban jutnak kifejezésre. A budapesti és vidéki származású anyák gyermekei esetében mutatkozó súlykülönbség értelmezését illetően az antropológiai, alkati tényezőkhöz túl a városi és vidéki táplálkozás milyenségének, minőségének különbözősége, a szülők anyagi helyzete, a kulturáltsági szint, a társadalmi átrétegződés esetében az életforma váltása játszanak fontos szerepet. Az a tény, hogy átlagban több a testsúlyuk mindazoknak, akiknek anyja Budapesten született, arra utal, hogy tápláltságuk kedvezőbb feltételei jobban adottak voltak, mint azok esetében, akiknek anyja vidéken született és a szülők csak később költöztek a fővárosba (2.9 tábla). A 49. táblázat részletezi a 18-23 évesek testsúlyának eltéréseit az anya születési helye szerint.

49. A 18-23 éves (és idősebb) vizsgáltak testsúly átlagai, eltérései, az anya születési helye szerint

Az anya születési helye	Férfi (♂)		Nő (♀)	
	\bar{X}	Eltérés a minta átlagától (kg)	\bar{X}	Eltérés a minta átlagától (kg)
1	2	3	4	5
Budapest	67,88	+ 1,73	56,70	+ 1,38
Dunántul	65,19	- 0,96	56,26	+ 0,94
Duna-Tisza köze	67,00	+ 0,85	54,43	- 0,89
Észak-Magyarország	65,13	- 1,02	52,28	- 3,04
Tiszántul	63,70	- 2,45	54,32	- 1,00
Külföld	68,01	+ 1,86	55,60	+ 0,28

3.2.3 Testsúly a családfő foglalkozása és foglalkozásváltozása szerint

A testmagassággal szemben a testsúlyban - a környezeti tényezők nagyobb hatásának megfelelően - a minta átlagától, az egyes foglalkozási csoportok szerint, az eltérések csekély mértékűek, nem szignifikánsak. Ez arra utal, hogy a társadalmi kiegyenlítődés eredményeként a családfő eltérő foglalkozási csoportjaiban a szülők a testi fejlődéshez, testnövekedéshez szükséges tápanyagokat biztosítani igyekeztek és tudták gyermekeik számára. Az előző fejezetben jelzett súlybeli eltérések is inkább arra utalnak, hogy a város és vidék táplálkozása közti különbségek jelentősebbek. A családfő foglalkozása szerinti súlyeltérések a fiukkal szemben jobban jutnak kifejezésre a leányok esetében. Legnagyobb eltérés a mezőgazdasági fizikai dolgozók leányainál mutatkozik, akiknek átlagos testsúlya 2,50 kg-mal kevesebb a minta átlagánál. Kisebb mértékben érvényesül e jelenség a segédmunkás (-1,97 kg) és a szakmunkás családfők leányai esetében (-0,70 kg). Az értelmiségi családfők leányainak testsúly átlaga megegyezik a minta átlagával. A leányok esetében a családfő foglalkozása szerinti súlybeli eltérések magyarázatát valószínűleg abban kereshetjük, hogy a korábbi évtizedekkel szemben nagyobb számban jelentkeztek egyetemi (főiskolai) felvételre olyan szülők gyermekei, akiknek anyagi helyzete szerényebbnek tekinthető. A családfő foglalkozásváltozásából következő súlybeli eltérések a minta átlagaitól ugyancsak a jelentkezett leányoknál mutatkozik jellegzetesebben. A társadalmi átrétegződés

dés következtében a legnagyobb eltérés (-2,32 kg) az átlagtól azon leányoknál mutatkozik, ahol a családfő korábban mezőgazdasági fizikai dolgozó volt és jelenleg nem mezőgazdasági fizikai dolgozó. Kisebb mértékű, de ugyancsak negatív előjelű az eltérés (-1,91 kg) azon esetekben, ahol a családfő korábban szellemi dolgozó volt és jelenleg szakmunkás, illetve segédmunkás. A foglalkozásváltozás többi csoportjában a plusz vagy mínusz eltérések jelentéktelenek és nem szignifikánsak (2.10, 2.12 tábla). Az 50. táblázat részletezi a családfő foglalkozása szerint a testsúly eltéréseket a minta átlagaitól, tekintet nélkül az életkorra.

50. A vizsgáltak testsúlyának eltérései a minta átlagától a családfő foglalkozása szerint

A családfő jelenlegi foglalkozása	Férfi (σ)	Nő (ρ)
	Eltérés a minta átlagától (kg)	
1	2	3
Mg. fizikai dolgozó, mg. önálló segítő családtag	+ 1,06	- 2,50
Nem mg. szak-, vagy betanított munkás, bedolgozó	- 0,38	- 0,70
Segédmunkás, napszámos	+ 0,28	- 1,97
Nem mg. önálló, segítő családtag	+ 0,09	- 0,91
Értelmiségi és vezető állású	+ 0,66	+ 0,02
Egyéb szellemi dolgozó	- 0,72	+ 1,05
Nyugdíjas, járadékos, vagyonából élő	+ 0,09	+ 0,19

3.2.4 Testsúly és a teljes értékű fehérjefogyasztás

A testsúly alakulásában, változásaiban a táplálkozás egészét tekintve nem elsődlegesen ható tényező a fehérjefogyasztás. Ennek ellenére a testmagassággal megegyezően mindkét nem minden korévében a 29 g és kevesebb fehérjefogyasztás esetén a testsúly kevesebb a minta átlagánál; 60 g és annál több fehérjefogyasztás eseteiben a testsúly viszont több. Az említett eltérések fiuknál nagyobbak, leányoknál kisebbek. A 30-40 g teljes értékű fehérjefogyasztás eseteiben a minta átlagaitól való eltérések a 19 éves leányoktól eltekintve, nem jelentősek. Az 51. táblázat életkorra való tekintet nélkül foglalja össze a minimális és optimális fehérjefogyasztás szerinti testsúly átlagokat és azoknak eltéréseit a minta átlagaitól.

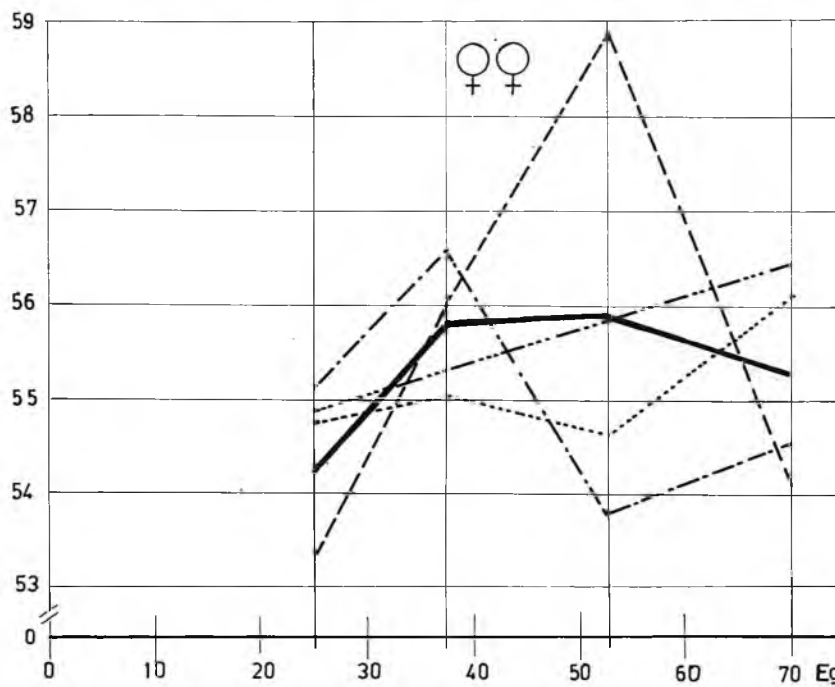
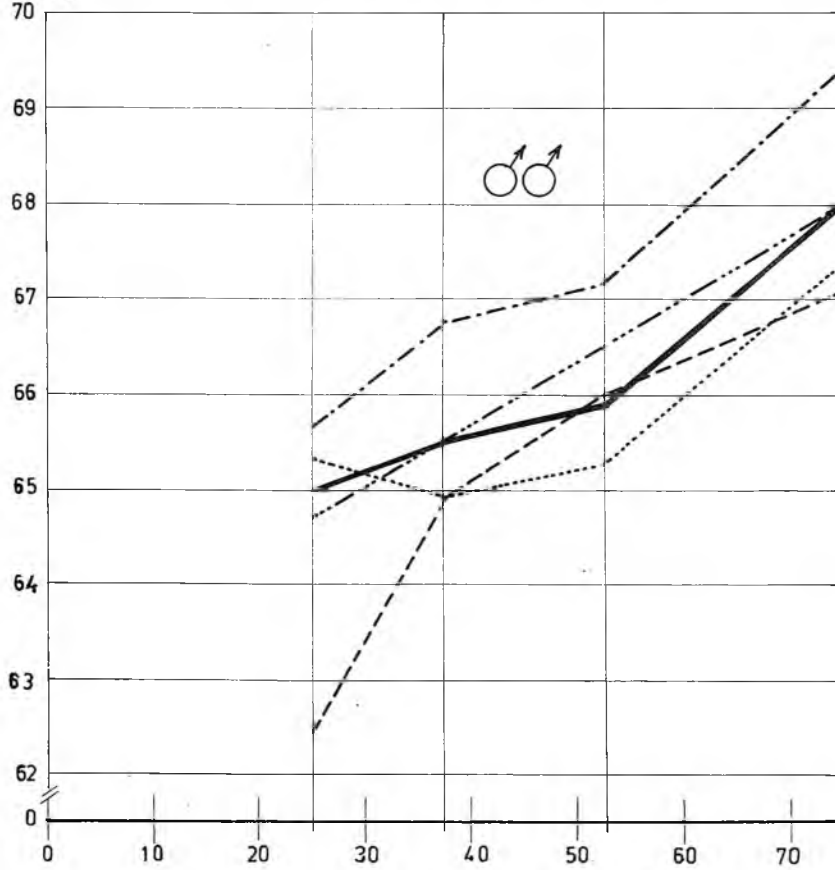
51. Az egy napi teljes értékű fehérjefogyasztáshoz tartozó testsúly átlagok (kg) és azok eltérései a minta átlagaitól (18-23 éves és idősebb)

Egy napi teljes értékű fehérjefogyasztás (g)	Férfi (σ)		Nő (ρ)	
	\bar{X}	Eltérés a minta átlagától	\bar{X}	Eltérés a minta átlagától
1	2	3	4	5
- 29	64,45	- 1,70	54,39	- 0,93
30 - 45	65,52	- 0,63	55,90	+ 0,58
46 - 59	66,13	- 0,02	55,76	+ 0,44
60 -	67,94	+ 1,79	56,13	+ 0,81

A felvételre jelentkezettek testsúly átlagait - az egy napi teljes értékű fehérjefogyasztást véve alapul - korévenként is elemeztük és a kapott eltéréseket két mintás t-próbával ellenőriztük. $P = 5\%$ -os és $P = 1\%$ -os szinten igazoltan szignifikáns a minimális és optimális fehérjefogyasztás eseteiben mutatkozó súlybeli különbség mindkét nem 19 éves csoportjaiban (2.11 tábla). Az 52. táblázat a minimális és optimális teljes értékű fehérjefogyasztásnak megfelelő testsúly átlagokat, eltéréseket és azok szignifikancia próbáját tartalmazza nemenként és korévenként.

10. A vizsgáltak napi teljes értékű fehérjefogyasztása és a testsúly, nemenként, korévek szerint

Testsúly kg.

— Átlag 18 éves - - - - 19 - " - - · - · - 20-23 - " - - - - - Regressziós egyenes

52. A testsúlyátlagok eltéréseinek t-próba vizsgálata minimális és optimális fehérjefogyasztás esetében

Összehasonlítás a mintán belül, páronként, a minimális és optimális fehérjefogyasztás szerint	Átlag (kg)		Átlagok különbsége(kg)	Szórásnégyzet		t	Szf	P %
	X	Y	$\bar{X} - \bar{Y}$	$\bar{X}_{s_1}^2$	$\bar{Y}_{s_2}^2$			
1	2	3	4	5	6	7	8	9
18 éves								
Férfi (♂)								
29 g és kevesebb - 60 g és több	65,32	67,31	-1,99	96,67	81,97	1,08	119	30>P>20
Nő (♀)								
29 g és kevesebb - 60 g és több	54,78	56,13	-1,35	46,31	76,25	0,70	128	50>P>40
19 éves								
Férfi (♂)								
29 g és kevesebb - 60 g és több	62,40	67,10	-4,70	44,11	51,62	2,12	43	5>P>2
Nő (♀)								
29 g és kevesebb - 46-59 g	53,28	58,85	-5,57	44,99	127,49	2,92	86	P<1
20 éves								
Férfi (♂)								
29 g és kevesebb - 60 g és több	65,64	69,41	-3,77	55,93	41,11	2,11	81	5>P>2

3.2.5 Testsúly és a szülők együttes havi keresete

A szülők együttes havi keresete és a felvételre jelentkezettek testsúlya között nem olyan mérvű az összefüggés, mint az várható volna. Mintánkban "alultáplált" jelentkezett nincs. Ez azt jelenti, hogy a szülők a legalacsonyabb kereseti kategóriától a legmagasabbig egvaránt biztosítani igyekeztek és tudták a testi fejlődéshez, súlygyarapodáshoz feltétlenül szükséges tápanyagokat. Fiuk esetében az egyes kereseti kategóriákhoz tartozó testsúly átlagok szorosan a korcsoport átlaga körül helyezkednek el és nem mutatnak a keresettel emelkedő tendenciát. Leányoknál is csak a 18 és 19 évesek 1500 Ft-os kereseti kategóriájában mutatkozik - 3,90 és -1,87 kg-os eltérés. A többi kereseti kategóriához tartozó testsúly átlagok nem térnek el szignifikánsan a korcsoportok átlagaitól. Megjegyzendő még, hogy a kereseti kategóriákat nagyobb egységekbe foglalva (1500-2500 Ft, 2501-4000 Ft; 4001 Ft és több) úgy tűnik, hogy azok bizonyos életformát és annak megfelelően táplálkozásban eltérő normákat képviselnek. Kisebb választéku, nagyobb mennyiségű, komplett fehérjében szegényebb és nagyobb választéku, kisebb mennyiségű és fehérjében gazdagabb táplálkozás eredményezheti a testsúly átlagokban mutatkozó kiegyenlítődést. Az előbbiekhöz tartozik annak említése is, hogy a testsúly értékelésében az individuális vonatkozások rendkívül jelentősek és a nők esetében a testsúllyal kapcsolatos "divat" tényezők sem mellőzhetők.

Az 53. táblázat a jelentkezők testsúly átlagait részletezi a szülők együttes havi keresete szerint.

53. Testsúly átlagok (kg) és az átlagtól való eltérések a szülők együttes havi keresete szerint, korévenként

Szülők együttes havi keresete (Ft)	18 éves		19 éves		20 éves és idősebb	
	\bar{X}	Eltérés a minta átlagától	\bar{X}	Eltérés a minta átlagától	\bar{X}	Eltérés a minta átlagától
	1	2	3	4	5	6
Férfi (♂)						
-1500	65,37	-0,28	65,89	+0,53	68,09	+0,78
1501-2000	65,43	-0,22	63,52	-1,84	65,45	-1,86
2001-2500	67,93	+2,28	67,67	+2,31	68,54	+1,23
2501-3000	64,98	-0,67	66,33	+0,97	66,74	-0,57
3001-3500	65,35	-0,30	64,29	-1,07	67,82	+0,51
3501-4000	65,70	+0,05	64,71	-0,65	66,73	-0,58
4001-5000	65,49	-0,16	65,17	-0,19	68,23	+0,92
5001-	64,76	-0,89	65,38	+0,02	65,38	-1,93
Nő (♀)						
-1500	51,06	-3,90	53,83	-1,87	57,36	+1,59
1501-2000	55,06	+0,10	57,77	+2,07	57,75	+1,98
2001-2500	54,48	-0,48	57,45	+1,75	58,33	+2,56
2501-3000	54,92	-0,04	55,88	+0,18	53,97	-1,80
3001-3500	54,14	-0,82	52,88	-2,82	53,76	-2,01
3501-4000	54,58	-0,38	54,64	-1,06	54,73	-1,04
4001-5000	57,06	+2,10	56,55	+0,85	55,50	-0,27
5001-	55,30	+0,34	57,66	+1,96	55,61	-0,16

3.2.6 Az 1966. évben Budapesten felvételre jelentkezők és az 1935-1966. évek között vizsgált egyetemi (főiskolai) hallgatók testsúly adatainak összehasonlítása

Az 1966-ban vizsgáltak és az 1935-1966. évek közötti egyetemi hallgatók testsúly adatainak összehasonlítása, a termethez hasonlóan, előbb tekintet nélkül az életkorra, majd korévek szerint történt. Az eltéréseket t-próbával ellenőriztük.

Az összehasonlított minták egyesített elemszáma 26 989. Ebből férfi hallgató 20 953, nő hallgató 6 036.

Az életkorra való tekintet nélkül tett összehasonlítás a férfiak esetében különösen érzékenyen jelzi az 1941-1946. évek - II. világháború - nem megfelelő táplálkozási körülményeit és ahhoz viszonyítva az 1966-ban vizsgáltak testsúly átlagának eltérése 2,42 kg. (3.2 táblák) E mélyponttól eltekintve az 1935-1940. és 1951-1956. évek időegységeiben vizsgált férfi hallgatók testsúlya megegyező átlagban az 1966-ban jelentkező fiatalok testsúly átlagával. A testmagassághoz hasonlóan a város és vidék viszonylatában jelentkező eltérés mindhárom időegységben kimutatható, különösképpen az 1951-ben vizsgált KLTE férfi hallgatók esetében, akiknek testsúlya -3,32 kg-mal kevesebb az 1966-ban vizsgáltakénál.

Leányok esetében csak az 1941-46. és 1951-56. évek időegységeinek adataival lehetséges az összehasonlítás. Az 1966-ban vizsgáltak testsúlya kevesebb, mint az említett időszakokban vizsgált nő hallgatók testsúlya volt. Az eltérés nem nagy mértékű és nem tekinthető szignifikánsnak. E súlycsökkenés egyfelől az ésszerűbb táplálkozásból, másrészt a "divatból" adódik.

Az 1935-1966. évek között vizsgált - az irodalomban közölt - egyetemi hallgatók testsúly átlagai a vizsgálat helyének, időpontjának és a szerző megjelölésével az 54. és 55. táblázatokban kerültek összefoglalásra.

54. AZ 1935-1966. ÉVEKBEN VIZSGÁLT EGYETEMI (FŐISKOLAI) HALLGATÓK
(Férfi ó)

Sor- szám	Egyetem (főiskola) megnevezése, helye	A vizsgálat idő- pontja	A vizsgálatot végezte, a szerző neve	A közlés idő- pontja	18		19	
					éves			
					N	\bar{X}	N	\bar{X}
1	2	3	4	5	6	7	8	
1.	Tisza István Tudományegyetem, Debrecen	1935/36	Neuber	1936	46	63,55	69	62,76
2.	Pázmány Péter Tudományegyetem, Budapest	1937/38	Apor	1941	284	65,98	231	68,57
3.	Pázmány Péter Tudományegyetem, Budapest	1938/39	Apor	1941	243	65,52	307	65,35
4.	Tisza István Tudományegyetem, Debrecen	1938/39	Jeney-Balogh	1942	39	62,90	149	62,70
5.	József Nádor Műszaki- és Gazda- ságtudományi Egyetem, Budapest	1935/39	Mezei	1940 ⁺	-	-	-	-
6.	Tisza István Tudományegyetem, Debrecen	1939/40	Jeney	1940	38	64,82	109	64,63
7.	Pázmány Péter Tudományegyetem, Budapest	1940/41	Allodiatoris - Nemeskéri	1970	359	65,91	389	65,64
8.	Pázmány Péter Tudományegyetem, Budapest	1941/42	Allodiatoris - Nemeskéri	1970	234	62,61	119	63,06
9.	Tisza István Tudományegyetem, Debrecen	1941/42	Jeney-Balogh	1942	48	63,70	102	62,60
10.	Pázmány Péter Tudományegyetem, Budapest	1945/46	Nemeskéri	1970	370	60,43	304	60,56
11.	Kossuth Lajos Tudományegyetem, Debrecen	1951	Rajkai	1954	-	-	-	-
12.	Eötvös Lóránd Tudományegyetem, Orvostudományi Egyetem, Budapest	1951/52 1955/56	Molnár	1968 ⁺⁺	627	65,10	990	65,70
13.	ELTE, BOTE, Műszaki Egyetem, Budapest, KLTE, DOTE, Debrecen, Műszaki Egyetem, Miskolc	1956	Molnár	1968 ⁺⁺⁺	446	66,40	811	66,30
14.	Testnevelési Főiskola, Budapest	1966	Eiben-Gyenis	1969	63	66,86	70	66,26

+ = A szerző korévek szerint az esetszámot és az átlagot nem adta meg

++ = A szerző kandidátusi értekezése, 5 egyetemi tanév anyagát foglalta össze

+++ = 1956-ban az Egyetemi Egészségvizsgáló Intézet munkaközössége 6 egyetem hallgatóin végzett
egyszeri felmérést

TESTSULYÁNAK (KG) ÁTLAGAI EGYETEMEK (FŐISKOLÁK) ÉS KORÉVEK SZERINT

20		21		22		23 éves és idősebb		Együttesen		Sor- szám
éves										
N	\bar{X}	N	\bar{X}	N	\bar{X}	N	\bar{X}	N	\bar{X}	
9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	
35	61,16	57	63,53	30	62,55	-	-	237	62,83	1.
205	60,00	283	65,86	181	65,25	343	66,71	1 527	65,63	2.
184	66,59	245	66,95	173	66,49	334	67,86	1 486	66,49	3.
130	63,50	133	64,20	96	64,00	194	64,96	741	63,88	4.
-	-	-	-	-	-	-	-	3 000	65,00	5.
164	64,98	120	64,03	108	64,39	200	66,36	739	65,05	6.
166	65,73	114	67,21	44	69,35	217	68,47	1 289	66,44	7.
78	61,62	45	63,20	35	61,09	94	66,79	605	63,19	8.
132	64,50	138	64,60	118	64,60	210	65,31	748	64,40	9.
224	61,38	135	60,20	77	61,27	246	61,53	1 356	61,02	10.
-	-	-	-	-	-	-	-	1 000	62,83	11.
758	65,40	467	65,80	257	65,30	445	65,03	3 544	65,40	12.
924	66,50	850	66,40	644	66,20	815	66,49	4 490	66,34	13.
30	67,80	-	-	-	-	28	69,64	191	67,20	14.

Összesen: 20 953

55. AZ 1939-1966. ÉVEKBEN VIZSGÁLT EGYETEMI (FŐISKOLAI) HALGATÓK
(Nők ♀)

Sor- szám	Egyetem (főiskola) megnevezése, helye	A vizsgálat idő- pontja	A vizsgálatot végezte, a szerző neve	A közlés idő- pontja	18		19	
					éves			
					N	\bar{X}	N	\bar{X}
1	2	3	4	5	6	7	8	
1.	Tisza István Tudományegyetem, Debrecen	1939/40	Jeney	1940	10	60,50	22	59,77
2.	Pázmány Péter Tudományegyetem, Budapest	1940/41	Allodiatoris - Nemeskéri	1970	139	58,21	75	56,56
3.	Pázmány Péter Tudományegyetem, Budapest	1941/42	Allodiatoris - Nemeskéri	1970	202	56,92	116	56,35
4.	Tisza István Tudományegyetem, Debrecen	1941/42	Jeney-Balogh	1942	-	-	27	55,70
5.	Pázmány Péter Tudományegyetem, Budapest	1945/46	Nemeskéri	1970	181	54,67	117	55,77
6.	Eötvös Lóránd Tudományegyetem, Orvostudományi Egyetem, Budapest	1951/52 1955/56	Molnár	1968 ⁺	631	57,50	894	56,50
7.	ELTE, BOTE, Műszaki Egyetem, Budapest KLTE, DOTE, Debrecen, Műszaki Egyetem, Miskolc	1956	Molnár	1968 ⁺⁺	169	57,10	291	56,40
8.	Tanítóképző Intézet, Szombathely	1964	Eiben	1966 ⁺⁺⁺	-	-	-	-
9.	Testnevelési Főiskola, Budapest	1966	Eiben-Gyenis	1969	69	54,83	51	55,47

+ = A szerző kandidátusi értekezése; 5 egyetemi tanév anyagát foglalta össze

++ = 1956-ban az Egyetemi Egészségvizsgáló Intézet munkaközössége 6 egyetem hallgatóin végzett egyszeri felmérést

+++ = A szerző korévek szerint az esetszámot és átlagot nem adta meg

TESTSULYÁNAK (KG) ÁTLAGAI EGYETEMEK (FŐISKOLÁK) ÉS KORÉVEK SZERINT

20		21		22		23 éves és idősebb		Együttesen		Sor- szám
éves										
N	\bar{X}	N	\bar{X}	N	\bar{X}	N	\bar{X}	N	\bar{X}	
9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	
21	53,90	9	54,00	9	56,00	9	54,33	80	56,64	1.
55	56,87	42	55,96	11	55,72	25	56,60	347	57,46	2.
50	55,58	20	53,85	16	57,00	42	56,33	446	56,43	3.
36	55,10	23	58,40	21	55,40	16	54,01	126	55,70	4.
62	56,17	63	55,33	19	54,00	81	55,39	523	55,26	5.
496	56,40	202	55,90	108	57,60	348	56,70	2 679	56,80	6.
338	56,60	327	56,00	197	56,00	195	56,24	1 517	56,28	7.
-	-	-	-	-	-	-	-	179	56,21	8.
11	57,00	-	-	-	-	8	63,38	139	55,73	9.

Összesen: 6 036

Az 56. táblázat az 1966-ban felvételre jelentkezők és az 1935-1956. évek között vizsgált férfi és nő hallgatók testsúly átlagainak általános (18-23 éves és idősebb), valamint a 18 és 19 korévek szerint részletezett összehasonlítás eredményeit foglalja össze. A táblázat adataiból az is kitűnik, hogy a volt 18 és 19 éves férfi és nő hallgatók eseteiben a testsúly átlagok eltérése az 1966-ban vizsgáltakétól ugyanolyan előjeletű és mértékű, mint a 18-23 éves és idősebbek esetében.

56. Az 1935-1956. években vizsgált 18, 19 éves, valamint a 18-23 éves és idősebb egyetemi hallgatók testsúly (kg) állagai és eltérései az 1966. évi minta átlagaitól

A vizsgálat helye	1935/40		1941/46		1951/56	
	\bar{X}	$\bar{X}-\bar{Y}$	\bar{X}	$\bar{X}-\bar{Y}$	\bar{X}	$\bar{X}-\bar{Y}$
1	2	3	4	5	6	7
18 éves Férfi (♂)						
Budapesti egyetemek	65,77	+0,12	63,00	-2,65	65,10	-0,55
Vidéki egyetemek	63,74	-1,91	63,70	-1,95	-	-
Együtt	65,38	-0,27	63,04	-2,61	65,64 ^{+/}	-0,01
Nő (♀)						
Budapesti egyetemek			56,48	+1,52	57,50	+2,54
Vidéki egyetemek			-	-	-	-
Együtt			56,48	+1,52	57,42 ^{+/}	+2,46
19 éves Férfi (♂)						
Budapesti egyetemek	66,73	+1,37	63,36	-2,00	65,70	+0,34
Vidéki egyetemek	63,36	-2,00	62,60	-2,76	-	-
Együtt	65,46	+0,10	63,28	-2,08	65,97 ^{+/}	+0,61
Nő (♀)						
Budapesti egyetemek			56,18	+0,48	56,50	+0,80
Vidéki egyetemek			55,60	-	-	-
Együtt			56,14	+0,44	56,48 ^{+/}	+0,78
18-23 éves és idősebb Férfi (♂)						
Budapesti egyetemek	65,53	-0,62	63,57	-2,58	65,40	-0,75
Vidéki egyetemek	64,16	-1,99	64,40	-1,75	62,83	-3,32
Együtt	65,22	-0,93	63,73	-2,42	65,58 ^{+/}	-0,57
Nő (♀)						
Budapesti egyetemek			56,24	+0,92	56,80	+1,48
Vidéki egyetemek			55,70	+0,38	-	-
Együtt			56,19	+0,87	56,61 ^{+/}	+1,29

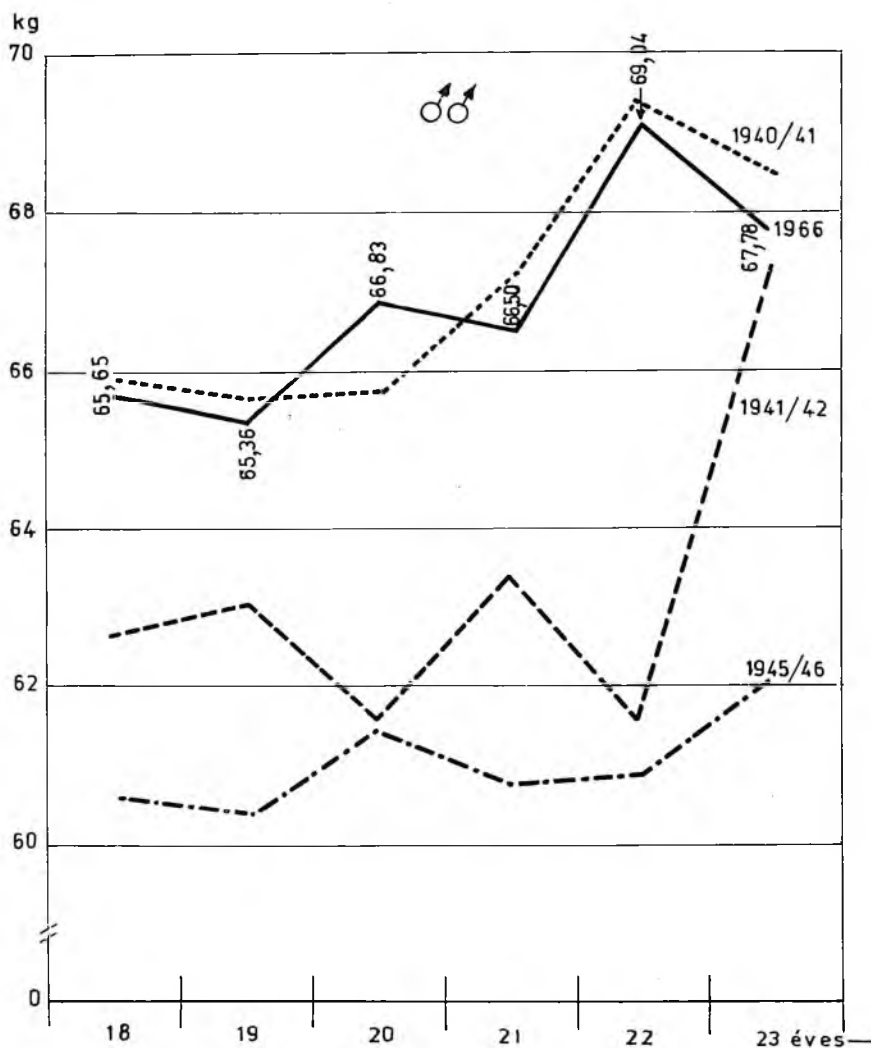
+/ A budapesti Egyetemi Egészségvizsgáló Intézet által budapesti és vidéki egyetemeken együttesen végzett vizsgálat; a vidéki egyetemi hallgatók adatai nem választhatók külön.

Az 1966-ban egyetemi (főiskolai) felvételre jelentkezők és a megelőző évtizedekben vizsgált egyetemi hallgatók testsúly átlagának általános (18-23 éves) és korévek szerinti összehasonlítása eredményeit a kétmintás t-próba ellenőrző vizsgálatok is megerősítik. Különösen vonatkozik ez férfiak vonatkozásában az 1966. évi és az 1945/46. évi testsúly átlagok igen kifejezett szignifikáns különbözetére, amely a 18, 19 éves korukra is érvényes. Férfiak esetében a Budapesten és Debrecenben vizsgált egyetemi hallgatók testsúly különbségei is igazolt szignifikanciát mutatnak az 1966. évi jelentkezők testsúlyához viszonyítva.

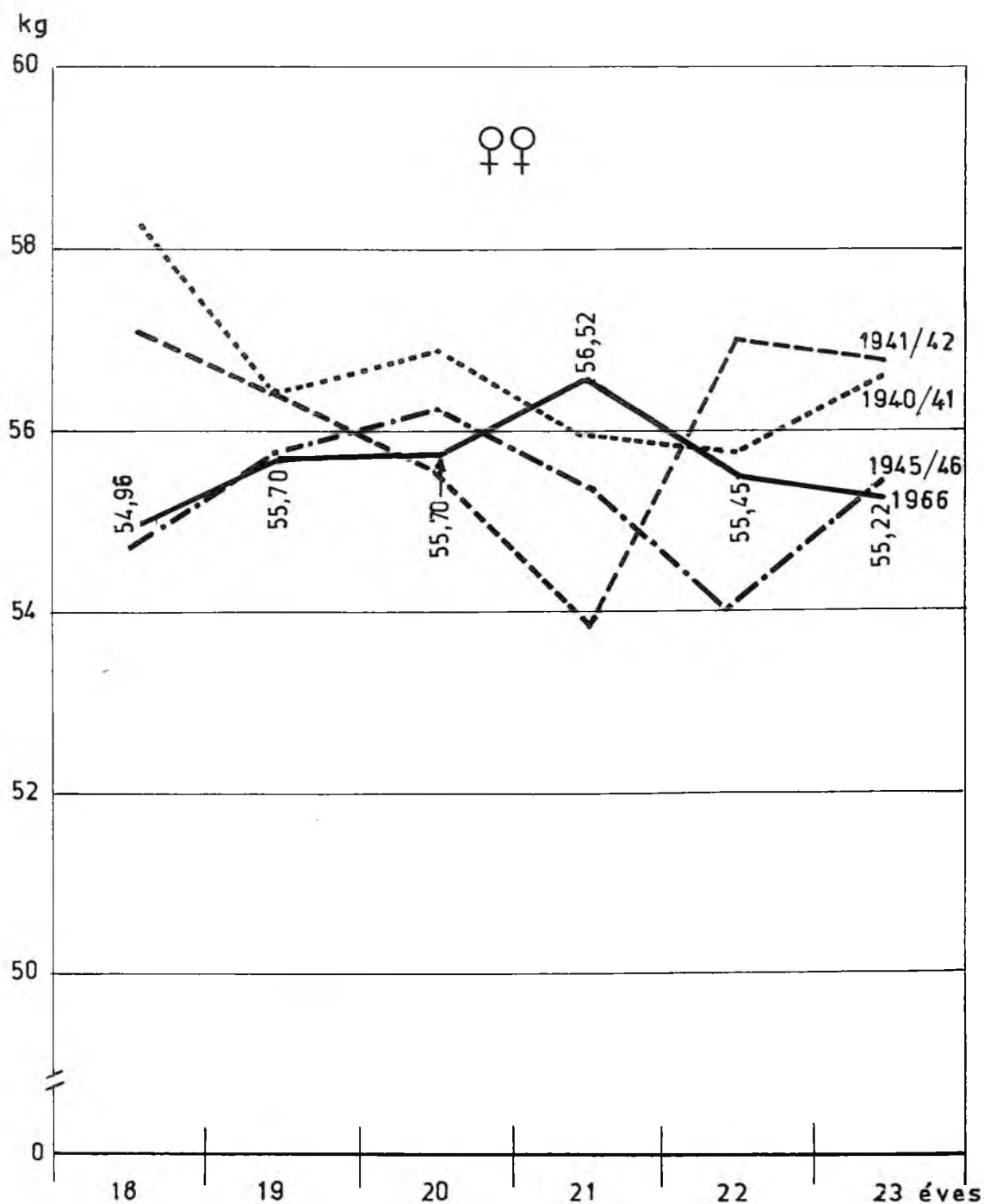
Az 1940-1945. évek között vizsgált nő hallgatók testsúlya szignifikánsan nagyobb, mint az 1966-ban vizsgált jelentkező leányok testsúlya. 1940-től kezdődőleg a nő hallgatók testsúly csökkenése figyelhető meg; az 1945/46. tanév nő hallgatóinak testsúlya egyezik meg mintánk testsúly átlagával. Az ezt követő években kis mértékű emelkedés figyelhető meg.

A szignifikancia vizsgálatok adatait az 57., 58., 59., 60., 61. táblázatok részletezik.

11. A vizsgáltak testsúlyának összehasonlítása (1966; 1940/41; 1941/42; 1945/46 évek)
Férfi

12. A vizsgáltak testsúlyának összehasonlítása
 (1966; 1940/41; 1941/42; 1945/46 évek)
 Nő

57. Az 1966. évi és az 1938*-1956. évek közötti testsúly átlagok eltéréseinek t-próba vizsgálata

Az 1966. évben jelentke- zettek és az 1938-1956. években vizsgált hallga- tók összehasonlítása évenként és egyetemek szerint X Y	Átlag (kg)		Átlagok különböze- te (kg)	Szórásnégyzet		t	Szf.	P %
	\bar{X}	\bar{Y}	$\bar{X}-\bar{Y}$	\bar{X}_2 s_1	\bar{Y}_2 s_2			
1	2	3	4	5	6	7	8	9

18-23 éves és idősebb

Férfi (♂)

1. 1966. évi vizsgáltak - Tisza István Tud. egyetem, 1938/39	66,15	63,88	+ 2,27	69,35	51,26	5,68	1 552	$\ll 0,1$
2. 1966. évi vizsgáltak - Pázmány Péter Tud. egyetem, 1940/41	66,15	66,44	- 0,29	69,35	70,55	0,78	2 100	$50 > P > 40$
3. 1966. évi vizsgáltak - Pázmány Péter Tud. egyetem, 1941/42	66,15	63,19	+ 2,96	69,35	61,27	6,73	1 416	$\ll 0,1$
4. 1966. évi vizsgáltak - Tisza István Tud. egyetem, 1941/42	66,15	64,40	+ 1,75	69,35	57,00	4,38	1 559	$< 0,1$
5. 1966. évi vizsgáltak - Pázmány Péter Tud. egyetem, 1945/46	66,15	61,02	+ 5,13	69,35	40,72	16,03	2 167	$\ll 0,1$
6. 1966. évi vizsgáltak - K.L.T.E., 1951	66,15	62,83	+ 3,32	69,35	99,00	7,55	1 811	$\ll 0,1$
7. 1966. évi vizsgáltak - ELTE, BOTE, 1951/52, 1955/56	66,15	65,40	+ 0,75	69,35	56,70	2,50	4 355	$2 > P > 1$
8. 1966. évi vizsgáltak - ELTE, BOTE, Mü- szaki Egyetem, Bu- dapest. KLTE, DOTE, Debrecen, - Műszaki Egyetem, Miskolc, 1956	66,15	66,34	- 0,19	69,35	59,13	0,63	5 301	$60 > P > 50$

*-Korévek szerint szórásnégyzetek ismeretesek, a 18-23 évesek egyesített adatainál a szórásnégyzetet nem közölték az 1935/37. tanévek vizsgálatánál

58. Az 1966. évi és az 1935-1956. évek közötti testsúly átlagok eltéréseinek t-próba vizsgálata

Az 1966. évben jelentkeztek és az 1935-1956. években vizsgált hallgatók összehasonlítása évenként és egyetemek szerint	Átlag (kg)		Átlagok különözete(kg)	Szórásnégyzet		t	Szf.	P %
	\bar{X}	\bar{Y}	$\bar{X}-\bar{Y}$	$\bar{X}_{s_1}^2$	$\bar{Y}_{s_2}^2$			
X	Y							
1	2	3	4	5	6	7	8	9

18 éves

Férfi (♂)

1. 1966. évi vizsgáltak - Tisza István Tud. egyetem, 1935	65,65	63,55	+2,10	72,22	33,98	1,63	438	20>P>10
2. 1966. évi vizsgáltak - Pázmány Péter Tud. egyetem, 1938/39	65,65	65,52	+0,13	72,22	66,09	0,19	636	90>P>80
3. 1966. évi vizsgáltak - Tisza István Tud. egyetem, 1938/39	65,65	62,90	+2,75	72,22	39,81	1,96	432	P = 5
4. 1966. évi vizsgáltak - Tisza István Tud. egyetem, 1939/40	65,65	64,82	+0,83	72,22	52,99	0,58	431	60>P>50
5. 1966. évi vizsgáltak - Pázmány Péter Tud. egyetem, 1940/41	65,65	65,91	-0,26	72,22	108,28	0,38	751	P ≈ 70
6. 1966. évi vizsgáltak - Pázmány Péter Tud. egyetem, 1941/42	65,65	62,61	+3,04	72,22	58,81	4,47	627	P < 0,1
7. 1966. évi vizsgáltak - Tisza István Tud. egyetem, 1941/42	65,65	63,70	+1,95	72,22	57,61	1,51	440	20>P>10
8. 1966. évi vizsgáltak - Pázmány Péter Tud. egyetem, 1945/46	65,65	60,43	+5,22	72,22	41,24	9,49	763	P ≪ 0,1
9. 1966. évi vizsgáltak - ELTE, BOTE, 1951/52, 1955/56	65,65	65,10	+0,55	72,22	57,91	1,08	1020	30>P>20
10. 1966. évi vizsgáltak - ELTE, BOTE, Mü- szaki Egyetem, Budapest, KLTE, DOTE, Debrecen, Műszaki Egyetem Miskolc, 1956	65,65	66,40	-0,75	72,22	56,40	1,36	839	20>P>10

59. Az 1966. évi és az 1935-1956. évek közötti testsúly átlagok eltéréseinek t-próba vizsgálata

Az 1966. évben jelentkeztettek és az 1935-1956. években vizsgált hallgatók összehasonlítása évenként és egyetemek szerint	Átlag (kg)		Átlagok különbsége(kg)	Szórásnégyzet		t	Szf.	P %
	X	Y	$\bar{X}-\bar{Y}$	$\bar{X}_{s_1}^2$	$\bar{Y}_{s_2}^2$			
1	2	3	4	5	6	7	8	9
19 éves								
Férfi (♂)								
1. 1966. évi vizsgáltak - Tisza István Tud. egyetem, 1935	65,36	62,76	+2,60	59,93	36,12	2,50	229	2>P>1
2. 1966. évi vizsgáltak - Pázmány Péter Tud. egyetem, 1938/39	65,36	65,35	+0,01	59,93	62,41	0,01	467	P>90
3. 1966. évi vizsgáltak - Tisza István Tud. egyetem, 1938/39	65,36	62,70	+2,66	59,93	45,42	3,24	309	1>P>0,1
4. 1966. évi vizsgáltak - Tisza István Tud. egyetem, 1939/40	65,36	64,63	+0,73	59,93	31,92	0,84	269	P≈40
5. 1966. évi vizsgáltak - Pázmány Péter Tud. egyetem, 1940/41	65,36	65,64	-0,28	59,93	63,06	0,38	549	P≈70
6. 1966. évi vizsgáltak - Pázmány Péter Tud. egyetem, 1941/42	65,36	63,06	+2,30	59,93	55,29	2,50	279	2>P>1
7. 1966. évi vizsgáltak - Tisza István Tud. egyetem, 1941/42	65,36	62,60	+2,76	59,93	45,83	2,97	262	1>P>0,1
8. 1966. évi vizsgáltak - Pázmány Péter Tud. egyetem, 1945/46	65,36	60,56	+4,80	59,93	55,29	7,06	466	P<<0,1
9. 1966. évi vizsgáltak - ELTE, BOTE, 1951/52, 1955/56	65,36	65,70	-0,34	59,93	56,10	0,53	1150	60>P>50
10. 1966. évi vizsgáltak - ELTE, BOTE, Műszaki Egyetem, Budapest, KLTE, DOTE, Debrecen, Műszaki Egyetem, Miskolc, 1956	65,36	66,30	-0,94	59,93	60,37	1,40	971	20>P>10

60. Az 1966. évi és az 1940-1956. évek közötti testsúly átlagok eltéréseinek t-próba vizsgálata

Az 1966. évben jelentkeztettek és az 1940-1956. években vizsgált hallgatók összehasonlítása évenként és egyetemek szerint \bar{X} \bar{Y}	Átlag (kg)		Átlagok különbsége (kg)	Szórásnégyzet		t	Szf.	P %
	\bar{X}	\bar{Y}	$\bar{X} - \bar{Y}$	\bar{X}_s^2 ₁	\bar{Y}_s^2 ₂			
1	2	3	4	5	6	7	8	9

18-23 éves és idősebb

Nő (♀)

1. 1966. évi vizsgáltak - Pázmány Péter Tud. egyetem, 1940/41	55,32	57,46	- 2,14	81,38	58,99	3,82	1 139	P < 0,1
2. 1966. évi vizsgáltak - Pázmány Péter Tud. Egyetem, 1941/42	55,32	56,43	- 1,11	81,38	49,75	2,22	1 238	5 > P > 2
3. 1966. évi vizsgáltak - Pázmány Péter Tud. egyetem, 1945/46	55,32	55,26	+ 0,06	81,38	48,22	0,13	1 315	P ≈ 90
4. 1966. évi vizsgáltak - ELTE, BOTE, 1951/52, 1955/56	55,32	56,80	- 1,48	81,38	49,42	4,93	3 471	P < 0,1
5. 1966. évi vizsgáltak - ELTE, BOTE, Mű- szaki Egyetem, Bu- dapest, KLTE, DOTE, Debrecen, Műszaki Egyetem Miskolc, 1956	55,32	56,28	- 0,96	81,38	51,26	2,74	2 309	1 > P > 0,1

61. Az 1966. évi és az 1940-1956. évek közötti testsúly
átlagok eltéréseinek t-próba vizsgálata

Az 1966. évben jelentke- zettek és az 1940-1956. években vizsgált hall- gatók összehasonlítása évenként és egyetemek szerint X Y	Átlag (kg)		Átlagok különböze- te (kg)	Szórásnégyzet		t	Szf.	P %
	\bar{X}	\bar{Y}	$\bar{X}-\bar{Y}$	\bar{X}_2 s_1^2	\bar{Y}_2 s_2^2			
1	2	3	4	5	6	7	8	9

Nó (q)

18 éves

1. 1966. évi vizsgáltak - Pázmány Péter Tud. egyetem, 1940/41	54,96	58,21	- 3,25	54,84	55,96	4,45	518	P<0,1
2. 1966. évi vizsgáltak - Pázmány Péter Tud. egyetem, 1941/42	54,96	56,92	- 1,96	54,84	61,30	22,97	581	1>P>0,1
3. 1966. évi vizsgáltak - Pázmány Péter Tud. egyetem, 1945/46	54,96	54,67	+ 0,29	54,84	47,15	0,44	560	70>P>60
4. 1966. évi vizsgáltak - ELTE, BOTE, 1951/52, 1955/56	54,96	57,50	- 2,54	54,84	46,24	5,52	1 010	P<0,1
5. 1966. évi vizsgáltak - ELTE, BOTE, Műsza- ki Egyetem, Budapest, KLTE, DOTE, Debrecen, Műszaki Egyetem, Miskolc, 1956	54,96	57,10	- 2,14	54,84	48,72	3,19	548	1>P>0,1

19 éves

1. 1966. évi vizsgáltak - Pázmány Péter Tud. egyetem, 1940/41	55,70	56,56	- 0,86	67,83	54,05	0,79	271	50>P>40
2. 1966. évi vizsgáltak - Pázmány Péter Tud. egyetem, 1941/42	55,70	56,35	- 0,65	67,83	40,29	0,73	312	50>P>40
3. 1966. évi vizsgáltak - Pázmány Péter Tud. egyetem, 1945/46	55,70	55,77	- 0,07	67,83	45,98	0,08	313	P>90
4. 1966. évi vizsgáltak - ELTE, BOTE, 1951/52, 1955/56	55,70	56,50	- 0,80	67,83	42,96	1,48	1 010	20>P>10
5. 1966. évi vizsgáltak - ELTE, BOTE, Műsza- ki Egyetem, Budapest, KLTE, DOTE, Debrecen, Műszaki Egyetem, Miskolc, 1956	55,70	56,40	- 0,70	67,83	42,90	1,04	487	P≈30

3.3 TESTARÁNY JELZŐK

A testmagasság és a testsúly mint alapvető fontosságú metrikus adatok önmagukban is alkalmasak a testfejlettség mértékének megállapítására. Az e méretekből számított alkati jelzők ezen túlmenően az alkat általános kifejezésére nyújtanak lehetőséget. E célból legalkalmasabbak a Kaup és Livi jelzők. A Kaup jelző az egyén alkatát nem egyszerűen a testmagasság és testsúly viszonyában adja, hanem a testmagasság és a test harántmetszetének viszonyában. Ily értelemben e jelzőben a szélességi méretek nagysága, a belső szervek és izomzat fejlettsége is kifejezésre jut. A Livi jelző a Kaup jelzőtől annyiban tér el, hogy a testsúlyt lineáris mennyiségre redukálva, mintegy a testmagassággal azonos mértékrendszerben fejezi ki az alkatot.

3.3.1 Kaup jelző

A felvételre jelentkezettek mintáján belül a jelző átlaga fiuk esetében $\bar{X} = 2,27$. Az átlag a normál testi fejlettséget kifejező 2,2 értéknek megfelel 18-23 éves korban. Leányok esetében az átlag $\bar{X} = 2,19$. Ez az érték, ha kis mértékben is, de már a gyengébb testi fejlettség irányában való eltolódást jelzi. Igen tanulságos a jelző csoportgyakoriságainak elemzése, amennyiben a fiuk 48,5 %-a, a leányok 58,8 %-a tartozik a gyengébb testi fejlettséget jelentő alkati csoportba. Ez az imént említett megoszlás azt jelenti, hogy 394 egyén a fiuk közül és 467 egyén a leányok közül, akik a "magas", "igen magas" természetűek, azoknak hosszirányú testnövekedése ténylegesen akcelerált, amelyet nem követett ugyanolyan mértékben a szélességi, azaz harántirányú növekedés.

A 2.26, 2.28 tábla adatai a Kaup jelző csoport kategóriái szerint részletezi a testmagasság és testsúly paramétereit és ezekből világosan kiolvasható, hogy a harántmetszetben a testnövekedés milyen mértékben maradt el a hossznövekedéstől.

A Kaup jelző korévek szerinti átlagait a 62., a jelző csoport gyakoriságait a 63. táblázat tartalmazza.

62. A Kaup jelző átlagai nemek és korévek szerint

Kor (év)	Férfi (♂)		Nő (♀)	
	\bar{X}		\bar{X}	
1	2		3	
18	2,18		2,15	
19	2,18		2,16	
20	2,24		2,19	
21	2,27		2,20	
22	2,40		2,21	
23 és idősebb	2,35		2,27	

63. A Kaup jelző csoportgyakorisága nemek szerint

Kaup jelző csoportok	Férfi (♂)		Nő (♀)	
	N	%	N	%
1	2	3	4	5
-1,80	27	3,3	58	7,3
1,81-2,14	367	45,2	409	51,5
2,15-2,56	375	46,1	277	34,9
2,57-3,04	40	4,9	46	5,8
3,05-	4	0,5	4	0,5
Összesen	813	100,0	794	100,0

Az 1966. évi jelentkezők és az 1938-1956. évek között vizsgált egyetemi férfi hallgatók mintáiból három sorozat adataival volt lehetséges az összehasonlítás (64. táblázat - 1938/39; 1951; 1951/52 - 1955/56). A korévek szerinti 1966. évi Kaup jelző átlagok értékei minden esetben magasabbak, mint a három sorozat bármelyik korévének átlaga. Ez az egységes és minden korévre vonatkozó eltérés utal arra, hogy bár az akcelerált hossznövekedés nagyobb mértékű, de az utóbbi években észlelhető már a harántmetszetben is a nagyobb mértékű növekedés, amely a kiegyensúlyozottabb testnövekedés tendenciájának érvényesülését jelzi.

64. A Kaup jelző átlagainak összehasonlítása 1938-1966. években

A vizsgálat helye és ideje	18	19	20	21	22	23 éves és idősebb
	éves					
1	2	3	4	5	6	7

Férfi (♂)

Tisza István Tud. Egyetem, Debrecen, 1938/39	2,13	2,13	2,17	2,19	2,17	2,22
KLTE, Debrecen, 1951	2,17	2,14	2,10	2,12	2,13	2,17
ELTE, BOTE, Budapest, 1951/52, 1955/56	2,10	2,14	2,16	2,17	2,15	2,16
1966. évi jelentkezők	2,18	2,18	2,24	2,27	2,29	2,35

3.3.2 Livi jelző

Az előbbieken tárgyalt Kaup jelzővel szemben a Livi jelző még határozottabban utal a hossz-és szélességi növekedés között fennálló eltérésekre. A jelző átlaga fiúk esetében $\bar{X} = 23,33$, leányoknál $\bar{X} = 23,51$. Mindkét átlag - a minta egészére vonatkoztatva - a normális testi fejlettség mértékét fejezi ki. Az átlag azonban absztrakció, és annak értékben igen jelentősek a mínusz, illetve plusz variánsok.

Kifejezésre jut ez a Livi jelző csoportgyakoriságaiban, amennyiben a vizsgált fiúk 58,0 %-a, a leányok 37,4 %-a tartozik az átlagon aluli csoportokba. A Livi jelző sajátosan jelzi fiúk és leányok esetében egyaránt, hogy az "igen magas" termetűek ($\sigma \bar{X} = 178,10$; $\rho \bar{X} = 165,29$ cm termet) szélességi növekedésében mennyire maradtak el a hossznövekedéshez képest. A 65. táblázat a Livi jelző korévek szerinti átlagait, a 66. táblázat a jelző csoportgyakoriságait foglalja össze.

65. A Livi jelző átlagai nemek és korévek szerint

Kor (év)	Férfi ♂	Nő ♀
	\bar{X}	
1	2	3
18	22,38	22,95
19	23,00	23,24
20	23,80	23,61
21	23,46	23,68
22	23,67	23,72
23 és idősebb	23,73	23,88

66. A Livi jelző csoportgyakorisága nemek szerint

Livi jelző csoportok	Férfi (♂)		Nő (♀)	
	N	%	N	%
1	2	3	4	5
- 22,39	162	19,9	70	8,8
22,40 - 22,94	172	21,2	129	16,2
22,95 - 23,24	137	16,9	98	12,4
23,25 - 23,64	138	16,9	155	19,5
23,65 - 24,00	79	9,7	98	12,4
24,01 -	125	15,4	244	30,7
Összesen	813	100,0	794	100,0

A Livi jelző csoportgyakorisági táblázatából leolvasható továbbá a két nem testi fejlettségének eltérő adottsága is. A Livi jelző "24,01-X" csoportjában mutatkozó igen magas gyakoriság minden valószínűség szerint a már említett súlytöbblettel függ össze (2.27, 2.29 tábla).

3.4 SZÉLESSÉGI MÉRETEK, MELLKASKERÜLET

A váll- (biacromialis) és csipőszélesség (bispinalis), valamint a mellkaskerület a testi fejlettség mértékének megállapításán túlmenően, egyfelől a környezeti tényezők (testnevelés, sport, stb.), másfelől - a csipőszélesség esetében - a nemi dimorfizmus megítélése szempontjából lényeges, metrikus jellemzők.

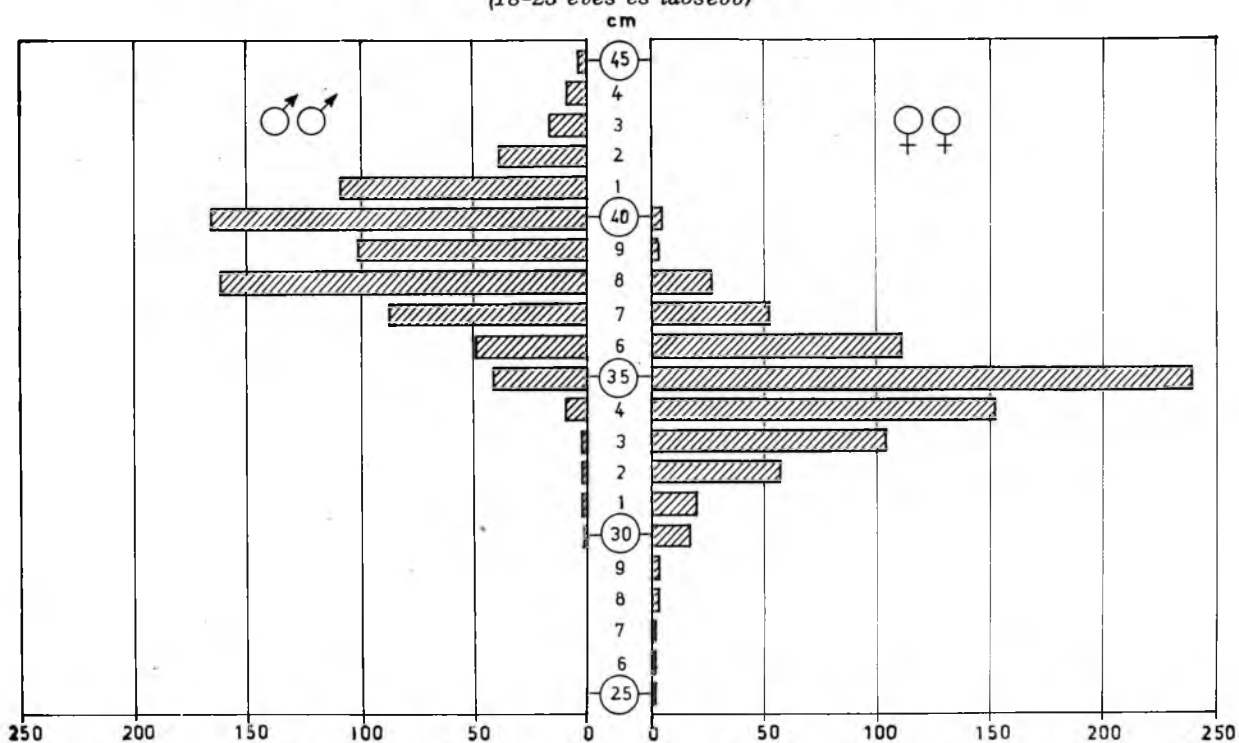
3.4.1 Vállszélesség

Mindkét nembeli fiatalokra a "közepesen széles", "széles" váll a jellemző.

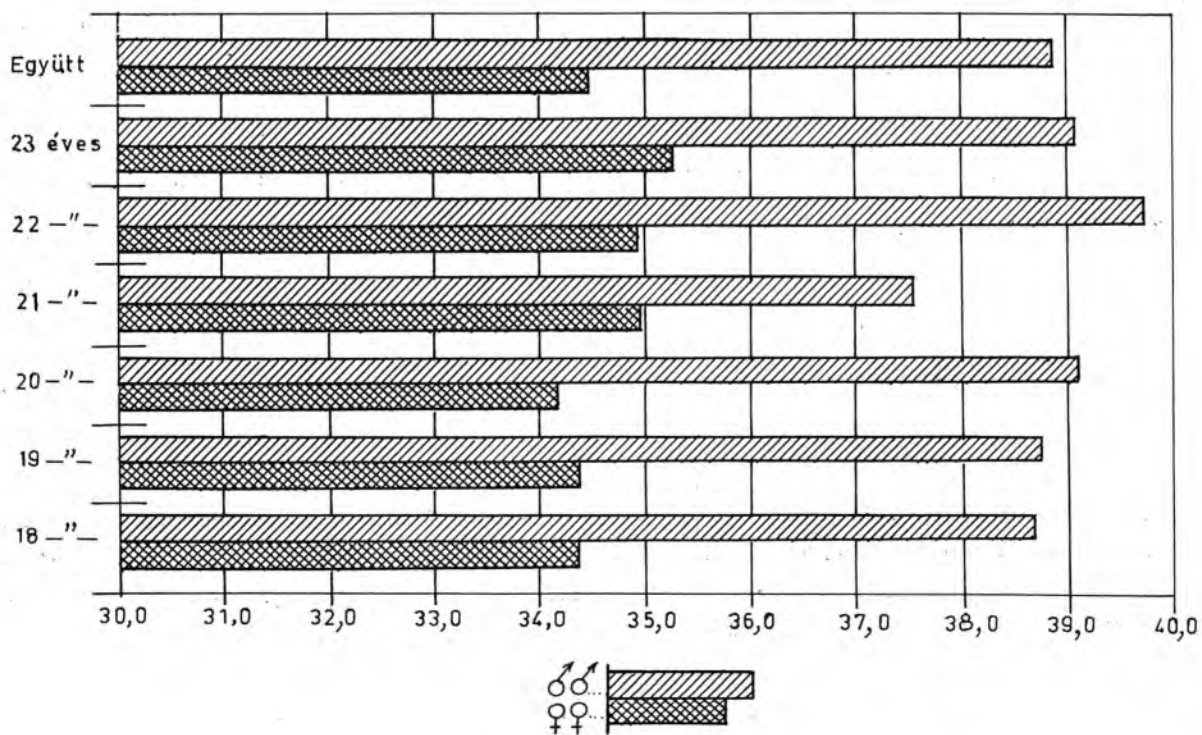
Férfiak: Életkorra való tekintet nélkül a vállszélesség átlaga 38,87 cm. A 18-23 évesek közötti vállszélesség átlagok különbözete mindössze 0,41 cm. Figyelemre méltó, - de nem szignifikánsan - hogy a jelenleg is mezőgazdasági fizikai dolgozók, valamint az értelmiségi és vezető állású családfők fiainak vállszélessége 39,40 cm; 39,10 cm; a többi foglalkozási csoportba tartozó családfők gyermekeinek vállszélessége szorosan az átlag körül helyezkedik el.

Nők: A csoportgyakoriság és az átlag szerint (34,45 cm) a "közepesen széles", "széles" váll a meghatározó. Az alacsony esetszám mellett is megemlítendő, hogy a vidéki származású és mezőgazdasági fizikai dolgozók leányainak válla 1,65 cm-rel szélesebb a minta átlagánál. A 67. táblázat részletezi korévenként, mindkét nembeli fiatalok vállszélesség csoportok szerinti megoszlását.

13. A vizsgáltak vállszélességének gyakorisági megoszlása, nemenként (18-23 éves és idősebb)

14. A vizsgáltak vállszélessége, nemenként, korévek szerint.

67. A vizsgáltak megoszlása vállszélesség csoportok szerint, korévenként

Vállszélesség csoport (cm)	18		19		20		21		22		23 éves és idősebb		Összesen	
	éves												N	%
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15

Férfi (♂)

- 36	59	15,0	23	14,2	10	10,9	6	8,1	3	6,1	4	9,7	105	12,9
37 - 38	132	33,4	50	30,9	27	29,3	17	23,0	12	24,5	12	29,3	250	30,7
39 - 40	134	33,9	58	35,8	30	32,6	27	36,4	15	30,6	17	41,5	281	34,6
41 - 42	57	14,4	27	16,7	23	25,0	20	27,0	14	28,6	7	17,1	148	18,2
43 - 44	12	3,0	3	1,8	2	2,2	3	4,1	5	10,2	1	2,4	26	3,2
45 - 46	1	0,3	1	0,6	-	-	1	1,4	-	-	-	-	3	0,4
Együtt	395	100,0	162	100,0	92	100,0	74	100,0	49	100,0	41	100,0	813	100,0

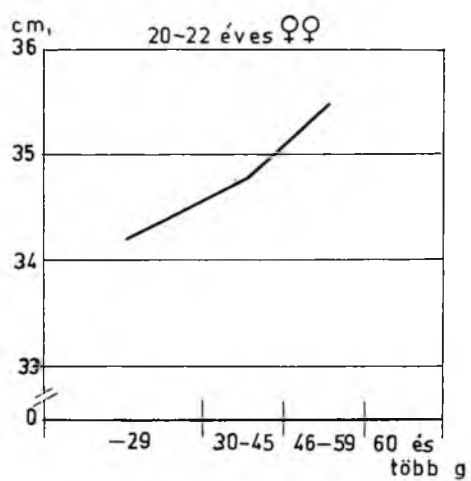
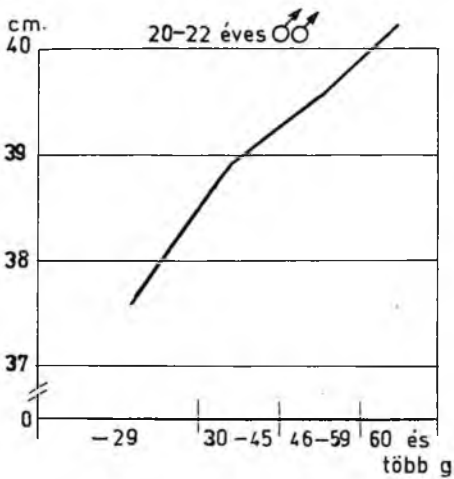
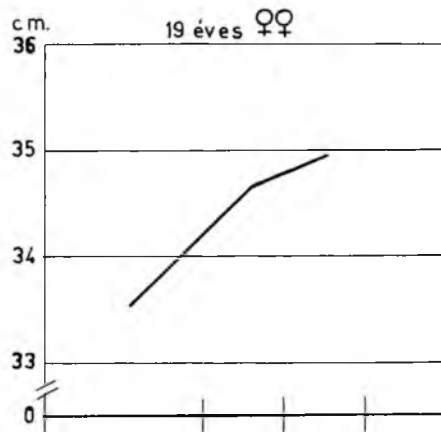
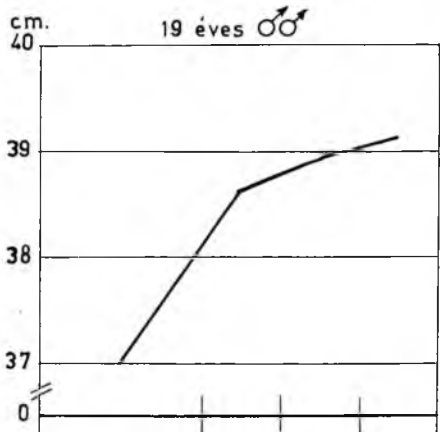
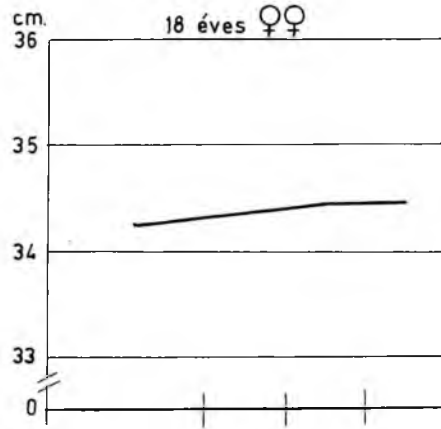
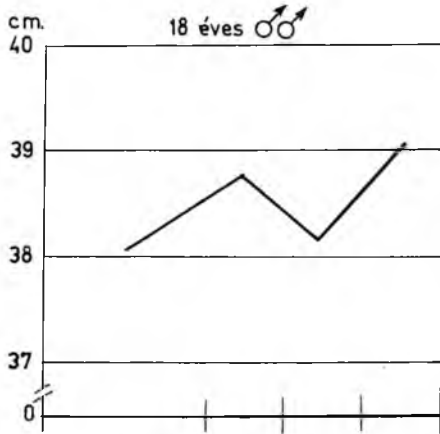
Nő (♀)

- 26	1	0,2	-	-	1	1,3	-	-	-	-	-	-	2	0,3
27 - 28	1	0,2	1	0,5	2	2,6	-	-	-	-	-	-	4	0,5
29 - 30	7	1,9	7	3,6	4	5,2	-	-	1	2,5	1	2,7	20	2,5
31 - 32	38	10,0	22	11,1	6	7,8	5	8,2	4	10,0	2	5,4	77	9,7
33 - 34	129	33,9	67	33,8	25	32,5	17	27,8	9	22,5	8	21,6	255	32,1
35 - 36	176	46,2	83	41,9	27	35,1	28	45,9	18	45,0	18	48,7	350	44,1
37 - 38	28	7,4	15	7,6	12	15,5	9	14,8	7	17,5	8	21,6	79	9,9
39 -	1	0,2	3	1,5	-	-	2	3,3	1	2,5	-	-	7	0,9
Együtt	381	100,0	198	100,0	77	100,0	61	100,0	40	100,0	37	100,0	794	100,0

Vállszélességre vonatkozó adataink összehasonlításaként mindössze egy adat kiemelése kívánatos. Az 1937-1939. tanévek férfi egyetemi hallgatóinak (Apor, 1941) vállszélesség átlaga (\bar{X} = 37,40 cm) az 1966. évi vizsgált minta átlagától -1,47 cm-rel tér el. A mai fiatalok nagyobb vállszélessége összefügg a magasabb termettel, illetve mindazon környezeti tényezőkkel, amelyek a kedvezőbb testnövekedést biztosítják.

A teljes értékű fehérjefogyasztás és a vállszélesség korévenkénti átlagait két mintás t-próbával ellenőrizve, megállapítható, hogy P = 1 %-os és P = 5 %-os szinten szignifikánsan eltérők a 18, 19 éves férfiak és nők vállszélességének átlagai, a 29 g és annál kevesebb, illetve a 46-59 g és 60 g-nál több teljes értékű fehérjefogyasztás eseteiben.

15. A vizsgáltak napi teljes értékű fehérjefogyasztása és a vállszélesség, nemenként, korévek szerint

A vállszélességben mutatkozó ezen összefüggés a szervezet egészének kevésbé, illetve jobban fejlett voltában mint részjellegzetesség mutatkozik. A 68. táblázat a 18, 19 évesek vállszélességének páronként összehasonlított átlagait, eltéréseit és azok szignifikancia vizsgálatának adatait részletezi; minimális, kielégítő és optimális teljes értékű fehérjefogyasztás eseteiben. (2.13, 2.14, 2.24 tábla)

68. A vállszélesség és teljes értékű fehérjefogyasztás két mintás t-próbája

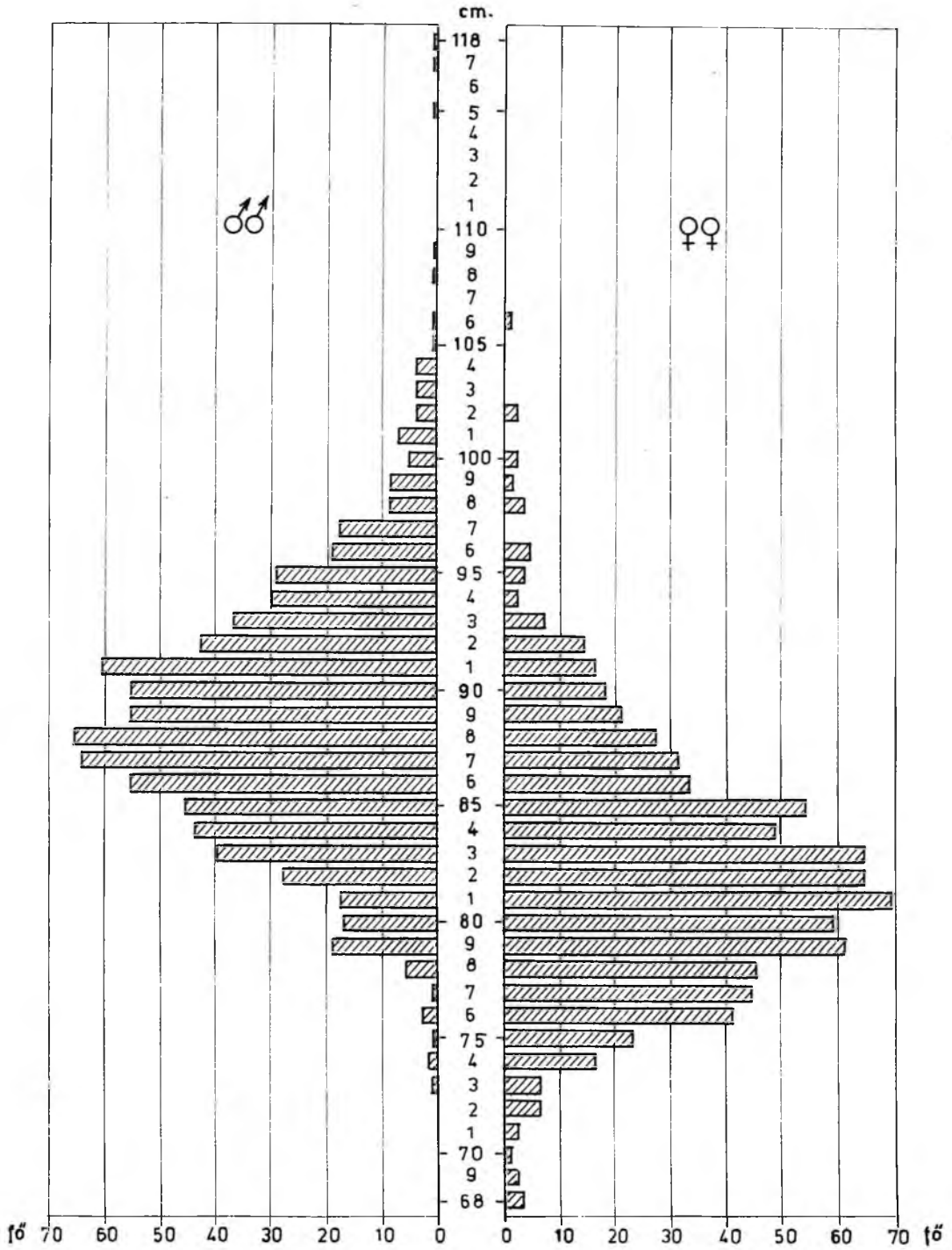
Összehasonlítás a mintán belül, páronként, az egy napra jutó állati fehérjefogyasztás szerint X Y	Átlag (cm)		Átlagok különbsége (cm)	Szórásnégyzet		t	Szf	P %
	\bar{X}	\bar{Y}	$\bar{X}-\bar{Y}$	$\bar{X}_{s_1}^2$	$\bar{Y}_{s_2}^2$			
1	2	3	4	5	6	7	8	9
18 éves								
Férfi (♂)								
29 g és kevesebb - 60 g és több	38,07	39,05	- 0,98	6,01	5,45	2,13	119	5>P>2
19 éves								
Férfi (♂)								
29 g és kevesebb - 60 g és több	37,00	39,10	- 2,10	4,07	4,76	3,13	43	P<1
Nő (♀)								
29 g és kevesebb - 46-59 g	33,52	34,94	- 1,42	3,31	3,88	3,46	86	P<1

3.4.2 Mellkaskerület

Az emberi test szélességi fejlettségének igen sajátos és fontos jellemzője a mellkaskerület nagysága. A csontos mellkas, valamint a háti és mellkasi izomzat fejlettsége határozza meg e méretet. A mellkas fejlettsége, alakja alkattani, a be- és kilégzés közötti mellkaskerület különbség élettani vonatkozásban szolgálat értékes tájékoztatást.

Férfiak: A normál mellkaskerület, életkorra való tekintet nélkül, az átlagot ($\bar{X} = 88,81$ cm) és csoportgyakoriságot tekintve "közepes mellkasüreg" alkotású (35,5 %). Az átlagokat elemezve a 18, 19, 20 évesek mellkasa "közepes"; a 21, 22, 23 éveseké "tág". A mellkas 23-25 éves korig növekszik, ez kitűnik abból is, hogy a 18 és 22 évesek mellkaskerület átlaga közötti különbség + 3,65 cm. Az egyéni variáció nagy, 46 (cm) egészet foglal magában.

16. A vizsgáltak mellkaskerületének (normál légzéskor) gyakorisági megoszlása, nemenként (18-23 éves és idősebb)

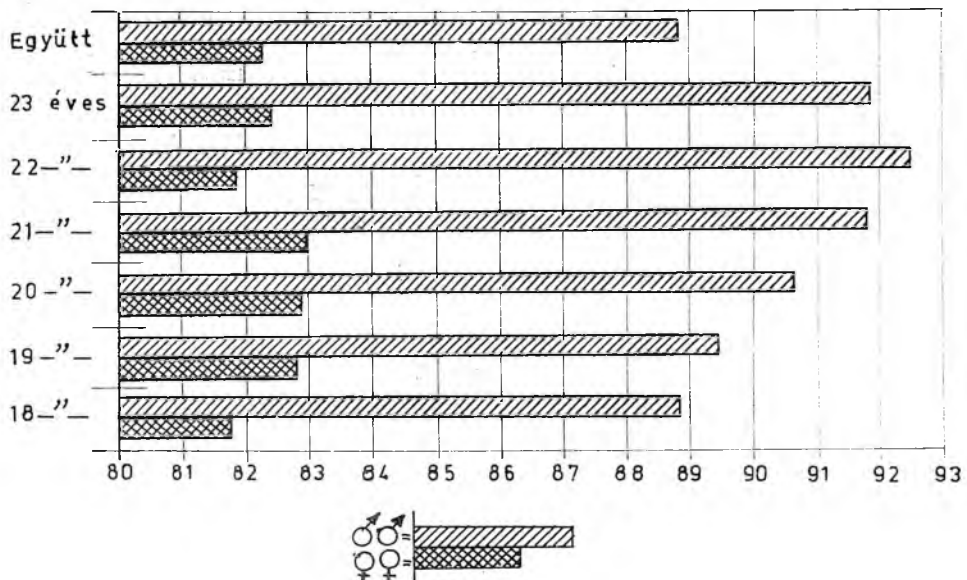
A "közepes" és "tág" mellkaskerület életkor szerinti differenciája a korév átlagoknak megfelelően jut kifejezésre csoportgyakoriságokban is, amelyeket a 69. táblázat részletez.

69. A mellkaskerület csoportgyakorisága korévek szerint

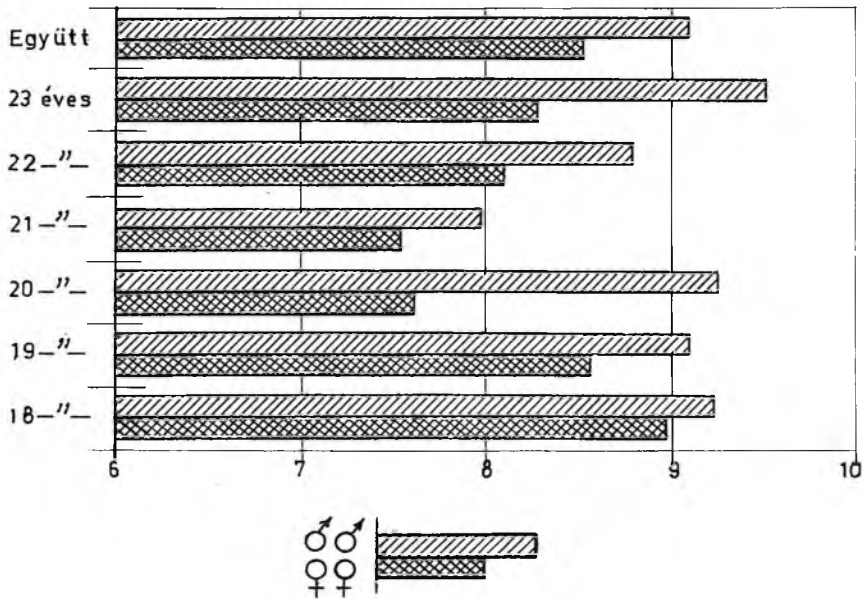
Mellkaskerület csoport (cm)	18		19		20		21		22		23 éves és idősebb		Összesen	
	é v e s												N	%
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
Férfi (♂)														
A mellkaskerület igen szűk - 80, 90	25	6,3	4	2,5	3	3,3	-	-	1	2,1	-	-	33	4,1
A mellkaskerület szűk 81,00-85,90	88	22,3	33	20,4	15	16,3	8	10,8	2	4,1	1	2,4	147	18,1
A mellkaskerület közepes 86,00-90,90	138	34,9	67	41,3	25	27,2	25	33,8	15	30,6	19	46,4	289	35,5
A mellkaskerület tág 91,00-95,90	99	25,1	40	24,7	33	35,8	23	31,1	17	34,6	15	36,6	227	27,9
A mellkaskerület igen tág 96,00 -	45	11,4	18	11,1	16	17,4	18	24,3	14	28,6	6	14,6	117	14,4
Együtt	395	100,0	162	100,0	92	100,0	74	100,0	49	100,0	41	100,0	813	100,0

A normál mellkaskerület fejlettségét a termettel összevetve megállapítható, hogy a magasabb termettel arányosan nagyobb a mellkaskerület is. A 70. táblázat adatsorai szemléletesen mutatják a normál mellkaskerület átlagok emelkedését az "alacsony" termetcsoportból az "igen magas" termetcsoportig. Ezen összefüggés a harmonikus testfejlettséget igazolja. Brugsch-Lewy (1931) három csoportot különböztet meg, aszerint, hogy a mellkaskerület hány százaléka a testmagasságnak. Az 50-50% körüli értékeket normál mellkasnak tartja. Eszerint a csoportosítás szerint a vizsgáltak nagy többségének mellkasfejlettsége a termethez viszonyítva megfelelő.

17. A vizsgáltak mellkaskerülete (normál légzéskor) nemenként, korévek szerint

18. A vizsgáltak mellkaskerület (be- és kilégzés közötti) differenciája, nemenként, korévek szerint

70. A normál mellkaskerület paraméterei testmagasságcsoportok szerint

Testmagasság csoport (cm)	N	\bar{X}	s^2	s
1	2	3	4	5
Férfi (♂)				
- 152,9	2	-	-	-
153,0 - 162,9	21	85,12	21,04	4,58
163,0 - 166,9	69	87,44	24,70	4,96
167,0 - 169,9	90	88,18	28,84	5,37
170,0 - 172,9	122	88,66	22,44	4,73
173,0 - 182,9	418	90,32	27,84	5,27
183,0 - 189,9	83	92,85	30,44	5,51
190,0 -	8	-	-	-
Együtt	813	88,81	33,05	5,75

A mellkaskerület értékeléséhez hozzátartozik a be- és kilégzés közötti különbség mérlegelése is. A mellkas tágulása átlagban 9,08 cm. Eléggé jelentős a kismértékű mellkas tágulás csoportja (1-8 cm), gyakorisága 42,5%; az átlagnak megfelelő 9-10 cm, be- és kilégzés közti különbség gyakorisága 32,3%.

A 11-18 cm-es, jelentős mellkastágulás 25,2 %-ban fordul elő. Ez utóbbi csoportba nagyjából a rendszeresen sportolók tartoznak. A 71. táblázat korévek szerint részletezi a mellkaskerület be- és kilégzés közötti különbséget, korévek szerint.

71. A mellkaskerület különbsége be- és kilégzés között, korévek szerint

Mellkaskerület különbsége, be- és kilégzés között (cm)	18		19		20		21		22		23 éves és idősebb		Összesen	
	éves												N	%
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
Férfi (♂)														
1 - 2	-	-	1	0,6	-	-	-	-	-	-	-	-	1	0,1
3 - 4	5	1,3	1	0,6	1	1,1	2	2,7	-	-	2	4,9	11	1,4
5 - 6	40	10,1	18	11,1	7	7,6	23	31,1	5	10,2	5	12,2	98	12,1
7 - 8	117	29,6	43	26,5	29	31,5	18	24,3	17	34,6	11	26,8	235	28,9
9 - 10	131	33,2	57	35,2	30	32,6	19	25,7	18	36,7	8	19,5	263	32,3
11 - 12	63	15,9	32	19,8	18	19,6	9	12,2	6	12,3	5	12,2	133	16,4
13 - 14	28	7,1	9	5,6	6	6,5	1	1,3	2	4,1	8	19,5	54	6,6
15 - 16	8	2,0	1	0,6	-	-	2	2,7	1	2,1	2	4,9	14	1,7
17 - 18	3	0,8	-	-	1	1,1	-	-	-	-	-	-	4	0,5
Együtt	395	100,0	162	100,0	92	100,0	74	100,0	49	100,0	41	100,0	813	100,0

Az 1966. évi vizsgáltak normál mellkaskerület átlagait összehasonlítva az 1937-1939. években Budapesten (1515 egyén) (Apor, 1941); 1938-1939. (742 egyén) (Balogh, 1942) és 1951. években (1000 egyén) (Rajkai, 1954) Debrecenben vizsgált azonoskorú egyetemi hallgatók átlagaival az alábbiak állapíthatók meg. Az 1966-ban és a megelőző évtizedekben vizsgált 18 évesek normál mellkaskerülete között - a debreceni 1938-39. évi átlagtól eltekintve - a különbség lényegtelen. Ezzel szemben az 1966-ban vizsgált 19-22 korévek közötti fiatalok normál mellkaskerületének átlagai az 1937-39-es évek budapesti egyetemi hallgatók átlagait kis mértékben, a debreceni egyetemi hallgatók 1938-39. és 1951. évi átlagait jelentős és már szignifikáns mértékben haladják meg (az összehasonlítás adatai a 72. táblázatban).

72. Az 1966. és 1937-39., 1951. években vizsgáltak normál mellkaskerületének átlagai, eltérései, korévenként

Kor (év)	1966. évi vizsgálat	1937-39. évi budapesti		1938-39. évi debreceni		1951. évi	
		egyetemi hallgatók vizsgálata					
		(Apor)		(Balogh)		(Rajkai)	
	\bar{X}	\bar{X}_1	$\bar{X} - \bar{X}_1$	\bar{X}_2	$\bar{X} - \bar{X}_2$	\bar{X}_3	$\bar{X} - \bar{X}_3$
1	2	3	4	5	6	7	8
18	88,80	88,35	+0,45	89,80	-1,00	88,00	+0,80
19	89,40	88,50	+0,90	88,80	+0,60	87,70	+1,70
20	90,63	89,88	+0,75	89,70	+0,93	-	-
21	91,79	90,84	+0,95	90,40	+1,39	-	-
22	92,45	90,87	+1,58	89,60	+2,85	-	-
23 és idősebb	91,83	90,87	+0,96	89,80	+2,03	-	-

Férfi (♂)

18	88,80	88,35	+0,45	89,80	-1,00	88,00	+0,80
19	89,40	88,50	+0,90	88,80	+0,60	87,70	+1,70
20	90,63	89,88	+0,75	89,70	+0,93	-	-
21	91,79	90,84	+0,95	90,40	+1,39	-	-
22	92,45	90,87	+1,58	89,60	+2,85	-	-
23 és idősebb	91,83	90,87	+0,96	89,80	+2,03	-	-

Nők: Nyugodt (normál) légzés mellett a minta átlaga a "közepes mellkaskerület" alsó határához közelit; $\bar{X} = 82,24$ cm. Csoportgyakoriságot tekintve a "szűk" és "közepes" mellkaskerület csoportok a legnagyobbak. A 18 és 23 évesek között nem egyenletes a mellkaskerület átlagok értékeinek emelkedése. Ez egyrészt a minta heterogén voltából és az igen differenciált alkatötvözetekből következik. A 18 és 21 évesek mellkaskerülete közötti különbség +1,23 cm. Az egyéni variáció terjedelem 39 (cm) egység. A 73. táblázat tartalmazza a mellkaskerület csoportok szerinti gyakoriságot, korévek szerint.

73. A mellkaskerület csoportgyakorisága korévek szerint

Mellkaskerület csoport (cm)	18		19		20		21		22		23 éves és idősebb		Összesen	
	é v e s												N	%
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15

Nő (♀)

A mellkaskerület igen szűk - 80,90	158	41,5	77	38,9	27	35,1	22	36,1	14	35,0	11	29,7	309	38,9
A mellkaskerület szűk 81,00-85,90	141	37,0	68	34,3	30	38,9	22	36,1	19	47,5	20	54,1	300	37,8
A mellkaskerület közepes 86,00-90,90	57	15,0	38	19,2	14	18,2	12	19,6	6	15,0	3	8,1	130	16,4
A mellkaskerület tág 91,00-95,90	20	5,2	10	5,1	4	5,2	4	6,6	1	2,5	3	8,1	42	5,3
A mellkaskerület igen tág 96,00 -	5	1,3	5	2,5	2	2,6	1	1,6	-	-	-	-	13	1,6
Együtt	381	100,0	198	100,0	77	100,0	61	100,0	40	100,0	37	100,0	794	100,0

A nyugodt légzés melletti normál mellkaskerület átlaga a férfiakéhoz hasonlóan, az "alacsonytól", az "igen magas" termetig arányosan emelkedő értékű és az esetek túlnyomó többségében mértéke 50 %-on felüli, a testmagassághoz viszonyítva. A 74. táblázat foglalja össze a normál mellkaskerület fontosabb paramétereit, termetcsoportok szerint.

74. A normál mellkaskerület paramétereit testmagasság csoportok szerint

Testmagasság csoport (cm)	N	\bar{X}	s^2	s
1	2	3	4	5

Nő (♀)

- 141,9	2	-	-	-
142,0 - 150,9	13	79,50	36,66	6,05
151,0 - 154,9	87	80,28	25,96	5,09
155,0 - 157,9	105	80,98	22,23	4,71
158,0 - 159,9	105	81,94	18,86	4,34
160,0 - 169,9	422	82,52	22,36	4,72
170,0 - 173,9	41	83,54	31,09	5,57
174,0 -	19	86,77	19,70	4,43
Együtt	794	82,24	27,79	5,27

A mellkaskerület be- és kilégzés közti különbségének átlaga 8,52 cm. Csoportgyakoriságban is az átlagnak megfelelően adódik a maximális gyakoriság, 32,5 %-ban. Életkor szerint elemezve a csoportgyakoriságokat a 18 éveseknél a 9-10 cm-es tágulás esetében van a maximum (35,4 %). A magasabb életkor felé a mellkas tágulásának értéke, ha változó mértékben is, csökken. (75.táblázat, 2.15, 2.16 tábla).

75. A mellkaskerület különözete be- és kilégzés között, korévek szerint

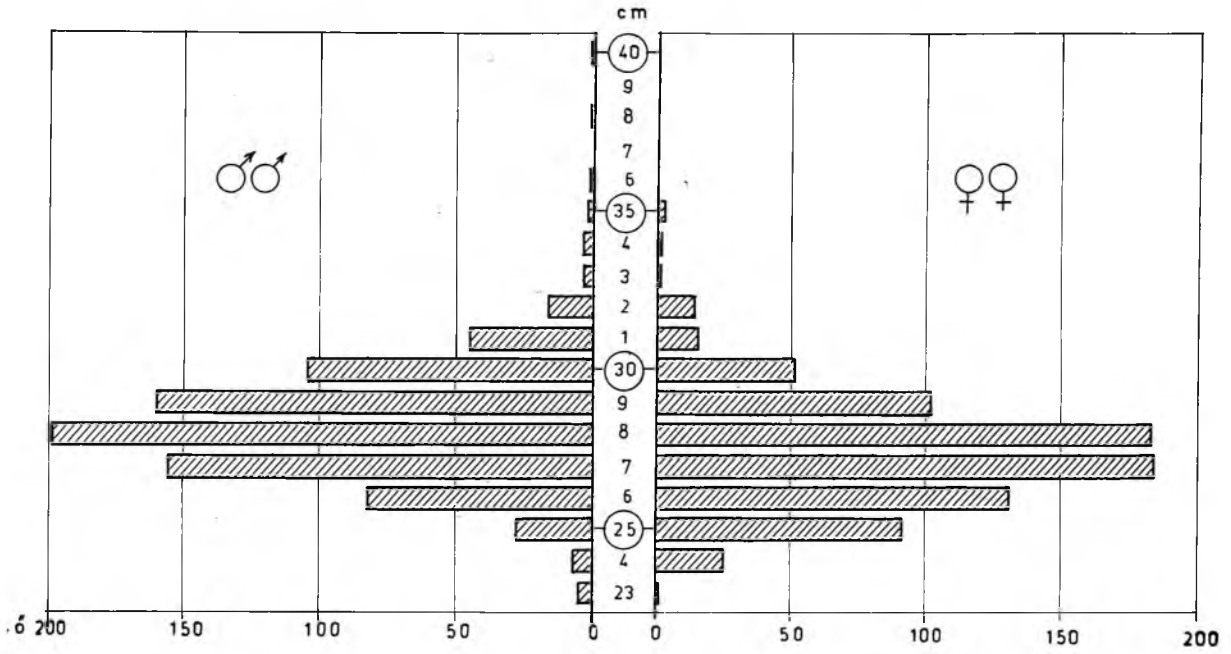
Mellkaskerület különözete, be- és kilégzés kö- zött (cm)	18		19		20		21		22		23 éves és idősebb		Összesen	
	é v e s													
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
Nő (♀)														
1 - 2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
3 - 4	5	1,3	6	3,0	2	2,6	1	1,6	-	-	1	2,7	15	1,9
5 - 6	42	11,0	33	16,7	25	32,5	17	27,9	16	40,0	4	10,8	137	17,3
7 - 8	111	29,1	62	31,3	25	32,5	27	44,3	13	32,5	20	54,1	258	32,5
9 - 10	135	35,4	55	27,8	19	24,6	13	21,3	7	17,5	5	13,5	234	29,5
11 - 12	62	16,3	34	17,2	5	6,5	2	3,3	2	5,0	7	18,9	112	14,1
13 - 14	24	6,3	6	3,0	1	1,3	1	1,6	2	5,0	-	-	34	4,2
15 - 16	1	0,3	2	1,0	-	-	-	-	-	-	-	-	3	0,4
17 - 18	1	0,3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	0,1
Együtt	381	100,0	198	100,0	77	100,0	61	100,0	40	100,0	37	100,0	794	100,0

3.4.3 Csipőszélesség

A bispinális csipőszélességet - mint arra már utalás történt - elsősorban is az általános testi fejlettség határozza meg. A külső környezeti tényezők a csipőszélességre kevésbé hatnak, mint más szélességi méretekre, hisz annak nagyságát a csontos medence méretei határozzák meg. Ez egyben azt is jelenti, hogy az életkori változásoknak kevésbé kitett - korstabil - méret a csipőszélesség.

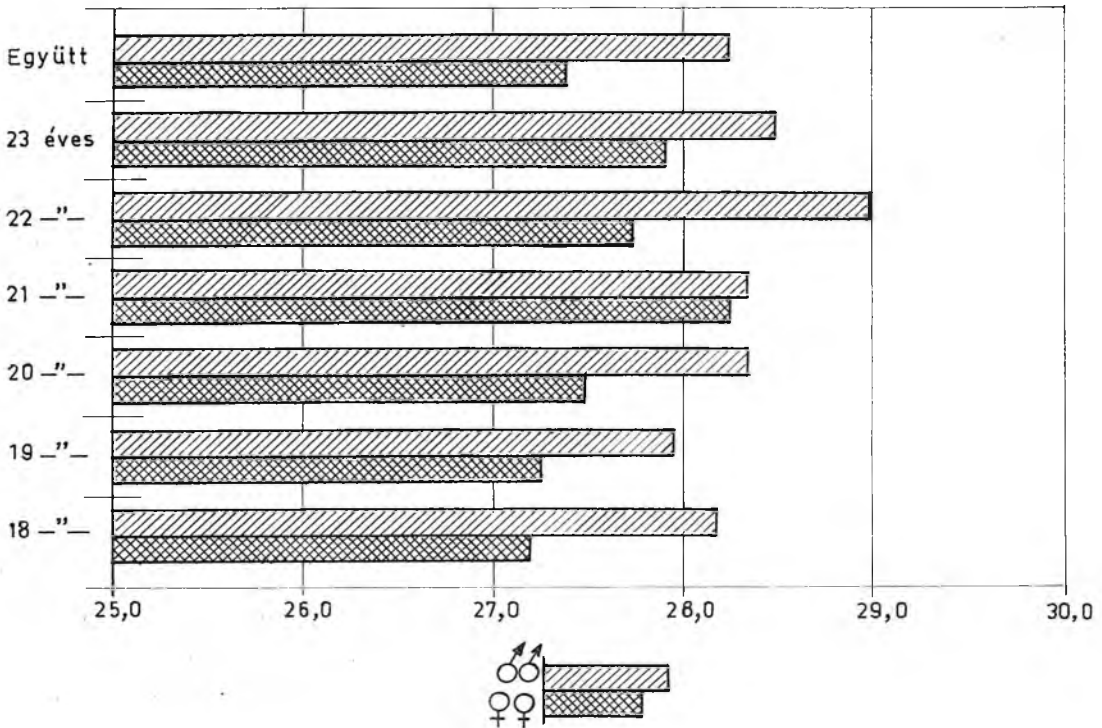
A férfiak csipőszélességének átlaga - életkorra való tekintet nélkül - 28,24 cm; a nőké 27,37 cm. Mindkét átlag a középszéles csipőszélességi csoportnak felel meg. Az egyéni variáció férfiaknál 18(23-40 cm), nőknél 13(23-35 cm) egységet foglal magában.

19. A vizsgáltak csipőszélességének gyakorisági megoszlása, nemenként (18-23 éves és idősebb)

A mintán belül korévek szerint a 18 éves férfiak csipőszélességének egyéni variációja a legnagyobb, 24-40 cm, ennek magyarázatát a természet magas átlaga és relatív nagyobb variációterjedelme adja. A nők esetében az egyes korévek szerint kisebb mértékű az egyéni variáció is.

20. A vizsgáltak csipőszélessége, nemenként, korévek szerint

A csipőszélesség és a testmagasság összefüggését elemezve az alábbiak állapíthatók meg. A csipőszélesség egyes fokozatainak megfelelően az azokhoz tartozó termetátlagok fokozatosan emelkednek a 168,97 cm-től a 180,44 cm-ig (férfiak), illetve a 157,17 cm-től a 168,31 cm-ig (nők). A csipőszélesség és a termetátlag hányadosa egyértelműen fejezi ki, hogy mindkét nembeli fiataloknál a csipőszélesség arányos a testmagassággal. A nemi dimorfizmus jut kifejezésre abban, hogy a nők esetében a csipőszélesség minden csoportjában e hányados magasabb a férfiakéhoz viszonyítva. A csipőszélesség egyes csoportjai szerinti megoszlást, az azokhoz tartozó testmagasság átlagokat és a csipőszélesség- testmagasság százalékos arányát a 76. táblázat foglalja össze.

76. Csipőszélesség, testmagasság átlagok megoszlása és a két méret százalékos aránya

Csipőszélesség (cm)	N	%	Testmagasság átlag (cm): \bar{X}	Csipőszélesség/ testmagasság átlag %
1	2	3	4	5
Férfi (♂)				
- 25	39	4,8	168,97	14,8
26	82	10,1	170,49	15,3
27	156	19,2	171,95	15,7
28	199	24,5	173,97	16,1
29	160	19,7	176,19	16,5
30	105	12,9	177,61	16,9
31	45	5,5	179,76	17,2
32 -	27	3,3	180,44	17,8
Együtt	813	100,0	174,45	16,2
Nő (♀)				
- 25	115	14,5	157,17	15,9
26	130	16,4	159,32	16,4
27	184	23,2	160,37	16,9
28	183	23,0	162,55	17,2
29	102	12,9	163,42	17,8
30	51	6,4	166,14	18,1
31	13	1,6	167,23	18,6
32 -	16	2,0	168,31	19,1
Együtt	794	100,0	161,31	17,0

A szélesebbkörű összehasonlítást mellőzve, mindössze az 1937-39-ben vizsgált azonos koru egyetemi hallgatók csipőszélességét összehasonlítva az 1966. évi vizsgálat adataival, az állapítható meg, hogy lényeges eltérés nem mutatkozik. Ez önmagában is arra utal, hogy a környezeti tényezők befolyása e méretre egészen kis mértékű (1.17, 2.18, 2.25 tábla).

3.5 A KÉZ SZORÍTÓ EREJE

A kéz szorító ereje, mint antropometriai jelleg - élettani vonatkozásainál fogva - kiemelt fontosságú. Weissenberg (1911), Bunak (1928), Tanner (1955) valamint a hazai kutatók közül Eiben (1951) és különösen Rajkai (1952), 1957, 1963, 1966, 1969) foglalkoztak testnövekedési vizsgálatok keretében behatóan a kéz szorító erejének vizsgálatával. Az egyén izomzatának fejlettségére, erejére és a szervezet relatív állapotára az élettani funkciónak kg-okban kifejezett számszerű adataiból igen kielégítő tájékoztatás nyerhető. A kéz szorító ereje az izomzat általános fejlettségén túlmenően, elsősorban is a felső végtag és azon belül az alkar, valamint a hajlító izomzat élettani funkciójának mértékét adja. E méret jelentősége még az is, hogy az általános következtetéseken túl ítélet alkotható az egyén fizikai munkavégző képességéről is.

A kéz szorító erejének meghatározása Collin-féle dinamométerrel történt. (Jobb és bal kéz egyaránt.) A jobbkezeseknek megfelelően a vizsgált férfiak jobbkezes szorító erejének átlaga (\bar{X} = 50,75 kg), 3,85 kg-mal nagyobb a bal kéz szorító erejénél (\bar{X} = 46,90 kg). Mindkét kéz esetében az egyéni variáció terjedelme nagy (jobb kéz: 65 egység 18-82 kg; bal kéz: 55 egység, 20-74 kg). A 18-23 évesek közötti korátlagokat tekintve megállapítható, hogy emelkedő életkorral arányosan nagyobb a kéz szorító ereje is. A 23 éves és idősebbek jobb kezének szorító ereje +3,75 kg-mal, bal kéz esetében + 3,85 kg-mal nagyobb, mint a 18 éveseké.

Igen tanulságos az 1966. évi és az 1951-ben, Debrecenben vizsgált (Rajkai, 1954) azonos korúakhoz tartozó egyetemi hallgatók kézzszorítóerő átlagának összehasonlítása.

Az 1966-ban felvételre jelentkező fiatalok kézzszorító erejének átlaga + 10,74 kg-mal nagyobb, mint az 1951-ben vizsgált KLTE egyetemi hallgatóké (40,01 kg). Még szembetűnőbb a Budapesten vizsgáltak átlagának eltérése a Rajkai által közölt (1969) tulnyomó részt mezőgazdasági fizikai dolgozók azonos korú fiataljainak átlagaitól. Az észak- és kelet-magyarországi 333 18-25 éves egyén jobb kéz szorító erejének átlaga (\bar{X} = 36,31 kg) 14,44 kg-mal, a bal kéz átlaga (\bar{X} = 34,11 kg) 12,79 kg-mal kisebb a felvételre jelentkezők kézzszorító ereje átlagainál.

A vizsgált nők kézzszorító erejének átlaga jobb kéz esetében 28,97 kg, bal kéznél 27,39 kg. A két kéz szorító ereje közötti átlagkülönbség 1,58 kg. A nemi differencia határozott megnyilvánulása, hogy az átlagok a férfiakéhoz viszonyítva 21,78 kg-mal (jobb kéz), illetve 19,51 kg-mal (bal kéz) alacsonyabbak. Az egyéni variáció terjedelme szűkebb, 33 (16-48 kg), illetve 39 egység (14-52 kg). A korátlagok mérsékelt emelkedése állapítható meg 18-23 életévek között, (0,75 kg).

Az 1940-1945. években, a budapesti Tudományegyetemen vizsgált 18 éves nőhallgatók kézzszorító ereje (\bar{X} = 15,77 kg) (Allodiatoris, 1952) 13,20 kg-mal kisebb az 1966. évben vizsgáltakénál. A férfiakéhoz hasonlóan az észak- és kelet-magyarországi, nagy többségükben mezőgazdasági szülők azonoskorú leányainak kézzszorító ereje 11,35 kg-mal (jobb), illetve 9,29 kg-mal (bal) kisebb az 1966. évi vizsgált nők átlagainál.

Végezetül megemlítené még, hogy a férfiaknál 22,8 %-ban, - a nőknél 27,4 %-ban volt nagyobb a bal kéz szorító ereje a jobb kéznél.

Elemeztük az egy főre jutó napi teljes értékű fehérjefogyasztás, valamint a testmagasság, a testsúly és a kézzszorítóerő közötti összefüggéseket.

A 77 táblázat adatainak tanúsága szerint az összefüggés pozitív irányban jelentkezik, ezt az átlagok alakulása és a regressziós együttható igazolja. Az egyedi adatok szórása azonban a regressziót kifejező egyenes körül olyan nagy, hogy az egyedek közötti eltéréseknek csak kis részét magyarázza meg a fehérjefogyasztás mértéke. A nagyszámú, többi tényező együttesen határozza meg a vizsgált mérési adatok különbözőségét. Ennek megfelelően a korrelációs együttható (r) értéke csekély, különösen a nők testsúlya esetében.

A teljes értékű fehérjefogyasztás és a nők testmagassága, valamint a férfiak kézszerítő ereje közötti összefüggéseknél kissé nagyobb korrelációs együttható mutatkozik. (2, 19, 2. 20 tábla)

*77. Teljes értékű fehérjefogyasztás
és antropometriai mérési adatok közötti kapcsolatra vonatkozó számítások eredményei*

Megnevezés	Jelölés	Sztochasztikus kapcsolat mérőszámai egy napi állati fehérjefogyasztás, g (X) és				
		testmagasság, cm (\bar{Y})		testsúly, kg (\bar{Y})		kézszerítő- erő, kg (\bar{Y})
		k ö z ö t t				
		Férfi (σ)	Nő (ρ)	Férfi (σ)	Nő (ρ)	Férfi (σ)
1	2	3	4	5	6	7
Független változó átlaga	\bar{X}	47,6	38,0	47,6	38,0	47,6
Függő változók átlaga	\bar{Y}	174,4	161,3	66,1	55,3	50,7
Független változó szórása	x	16,1	11,0	16,1	11,0	16,1
Függő változók szórása	y	6,8	6,1	8,7	7,3	8,2
Lineáris regressziós egyenlet együtthatója	b	0,0418	0,0757	0,0656	0,0338	0,0658
A regressziós becslés standard hibája	S_y	6,73	6,05	8,65	7,24	8,10
Lineáris regresszió egyenlete	$Y' = a + bX$	172,31+ + 0,0418X	158,42+ + 0,0757X	63,03+ + 0,0656X	54,02+ + 0,0338X	47,17+ + 0,0658X
Korrelációs koeficiens	r	0,10	0,14	0,12	0,05	0,13

3.6 TESTALKAT ÉS FONTOSABB TESTMÉRETEK

A vizsgáltak alkattípusának és testösszetételének meghatározása a klasszikus és modern alkattan szempontjainak, követelményeinek megfelelően történt. A kettős meghatározás a kölcsönös ellenőrzést szolgáltatta annak érdekében, hogy a megállapítások esetleges szubjektív elemei minél teljesebben kiküszöbölhetőek legyenek. Kretschmer (1955) és más szerzők alkatrendszerei szerint - a testfelépítettség egészéről alkotott összbemérés alapján - állapítottuk meg az alkattípust, alkatötvözetet, római szám jelzéssel. A jellegzetes testösszetételű (body composition) csoportokat a fontosabb testméretek együttesében határoztuk meg. A kettős meghatározást követte az alkattípusok és jellegzetes testösszetételű csoportok egyeztetése, valamint azok eltéréseinek különbözőségének két mintás t-próbával történő ellenőrzése. A klasszikus alkati rendszerek szerinti típusok megnevezéseit (Kretschmer - leptosom, piknikus, atletikus; Conrad - leptomorf, piknomorf, normomorf; Viola - mikrosplanchnikus, normosplanchnikus, megalosplanchnikus; Sigaud és Mac Auliffe - cerebralis, muscularis, respiratorikus, digestiv; Bunak - stenoplastikus, euryplastikus, mesoplastikus, subplastikus; Sheldon - ectomorf, endomorf, mesomorf) elhagyva, római számokkal történt a jelölés, azon megfontolás alapján, hogy a szubjektív tényezőket kiküszöbölve inkább azokra a tendenciákra utaljunk, amelyek az alkattípusban, alkatötvözetben a realizált testösszetételt leginkább kifejezi. Tudatában vagyunk annak, hogy ez inkább közelítés, mint támadhatatlan valóság.

Mindezen methodikai kérdéseket azért is kívánatos előrebocsátani, mert az alkat (konstitúció), amely az egyén öröklött és szerzett alapvető tulajdonságainak összessége, tartalmaz nem- és életkortól függően stabil és labil elemeket. Az előbbiekből következik, hogy az egyéni fizikai alkatnak változásai igen jelentős mértékűek lehetnek, attól függően, hogy a kiállott betegségek, táplálkozás, fizikai munka, sportolás miként módosítják azt. Brožek - Keys (1951) kitételét alkalmazva e változások "drámaian" módosíthatják a fizikai alkatot, a testösszetételt. Végezetül szükséges még annak említése is, hogy az alábbiakban részletezett és alkattípusok szerint csoportosított fontosabb testméretek megoszlására vonatkozó adatok elsősorban is tájékoztató jellegűek.

A vizsgált fiatal férfiaknak közel a fele (48,7 %) tartozik az I. (Atletikus) testalkattípushoz. Testmagasságuk, testsúlyuk a minta átlagával közel megegyező; a vállszélesség átlaga nagyobb.

Mellkasuk erőteljes, törzs- és végtag izomzatuk kidolgozott, testarányaik jól proportionáltak.

A vizsgáltaknak mindössze 18,3 %-a tartozik a két szélsőséges, a III. (leptosom) és II. (piknikus) testalkattípusokhoz. A III. típusba tartozók természetleg magasabb; a II. alkattípushoz tartozóké árnyalatilag alacsonyabb a minta átlagánál. Igen jellegzetes mindkét alkattípus esetében a testsúlyban mutatkozó eltérés. A III. testalkatuak -6,35 kg-mal kisebb, a II. testalkatuak 9,08 kg-mal nagyobb testsúlyuk a minta átlagánál.

A kifejezetten alkattípus ötvözetek csoportjaiba a vizsgáltak 33,0 %-a sorolható. A III-I és a I-III alkatötvözet típusok a legjellegzetesebbek. Az előbbiekhöz a magasabb termet, keskenyebb váll, laposabb mellkas és a relatív erőteljes végtagok; az utóbbiakra a magas termet, széles váll, erőteljes törzs, mellkas és a relatív gyenge izomzatú végtagok a jellemző meghatározók. A kifejezetten dysplasias alkat gyakorisága mindössze 3,2 %.

Az életkori megoszlást tekintve igen jellegzetes a 18 éves kortól a 20 éves és idősebbek irányában az I. alkatuak emelkedő, a III. alkatuak csökkenő aránya. A juvenis kor végére alakul ki a definitív alkattípus - az életkor szerinti megoszlás is ezt igazolja.

A nők esetében a testalkattípusok megállapítása sokkal nehezebb feladat, már csak azért is, mert normatív meghatározók is elsősorban a férfiakra adóttak.

A vizsgált nőkre a kevert alkattípusok, a kifejezett alkatötvözetek jellemzők. Gyakoriságuk 35,8 %. Az alkatötvözetek közül is, mint igen jellegzetes, kiemelendő a II-III testalkattípus. E diszharmonikus alkatötvözetre a kisközepes termet, a gyengén, laposan fejlett törzs és mellkas, a széles csipőtájék, a megvastagodott, rövid alsó végtagok, a gyenge izomzat és a jelentős has- és csipőtáji zsírfelrakódás jellemző. Termetük 4,60 cm-rel alacsonyabb az átlagnál.

A relatív, egyértelműen elhatárolható alkattípusok közül a II. testalkat a legnagyobb gyakoriságú. A testmagasság (158,69 cm) 2,62 cm-rel alacsonyabb, a testsúly viszont 4,64 kg-mal (59,96 kg) nagyobb a minta átlagánál. A testösszetételt a zömök, közepes termet, a nagyobb testsúly, a rövid törzs és végtagok, valamint a jelentős zsírréteg és gyenge izomzat jellemzi.

A II. testalkattípusba tartozókkal közel azonos arányban képviseltek a mintán belül a III. testalkatuak. Testmagasságuk a minta átlagától csak árnyalatilag tér el, ezzel szemben testsúlyuk átlaga 5,31 kg-mal kisebb. Különösen feltűnő a III. testalkattípusba soroltaknál a törzs és mellkas, valamint az izomzat gyenge fejlettsége, a relatív keskeny váll- és csipőszélesség.

Az I. testalkattípusba a vizsgáltaknak mindössze 15,9 %-a tartozik. Testösszetételük a legarányosabb; termetük magas, a minta átlagától +3,10 cm-rel tér el és testsúlyuk is közel 2 kg-mal (1,95 kg) nagyobb. Az a tény, hogy a mintán belül ez az alkattípus a legkisebb gyakoriságú, arra enged következtetni, hogy az egyetemi (főiskolai) felvételre jelentkezett nők igen elenyésző hányada folytatott a megelőző években rendszeres sportolást.

A kórosnak tekinthető dysplasias testalkattípus gyakorisága 4,8 %.

A 78., 79. táblázatok részletezik nemek és korévek szerint az alkattípusok megoszlását, valamint a testösszetétel legfontosabb testméreti jellemzőit (. 2. 21, 2. 22, 2. 23 tábla).

78. Testalkattípusok megoszlása

Testalkattípus	18		19		20 éves és idősebb		Összesen		
	éves				N	%	N	%	
	N	%	N	%					
1	2	3	4	5	6	7	8	9	
Férfiak (♂)									
I	172	43,6	85	52,5	139	54,3	396	48,7	
II	29	7,3	15	9,2	16	6,2	60	7,4	
III	60	15,2	16	9,9	13	5,1	89	10,9	
Együtt	261	66,1	116	71,6	168	65,6	545	67,0	
Alkattípus ötvözetek	134	33,9	46	28,4	88	34,4	268	33,0	
Összesen	395	100,0	162	100,0	256	100,0	813	100,0	
Nő (♀)									
I	53	13,9	34	17,2	39	18,1	126	15,9	
II	95	24,9	54	27,2	45	20,9	194	24,4	
III	101	26,5	39	19,7	50	23,3	190	23,9	
Együtt	249	65,3	127	64,1	134	62,3	510	64,2	
Alkattípus ötvözetek	132	34,7	71	35,9	81	37,7	284	35,8	
Összesen	381	100,0	198	100,0	215	100,0	794	100,0	

79. Alkattípusok jellemző testméretei

Testalkattípus	Testmagasság (cm)			Testsúly (kg)			Vállszélesség (cm)		
	18	19	20 éves és idősebb	18	19	20 éves és idősebb	18	19	20 éves és idősebb
	éves			éves			éves		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Férfi (♂)									
I	174,44	173,66	174,51	65,97	65,20	67,31	39,01	38,96	39,73
II	173,93	174,00	172,69	78,14	73,00	74,56	39,10	38,20	38,63
III	175,45	175,00	174,70	59,78	59,31	60,31	37,73	37,44	37,92
Kiemelt jellegzetes alkattípvözet:									
III- I	176,79	-	-	64,93	-	-	37,50	-	-
I -III	175,41	175,86	175,89	63,44	63,79	63,14	38,42	38,79	39,14
Nő (♀)									
I	164,96	164,32	163,94	57,98	56,40	57,44	35,53	34,88	35,85
II	158,88	158,70	158,49	59,46	59,57	60,84	35,00	34,48	34,04
III	162,09	161,87	161,40	49,93	49,79	50,32	34,08	33,77	34,00
Kiemelt jellegzetes alkattípvözet:									
II-III	156,71	-	-	51,50	-	-	33,86	-	-

A meghatározott alkat- és alkatötvözet típusoknak, valamint a testösszetételt meghatározó fontosságú termet- és testsúly eltérések ellenőrzése nem- és korévek szerint, páronkénti összehasonlításban, t-próbával történt. A 80. táblázatban foglalt t-próba eredmények szerint az I és III testalkatu férfiak és nők termetének alkat típusok szerinti eltérései nem jelentősek.

Kifejezett szignifikancia állapítható meg a I és II testalkatuak termetében a 18, 19 éves nők, valamint a 20 éves és annál idősebb férfiak csoportjaiban.

80. A testmagasság és a testalkat típusok kétmintás t-próbája

Összehasonlítás a mintán belül, páronként, a testalkat típusok szerint		Átlag (cm)		Átlagok különbsége (cm)	Szórásnégyzet		t	Szf	P %
X	Y	\bar{X}	\bar{Y}	$\bar{X} - \bar{Y}$	\bar{X}_s^2	\bar{Y}_s^2			
1		2	3	4	5	6	7	8	9
18 éves									
Férfi (♂)									
I - II		174,44	173,93	+ 0,51	37,54	44,93	0,41	199	70 > P > 60
I - III - I		174,44	176,79	- 2,35	37,54	44,55	1,37	184	20 > P > 10
Nő (♀)									
I - II		164,96	158,88	+ 6,08	43,12	33,39	<u>5,85</u>	146	P < 0,1
I - III		164,96	162,09	+ 2,87	43,12	43,47	2,56	152	2 > P > 1
19 éves									
Férfi (♂)									
I - III		173,66	175,00	- 1,34	35,06	88,20	0,75	99	50 > P > 40
Nő (♀)									
I - III		164,32	161,87	+ 2,45	29,32	39,69	1,76	71	10 > P > 5
I - II		164,32	158,70	+ 5,62	29,32	28,85	<u>4,76</u>	86	P < 0,1
20 éves és idősebb									
Férfi (♂)									
I - II		174,51	172,69	+ 1,82	45,96	22,82	1,04	153	P ≈ 30
Nő (♀)									
I - I - II		163,94	161,85	+ 2,09	28,00	21,62	1,87	39	10 > P > 5
I - II		163,94	158,49	+ 5,45	28,00	28,28	<u>4,70</u>	82	P < 0,1

A termettel szemben, amint az a 81. táblázat t-próba adataiból kitűnik, a testsúlyt tekintve, a páronként összehasonlított alkattípusok eseteinek többségében, férfiaknál és nőknél, minden korcsoportban igen erőteljes és kifejezett szignifikáns eltérés állapítható meg.

Mindössze az I és II párban összehasonlított 19, valamint 20 éves és annál idősebb nők testsúly eltérései nem szignifikánsak.

81. A testsúly és a testalkat típusok kétmintás t-próbája

Összehasonlítás a mintán belül, páronként, a testalkat típusok szerint		Átlag (kg)		Átlagok különbsége (kg)	Szórásnégyzet		t	Szf	P %
		\bar{X}	\bar{Y}	$\bar{X} - \bar{Y}$	$\bar{X}_{s_1}^2$	$\bar{Y}_{s_2}^2$			
X	Y	2	3	4	5	6	7	8	9
18 éves									
Férfi (♂)									
I - II		65,97	78,14	-12,17	44,34	147,25	7,95	199	P<0,1
Nő (♀)									
I - II		57,98	59,46	-1,48	29,40	80,48	2,17	146	5>P>2
I - III		57,98	49,93	+8,05	29,40	25,35	9,25	152	P<0,1
II - III		59,46	49,93	+9,53	80,48	25,35	9,07	194	P<0,1
19 éves									
Férfi (♂)									
I - II		65,20	73,00	-7,80	56,56	178,57	3,23	98	P<1
I - III		65,20	59,31	+5,89	56,56	18,51	3,06	99	P<1
II - III		73,00	59,31	+13,69	178,57	18,51	3,90	29	P<0,1
Nő (♀)									
I - II		56,40	59,57	-3,17	30,56	100,50	1,68	86	10>P>5
I - III		56,40	49,79	+6,61	30,56	19,22	5,69	71	P<0,1
II - III		59,57	49,79	+9,78	100,50	19,22	5,71	91	P<0,1
20 éves és idősebb									
Férfi (♂)									
I - II		67,31	74,56	-7,25	45,40	72,03	11,32	153	P<0,1
I - III		67,31	60,31	-7,00	45,40	46,56	18,91	150	P<0,1
II - III		74,56	60,31	+14,25	72,03	46,56	4,91	27	P<0,1
Nő (♀)									
I - II		57,44	60,84	-3,40	51,65	70,53	1,97	82	10>P>5
I - III		57,44	50,32	+7,12	51,65	65,44	4,34	87	P<0,1
II - III		60,84	50,32	+10,52	70,53	65,44	6,22	93	P<0,1

3.7 VÉRNYOMÁS

A felvételre jelentkezett fiatalok vérnyomás mérésének adatai szűrővizsgálat értékűek és éppen ezért azokból messzemenő következtetések nem vonhatók le. A systolés és diastolés vérnyomás adatok megoszlása megfelel a juvenis és adultus korcsoportok befejezési, illetve kezdeti koréveinek normál statisztikai átlagainak.

A 82. táblázat tartalmazza az egyszeri vizsgálat vérnyomás adatainak megoszlását nem és korcsoportok szerint (2. 30 tábla).

82. A vizsgáltak systolés és diastolés vérnyomás értékeinek megoszlása

Diastolés	Systolés							
	< 100		100-140		140 >		Összesen	
	N	%	N	%	N	%	N	%
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Férfi (♂)								
18-22 éves								
< 70	4	100,0	429	56,6	5	9,8	438	53,9
70 - 90	-	-	277	36,5	30	58,8	307	37,8
90 >	-	-	15	2,0	12	23,5	27	3,3
Együtt	4	100,0	721	95,1	47	92,1	772	95,0
23 éves és idősebb								
< 70	-	-	25	3,3	1	2,0	26	3,2
70 - 90	-	-	11	1,5	2	3,9	13	1,6
90 >	-	-	1	0,1	1	2,0	2	0,2
Együtt	-	-	37	4,9	4	7,9	41	5,0
Összesen	4	100,0	758	100,0	51	100,0	813	100,0
Nő (♀)								
18-22 éves								
< 70	17	89,5	440	58,5	3	13,1	460	57,9
70 - 90	2	10,5	266	35,4	15	65,2	283	35,6
90 >	-	-	9	1,2	5	21,7	14	1,8
Együtt	19	100,0	715	95,1	23	100,0	757	95,3
23 éves és idősebb								
< 70	-	-	26	3,5	-	-	26	3,3
70 - 90	-	-	10	1,3	-	-	10	1,3
90 >	-	-	1	0,1	-	-	1	0,1
Együtt	-	-	37	4,9	-	-	37	4,7
Összesen	19	100,0	752	100,0	23	100,0	794	100,0

3. 8 LÁTÁSELESSÉG

Az alkalmassági vizsgálat keretében a mintába kerültek részletes szemészeti státusának megállapítására is sor került. Ezuttal a látásélességre vonatkozó adatokat ismertetjük (2. 31 tábla).

A jelentkezők 14,0 %-a rövidlátó, 5,2 %-a távollátó és 0,7 %-a egyik szemével rövidlátó, a másikkal távollátó. A rövidlátók közül, mindkét nemnél közel azonos arányban, 22,8 % (♂), 22,0 % (♀) mindkét szem egyforma mértékben myop. A myop fiatalok közül a két szemén különböző mértékű a rövidlátás, férfiaknál a bal szemén (50,9 %), nőknél a jobb szemén (42,0 %) erősebb a rövidlátás. A rövidlátók közé számítottuk azokat is, akiknek egyik szeme volt csak rövidlátó, a másik pedig emmetrop. A rövidlátóknak ez 35,0 %-a (♂), illetve 44,7 %-a (♀).

Minél nagyobb foku volt a myopia, annál kevesebb esetben volt a másik szem emmetrop. Így az 5/10-5/20 visusu szem esetén 20,6 %; az 5/50 visusunál már csak 16,7 %-ban volt a másik szem emmetrop. A jelentkezők közül 7 esetben fordult elő "gyengelátás" (amblyopia).

4. Az egyetemi (főiskolai) felvételre jelentkezők mintavételi adatainak megbízhatósága

4.1 A MINTAVÉTEL MÓDJÁNAK JELLEMZÉSE A MEGBIZHATÓSÁGI SZÁMÍTÁSOK SZEMPONTJÁBÓL

Az egyetemi (főiskolai) felvételre jelentkezők alkalmassági vizsgálatához kapcsolódó mintavétel mód-szere abban állt, hogy a laboratóriumi leletekhez kapott sorszám szerint az 5-re és 0-ra végződő sorszámuak kerültek demográfiai és testfejlettségi vizsgálatra. A minta ennek megfelelően 20 %-os volt. (A kiválasztási arány, $f = 0,2$)

Ez az eljárás lényegileg mechanikus mintavételnek felel meg. Minthogy a sorszámoakat a jelentkezés sorrendjében adták ki, elvileg rendezetlen alapsokaságból történt a mechanikus mintavétel. Ilyen módon sem automatikus rétegzés (ami a minta jószágát javítaná), sem a szisztematikus minta elempárjai között korrelációs összefüggés (ami a pontosságot rontaná) nem tételezhető fel. Legfeljebb a korábban és későbbben jelentkezők összetételében mutatkozó esetleges eltérés eredményezhet némi rétegzést. Az elmondottaknak megfelelően a kiválasztás az egyszerű véletlen mintavétellel egyenértékűnek tekinthető és így a következő számítások ezzel a feltételezéssel dolgoznak.

A férfiak (fiuk) és nők (leányok) orvosi vizsgálata azonban elkülönítve folyt, ennek megfelelően a sorszámozás is külön történt. A férfiak és nők közül tehát egyaránt biztosítva volt a 20 %-nak mintába kerülése, vagyis a kiválasztás nemek szerint rétegzett volt.

Ezt a számításoknál megfelelően figyelembe vesszük.

A mintába került férfiak száma:	813
a nőké:	794
az összes létszám tehát:	1 607 volt.

Ez a minta elemszáma (n , illetve nemek szerint külön-külön n_1 és n_2). Minthogy a felvételre jelentkezett férfiak és nők száma igen közel áll egymáshoz, az eljárás egyszerűsítése érdekében a hibahatárok táblázatainak használatánál $n_1 \cong n_2 = 800$, egyforma elemszámmal vehető, vagyis ugyanaz a tábla használható.

4.2 ANTROPOMETRIAI MÉRÉSI ÁTLAGOK MEGBIZHATÓSÁGI HATÁRAI

Antropometriai mérésekkel kapcsolatos felvételek eredményei sorában jelentős szerepük van az átlagoknak, sokkal inkább, mint az egyébként szokásos demográfiai felvételeknél.

A közismert képlet szerint, a mintából származó átlag mérőadó (standard) hibája, ha az alapsokaságban az illető mérési adat szórása σ :

$$\sigma_{\bar{X}} = \sqrt{1-f} \frac{\sigma}{\sqrt{n}} \dots \dots \dots /1/$$

A képletben szereplő f és n jelöléseket fentebb már defineáltuk.

Ha a mérési adatok szórása az alapsokaságból – mint esetünkben is – nem ismeretes, akkor azt a mintából kell becsülnünk (s). Torzítatlan becslés érdekében a képlet nevezőjébe n helyett $n-1$ kerül, ami azonban nagy mintánál, mint jelen esetben, nem okoz számottevő változást.

A vizsgálati eredményekre vonatkozó táblázatos anyag is tartalmazza a legfontosabb variációs statisztikai értékeket, még pedig a megfigyelt esetek száma (n) és a mérési átlag (\bar{X}) mellett a következőket:

variációs terjedelmet:	$\frac{V_{\min} - V_{\max}}{n}$
az egyedi mérési adatok (\bar{X}) szórásnégyzetét (a mintából megállapítva):	$s^2 = \frac{\sum /X - \bar{X}/^2}{n}$
az egyedi mérési adatok szórását:	$s = \sqrt{\frac{\sum /X - \bar{X}/^2}{n}}$
a relatív szórást %-ban:	$v = \frac{s}{\bar{X}} \cdot 100$
és a mintavételi standard hiba értékét:	$m = \frac{s}{\sqrt{n}}$

A táblázatokban szereplő utóbbi érték a $\sqrt{1-f} = 0,894$ szorzóval különbözik a fent tárgyalt $\sigma_{\bar{X}}$ -tól, tehát

$$\sigma_{\bar{X}} = 0,894 m,$$

ami azt jelenti, hogy az m érték végtelen nagy alapsokaságból vett minta standard hibájának felel meg. Az ezzel kapcsolatos kérdésekre alább, a 4.4 pontban még visszatérünk.

Példaképpen a testmagasság adatait vizsgáljuk meg ebből a szempontból. Férfiak esetében az átlagos testmagasság a mintában $\bar{X} = 174,45$ cm ennek szórása a mintából becsülve $s = 6,45$ cm 20 %-os mintának megfelelően $f = 0,2$

$$\sqrt{1-f} = 0,894$$

$$n = 813$$

Ezekkel az adatokkal a testmagasság standard hibája:

$$\sigma_{\bar{X}} = 0,203$$

és a 95 %-os valószínűségnek megfelelő hiba-, illetve megbízhatósági intervallum

$$1,96 \sigma_{\bar{X}} = \pm 0,396$$

Az átlagos testmagasság ezek szerint 95 %-os valószínűséggel a $174,45 \pm 0,396$, vagyis a 174,05 és 174,85 határok közé esik.

A relatív hiba
$$V_{\bar{X}} \% = \frac{\sigma_{\bar{X}}}{\bar{X}} \cdot 100 = 0,116 \%$$

Ugyanezzel a képlettel számítottuk az egyes egyetemekre (főiskolákra) felvételt kérők testmagasságának megbízhatósági határait is. Ez az eljárás nem teljesen kifogástalan, mert az egyetemek (főiskolák) nem képeztek külön-külön almintát (nem volt e szerint rétegezve a kiválasztás). Ebből következik, hogy a különböző egyetemekre (főiskolákra) felvételt kérők száma (n_i) is mintabeli eredmény, tehát valószínűségi változó. Ezért egyetemenként (főiskolánként) számítva a kiválasztási arány (f_i) is eltérhet az általános 0,2-től. Mindamelllett a számítás tájékoztatást nyújthat a megbízhatósági határok nagyságrendjéről.

Az adatokat a 4.1 tábla foglalja össze.

Hasonlóképpen a testsúlyra vonatkozó számítás eredményei:

		Férfiakra	Nőkre
Átlagos súly	\bar{X}	66,15 kg	55,32 kg
Átlagos súly szórása s		8,33	9,02
Esetszám	n	813	794
Mintavétel standard hibája		0,263	0,287
Megbízhatósági határok 95 %-os valószínűségi szinten		$66,15 \pm 0,51$	$55,32 \pm 0,56$
Relatív hiba	$V_{\bar{X}}$	0,40 %	0,52 %

Ha nemekre való tekintet nélkül, az összességre kívánjuk a megbízhatósági határokat megállapítani, akkor a rétegzett kiválasztás képletét lehet alkalmazni.

$$\sigma_{\bar{X}}^2 = \sum (1-f_j) w_j^2 \frac{s_j^2}{n_j} \dots \dots \dots / 2 /$$

ahol $j = 1, 2$ (férfiakra és nőkre),

w_j az egyes rétegek súlyozási tényezője, esetünkben az összes férfiakra és nőkre vonatkozó adatoknál

$$w_1 \cong w_2 = 0,5$$

4.3 ÁTLAGOK KÜLÖNBSÉGÉNEK MINTAVÉTELI HIBÁJA

Abban az esetben, ha két egyetem (főiskola) jelentkezőinek adatait (testmagasságát) óhajtjuk összehasonlítani, akkor a különbség mintavételi hibájára vonatkozó képletet kell használni.

Ha két összehasonlítandó átlag \bar{X} és \bar{Y} , a mintavételi szórásnégyzetek (a standard hiba négyzetei):

$$\sigma_{\bar{X}}^2 \text{ és } \sigma_{\bar{Y}}^2$$

akkor a különbség mintavételből eredő szórásnégyzete:

$$\sigma_{\bar{X}-\bar{Y}}^2 = \sigma_{\bar{X}}^2 + \sigma_{\bar{Y}}^2 \dots \dots \dots / 3 /$$

A fent hivatkozott 4.1 tábla szerint a testmagasság átlaga, férfiak esetében:

a műszaki egyetemen $\bar{X} = 174,77 \text{ cm}$ ($n_X = 247$)
 a tudományegyetemi bölcsészkaron $\bar{Y} = 172,90 \text{ cm}$ ($n_Y = 83$)
 a különbség $\bar{X} - \bar{Y} = 1,87 \text{ cm}$

Kérdés, hogy a mutatkozó különbség a mintavételi szórás következménye-e csupán, vagy a illető embercsoportra valóban jellemző, szignifikáns érték?

$$\sigma_{\bar{X}}^2 = (1-f) \frac{s_X^2}{n_X} = 0,14, \text{ éppígy } \sigma_{\bar{Y}}^2 = 0,38$$

Ezekkel az értékekkel

$$\sigma_{\bar{X} - \bar{Y}}^2 = 0,52 \quad \text{és} \quad \sigma_{\bar{X} - \bar{Y}} = 0,72$$

A 95 %-os valószínűségi szintnek megfelelő hiba

$$1,96 \sigma_{\bar{X} - \bar{Y}} = 1,41$$

A fent kimutatott különbség (1,87 cm) ezt a határt meghaladja, illetve az átlagok közötti különbség és a standard hiba hányadosához, a

$$t = \frac{1,87}{0,72} = 2,60$$

értékhez a normális eloszlás táblázata szerint 99 %-os valószínűség tartozik. Ezért a különbséget szignifikánsnak kell minősítenünk.

Főleg kis minták esetére a szakirodalomban ajánlott számítási eljárás (Chambers, 1958. Steel-Torrie, 1960) az összehasonlítandó ismérvek szórásnégyzetéből súlyozott átlagot állapít meg. Ennek az eljárásnak az a feltételezés szolgál alapjául, hogy a két mintasokaság közös alapsokaságból való, amelynek közös, bár ismeretlen szórása van. A szórásnégyzet súlyozott átlaga:

$$s^2 = \frac{(n_X - 1)s_X^2 + (n_Y - 1)s_Y^2}{(n_X - 1) + (n_Y - 1)} = \frac{\sum (X - \bar{X})^2 + \sum (Y - \bar{Y})^2}{n_X + n_Y - 2}$$

A különbség standard hibájának négyzete pedig:

$$\sigma_{\bar{X} - \bar{Y}}^2 = s^2 \left(\frac{1}{n_X} + \frac{1}{n_Y} \right) = s^2 \frac{n_X + n_Y}{n_X \cdot n_Y}$$

Kis mintáknál ezenkívül a

$$t = \frac{\bar{X} - \bar{Y}}{\sigma_{\bar{X} - \bar{Y}}}$$

arány valószínűségének megállapításánál a normális megoszlás táblázatai helyett a Student-féle megoszlás táblázatai használandók. (Az anyagukban előforduló $n = 10-50$ nagyságrendeknél a 95 %-os valószínűségi határnak a normális eloszlás $t = 1,96$ értéke helyett $t = 2,0-2,2$ érték felel meg.)

E számítást alkalmazva a művészeti főiskolák (max.), valamint az állam- és jogtudományi kar (min.) férfi jelentkezőinek testmagasságára:

$$\bar{X} - \bar{Y} = 175,87 - 172,27 = 3,60 \text{ cm}$$

$$n_X = 40, \quad n_Y = 21$$

$$s_X^2 = 52,95, \quad s_Y^2 = 45,47$$

$$s^2 = 50,3$$

$$\sigma_{\bar{X} - \bar{Y}} = 1,91$$

Ennek megfelelő t érték 1,89, mely csak a véges alapsokaságból való mintavételre tekintettel ($\sqrt{1-f} = 0,894$ szorzót alkalmazva a standard hibára) emelkednék 2,12-re. Az észlelt 3,6 cm-es különbség e szerint éppen a mérvadó határon van, tehát következtetésre csak fenntartással használható.

Különböző ismérvek mérési átlagai közötti különbsétek szignifikáns volta tekintetében a fontosabb eredményeket a 4.2 tábla mutatja be.

Általánosságban megállapítható, hogy a mérési eredmények között mutatkozó különbségek csak ott szignifikánsak, ahol nagyobb különbség mutatkozik és a megfigyelt esetek szám (n) elég nagy.

Ahol a különbség a számítások szerint nem szignifikáns, ez óvatosságra kell, hogy intsen az eredmények elbírálásánál. Nem jelenti azonban feltétlenül, hogy a vizsgált ismerv és a mért adat között nincsen összefüggés. Csak azt jelenti, hogy az esetleges összefüggés által előidézett különbség (vagy sok hatótényező ellentétes irányú befolyása által előidézett különbség) kisebb annál, ami az adott mintánál és a választott valószínűségi szinten (95%), pusztán a mintavétel szórása miatt bekövetkezhetik.

Egyes ismérveknél jelentkező eredmények:

a) Testmagasság az anya születési helye szerint:

A különbségek jórészt nem szignifikánsak. Ezt már az adatok alakulása is jelzi, mert a különböző korévekben a testmagasság szempontjából a területrészek sorrendje nem egységes.

b) Testmagasság a családfő jelenlegi foglalkozása szerint:

Több szignifikáns különbség jelentkezik, de szintén csak ott, ahol a különbség nagy és az esetszám is megfelelő.

c) Mellkaskerület tesmagasság szerint:

Határozott összefüggés mutatkozik már az adatok alakulásában, a számítás is többnyire szignifikánsnak mutatja a különbségeket.

d) Testmagasság kor szerint:

Szignifikáns különbségek egyáltalában nem mutathatók ki.

De nem is jelentkezik az adatokban az életkorral a testmagasság határozott növekedése. Itt feltehetőleg sok tényező különböző irányú behatása zavarja a képet. Ilyenek az esetleges növekedés mellett:

- 1/ Különböző külső (rendkívüli) körülmények között született generációk eltérő testméretei. (A 21 évesek éppen 1945-ben, a fiatalabb és idősebb évfázatok a kritikus év körüli időben születtek).
- 2/ Társadalmi és földrajzi származás szerint eltérő összetétel.
- 3/ A felvételre jelentkező fiatalabb korúak között nagyobb arányban vannak elsősülöttek, az idősebbek között második és többedik szülöttek.
- 4/ Véletlen szórás a mintavételből eredően, amelynek lehetséges határain belül maradnak a többi tényező által előidézett, részben ellentétes irányú különbségek eredői.

Ezeket a körülményeket jól szemléltetik - a különbségek szignifikanciájára vonatkozó számítások nélkül is - a következő adatok:

Nem	Korév	Átlagos testmagasság és annak megbízhatósági határai, 95 %-os valószínűségi szinten	Ennek megfelelő tesmagasság		
			min.	átl.	max.
Férfi	18	174,70 \pm 0,58	174,12	174,70	175,28
	19	174,19 \pm 0,89	173,30	174,19	175,08
	20	174,27 \pm 1,23	173,04	174,27	175,50
	21	173,64 \pm 1,30	172,34	173,64	174,94
	22	175,55 \pm 1,72	173,83	175,55	177,07
	23	173,76 \pm 1,74	172,02	173,76	175,50

A megbízhatósági határok tehát átfedik a többi korévhez képest a mutatkozó különbségeket.

- e) A testsúly a családfő jelenlegi foglalkozása szerint:
A különbségek általában nem szignifikánsak.

4.4 AZ EGYETEMI HALLGATÓK 1940/41., 1945/46. ÉS 1966. ÉVI MÉRÉSI ADATAI KÖZÖTTI KÜLÖNBSÉGEK SZIGNIFIKÁNS VOLTA

Mínthogy az 1940/41. évi adatok nem az összes egyetemekre (főiskolákra), hanem csak a Pázmány Péter Tudományegyetem hallgatóira vonatkoznak, helyes összehasonlítást csak erre az egyetemre korlátozott adatok adhatnak. Ezért az összehasonlított 1966. évi adatok csak az orvostudományi egyetemen, a tudományegyetem bölcsész-tanári és természettudományi nem-tanári karán, valamint az állam- és jogtudományi karon felvételre jelentkezőkre vonatkoznak.

A mutatkozó különbségek standardhibájának megállapításánál és az ezzel kapcsolatos szignifikancia vizsgálatnál figyelemmel kell lenni arra, hogy az 1966. évi adatok 20 %-os mintavételből származnak, míg a 1940/41. évi teljes körű vizsgálatokra vonatkoznak, vagyis az akkor beiratkozott összes Pázmány Péter Tudományegyetemi hallgatókat, legalább elvileg, felölelik. Ilyen szempontból tehát az 1940/41. évi adatoknak nincs mintavételi hibája. Az egyedi mérési adatoknak azonban - természetesen - akkor is bizonyos nagyságrendű szórása volt, éppúgy, mint 1966-ban. Az összes akkor beírt hallgatók csoportja tehát szintén bizonyos értelemben mintának tekinthető, az összes hasonló koru fiatalok tömegéből.

Az adott körülmények között a számítást többféle feltételezésből kiindulva lehet elvégezni.

a) Minimális számításkor az 1940/41. évi adatok, mint teljes körűek, mintavételi hiba nélkülinek tekinthetők és csak az 1966. évi adatok standard hibájával kell számolni.

b) Maximális számításkor mindkét év adatait úgy tekintjük, mintha végtelen nagy alaposokaságból származó minta volna. Ez felel meg annak a fent jelzett elgondolásnak, hogy az egyetemi fiatalság már eleve az összes hasonló korúak tömegének egy mintáját - bár kétségtelenül nem véletlen, hanem bizonyos szempontból kiválogatott mintáját - képviseli.

A táblázatok "m" jelű adatai eredeti nagyságban és nem a 20 %-os ismétlés nélküli minta $\sqrt{1-f} = 0,894$ szorzóval csökkentett adataival használandók. A számításoknak e felfogásban való végzése indokul is szolgál a táblázatos anyagban az "m" jelű adatok közléséhez.

A szignifikáns eredmények tekintetében a kétféle számítás lényegében hasonló tanulságokat hoz és csak ott van eltérés közöttük, ahol a különbségek már eleve közel jártak az alapul vett 95 %-os valószínűségi szintnek megfelelő határhoz.

Az egyetemi hallgatók testmagasságának összehasonlító adatai a következők:

	18-23 éves	
	férfiak	nők
Testmagasság mérési átlaga (cm):		
1940/41. évben	\bar{X} 171,37	160,78
1966. évben	\bar{Y} 173,78	160,99
Különbözet	$\bar{X}-\bar{Y}$ + 2,41	+ 0,21
A különbség standard hibája	$m \frac{\bar{X}-\bar{Y}}{X-Y}$ 0,42	0,40

A férfiak testmagassága e 26 év alatt 2,4 cm-rel nagyobb lett és ez a különbség határozottan szignifikáns. Feltűnő, hogy a nőknél a természetben mutatkozó eltérés mértéke csekély és nem is szignifikáns. Ennek feltehető oka a női hallgatóság összetételében bekövetkezett lényeges változásban rejlik.

Hasonló számítás eredményeképpen a testsúly tekintetében 1940/41 és 1945/46 között a férfiak átlagos súlya jelentősen és szignifikánsan csökkent, míg a nők között csak a 18 éveseké, akiknek 1940/41-ben feltűnően nagy volt az átlagos testsúlya.

4. 5. ALTERNATIV ISMÉRVEK MEGBIZHATÓSÁGI HATÁRAI

Minőségi ismérvek, valamint osztályközökbe tagolt mennyiségi ismérvek (az ún. alternatív ismérvek) gyakorisági adataira vonatkozóan, egyszerű véletlen mintavételnél szintén a 4. 2 pontban adott (1) képlet alkalmazandó. Ez esetben az ismerv relatív gyakoriságának szórása: $\sigma = \sqrt{PQ}$, illetőleg a mintából becslve: $s = \sqrt{pq}$, ha az illető ismerv relatív gyakorisága az alapsokaságban: P, illetve a mintában p, és Q = 1-P, illetve q = 1-p.

A mintabeli relatív gyakoriság standard hibájának képlete:

$$\sigma_p = \sqrt{1-f} \sqrt{\frac{pq}{n}} \dots \dots \dots /4/$$

Esetünkben, férfiakra és nőkre vonatkozó adatoknál, midőn

$$n_1 \approx n_2 = 800,$$

$$\sqrt{1-f} = 0,894$$

$$\sqrt{n} = 28,3$$

Ezzel a relatív gyakoriság (arányszám) standard hibája:

$$\sigma_p = 0,0317 \sqrt{pq}$$

A mintabeli abszolút gyakoriság (np) standard hibája

$$\sigma_{np} = \sqrt{1-f} \sqrt{npq} \dots \dots \dots /5/$$

illetve adatainkkal férfiakra vagy nőkre

$$\sigma_{np} = 25,3 \sqrt{pq}$$

A férfiak és nők különböző (abszolút és relatív) gyakoriságu mintabeli adataira vonatkozó megbízhatósági határokat a 4.3 tábla tünteti fel.

A fentiek alapján kiszámítható a mintabeli adatoknak az a nagyságrendje is, amely előre kijelölt hibahatárnak felel meg.

A megengedett relatív hiba:

$$V_{pm} = t \sqrt{1-f} \sqrt{\frac{q}{np}} = t \sqrt{1-f} \sqrt{\frac{1}{np} \cdot \frac{1}{n}}$$

képletéből adódik, hogy V_{pm} megengedett hibahatárhoz tartozó np mintabeli adat az

$$\frac{1}{np} = \frac{V_{pm}^2}{t^2/1-f} + \frac{1}{n} \dots \dots \dots /6/$$

képlettei számítható. Itt 95 %-os valószínűségi szint mellett $t = 1,96$.

Az alapul vett adatokkal a minimális mintabeli adat (np):

5 % megengedett hibahatár (V_{pm}) mellett:	485
10 % megengedett hibahatár (V_{pm}) mellett:	222
20 % megengedett hibahatár (V_{pm}) mellett:	70

Kétségtelen, hogy a vizsgálatok kellő mélysége az adatok erős tagozását, és e miatt aránylag kis abszolút számokig menő bontásáteszi szükségessé. Itt pedig a %-os hibahatárok tágak. Ennek az oka, hogy a minta pontossága elsősorban nem a kiválasztási aránytól (f) függ, amely esetünkben 20 %-os, tehát igen tekintélyes, hanem a minta elemszámának abszolút nagyságától (n , ill. np), ami viszont adott esetben aránylag kicsi.

Mindamellettt kellően óvatos értékeléssel kis abszolút számok is felhasználhatók tájékoztatásul. A százalékos hibahatárok ugyan itt jelerősebbek, a kis abszolút számok miatt azonban ezek számszerűen mégis csekélyek. Nagyságrendi tájékoztatásra, annak megállapítására tehát pl., hogy a vonatkozó jelenség ritkán fordul elő, ezek az adatok is alkalmasak.

4.6 NEMEK SZERINTI RÉTEGZÉS SZÁMÍTÁSBA VÉTELE ALTERNATÍV ISMÉRVEKNÉL

Nemekre való tekintet nélkül, az összességre vonatkozó adatok megbízhatósági vizsgálatánál a rétegzés hatása is figyelembe vehető.

A szórásnégyzet rétegenként:

$$s_j^2 = p_j \cdot q_j ; (j = 1, 2)$$

és a relatív gyakoriság standard hibájának négyzete:

$$\sigma_{rp}^2 = \sum_j w_j^2 (1-f) \frac{p_j q_j}{n_j} \dots \dots \dots /7/$$

Közelítésképpen a férfi és női népesség közel egyforma, így

$$\begin{aligned}w_1 &\cong w_2 = 0,5 \\n_1 &\cong n_2 = 800 \\1-f &= 0,8\end{aligned}$$

Ezzel

$$\begin{aligned}\sigma_{rp}^2 &= 0,00025 / p_1 q_1 + p_2 q_2 / \\ \sigma_{rp} &= 0,0158 \sqrt{p_1 q_1 + p_2 q_2}\end{aligned}$$

Ebből következik, hogy az összességre tulajdonképpen nem adható olyan egyszerű hibatáblázat, mint férfiakra és nőkre külön-külön a 4.3 táblában, mert az összesség mintavételi hibája a vizsgált ismérvnek a férfiak és nők körében jelentkező arányától is függ. A 4.4 tábla kénytelenségből az egyszerű véletlen minta esetére vonatkozó hibahatárokat tartalmazza, $n = 1600$ és $f = 0,2$ alapulvételével. A táblázatban foglalt adatok azonban még korrigálhatók a rétegzés hatásával. Ennek megvalósítására, kísérletképpen a következő, új eljárást vezetjük be:

a rétegzett és rétegezetlen számítás standard hibájának viszonya:

$$\alpha = \frac{\sigma_{rp}}{\sigma_p} = \frac{0,0158 \sqrt{p_1 q_1 + p_2 q_2}}{0,0224 \sqrt{pq}} = 0,705 \sqrt{\frac{p_1 q_1 + p_2 q_2}{pq}} \dots \dots \dots /8/$$

Mínthogy itt

$$p \cong \frac{p_1 + p_2}{2}, \quad q \cong \frac{q_1 + q_2}{2},$$

$$\alpha = 1,41 \sqrt{\frac{p_1 q_1 + p_2 q_2}{(p_1 + p_2)(q_1 + q_2)}} \dots \dots \dots /9/$$

Ezeket a tényezőket, melyekkel a 4.4 tábla adatai még szorzandók, a relativ gyakoriság bizonyos jellemző értékpárjaira, a 4.5 tábla tartalmazza, mégpedig az illető ismérvnek akét nemnél elfoglalt aránya függvényében. Ha a két arány közel áll egymáshoz, akkor a rétegzés nem sokat változtat a megbízhatósági viszonyokon, a fenti α tényező: az egységhez áll közel. Minél inkább eltér a két nem az illető ismérvszemponjtjából egymástól, annál inkább érvényre lép a rétegzésnek a hibahatárok csökkentésére gyakorolt hatása.

5. Összefoglalás

A Népeségtudományi Kutató Intézet 1966. március-május hónapokban biodemográfiai felmérést végzett az egyetemi (főiskolai) felvételre jelentkező fiatalokon.

A felmérés, kutatás célja az értelmiségi pályát választani szándékozó fiatalok testi fejlettsége mértékének megállapítása volt, továbbá mindazon fontosabb demográfiai, társadalmi tényezők elemzése, meghatározása, amelyek mint környezeti tényezők a testnövekedést, a fejlődésbiológiai folyamatát befolyásolhatták.

Az adatfelvétel a Művelődésügyi Minisztérium által elrendelt "alkalmassági" vizsgálat keretében az Ipari Tanulók Egészségvédelmi Intézetében történt. A vizsgálat a felvételre jelentkezők 20 %-ára terjedt ki, egyszeri, véletlenszerű kiválasztás alapján. A minta elemszáma 1607 fő.

A vizsgált fiatalok demográfiai, társadalmi jellemzői, valamint a testi fejlettségre vonatkozó adatok elemzése alapján nyert fontosabb eredmények az alábbiakban foglalhatók össze.

1. A vizsgáltak nem- és életkor szerinti megoszlása a következő: 813 férfi, 794 nő. A vizsgáltaknak mindössze 48,3 %-a 18 éves, 22,4 %-a 19 éves és 29,3 %-a 20 éves és idősebb. Az 51,7 %-ban 18 évesnél idősebbek részesedése a mintában másodszori, harmadszori, illetve többszöri felvételre történt jelentkezést jelent. Különösen vonatkozik ez a nőkre, akik 4-5 alkalommal is megkísérik az egyetemi (főiskolai) felvételre a jelentkezést.

2. A vizsgált fiatalok többsége, 78,0 %-a gimnáziumot, 15,6 %-a ipari- és 6,4 %-a közgazdasági technikumot végzett.

3. A választott egyetemek (főiskolák) szerinti összetételt tekintve megállapítható, hogy a vizsgáltak 74,8 %-a egyetemekre, tanárképző főiskolákra, 25,2 %-a művészeti, egyéb főiskolákra és felsőfokú ipari, mezőgazdasági technikumokba, felsőfokú szakiskolákba jelentkezett.

A műszaki, biológiai és orvostudományok iránti fokozottabb érdeklődés jut kifejezésre a felvételre jelentkezett férfiak esetében, akik közül minden harmadik műszaki, minden hetedik orvosi és csak minden tizedik jelentkezett a tudományegyetemre, bölcsész-tanári karra, illetve a tanárképző főiskolákra. A nők esetében e megoszlás eltérő. A nők közül minden harmadik a tudományegyetem bölcsész karára, illetve tanárképző főiskolákra, minden hatodik az orvostudományi egyetemre és csak minden kilencedik jelentkezett a műszaki egyetemre.

4. A vizsgáltak szüleinek születési helye szerinti megoszlást vizsgálva jellemző sajátosságként kiemelendő, hogy 79,4 %-ban az apa vagy az anya nem a fővárosban született, hanem az ország más területén. Legnagyobb arányban Dunántulról és Tiszántulról származott a szülők egyike és csak 20,6 %-ban született mindkét szülő Budapesten.

5. A vizsgáltak születési sorrend szerinti megoszlását elemezve kitűnik, hogy 52,4 %-ban első gyermek a jelentkezett, 31,7 %-a második és mindössze 15,9 %-a harmadik, negyedik és annál többedik a születési sorrendben.

A szülők életkora, amikor a vizsgált személy született, demográfiai szempontból jellegzetes. 16,8 %-ban a vizsgáltak apja a 31-39 éves korcsoportba tartozott. Feltételezhető, hogy a második világháború okozta későbbi házasságkötésekkel vagy a huzamosabb ideig való távolléttel (katonai szolgálat, hadifogság, stb.) magyarázható e megoszlási sajátosság.

A továbbtanulni kívánó fiatalok 26,3 %-a egyedüli gyermek, 44,1 %-nak van egy és 20,3 %-nak van két élő testvére. A jelentkezők közül mindössze 9,3 %-nak van három és annál több életben levő testvére. A jelentkezők közül a szak-, betanított munkás és értelmiségi származásuaknál legmagasabb a testvérek száma.

6. A vizsgálat kiterjedt a szülők foglalkozásának elemzésére is. A vizsgált fiatalok születésekor az apa, foglalkozását tekintve, 45,6 %-ban volt fizikai, 53,8 %-ban értelmiségi és egyéb szellemi dolgozó és mindössze 0,6 %-ban volt nyugdíjas, járadékos. A mintán belül, első helyen, 32,8 %-kal képviseltek azok, akiknek apja szak-, vagy betanított munkás volt a vizsgált egyén születésekor. A vizsgálat idején, a társadalmi átrétegződés eredményeként, már csak 23,0 %-ban volt az apa szak-, vagy betanított munkás. 30,1 %-ra emelkedett azoknak az aránya, akiknek apja értelmiségi és vezető állású.

A vizsgált fiatalok születésekor 62,2 %-ban volt az anya háztartásvezető. A vizsgálat időpontjában ez az arány 25,1 %-ra csökkent. A felvételre jelentkezők születésekor a szak-, vagy betanított munkás anya aránya 9,1 %, a vizsgálat idején 20,7 %. 11,6 %-kal több a vizsgálat idején az olyan vizsgált, akinek anyja egyéb szellemi dolgozóként vállalt munkát. Figyelembe véve a családfő foglalkozásváltozását a jelentkezők születése és a vizsgálat időpontja között, 6,0 %-kal csökkent a szak-, vagy betanított munkás, 5,2 %-kal és 5,1 %-kal emelkedett az értelmiségi és vezető állású, valamint a nyugdíjas, járadékos családfők aránya. A mezőgazdasági fizikai családfők közül a jelentkező születése és a vizsgálat időpontja között 49,0 %, a szak-, vagy betanított munkás családfők közül 18,5 % került át más társadalmi rétegbe. Az értelmiségi és egyéb szellemi dolgozók rétegeibe átkerültek aránya 10,2 %.

7. A vizsgálat idején a jelentkezők 70,2 %-a mindkét szülővel, 29,8 %-a a szülők egyikével, vagy újonnan létrejött másodlagos családi közösségben, rokonnál, idegennél, kollégiumban, albérletben élt. A környezeti feltételeket tekintve kiemelendő, hogy a vizsgáltak szülei 5,5 %-ban elváltak, az állami gondozottak aránya 0,7 %.

8. A jelentkezők testi fejlettsége szempontjából nem lényegtelen a szülők lakáshelyzetének elemzése. A lakástípust tekintve, a jelentkezők szülei 48,8 %-ban kétszobás, 28,9 %-ban három és több szobás lakásban laktak, és csupán 16,9 % rendelkezett egyszobás lakással. A vizsgáltak közül mindössze 0,1 % lakott albérletben, illetve ágybérletben és 5,3 %-a kollégiumban. A vizsgáltak szüleinek lakása 81,6 %-ban minősül "kielégítő"-nek és 18,4 %-ban "részleges" felszereltségűnek.

9. A szülők együttes havi kereseteszerinti megoszlást tekintve 12,7% minősíthető magasnak, az alacsony közepes és jó közepes keresetűek aránya közel azonos, 43,4% és 43,2 %. A szülők együttes havi keresete csak korlátozottan értékelhető. A kereset nem egyezik a jövedelemmel és csakis a családnagyság ismeretében elemezhető.

10. A vizsgáltak táplálkozására vonatkozó részletes adatokból jelen értékelés a testfejlettséget nagy mértékben befolyásoló napi "teljes értékű" fehérjefogyasztással foglalkozik. A vizsgálat során felvett táplálkozási adatok (1 heti étrend kikérdezése alapján) tájékoztató jellegűek és mindenek előtt is a táplálkozás színvonalára nyújtanak retrospektíve felvilágosítást.

A vizsgált fiatalok 17,8 %-ának napi teljes értékű fehérjefogyasztása igen alacsony (29 g), 50,1 %-ának közepes, 19,3 %-ának kielégítő (46-59 g) és csak 12,8 %-a közelíti meg az optimális követelményt (60 g).

A magas szénhidrát tartalmu táplálkozás - mint általában - ezuttal is kifejezésre jut. A teljes értékű fehérje-fogyasztás mennyiségének jelentőségét - más tényezőkkel együtt - igazolja az a tény, hogy nagyobb (napi) teljes értékű fehérjefogyasztók testméreteinek átlagai is magasabbak. Az összefüggés, ha nem is minden vonatkozásban szignifikáns, de tendenciája megállapítható.

11. A vizsgálat idején a felvételre jelentkezett fiatalok egészségi állapota 96,8 %-ban jó, kielégítő volt. Az alkalmassági és szakorvosi vizsgálat 3,2 %-ban állapított meg megbetegedést, kóros folyamatot, ér-zékszervi fogyatékos-ságot. A 3,2 %-on belül 0,9 %-ot képviseltek azok a fiatalok, akinek továbbtanulása csak orvosi ellenőrzés mellett engedhető meg. Az 1607 vizsgált egyén közül egészségi okokból 6 fő bizonyul egye-temi továbbtanulásra alkalmatlannak.

A vizsgált fiatalok korábbi biológiai státusára az iskolai testnevelés alól történt rövidebb-hosszabb időtartamra szóló felmentés szolgálat tájékoztatást. A vizsgáltak közül 313 fő (19,5 %) volt iskolai tanulmányai alatt (σ^1 14,1 %; φ 24,9 %) különböző időtartamra testnevelés alól felmentve. Ismeretes okokból a fél év-nél hosszabb időtartamu felmentések tekinthetők jelentősnek. A kiállott és a testnevelés alóli felmentések alapjául szolgáló megbetegedések közül első helyen áll a carditis és febris rheumatica. A gyermekkorban ki-állott megbetegedések 29,7 %-a minősíthető súlyosabbnak, tartós jellegűnek, amelyek kórházi, szanatóri-umi beutalást, illetve műtétet igényeltek.

A vizsgáltak születése és a vizsgálat időpontja között kiállt megbetegedéseket és azok súlyossági fokát tekintve 14,4 %-ban tekinthetők oly mértékűnek, hogy azok feltételezhetően befolyásolták a testfejlődés, növekedés folyamatát.

12. A vizsgáltak közül a férfiak 48,9 %-a, a nők 27,3 %-a folytatott tanulmányi éveit folyamán rend-szeres sporttevékenységet. A műszaki-, orvosi egyetemekre jelentkezőkkel szemben a tudományegyetem bölcsész-tanári és állam- és jogtudományi karaira jelentkezők között igen kevés számú a rendszeresen sportoló; 69,3 % csak alkalmilag folytatott rövidebb hosszabb ideig sporttevékenységet.

13. *Testmagasság.* Mindkét nembeli fiatalok testmagasságának átlaga "magas". A férfiak 77,6 %-a, a nők 60,8 %-a tartozik a "magas" termecsoportba.

A vizsgáltak termete és a szülők születési helye szerinti megoszlás szerinti elemzésből megállapít-ható, hogy a minta átlagait mindkét nemben azok a fiatalok közelítik meg leginkább, akinek apja, anyja Buda-pestben született (σ^1 = 174,6 cm; φ = 161,8 cm). Azoknak a fiataloknak a termetátlagai magasabbak (σ^1 = + 1,0 cm; φ = +1,7 cm), akiknek anyja budapesti születésű, szemben azokkal, akiknek anyja az ország más területéről származott. E jelenségben a város és vidék igen sokrétű környezeti tényezőinek összessége jut kifejezésre, amelyek az endogén faktorok mellett a korai gyermekkortól befolyásolták a vizsgáltak testnövekedését.

A vizsgáltak termetét az apa és anya jelenlegi foglakozása szerint elemezve megállapítható, hogy az értelmiségi és vezető állásuak gyermekei az átlagnál magasabb termetűek (σ^1 176,5 cm; φ = 163,2 cm); a szak-, és betanított munkások fiainak termete az átlaggal közel megegyező (σ^1 = 174,2 cm;) a lányok terme-te 1,3 cm-rel alacsonyabb (φ = 160,0 cm). A segédmunkás, napszámos foglalkozásu apák fiainak termete az átlagnál alacsonyabb, \bar{X} = 170,8 cm, a nőknél \bar{X} = 161,2 cm, a minta átlagát egészen megközelíti. Az anya jelenlegi foglalkozását is tekintetbe véve a szak-, vagy betanított munkás, valamint az értelmiségi foglalko-zásu anyák gyermekeinek termete még inkább eltér - pozitív irányban - az átlagtól. Ennek ellentéte állapít-ható meg a segédmunkás, napszámos foglalkozásu anyák gyermekeinél. Mindez az iskolai végzettséggel, szak-mai képzettséggel, a létfeltételekkel és nem utolsósorban a szülők kulturáltságának mértékével függ össze.

A társadalmi átrétegződés, valamint a családfő foglalkozásának változása a vizsgált születése és a vizsgálat időpontja között a termetátlagok eltéréseinek differenciáltabb elemzését biztosítja. Példaként említhető meg, hogy azokban az esetekben, amikor a családfő nem mezőgazdasági fizikai dolgozó volt és

jelenleg szellemi dolgozó, a fiatalok férfi termetátlaga 172,10 cm; a nőké 159,33 cm. Akiknek a születésekor a családfő szellemi dolgozó volt és jelenleg is az, a vizsgált termetátlaga férfiaknál 175,50 cm, nőknél 162,00 cm.

A választott egyetem (főiskola) szerint igen jellegzetes a vizsgáltak megoszlása. Az agrártudományi egyetemre és művészeti főiskolákra jelentkezett férfiak termetátlaga magasabb (agrártud. $\sigma^2 = 175,29$ cm, művészeti főisk. $\sigma^2 = 175,87$ cm), ugyanakkor a nőknél csak a művészeti főiskolára jelentkezőknél mutatkozik a magasabb termet (agrártud. $\varphi = 160,56$ cm, művészeti főisk. $\varphi = 163,65$ cm).

A bölcsész - tanári szakra jelentkezett fiatalok termete az átlagnál alacsonyabb ($\sigma^2 = 172,90$ cm, $\varphi = 160,64$ cm); az állam- és jogtudományi karon felvételező férfiak az átlagnál alacsonyabbak (172,27 cm), a nők az átlagot megközelítik (160,76 cm). Az egy napra jutó minimális (29 g) és optimális (60 g) teljes értékű fehérjefogyasztás mértéke szerint férfiak esetében a korévek termetátlagai közötti különbség 1,20-5,00 cm-ig, nőknél 1,82-4,16 cm-ig terjed. A különbség felső határát elérő értékek szignifikánsak.

Az 1966-ban egyetemi (főiskolai) felvételre jelentkezett férfiak termete az elmúlt harminc esztendő folyamán vizsgált azonos koru egyetemi hallgatóhoz képest 2,46 cm-rel magasabb.

Az 1940-1945. évek között vizsgált azonos koru nő hallgatók termetátlagainak csekély mértékű eltérése az 1966-ban jelentkezett nőkéthöz csak látszólagos, ugyanis az összehasonlított minták társadalmi összetétele lényegesen eltérő. Az 1935-1956. évek közötti és az 1966. évi vizsgáltak termetátlagainak összehasonlított adatsorai a városi és vidéki egyetemek hallgatóinak termetátlagai közötti különbségeket, mindkét nem esetében, kitűnően illusztrálják. A harminc esztendőre visszatekintő összehasonlító adatsorokból az tűnik ki, hogy a fiatalok testnövekedését retardáló tényezők jelentősebb mértékű csökkenése az 1950-es évek közepén következett be. Mintánk mindkét nemre számított átlagaitól ekkor legalacsonyabbak az eltérések. A debreceni egyetem férfi és nő hallgatói termetátlagainak eltérései még az 1951/52, 1952/56 évek időegységében is jelentős ($\sigma^2 = -4,03$ cm; $\varphi = -2,54$ cm).

14. Életkorra való tekintet nélkül a felvételre jelentkezett férfiak testsúlya 66,15 kg; a nőké 55,32 kg. A szülők születési helye szerint elemezve a vizsgált fiatalok testsúly átlagait, a következők állapíthatók meg. A minta átlagait azok a fiatalok közelítik meg leginkább, akiknek apja, anyja Budapesten született, 2,63 kg-mal (σ^2), illetve 3,13 kg-mal (φ) kevesebb súlyuk átlagban azok a fiatalok, akiknek anyja nem Budapesten, hanem az ország más helységében - főleg községekben - született.

A családfő foglalkozása szerint a minta átlagától férfiak esetében említésre méltó eltérés nem mutatkozik. A nők esetében az eltérések már jelentősebbek. Legnagyobb eltérés a mezőgazdasági fizikai dolgozók leányainál mutatkozik, akiknek átlagos testsúlya 2,50 kg-mal kevesebb a női minta átlagánál. Azoknál, ahol a családfő segédmunkás, ott az eltérés -1,97 kg; a szak-, vagy betanított munkás családfők leányainál az eltérés mindössze -0,70 kg. Az értelmiségi és vezető állású családfők leányainak testsúly átlaga a minta átlagával megegyező.

A napi 29 g és annál kevesebb, illetve 60 g és annál több teljes értékű fehérjefogyasztás esetén a testsúly átlagok különbsége férfiaknál 3,49 kg; nőknél 1,74 kg. Megjegyzendő, hogy az említett súlybeli különbségnek csupán egyik tényezője a teljes értékű fehérjefogyasztás, s sokkal inkább kapcsolatos ezen eltérés a két határértékkel összefüggő táplálkozás minőségi különbségeivel. A szülők együttes havi keresete, s a vizsgáltak testsúlya között lényeges összefüggés nem mutatkozott.

Az 1966-ban felvételre jelentkezettek és az elmúlt három évtized során vizsgált azonos koru egyetemi hallgatók testsúly átlagainak összehasonlító elemzése a következő eredményeket szolgáltatta.

Az 1966-ban vizsgált férfiak (18-23 éves) testsúlyának átlaga 0,75-5,13 kg-mal nagyobb, mint az 1938-1955. évek között vizsgált, azonos koru férfi egyetemi hallgatóké. Legnagyobb a súlybeli eltérés (+5,13 kg) az 1945/46. tanévben vizsgáltakkal szemben, magyarázatát az akkori idők súlyos élelmezési viszonyai adják.

Az 1940–1956. évek között és 1966-ban vizsgált fiatalok között a testsúlykülönbség eltérő, amennyiben a mai fiatalok testsúlya kevesebb. Ez az ésszerűbb táplálkozásnak és a divatnak tulajdonítható.

15. A testmagasság és testsúly együttes értékelését a testarányjelzőkkel fejezhetjük ki. A Kaup és Livi jelzők szerint a felvételre jelentkezett mindkét nembeli fiatalok a normál testfejllettségi kategóriába tartoznak (Kaup jelző: $\sigma^2 = 2,27$, $\rho = 2,19$, Livi jelző $\sigma^2 = 23,33$, $\rho = 23,51$).

16. A szélességi méretek összefoglaló értékelése alapján a felvételre jelentkezett fiatalok jellemzői az alábbiakban foglalhatók össze.

Mindkét nembeli fiatalokra a "közepesen-széles", "széles" váll ($\sigma^2 \bar{X} = 38,87$ cm; $\rho \bar{X} = 34,45$ cm); a férfiakra a "tág" és "közepes" mellkaskerület ($\sigma^2 \bar{X} = 88,81$ cm), a nőkre a "közepes" és "szűk" mellkaskerület ($\rho \bar{X} = 82,24$ cm) a jellemző. A mellkaskerület különbsége be- és kilégzés között férfiaknál átlagban 9,08 cm; nőknél 8,52 cm. A férfiak csipőszélességének átlaga $\bar{X} = 28,24$ cm; a nőké $\bar{X} = 27,37$ cm.

17. A felvételre jelentkezett fiatalok kézzszorító erejének átlaga jobb kézben, férfiaknál 50,75 kg; bal kézben 46,90 kg. Nőknél jobb kézben 28,97 kg; bal kézben 27,39 kg. A rendelkezésre álló összehasonlító adatok szerint az 1966-ban vizsgáltak kézzszorító ereje 10,74 kg-mal (σ^2), illetve 13,20 kg-mal (ρ) nagyobb a megelőző évtizedek folyamán vizsgált azonos koru egyetemi hallgatók kézzszorító erejénél.

18. A vizsgált fiatalok férfiak 67,0 %-ában, a nők 64,2 %-ában állapítható meg Kretschmer rendszerét alapul véve, valamelyik alkattípust meghatározó testösszetétel. Férfiak esetében a I (atletikus), nőknél a II (piknikus) testalkattípus az elsődleges. Férfiak között gyakori a III-I (leptosom-atletikus); a nők között a sok esetben diszharmónikus testösszetételben jelentkező II-III (piknikus-leptosom) alkatötvözet.

A dysplasiás alkattípus gyakorisága férfiaknál 3,2 %, nőknél 4,8 %. Az alkattípus és alkatötvözetek meghatározása az általános benyomás és a testösszetétel figyelembe vételével történt, éppen ezért ez nem tekinthető minden vonatkozásban abszolút értékűnek.

19. A szűrővizsgálat értékű vérnyomásmérés adatokból messzemenő megállapítások nem tehetők. A systolés és diastolés vérnyomásadatok megoszlása a juvenis és adultus korcsoportok határait megállapított normál statisztikai átlagoknak felelnek meg.

20. A vizsgáltak 14 %-a rövidlátó, 5,2 % távollátó és 0,7% egyik szemével rövid- a másik szemével távollátó. Kifejezett "gyenge látást" (amblyopia) a szakorvosi vizsgálat 7 egyénél állapított meg.

21. Az 1966-ban egyetemi (főiskolai) felvételre jelentkezett fiatalok kedvező testi fejlettsége, biológiai állapota az alábbi végső megállapításokban összegezhető.

A vizsgált fiatalok férfiak fontosabb testméret átlagai a megelőző három évtized (1935–1965) folyamán vizsgált azonos koru egyetemi hallgatók testméret átlagainál magasabb értékűek. A vizsgált fiatalok nőknél esetében a mérési átlagok a korábbi évtizedekben vizsgáltak mérési átlagaival általánosságban megegyezők, illetve az eltérések mértéke csekély. Ez a megegyezés látszólagos, ugyanis a korábbi évtizedekben (1940–1945) és az 1966-ban vizsgált minták társadalmi összetétele igen eltérő. A Budapesten és az ország más helyeiben születettek testméret átlagainak különbsége ma már nem szignifikáns. A harminc esztendőre visszatekintő adatsorokból megállapítható, hogy a fiatalok testnövekedését retardáló tényezők jelentős mértékű csökkenése 1956–1965. évek között következett be. Az endogén tényezőkön kívül ez mindenekelőtt is azoknak a jelentős társadalmi, gazdasági változásoknak, kedvezőbb életfeltételeknek tulajdonítható, amelyek a fiatalok kedvezőbb testi fejlődését, növekedését biztosították.

6. Irodalom

- ACSÁDI, GY. (1959): A demográfia biometriai vonatkozásaival kapcsolatos néhány tapasztalat. - Demográfia. 2; 460-464.
- ACHESON, R. M. (1957): The Oxford method of assessing skeletal maturity. - Clin. Orthop. 10; 19-39.
- ALLODIATORIS, I. (1940): A Lorentz-féle index változása tizennyolc esztendőös középosztálybeli leányoknál. - Sportorvos, 8; 524-530.
- ALLODIATORIS, I. (1952): Egyetemi hallgatók testsúly, testmagasság, tüdőkapacitás és dynamométer méréseiről. - Ann. Hist. Nat. Mus. Nat. Hung. 2; 193-197.
- APOR, L. (1938): Anthropologiai vizsgálatok a sportoló és nem sportoló I. éves egyetemi hallgatókon. - Sportorvos. 6; 943-947.
- APOR, L.: (1941): A budapesti egyetemi hallgatók 1937-39. tanévekben végzett anthropologiai vizsgálatának eredményei. - MTA Math. és Term. Tud. Oszt. Közl. 60; 933-971.
- ARNOLD, A. (1930): Körperentwicklung, Körperbau und Leibesübungen. - Z. ges. Anat. 2; Z. Konstit. Lehr. 15; 353-433.
- ÁDÁM, GY. - BÁLINT, P. - FEKETE, Á. - HÁRSING, L. (1968): Az élettan tankönyve. - Medicina Könyvkiadó, Budapest.
- BALOGH, B. (1942): A debreceni egyetemi hallgatók antropológiai vizsgálata az 1938/1939 tanévben. - Debreceni Tisza István Tud. Társ. II. Osztályának Munkái. 8; 1-77.
- BARTUCZ, L. (1938): A magyar ember. - Királyi Magyar Egyetemi Nyomda, Budapest.
- BENNHOLDT - THOMSEN, C. (1954): Die Entwicklungsbeschleunigung der Jugend. - Ergebnisse d. inn. Med. 62; 1154.
- BOULDING, K. (1953): General System Theory. New Approach to Unity of Science. - Human Biology. 23; 303-361.
- BREITINGER, E. (1933): Körperform und sportliche Leistung Jügendlicher. München. Disszertáció. 1-110.
- BROŽEK, J. (1963): Quantitative description of body composition: physical anthropological's "fourth" dimension. - Current Anthropology. 4; 3-40.
- BROŽEK, J. (1965): Changements avec l'âge et variations sexuelles des constituantes du corps chez l'enfant et chez l'adoscent. - Biotypologie. 26; 98-144.
- BROŽEK, J. - KEYS, A. (1951): The Evaluation of Leanness-Fatness in Man: Norms and Interrelationships. - Brit. J. Nutrition. 5; 194-206.
- BRUGSCH, T. - LEWY, F. H. (1931): Die Biologie der Person. Urban und Schwarzenberg, Berlin-Wien.
- BUNAK, V. V. (1928): Une système nouveau des mensurations dynamométrique des divers groupes musculaires. - Jour. Russ. Anthr. 13; 125-218.
- CHAMBERS, E.G. (1958): Statistical Calculation. Cambridge at the University Press. Cambridge.
- CONRAD, K. (1941): Der Konstitutionstypus als genetisches Problem. Verlag v. Julius Springer, Berlin.
- CORRENTI, V. (1965): Pannicolo adiposo sottocutaneo e attività sportive. - Anthropol. Anz. 29; 33-46.
- CORRENTI, V. - ZAULI, B. (1964): Olimpionici 1960. Ricerche di Antropologia Morfologica Sull'Atletica Leggera, Roma.
- DAHLBERG, G. (1959): Korrelationserscheinungen bei nicht erwachsenen Individuen und eine Theorie über den Wachstumsmechanismus im Hinblick auf intermittierende Umweltfaktoren. - Z. Morph. u. Anthr. 29; 288-306.
- DEMOGRÁFIAI ÉVKÖNYV, 1966. (1967): Magyarország népesedése. Stat. Kiadó V. Budapest. 83-87.
- EIBEN, O. (1951): Józsi gyermekek testmagassága és kezüknek szorítóereje. - Ann. Biol. Univ. Hung. 1; 215-225.
- EIBEN, O. (1965): Főiskolás nők somatometriai és dynamometriai vizsgálata. - Testnev. Sporteü. Szemle. 6; 95-111.

- EIBEN, O. (1969): Az antropológia és a testnevelés- és sporttudomány kapcsolata, valamint újabb eredményei. - Nádori, L. (szerk.): A testnevelés és sport időszerű kérdései. 1; 41-65.
- EIBEN, O. - GYENIS, Gy. (1969): Alkattani vizsgálatok testnevelési főiskolai hallgatókon. - Testneveléstudomány (megjelenés alatt).
- FEHÉR, M. (1941): Az egri kereskedelmi középiskola növendékeinek antropometriai vizsgálata. Eger, Kny. 16.
- FREY, J. (1940): A m.kir. József Nádor Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem Egészségvizsgáló Intézetének Tudományos Közleményei. Budapest, 1.
- GARN, S. M. - SHAMIR, Z. (1958): Method for Research in Human Growth. Charles C. Thomas, Springfield, Illinois.
- GREULICH, W. W. (1951): The Growth and Development of status of Guamanian school Children in 1947. - Am. J. Phys. Anthr. 9; 55-70.
- HARRISON, G. A. - WEINER, J. S. - TANNER, J. M. and BARNICOT, N. A. (1964); Human Biology, An Introduction to Human Evolution, Variation and Growth. Clarendon Press, Oxford.
- JÁNOSSY, A. - MURAKÖZY, T. - ARADSKY Gézáné (1966): Biometriai értelmező szótár. Mezőgazdasági Kiadó, Budapest.
- JENEY, E. (1940): A debreceni egyetemi hallgatók egészségügyi vizsgálata az 1939/40 tanévben. Tisza István Tud. Egy. Nyomda, Debrecen.
- JENEY, E. (1940): A debreceni egyetemi hallgatók egészségügyi vizsgálata az 1938/39 tanévben. Tisza István Tud. Egy. Nyomda, Debrecen.
- JENEY, E. (1942): A debreceni egyetemi hallgatók egészségügyi vizsgálata az 1941/42 tanévben. Tisza István Tud. Egy. Nyomda, Debrecen.
- JUVANCZ, I. (1965): Index tulajdonságok szerepe az orvosi és biológiai kutatásban. Akadémiai Kiadó, Budapest.
- KACSUR, I. (1958): Különböző környezetben élő tanulók testfejlődésének összehasonlító vizsgálata. Anthr. Közl. 2; 85-103.
- KNUSSMANN, R. (1961): Zur Methode der objektiven Körperbautypognose. - Z. menschl. Vererb. u. Konstitutionslehre. 36; 1-41.
- KRETSCHMER, E. (1955): Körperbau und Charakter. 21/22 Aufl. Berlin-Göttingen-Heidelberg.
- LENZ, W. (1959): Ursachen des gesteigerten Wachstums der heutigen Jugend. Wissen. - Veröff. deut. Ges. Ernähr. 4; 1-33.
- LUNDMANN, B. (1962): Etwas über die Ursache der jetzigen Körperhöhensteigerung in Skandinavien. - Homo. 12; 65-66.
- MAGYARORSZAG NÉPESEDÉSE 1956. (1958): Statisztikai Időszaki Közlemények. 14/1958. Stat. Kiadó V., Budapest. 64.
- MARTIN, R. - SALLER, K. (1957-1966); Lehrbuch der Anthropologie, I-IV. 3. kiadás, Gustav Fischer Verlag, Stuttgart.
- MEREDITH, H. V. (1955): Longitudinal anthropometric data in the study of individual Growth. Ann. N. Y. - Acad. Sci. 63; 510-527.
- MEREDITH, H. V. (1956): The Rhythm of Physical Growth: A Study of 18 anthropometric measurements on Iowa City White Males Ranging in age between birth and 18 years. - Univ. Iowa Stud. Child. Welf. 11. 3; 1-123.
- MEZEI, G. (1940): Anthropometriai és normálfunkciós vizsgálatok. - A m.kir. József Nádor Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem Egészségvizsgáló Intézetének Tud. Közleményei. Budapest.
- MOLNÁR, V. (1943): 5000 tudományegyetemi hallgató egészségvizsgálati adatai. - Egészségtudományi Közlemények. 1-2; 1-35.
- MOLNÁR, V. (1968): Budapesti tudományegyetemi hallgatók morbiditási és fizikai fejlettségi viszonyai az Egészségvizsgáló Intézet adatai alapján. Kandidátusi értékezés.
- NEUBER, E. (1936): A debreceni m.kir. Tisza István Tudományegyetem I. éves hallgatóinak átvizsgálásáról, egészségügyi szempontból. - Orvosi Hetilap, 80; 1-44.
- OEDER, G. (1909): Das Körpergewicht des erwachsenen Menschen bei normalen Ernährungszustand und seine Berechnung. - Ztschr. f. Versicherungs-medizin. - cit. Merselis and Texler (1925).

- PAŘIZKOVÁ, J. (1959-1960): The Development of Subcutaneous Fat in Normal and Obese Children and the Effect of Physical Training and Sport.-*Physiologia Bohemoslovenica*, 8; 112-117. és 9; 516-523.
- PAŘIZKOVÁ, J. (1961): Total Body Fat and Skinfold Thickness in Children. - *Metabolism*, 10; 794-807.
- PORTMANN, A. (1951): *Biologische Fragmente zu einer Lehre von Menschen*. Schwabe Co. Verlag Basel 147
- PORTMANN, A. (1960): *Zoologie und das neue Bild des Menschen*. Rowohlt Verlag Hamburg.
- RAJKAI, T. (1952): A debreceni egyetemi hallgatók antropológiai vizsgálata az 1951. évben. - *Ann. Biol. Hung.* 2; 263-277.
- RAJKAI, T. (1957): A debreceni egyetemek női hallgatóinak anthropometriai adatai. - *Acta Univ. Debr.* 4; 257-265.
- RAJKAI, T. (1963): Körperhöhe und Handdruckkraft der Schüler in der Tiefebene und im Bergland. - *Anthropos*, Brno, 7; 213-216.
- RAJKAI, T. (1966): Testfejlődési vizsgálatok gyakorlati vonatkozásai. - *Anthr. Közl.* 10; 133-138.
- RAJKAI, T. (1969): Szorítóerővizsgálatok. - *Anthr. Közl.* 13; 39-57.
- RAJKAI, T. - JANCSÓ, J. (1955): A rendszeres testnevelés hatása az I-II. éves egyetemi hallgatóknál az 1952/1953 és az 1953/1954 években. - *Testnev. Tud.* 1; 129-146.
- SCHOTT, L. (1964): Zur Differenzierung der Wachstumsgeschwindigkeit bei Kindern und Jugendlichen unterschiedlicher ethnischer Herkunft. *Wiss. Z. d. Humboldt Univ. - Mat-Natwiss. Reihe Jhg.* 13; 903-916.
- SHELDON, W. H. (1940): *The Varieties of Human Physique*. Harper and Brothers Publishers, New York and London.
- SKERLJ, B. - BROŽEK, J. - HUNDT, E. E. (1953): Subcutaneous Fat and age changes in Body build and Body form in Women. - *Am. J. Phys. Anthr.* 11; 577-600.
- SÓS, J. (1942): *Magyar néptáplálkozásstan*. Magyar Orvosi Könyvkiadó Társulat. Budapest.
- STEEL, R. G. D. - TORRIE, J. H. (1960): *Principles and Procedures of Statistics with Special Reference to the Biological Sciences*, McGraw-Hill, Book Company, 73.
- SZABADY, E. (1963): *Bevezetés a demográfiába*. Közgazd. és Jogi Könyvkiadó, Budapest.
- TANNER, J. M. (1960): *Human Growth: Symposium of the Society for the Study of Human Biology.* 3; Pergamon Press, Oxford.
- TANNER, J. M. (1962): *Growth at Adolescence*, 2nd ed. Blackwell Sci. Publ., Oxford.
- TANNER, J. M. (1964): *The Human Growth-Curve*, in: Harrison, G. A. - Weiner, J. S. - Tanner, J. M. - Barnicot, N. A.: *Human Biology*, Clarendon Press, Oxford.
- TANNER, J. M. (1964): *Human Growth and Constitution*. In: Harrison, G. A. - Weiner, J. S. - Tanner, J. M. - Barnicot, N. A.: *Human Biology*, Clarendon Press, Oxford.
- TARJÁN, R. (1953): *Az étrend és csontosodás összefüggése*. Kandidátusi értekezés.
- TARJÁN, R. (1958): *Az élelmezésügy helyzete és feladata*. - *Népegészségügy.* 39; 30.
- TARJÁN, R. - LINDER, K. (1968): *Élelmezés-egészségügyi zsebkör.yv. (Tápanyagtáblázat) 6. bővített kiad.* Medicina, Budapest.
- THOMA, A. (1956): Folytonos eloszlású jellegek variációjának mérése. - *Anthr. Közl.* 4; 67-79.
- TUPPA, K. (1954): Über den Zusammenhang zwischen Körpergröße und Ernährungslage. - *Homo.* 5; 35-36.
- TUSZKAI, Ö. (1911): Iskolaorvosi tapasztalatok. - *Közeg. és Törv. Orvostud. Szemle, mint a Budapesti Orvosi Ujság* 31. sz. melléklete 25-32.
- VEKERDI, L. (1968): Az átlag uralma és rémuralma. - *Term. Vil.* 12, (99). 6; 267-270.
- VEKERDI, L. (1968): A matematikai biológiáról. - *M. Tud.* 13. 5; 287-297.
- VÉLI, GY. (1956): Újabb tanulmány a tanuló ifjuság testi fejlődéséről. - *Biol. Közl.* 3; 97-114.
- WEINER, J. S. (1964): *Nutritional Ecology*. In: Harrison, G. A. - Weiner, J. S. - Tanner, J. M. - Barnicot, N. A.: *Human Biology*, Clarendon Press, Oxford.
- WEISSENBERG, S. (1911): *Das Wachstum des Menschen nach Alter, Geschlecht und Rasse*. Strecker und Schröder Verlag Stuttgart. 220.
- YULE, G. U. - KENDALL, M. G. (1964): *Bevezetés a statisztika elméletébe*. Közgazd. és Jogi Könyvkiadó, Bpest.

7. Fogalmak magyarázata

ALKAT

Az egyén öröklött és szerzett tulajdonságainak összessége; az alkat által determinált tulajdonságok vonatkoznak a testfelépítésre, (habitus) az anyagcsere dinamikájára, a belső és külső ingerekre bekövetkező reakciók minőségére; a fizikai és fertőző, káros ártalmakkal szemben mutatott ellenállásra és a psychés magatartásra.

ALKATTAN

Lásd: alkattípusok

ALKATTÍPUSOK

Az egyéni alkatok közös vonásaik alapján alkati típusokba foglalhatók. Az alkati típusokkal foglalkozó tudomány az alkattan. Alaktani, élettani és lélektani jellemzők alapján az orvostudományban, antropológiában, alkattanban számos alkattani rendszert dolgoztak ki, melyek közül legismertebbek a Kretschmer, Stiller, Conrad, Viola, Bunak, Sheldon, stb. alkati rendszerek.

ANTROPOMETRIA

Lásd: biometria

ANTROPOMÉTER

Két méter hosszú, mm-es beosztású, hengeres fémrud, amely a könnyebb szállíthatóság végett négy, pontosan egymásba illeszthető részből áll. Az antropométer felső végén rögzített fémkar van, mely hegyes csucsba végződik és merőleges a fémrud tengelyére. A fémrud tengelyére ugyancsak merőleges az a fémkar, amely csuszatható a tengely vonalában, fémkeret vágattal, amelyen a mért méret pontosan leolvasható.

Az antropométer felső, első részlete szétszedve rudkörzőként használható.

AMBLYOPIA

Amblyopia = gyengélátás

Lásd: látásélesség

ÁLLATI FEHÉRJE

Lásd: táplálkozási adatok felvételének módja, számítása;
teljes értékű fehérje;
komplett fehérje

BIACROMIALIS SZÉLESSÉG

Lásd: vállszélesség

BIODEMOGRÁFIA

Biológiai tartalmu népeségtudományi jelenségek demográfiai és humánbiológiai vizsgálatának tervezésével, eredményeinek értékelésével és értelmezésével foglalkozó tudományterület.

BIOMETRIA

Biológiai jelenségek kvantitatív vizsgálatának tervezésével, a vizsgálatok eredményeinek értékelésével és értelmezésével foglalkozik. Témái biológiaiak, jelen esetben antropometriai

BODY COMPOSITION

Lásd: testösszetétel

COLLIN FÉLE DINAMOMÉTER

Lásd: embertani műszerek, kézzszorítóerő

CSIPŐSZÉLESSÉG

Az iliospinale mérőpontok között mért távolság, a lágyrészek felett, azok összenyomása nélkül. Rudkörzővel, medencekörzővel szokásos mérni.

DIASTOLES

Lásd: vérnyomás

DINAMOMÉTER

Lásd: embertani műszerek

EMBERTANI MŰSZEREK

Az emberi test mennyiségi jellegeinek: méreteinek, adatainak felvételére szolgáló eszközök. A legfontosabbak: az *antropométer*, a testmagasság mérésére; *rudkörző*, a nagyobb hossz- és szélességi testméretek, valamint vetületi méretek felvételére; a *lapintőkörző*, hajlitott szárakkal, nehezen hozzáférhető méretek felvételére; a *medencekörző*, a medence-, csipőszélesség mérésére; *mérőszalag*, körfogat mérésre; a *dinamométer* a kéz szorító erejének mérésére szolgál. (Collin féle).

EMMETROPIA

Emmetropia = szabályos látás

Lásd: látásélesség

ÉLETKOR MEGÁLLAPÍTÁSA

A vizsgált egyén életkorát a születés és a vizsgálat időpontjának különbségéből számítjuk, oly módon, hogy a hónap és napok számát is számításba vesszük. Betöltött év, hat hónap 1 naptól az életkort 1 évvel növelni kell.

Pl. A vizsgált egyén születésének ideje: 1946. aug. 8.

A vizsgálat időpontja 1966. ápr. 9.

A vizsgált egyén 19 éves., 8 hónapos, 1 napos,

tehát a megállapított életkor 20 év

FOGLALKOZÁSI CSOPORTOK

Az 1960. évi Népszámlálás "Egyéni foglalkozások jegyzéke" alapján nyolc csoportba történt a szülők (apa, anya, családfő) foglalkozásának besorolása.

A foglalkozási csoportok az alábbiak:

Mezőgazdasági fizikai dolgozó, mezőgazdasági önálló, segítő családtag:

Alkalmazásban álló mezőgazdasági fizikai dolgozók, termelőszövetkezeti tagok, mezőgazdasági önállók és segítő családtagok.

Nem mezőgazdasági szak-, vagy betanított munkás, bedolgozó:

Mindazon fizikai dolgozók (kivéve a mezőgazdaságiakat), akik szakképesítéssel, vagy anélkül szak-, ill. betanított munkás munkakörben dolgoznak.

Segédmunkás, napszámos:

Szakképzettséggel nem rendelkező, nem mezőgazdasági fizikai dolgozók.

Nem mezőgazdasági önálló, segítő családtag:

Önálló kisipari tevékenységet folytatók és segítő családtagjaik.

(Mezőgazdasági önállók kivételével)

Értelmiségi és vezető állásu:

Mindazon egyetemi és főiskolai végzettségűek, akik végzettségüknek megfelelő munkakörben dolgoznak, valamint a vezető beosztású államigazgatási és gazdasági dolgozók, akkor is, ha magasabb iskolai végzettséggel nem rendelkeznek.

Egyéb szellemi dolgozó:

Minden más szellemi pályán dolgozó, az értelmiségi és vezető állásuakon kívül.

Nyugdíjas, járadékos, vagyonából élő:

Mindazok, akik nyugdíjból, járadékból vagy meglévő vagyonukból tartják fenn magukat és családjukat.

Háztartásvezető:

A vizsgáltak anyja, ha nem áll munkaviszonyban.

Állami gondozott:

Azok a vizsgáltak, akik a vizsgálat időpontjában állami gondozásban részesültek.

A "jelenlegi" foglalkozás megnevezés - a szövegben és táblákon - az adatfelvétel idejére vonatkozik.

GYENDELÁTÁS

Gyengelátás = amblyopia

Lásd: látásélesség

HYPERMETROPIA

Hypermetropia = távollátás

Lásd: látásélesség

INKOMPLETT FEHÉRJE

Forrása növényi. A mi viszonyaink mellett különösképpen a buza és burgonya fehérjéjének van nagy jelentősége.

Lásd: táplálkozási adatok felvételének módja, számítása

KAUP JELZŐ

A grammban mért testsúly és a cm-ben mért testmagasság négyzetének viszonyaránya. Értéke 1,80-3,00 között változik.

$$I = \frac{P}{L^2}$$

ahol P = testsúly

L = testmagasság (testhossz)

KÉZSZORÍTÓERŐ

A felső végtag, azon belül az alkar, valamint a hajlító izomzat élettani funkciójának mértékét a kézzszorítóerő kilogramokban kifejezve adja. E méret az egyén izomzatának fejlettségére, erejére, a szervezet relatív állapotára, s az egyén fizikai munkavégző képességére nyújt tájékoztatást. Meghatározása Collin-féle dinamométerrel szokásos. A kéz szorító erejét jobb és bal kézen szokásos meghatározni. (Háromszori ismétléssel)

KOMPLETT FEHÉRJE

Lásd: táplálkozási adatok felvételének módja, számítása;

teljes értékű fehérje;

állati fehérje;

LÁTÁSÉLESSÉG

Az a legkisebb látószög, amelynél két tárgy pontot a szem egymástól megkülönböztetni képes. Ez a tapasztalat szerint cca. egy szögperc. Ha a legkisebb látószög, mely mellett a vizsgált szem még képes részleteket észlelni cca. egy szögperc, akkor a látásélesség egységnyi. Ha a részletek felismerése csak nagyobb látószög esetén következik be, a látásélesség egynél kisebb. A látásélesség klinikai vizsgálata a Snellen által összeállított betű-számsorozatok segítségével történik. A táblán feltüntetett betűk felismeréséhez szükséges részletek a megadott távolságból (5m.) egy perces látószög alatt esnek a szembe. Ha a vizsgált egyén a betűt vagy számot jól olvassa 5 méter távolságból, a látásélesség (visus) teljes: $5/5 = 1$. Ha a látás élessége csökkent, az érték 1-nél kisebb lesz. (Pl. $5/15 =$ a vizsgált egyén azt a betűt, számot tudja elolvasni, amely 15 méterről ad egyperces látószöget.) (Emmetropia, myopia, hypermetropia, amblyopia).

LIVI JELZŐ

A testsúly köbgyökének szorzata 1000-rel, osztva a testmagassággal.

$$I = \frac{1000\sqrt[3]{P}}{L}$$

ahol P = testsúly

L = testmagasság (testhossz)

MEDENCEKÖRZŐ

Lásd: embertani műszerek

MELLKASKERÜLET

Mindkét oldali lapockák alsó csucsának és a mesosternale magasságban mért kerületi méret. Három mellkaskerületet szokás megkülönböztetni.

a/ Normál mellkaskerület; a mellkaskerület nyugodt belégzés mellett mérve;

b/ Mellkaskerület belégzéskor; a mellkaskerület maximális légvétel mellett mérve

c/ Mellkaskerület kilégzéskor; mellkaskerület maximális kilégzés esetén mérve

Mérésére antropometriai célokra szolgáló acél mérőszalag használatos.

MELLKASKERÜLET BELÉGZÉSKOR

Lásd: mellkaskerület

MELLKASKERÜLET KILÉGZÉSKOR

Lásd: mellkaskerület

MÉRŐSZALAG

Lásd: embertani műszerek

MYOPIA

Myopia = rövidlátás

Lásd: látásélesség

NORMÁL MELLKASKERÜLET

Lásd: mellkaskerület

RÖVIDLÁTÁS

Rövidlátás = myopia

Lásd: látásélesség

RUDKÖRZŐ

Lásd: embertani műszerek

SNELLEN LÁTÁSÉLESSÉG VIZSGÁLÓ TÁBLA

Lásd: látásélesség

SYSTOLES

Lásd: vérnyomás

SZABÁLYOS LÁTÁS

Szabályos látás = emmetropia

Lásd: látásélesség

SZÜLŐK EGYÜTTES HAVI KERESETE

A vizsgált egyén jelentkezési lapján feltüntetett, a szülő(-k) munkáltatója által igazolt havi kereset. A mezőgazdasági termelőszövetkezeti tagoknál az évi munkaegység forintra átszámított összegét vettük alapul, a tanácsai igazolás alapján.

TANULMÁNYI ÁTLAG

A tanulmányaikat be nem fejezettek esetében a középiskola negyedik osztályának első félévi; érettségizettek esetében az érettségi vizsgán elért tanulmányi átlagot vettük alapul.

TAPINTÓKÖRZŐ

Lásd: embertani műszerek

TÁJEGYSÉGEK

Budapest

Dunántul: (Baranya, Fejér, Győr-Sopron, Komárom, Somogy, Tolna, Vas, Veszprém és Zala megye)

Duna-Tisza köze: (Pest és Bács-Kiskun megye)

Észak-Magyarország: (Borsod-Abauj-Zemplén, Heves és Nógrád megye)

Tiszántul: (Békés, Csongrád, Hajdu-Bihar, Szabolcs-Szatmár és Szolnok megye)

Külföld

TÁPLÁLKOZÁSI ADATOK FELVÉTELÉNEK MÓDJA, SZÁMITÁSA

1/ Az adatfelvételezés módja:

- a/ Kikérdezési módszerrel, egy heti étrend megállapítása. Napok és étkezési alkalmak szerint, (reggeli, tízórai, ebéd, uzsonna, vacsora) felsorolva a fogyasztott étel-, gyümölcs- és zöldségféléket (saláta), megnevezve a fogyasztott tápanyagok milyenségét (pl. marhahus, sertéshus, huskészítmények, csirke, hal, stb.) és mennyiségét (pl. két szelet sertés rántott hus, 1/2 kg alma, stb.).
- b/ A heti étrendben bemondottakból történt az egy hét folyamán fogyasztott tej (literben), tojás (darabban), hus, sajt, turó, gyümölcs, zöldség (kilogrammban) mennyiségének megállapítása.

2/ Az egy napra jutó teljes értékű fehérjefogyasztás számítása: Tarján R.: Linder K.: Tápanyagtáblázatának felhasználásával, figyelembe véve az étkezés helyét, (családban, munkahelyen, diákotthonban, étteremben, stb.) és a szülők együttes havi jövedelmét, állapítottuk meg egyénekenként az egy napra jutó teljes értékű fehérje fogyasztást. A mellékelt táblázat részletezi a számítás módját.

A testi növekedéshez és még inkább az energia termeléséhez megfelelő mennyiségű és minőségű táplálék, azonbelül teljes értékű (komplett, állati) fehérje szükséges. A vizsgálat ezért foglalkozik behatóan a teljes értékű fogyasztás mértékével és a testi fejlettségben való jelentőségével. A táplálkozásra vonatkozó adatokból a későbbiekben fehérje-, vitamin- és kalóriaszükséglet részletes értékelése lehetséges.

Az egyszeri vizsgálat természetesen inkább tájékoztató jellegű és elsősorban is a táplálkozás szintjére nyújt felvilágosítást.

Táblázat a fogyasztott teljes értékű fehérje számításához

Heti tejfogyasztás /l. /	Egy napra jutó fehérje /g/
0,5	2,6
1	5,1
1,5	7,7
2	10,3
2,5	12,9
3	15,4
3,5	18,0
4	20,6
4,5	23,1
5	25,7
5,5	28,3
6	30,9
6,5	33,4
7	36,0
7,5	38,6
8	41,1
8,5	43,7
9	46,3

Heti hus, tojás, sajt fogyasztás együtt (dkg)	Egy napra jutó fehérje (g)		
	-2 000	2-2 001-4 000	4 001-
Ft együttes jövedelmű szülőknél			
30	18,0	18,0	18,0
40	20,2	20,2	20,2
50	22,4	22,4	22,4
60	24,6	24,9	25,3
70	26,8	27,4	28,2
80	29,0	29,9	31,1
90	31,2	32,4	34,0
100	33,4	35,5	37,5
110	35,6	38,6	41,0
120	37,8	41,7	44,5
130	40,0	44,8	48,0
140	42,2	47,9	51,5
150	44,4	51,0	55,0
160	46,6	54,5	59,0
170	48,8	58,0	63,0
180	51,0	61,5	67,0
190	53,2	65,0	71,0
200	55,4	68,5	75,0

TÁRSADALMI ÁTRÉTEGEZŐDÉS

Foglalkozási, társadalmi-gazdasági csoporthoz való tartozás változása, két időpont között. (A vizsgáltak szüleiére vonatkozóan, a vizsgált születésekor és a vizsgálat időpontjában).

TÁVOLLÁTÁS

Távollátás = hypermetropia

Lásd: látásélesség

TELJES ÉRTÉKŰ FEHÉRJE

A teljes értékű fehérje alatt állati eredetű fehérje értendő, más megnevezéssel komplett fehérje.

Forrásai a hus (hal), tej és tejtermékek, tojás.

Lásd: táplálkozási adatok felvételének módja, számítása

TERMET

Lásd: testmagasság

TESTARÁNYJELZŐK

Az élő emberi test egésze és az egyes testrészek arányainak kifejezésére szolgálnak. Ide tartozik a Kaup és a Livi testarányjelző. Az említett jelzőkön kívül még megkülönböztethető a brachialis-, a thoracalis jelző, valamint a Florschütz és a Brugsch jelzők.

TESTMAGASSÁG

Egyike a legjobban tanulmányozott emberi jellegeknek. Élő egyén esetében álló helyzetben, zárt lábtartásban, egyenes testtartásban, a fejtető és a talp között mért egyenes távolság. Összetett méret; a fej magassága, a törzs és végtagok hossza határozzák meg. Mérését kétméteres acél mérőruddal, antropométerrel szokásos végezni.

TESTÖSSZETÉTEL

Az egyént meghatározó kvantitatív alaktani, élettani, biokémiai méretek, értékek együttesében fejezhető ki a testösszetétel (body composition). A korábban kialakult alkattípusokkal szemben objektíven állapíthatók meg az elkülöníthető testösszetételű egyének csoportjai.

TESTSULY

Élő egyén ruhátlanul mért súlya. Orvosi testsúly mérleggel szokás mérni. Jelen vizsgálat során a férfiakat alsónadrágban, a nőket könnyű testi fehérneműben mértük.

A testsúly mérés időpontja a vizsgálati napokon 9 h. - 11 h. között történt.

VÁLLSZÉLESSÉG

Acromion mérőpontok (vállcsucok) között mért egyenes távolság. Nevezik biacromialis szélességnek is. Mérése antropométerrel vagy rudkörzővel szokásos.

VÉRNYOMÁS

A szívciklus két fázisában, (systole = szívösszehúzódás, diastole = szívelernyedés) az ütőerekben fennálló

nyomáskülönbség, amelyet a szív systoles munkája tart fenn. A vérnyomásnak két értékét mérik. Systoles nyomás: a szívműködés kontrahciója alatti maximális érték; diastoles nyomás: a szívműködés relaxációja alatti minimális nyomásérték. A vizsgálat során indirekt úton, Riva-Rocci módszerrel történt a felkar ütőerében megállapítható systoles és diastoles vérnyomás mérése, higanyos vérnyomásmérővel. Az értékek Hgmm-ben kifejezettek.

Lásd: látásélesség

TÁBLÁZATOK

1. Demográfiai, társadalmi adatok

1.1 A VIZSGÁLT SZEMÉLYEK ÉLETKOR ÉS VÁLASZTOTT EGYETEM (FŐISKOLA) SZERINT

1.1.1 Szám szerint

A vizsgált személyek életkora (év)	Össze- sen	A vizsgált személy																	
		műszaki	orvos- tudo- mányi	agrár- tudo- mányi	tanári	tudo- mány- egyetem termé- szettu- dományi, nem tanári	tudo- mány- egyetem állam- és jog- tudo- má- nyi	közgaz- daság- tudo- má- nyi	művé- szeti	egyéb fő- iskolára	egyéb felső- foku tanintéz- ményre								
												egyetemi /főiskolai/ karra							
												jelentkezett							

Férfi (♂)

18	395	149	48	19	36	27	11	26	9	14	56
19	162	47	19	8	23	6	2	12	7	6	32
20	92	24	16	1	10	1	2	6	2	6	24
21	74	17	13	3	4	3	5	3	7	5	14
22	49	4	13	2	5	3	-	3	6	5	8
23 és idősebb	41	6	12	2	5	1	1	-	9	2	3
Együtt	813	247	121	35	83	41	21	50	40	38	137

Nő (♀)

18	381	45	41	6	120	10	22	39	15	39	44
19	198	27	23	6	55	9	12	22	16	13	15
20	77	4	11	3	22	1	6	6	8	11	5
21	61	6	24	-	14	1	2	2	9	2	1
22	40	3	14	2	11	1	1	1	3	3	1
23 és idősebb	37	1	20	1	7	-	-	3	4	-	1
Együtt	794	86	133	18	229	22	43	73	55	68	67

Férfi - nő együtt (♂-♀)

18	776	194	89	25	156	37	33	65	24	53	100
19	360	74	42	14	78	15	14	34	23	19	47
20	169	28	27	4	32	2	8	12	10	17	29
21	135	23	37	3	18	4	7	5	16	7	15
22	89	7	27	4	16	4	1	4	9	8	9
23 és idősebb	78	7	32	3	12	1	1	3	13	2	4
Összesen	1 607	333	254	53	312	63	64	123	95	106	204

1.1 A VIZSGÁLT SZEMÉLYEK ÉLETKOR ÉS VÁLASZTOTT EGYETEM (FŐISKOLA) SZERINT

1.1.2 Százalékban

A vizsgált személyek életkora (év)	Össze- sen	A vizsgált személy									
		műszaki	orvos- tudo- mányi	agrár- tudo- mányi	tanári	tudo- mány- egyetem termé- szettu- dományi, nem tanári	tudo- mány- egyetem állam- és jog- tudo- má- ny	közgaz- daság- tudo- má- ny	művé- szeti	egyéb fő- iskolára	egyéb felső- foku tanítész- ményre
		jelentkezett									

A vizsgált személyek koréve szerint

Férfi (♂)

18	48,6	60,3	39,7	54,3	43,4	65,9	52,4	52,0	22,5	36,8	40,9
19	19,9	19,0	15,7	22,9	27,7	14,7	9,5	24,0	17,5	15,8	23,4
20	11,3	9,7	13,3	2,8	12,1	2,4	9,5	12,0	5,0	15,8	17,5
21	9,1	6,9	10,7	8,6	4,8	7,3	23,8	6,0	17,5	13,2	10,2
22	6,1	1,6	10,7	5,7	6,0	7,3	-	6,0	15,0	13,2	5,8
23 és idősebb	5,0	2,5	9,9	5,7	6,0	2,4	4,8	-	22,5	5,2	2,2
Együtt	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Nő (♀)

18	48,0	52,3	30,8	33,3	52,4	45,5	51,2	53,4	27,3	57,4	65,6
19	24,9	31,4	17,3	33,3	24,0	41,0	27,9	30,1	29,1	19,1	22,4
20	9,7	4,6	8,3	16,7	9,6	4,5	14,0	8,2	14,5	16,2	7,5
21	7,7	7,0	18,1	-	6,1	4,5	4,6	2,8	16,4	2,9	1,5
22	5,0	3,5	10,5	11,1	4,8	4,5	2,3	1,4	5,4	4,4	1,5
23 és idősebb	4,7	1,2	15,0	5,6	3,1	-	-	4,1	7,3	-	1,5
Együtt	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Férfi - nő együtt (♂ - ♀)

18	48,3	58,3	35,1	47,2	50,0	58,8	51,5	52,8	25,3	50,0	49,0
19	22,4	22,2	16,5	26,4	25,0	23,8	21,9	27,6	24,2	17,9	23,0
20	10,5	8,4	10,6	7,5	10,3	3,2	12,5	9,8	10,5	16,0	14,2
21	8,4	6,9	14,6	5,7	5,8	6,3	10,9	4,1	16,8	6,6	7,4
22	5,5	2,1	10,6	7,5	5,1	6,3	1,6	3,3	9,5	7,6	4,4
23 és idősebb	4,9	2,1	12,6	5,7	3,8	1,6	1,6	2,4	13,7	1,9	2,0
Összesen	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

A választott egyetem (főiskola) szerint

Férfi (♂)

18	100,0	37,7	12,2	4,8	9,1	6,8	2,8	6,6	2,3	3,5	14,2
19	100,0	29,0	11,7	5,0	14,2	3,7	1,2	7,4	4,3	3,7	19,8
20	100,0	26,1	17,4	1,1	10,8	1,1	2,2	6,5	2,2	6,5	26,1
21	100,0	23,0	17,6	4,0	5,4	4,0	6,8	4,0	9,5	6,8	18,9
22	100,0	8,2	26,4	4,1	10,2	6,1	-	6,1	12,3	10,2	16,3
23 és idősebb	100,0	14,6	29,3	4,9	12,2	2,4	2,4	-	22,0	4,9	7,3
Együtt	100,0	30,4	14,9	4,3	10,2	5,0	2,6	6,2	4,9	4,7	16,8

Nő (♀)

18	100,0	11,8	10,8	1,6	31,5	2,6	5,8	10,2	3,9	10,2	11,6
19	100,0	13,6	11,6	3,0	27,8	4,5	6,1	11,1	8,1	6,6	7,6
20	100,0	5,2	14,3	3,9	28,5	1,3	7,8	7,8	10,4	14,3	6,5
21	100,0	9,8	39,3	-	23,0	1,6	3,3	3,3	14,8	3,3	1,6
22	100,0	7,5	35,0	5,0	27,5	2,5	2,5	2,5	7,5	7,5	2,5
23 és idősebb	100,0	2,7	54,1	2,7	18,9	-	-	8,1	10,8	-	2,7
Együtt	100,0	10,8	16,8	2,3	28,8	2,8	5,4	9,2	6,9	8,6	8,4

Férfi - nő együtt (♂ - ♀)

18	100,0	25,0	11,5	3,2	20,1	4,8	4,2	8,4	3,1	6,8	12,9
19	100,0	20,5	11,7	3,9	21,7	4,2	3,9	9,4	6,4	5,3	13,0
20	100,0	16,6	16,0	2,4	18,9	1,2	4,7	7,1	5,9	10,1	17,1
21	100,0	17,0	27,4	2,2	13,3	3,0	5,2	3,7	11,9	5,2	11,1
22	100,0	7,9	30,3	4,5	18,0	4,5	1,1	4,5	10,1	9,0	10,1
23 és idősebb	100,0	9,0	41,0	3,8	15,4	1,3	1,3	3,8	16,7	2,6	5,1
Összesen	100,0	20,7	15,8	3,3	19,4	3,9	4,0	7,7	5,9	6,6	12,7

1.2 A VIZSGÁLT SZEMÉLYEK SZÁMA ÉS SZÁZALÉKOS MEGOSZLÁSA A VÉGZETT KÖZÉPISKOLA
ÉS A VÁLASZTOTT EGYETEM (FŐISKOLA) SZERINT

A végzett középiskola típusa	Össze- sen	A vizsgált személy									
		műszaki	orvos- tudo- mányi	agrár- tudo- mányi	tanári	tudo- mány- egyetem termé- szettu- dományi, nem tanári	tudo- mány- egyetem állam- és jog- tudo- má- ny	közgaz- daság- tudo- má- ny	művé- szeti	egyéb fő- iskolára	egyéb felső- foku taninté- ményre
		jelentkezett									

Férfi (♂)

Gimnázium	584	119	120	31	72	32	19	40	34	31	86
Közgazdasági technikum	26	1	-	-	3	1	2	9	2	3	5
Ipari technikum	203	127	1	4	8	8	-	1	4	4	46
Együtt	813	247	121	35	83	41	21	50	40	38	137

Nő (♀)

Gimnázium	670	56	129	16	205	19	36	45	53	55	56
Közgazdasági technikum	76	4	2	2	17	1	5	25	-	13	7
Ipari technikum	48	26	2	-	7	2	2	3	2	-	4
Együtt	794	86	133	18	229	22	43	73	55	68	67

Férfi - nő együtt (♂ - ♀)

Gimnázium	1 254	175	249	47	277	51	55	85	87	86	142
Közgazdasági technikum	102	5	2	2	20	2	7	34	2	16	12
Ipari technikum	251	153	3	4	15	10	2	4	6	4	50
Összesen	1 607	333	254	53	312	63	64	123	95	106	204

*Százalékos megoszlás
a választott egyetem (főiskola) szerint*

Férfi (♂)

Gimnázium	100,0	20,4	20,5	5,3	12,3	5,5	3,3	6,9	5,8	5,3	14,7
Közgazdasági technikum	100,0	3,9	-	-	11,5	3,9	7,7	34,6	7,7	11,5	19,2
Ipari technikum	100,0	62,6	0,5	2,0	3,9	3,9	-	0,5	2,0	2,0	22,6
Együtt	100,0	30,4	14,9	4,3	10,2	5,0	2,6	6,2	4,9	4,7	16,8

Nő (♀)

Gimnázium	100,0	8,4	19,2	2,4	30,6	2,8	5,4	6,7	7,9	8,2	8,4
Közgazdasági technikum	100,0	5,3	2,6	2,6	22,4	1,3	6,6	32,9	-	17,1	9,2
Ipari technikum	100,0	54,1	4,2	-	14,6	4,2	4,2	6,2	4,2	-	8,3
Együtt	100,0	10,8	16,8	2,3	28,8	2,8	5,4	9,2	6,9	8,6	8,4

Férfi - nő együtt (♂ - ♀)

Gimnázium	100,0	13,9	19,9	3,7	22,1	4,1	4,4	6,8	6,9	6,9	11,3
Közgazdasági technikum	100,0	4,9	2,0	2,0	19,6	2,0	6,8	33,3	2,0	15,7	11,7
Ipari technikum	100,0	60,9	1,2	1,6	6,0	4,0	0,8	1,6	2,4	1,6	19,9
Összesen	100,0	20,7	15,8	3,3	19,4	3,9	4,0	7,7	5,9	6,6	12,7

I.3 A VIZSGÁLT SZEMÉLYEK A SZÜLŐK SZÜLETÉSI HELYE SZERINT

I.3.1 Szám szerint

Az anya születési helye	Összesen	Az apa születési helye					
		Budapest	Dunántul	Duna-Tisza köze	Észak-Magyarország	Tiszántul	Külföld

Férfi (♂)

Budapest	2931	180	36	15	18	26	18
Dunántul	157	35	79	13	4	9	17
Duna-Tisza köze	96	19	12	40	5	7	13
Észak-Magyarország	61	12	5	3	26	6	9
Tiszántul	108	14	11	6	4	60	13
Külföld	98	21	13	4	4	19	37
Együtt	813	281	156	81	61	127	107

Nő (♀)

Budapest	287	151	40	18	17	23	38
Dunántul	161	30	97	9	5	7	13
Duna-Tisza köze	96	20	7	40	5	8	16
Észak-Magyarország	43	8	6	2	16	6	5
Tiszántul	112	21	8	6	5	60	12
Külföld	95	22	14	3	1	11	44
Együtt	794	252	172	78	49	115	128

Férfi - nő együtt (♂ - ♀)

Budapest	580	331	76	33	35	49	56
Dunántul	318	65	176	22	9	16	30
Duna-Tisza köze	192	39	19	80	10	15	29
Észak-Magyarország	104	20	11	5	42	12	14
Tiszántul	220	35	19	12	9	120	25
Külföld	193	43	27	7	5	30	81
Összesen	1 607	533	328	159	110	242	235

1.3 A VIZSGÁLT SZEMÉLYEK A SZÜLŐK SZÜLETÉSI HELYE SZERINT

1.3.2 Százalékban

Az anya születési helye	Összesen	Az apa születési helye					
		Budapest	Dunántul	Duna-Tisza köze	Észak-Magyarország	Tiszántul	Külföld

*Az anya születési helye szerint
Férfi (♂)*

Budapest	36,0	64,0	23,1	18,5	29,5	20,5	16,9
Dunántul	19,3	12,4	50,6	16,1	6,6	7,1	15,9
Duna-Tisza köze	11,8	6,8	7,7	49,4	8,1	5,5	12,1
Észak-Magyarország	7,5	4,3	3,2	3,7	42,6	4,7	8,4
Tiszántul	13,3	5,0	7,1	7,4	6,6	47,2	12,1
Külföld	12,1	7,5	8,3	4,9	6,6	15,0	34,6
Együtt	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Nő (♀)

Budapest	36,1	59,9	23,2	23,1	34,7	20,0	29,7
Dunántul	20,3	11,9	56,4	11,5	10,2	6,1	10,1
Duna-Tisza köze	12,1	8,0	4,1	51,3	10,2	6,9	12,5
Észak-Magyarország	5,4	3,2	3,5	2,6	32,7	5,2	3,9
Tiszántul	14,1	8,3	4,7	7,7	10,2	52,2	9,4
Külföld	12,0	8,7	8,1	3,8	2,0	9,6	34,4
Együtt	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Férfi - nő együtt (♂ - ♀)

Budapest	36,1	62,1	23,2	20,8	31,8	20,2	23,8
Dunántul	19,8	12,2	53,7	13,8	8,2	6,6	12,8
Duna-Tisza köze	11,9	7,3	5,8	50,3	9,1	6,2	12,3
Észak-Magyarország	6,5	3,7	3,3	3,1	38,2	5,0	6,0
Tiszántul	13,7	6,6	5,8	7,6	8,2	49,6	10,6
Külföld	12,0	8,1	8,2	4,4	4,5	12,4	34,5
Összesen	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

*Az apa születési helye szerint
Férfi (♂)*

Budapest	100,0	61,5	12,3	5,1	6,1	8,9	6,1
Dunántul	100,0	22,3	50,3	8,3	2,6	5,7	10,8
Duna-Tisza köze	100,0	19,8	12,5	41,7	5,2	7,3	13,5
Észak-Magyarország	100,0	19,7	8,2	4,9	42,6	9,8	14,8
Tiszántul	100,0	13,0	10,2	5,6	3,7	55,5	12,0
Külföld	100,0	21,4	13,3	4,1	4,1	19,4	37,7
Együtt	100,0	34,6	19,2	10,0	7,5	15,6	13,1

Nő (♀)

Budapest	100,0	52,6	13,9	6,3	5,9	8,0	13,3
Dunántul	100,0	18,6	60,2	5,6	3,1	4,4	8,1
Duna-Tisza köze	100,0	20,8	7,3	41,7	5,2	8,3	16,7
Észak-Magyarország	100,0	18,6	14,0	4,6	37,2	14,0	11,6
Tiszántul	100,0	18,7	7,1	5,4	4,5	53,6	10,7
Külföld	100,0	23,1	14,7	3,2	1,1	11,6	46,3
Együtt	100,0	31,8	21,6	9,8	6,2	14,5	16,1

Férfi - nő együtt (♂ - ♀)

Budapest	100,0	57,1	13,1	5,7	6,0	8,4	9,7
Dunántul	100,0	20,5	55,4	6,9	2,8	5,0	9,4
Duna-Tisza köze	100,0	20,3	9,9	41,7	5,2	7,8	15,1
Észak-Magyarország	100,0	19,2	10,6	4,8	40,4	11,5	13,5
Tiszántul	100,0	15,9	8,6	5,5	4,1	54,5	11,4
Külföld	100,0	22,3	14,0	3,6	2,6	15,5	42,0
Összesen	100,0	33,2	20,4	9,9	6,8	15,1	14,6

1.4 A VIZSGÁLT SZEMÉLYEK A SZÜLŐK ÉLETKORA SZERINT

1.4.1 Szám szerint

Az anya életkora, amikor a gyermek született (éves)	Összesen	Az apa életkora, amikor a gyermek született					40 éves és idősebb
		18-20	21-22	23-26	27-30	31-39	
		éves					

Férfi (♂)

18 - 20	85	2	10	39	14	17	3
21 - 22	90	1	5	28	28	27	1
23 - 26	218	3	4	48	68	80	15
27 - 30	183	-	2	9	36	110	26
31 - 39	220	-	-	1	8	137	74
40 és idősebb	17	-	-	-	-	2	15
Együtt	813	6	21	125	154	373	134

Nő (♀)

18 - 20	58	4	8	22	15	8	1
21 - 22	97	1	7	35	34	17	3
23 - 26	232	2	9	42	84	86	9
27 - 30	158	-	-	6	35	103	14
31 - 39	225	1	1	1	9	134	79
40 és idősebb	24	-	-	-	-	6	18
Együtt	794	8	25	106	177	354	124

Férfi - nő együtt (♂ - ♀)

18 - 20	143	6	18	61	29	25	4
21 - 22	187	2	12	63	62	44	4
23 - 26	450	5	13	90	152	166	24
27 - 30	341	-	2	15	71	213	40
31 - 39	445	1	1	2	17	271	153
40 és idősebb	41	-	-	-	-	8	33
Összesen	1 607	14	46	231	331	727	258

1.4 A VIZSGÁLT SZEMÉLYEK A SZÜLŐK ÉLETKORA SZERINT

1.4.2 Százalékban

Az anya életkora, amikor a gyermek született (éves)	Összesen	Az apa életkora, amikor a gyermek született					40 éves és idősebb
		18-20	21-22	23-26	27-30	31-39	
		éves					

Az anya életkora szerint, amikor a gyermek született

Férfi (♂)

18 - 20	10,4	33,3	47,6	31,2	9,1	4,6	2,2
21 - 22	11,1	16,7	23,8	22,4	18,2	7,2	0,8
23 - 26	26,8	50,0	19,1	38,4	44,1	21,5	11,2
27 - 30	22,5	-	9,5	7,2	23,4	29,5	19,4
31 - 39	27,1	-	-	0,8	5,2	36,7	55,2
40 és idősebb	2,1	-	-	-	-	0,5	11,2
Együtt	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Nő (♀)

18 - 20	7,3	50,0	32,0	20,8	8,5	2,3	0,8
21 - 22	12,2	12,5	28,0	33,0	19,2	4,8	2,4
23 - 26	29,2	25,0	36,0	39,6	47,4	24,3	7,3
27 - 30	19,9	-	-	5,7	19,8	29,1	11,3
31 - 39	28,4	12,5	4,0	0,9	65,1	37,8	63,7
40 és idősebb	3,0	-	-	-	-	1,7	14,5
Együtt	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Férfi - nő együtt (♂ - ♀)

18 - 20	8,9	42,9	39,1	26,4	8,8	3,4	1,6
21 - 22	11,6	14,3	26,1	27,3	18,7	6,1	1,6
23 - 26	28,0	35,7	28,3	38,9	45,9	22,8	9,3
27 - 30	21,2	-	4,3	6,5	21,5	29,3	15,5
31 - 39	27,7	7,1	2,2	0,9	5,1	37,3	59,3
40 és idősebb	2,6	-	-	-	-	1,1	12,7
Összesen	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Az apa életkora szerint, amikor a gyermek született

Férfi (♂) >)

18 - 20	100,0	2,3	11,8	45,9	16,5	20,0	3,5
21 - 22	100,0	1,1	5,6	31,1	31,1	30,0	1,1
23 - 26	100,0	1,4	1,8	22,0	31,2	36,7	6,9
27 - 30	100,0	-	1,1	4,9	19,7	60,1	14,2
31 - 39	100,0	-	-	0,5	3,6	62,3	33,6
40 és idősebb	100,0	-	-	-	-	11,8	88,2
Együtt	100,0	0,7	2,6	15,4	18,9	45,9	16,5

Nő (♀)

18 - 20	100,0	6,9	13,8	37,9	25,9	13,8	1,7
21 - 22	100,0	1,0	7,2	36,1	35,1	17,5	3,1
23 - 26	100,0	0,9	3,9	18,1	36,2	37,0	3,9
27 - 30	100,0	-	-1	3,8	22,1	65,2	8,9
31 - 39	100,0	0,4	0,4	0,4	4,0	59,6	35,2
40 és idősebb	100,0	-	-	-	-	25,0	75,0
Együtt	100,0	1,0	3,1	13,4	22,3	44,6	15,6

Férfi - nő együtt (♂ - ♀)

18 - 20	100,0	4,2	12,6	42,6	20,3	17,5	3,8
21 - 22	100,0	1,1	6,4	33,7	33,2	23,5	2,1
23 - 26	100,0	1,1	2,9	20,0	33,8	36,9	5,3
27 - 30	100,0	-	0,6	4,4	20,8	62,5	11,7
31 - 39	100,0	0,2	0,2	0,5	3,8	60,9	34,4
40 és idősebb	100,0	-	-	-	-	19,5	80,5
Összesen	100,0	0,9	2,9	14,4	20,6	45,2	16,0

1.5 A VIZSGÁLT SZEMÉLYEK AZ ÉLETBEN LEVŐ TESTVÉREK SZÁMA
ÉS A CSALÁDFŐ JELENLEGI FOGLALKOZÁSA SZERINT

1.5.1 Szám szerint

Az életben lévő testvérek száma	Összesen	A családfő jelenlegi foglalkozása							Állami gondozott	
		Mg. fizikai dolgozó, mg. önálló, segítő családtag	Nem mg. szak- vagy be-tanított munkás, be-dolgozó	Segéd-munkás, nap-számos	Nem mg. önálló, segítő családtag	Értelmi-ségi és vezető állásu	Egyéb szellemi dolgozó	Nyugdíjas, járadékos, vagyonából élő		
<i>Férfi (♂)</i>										
0	202	5	50	8	5	61	57	12	4	
1	368	5	116	8	13	125	84	17	-	
2	169	2	38	1	5	59	50	13	1	
3	43	1	5	-	2	15	16	4	-	
4	19	1	3	3	-	7	3	2	-	
5-	12	-	2	1	-	6	2	1	-	
Együtt	813	14	214	21	25	273	212	49	5	
<i>Nő (♀)</i>										
0	221	1	58	2	6	48	86	18	2	
1	340	5	89	9	12	105	94	23	3	
2	158	3	41	9	4	55	36	9	1	
3	46	-	14	2	-	17	8	5	-	
4	14	1	2	1	-	5	3	2	-	
5-	15	1	4	-	-	4	1	5	-	
Együtt	794	11	208	23	22	234	228	62	6	
<i>Férfi - nő együtt (♂ - ♀)</i>										
0	423	6	108	10	11	109	143	30	6	
1	708	10	205	17	25	230	178	40	3	
2	327	5	79	10	9	114	86	22	2	
3	89	1	19	2	2	32	24	9	-	
4	33	2	5	4	-	12	6	4	-	
5-	27	1	6	1	-	10	3	6	-	
Összesen	1 607	25	422	44	47	507	440	111	11	

1.5 A VIZSGÁLT SZEMÉLYEK AZ ÉLETBEN LEVŐ TESTVÉREK SZÁMA
ÉS A CSALÁDFŐ JELENLEGI FOGLALKOZÁSA SZERINT

1.5.2 Százalékban

Az életben levő testvérek száma	Összesen	A családfő jelenlegi foglalkozása							Állami gondozott
		Mg. fizikai dolgozó, mg. önálló, segítő családtag	Nem mg. szak-, vagy be-tanított munkás, be-dolgozó	Segéd-munkás, nap-szamos	Nem mg. önálló, segítő családtag	Értelmi-ségi és vezető állású	Egyéb szellemi dolgozó	Nyugdíjas, járadékos, vagyonból élő	

*Az életben levő testvérek száma szerint,
Férfi (♂)*

0	24,8	35,7	23,4	38,1	20,0	22,3	26,9	24,5	80,0
1	45,3	35,7	54,2	38,1	52,0	45,8	39,6	34,7	-
2	20,8	14,2	17,8	4,8	20,0	21,6	23,6	26,5	20,0
3	5,3	7,2	2,3	-	8,0	5,5	7,6	8,2	-
4	2,3	7,2	1,4	14,2	-	2,6	1,4	4,1	-
5-	1,5	-	0,9	4,8	-	2,2	0,9	2,0	-
Együtt	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Nő (♀)

0	27,8	9,1	27,9	8,7	27,3	20,5	37,7	29,0	33,3
1	42,8	45,4	42,8	39,1	54,5	44,9	41,2	37,1	50,0
2	19,9	27,3	19,7	39,1	18,2	23,5	15,8	14,5	16,7
3	5,8	-	6,7	8,7	-	7,3	3,5	8,1	-
4	1,8	9,1	1,0	4,4	-	2,1	1,3	3,2	-
5-	1,9	9,1	1,9	-	-	1,7	0,5	8,1	-
Együtt	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Férfi - nő együtt (♂ - ♀)

0	26,3	24,0	25,6	22,7	23,4	21,5	32,5	27,0	54,5
1	44,1	40,0	48,6	38,6	53,2	45,3	40,4	36,1	27,3
2	20,3	20,0	18,7	22,7	19,1	22,5	19,5	19,8	18,2
3	5,5	4,0	4,5	4,6	4,3	6,3	5,5	8,1	-
4	2,1	8,0	1,2	9,1	-	2,4	1,4	3,6	-
5-	1,7	4,0	1,4	2,3	-	2,0	0,7	5,4	-
Összesen	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

*A családfő jelenlegi foglalkozása szerint
Férfi (♂)*

0	100,0	2,5	24,8	3,9	2,5	30,2	28,2	5,9	2,0
1	100,0	1,4	31,5	2,2	3,5	34,0	22,8	4,6	-
2	100,0	1,2	22,5	0,6	2,9	34,9	29,6	7,7	0,6
3	100,0	2,3	11,6	-	4,7	34,9	37,2	9,3	-
4	100,0	5,3	15,8	15,8	-	36,8	15,8	10,5	-
5-	100,0	-	16,7	8,3	-	50,0	16,7	8,3	-
Együtt	100,0	1,7	26,3	2,6	3,1	33,6	26,0	6,1	0,6

Nő (♀)

0	100,0	0,5	26,2	0,9	2,7	21,7	38,9	8,2	0,9
1	100,0	1,5	26,2	2,6	3,5	30,9	27,6	6,8	0,9
2	100,0	1,9	26,0	5,7	2,5	34,8	22,8	5,7	0,6
3	100,0	-	30,4	4,3	-	37,0	17,4	10,9	-
4	100,0	7,1	14,3	7,1	-	35,7	21,5	14,3	-
5-	100,0	6,7	26,6	-	-	26,6	6,7	33,4	-
Együtt	100,0	1,4	26,1	2,9	2,8	29,5	28,7	7,8	0,8

Férfi - nő együtt (♂ - ♀)

0	100,0	1,4	25,5	2,4	2,6	25,8	33,8	7,1	1,4
1	100,0	1,4	29,0	2,4	3,5	32,5	25,1	5,7	0,4
2	100,0	1,5	24,2	3,1	2,8	34,8	26,3	6,7	0,6
3	100,0	1,1	21,3	2,3	2,3	35,9	27,0	10,1	-
4	100,0	6,1	15,2	12,1	-	36,3	18,2	12,1	-
5-	100,0	3,7	22,2	3,7	-	37,1	11,1	22,2	-
Összesen	100,0	1,6	26,3	2,7	2,9	31,5	27,4	6,9	0,7

1.6 A VIZSGÁLT SZEMÉLYEK SZÜLEINEK FOGLALKOZÁSA A VIZSGÁLT SZEMÉLY SZÜLETÉSEKOR

1.6.1 Szám szerint

Az anya foglalkozása a vizsgált személy születésekor	Összesen	Az apa foglalkozása a vizsgált személy születésekor							Az apa nem élt a családdal
		Mg. fizikai dolgozó, mg. önálló, segítő családtag	Nem mg. szak-, vagy betanított munkás, be-dolgozó	Segéd-munkás, napszámós	Nem mg. önálló, segítő családtag	Értelmi-ségi és vezető állású	Egyéb szellemi dolgozó	Nyugdíjas, járadékos, vagyonából élő, eltartott	

Férfi (♂)

Mezőgazdasági fizikai dolgozó, mg. önálló, segítő családtag	3	2	1	-	-	-	-	-	-
Nem mezőgazdasági szak-, vagy betanított munkás, bedolgozó	69	2	41	1	6	4	15	-	-
Segédmunkás, napszámós	6	1	3	1	-	-	1	-	-
Nem mezőgazdasági önálló, segítő családtag	6	-	2	-	2	1	1	-	-
Értelmiségi és vezető állású	30	-	-	1	1	20	8	-	-
Egyéb szellemi dolgozó	191	1	38	4	2	68	77	1	-
Nyugdíjas, járadékos, vagyonából élő	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Háztartásvezető	508	18	170	20	45	128	124	3	-
Együtt	813	24	255	27	56	221	226	4	-

Nő (♀)

Mezőgazdasági fizikai dolgozó, mg. önálló, segítő családtag	1	1	-	-	-	-	-	-	-
Nem mezőgazdasági szak-, vagy betanított munkás, bedolgozó	78	-	54	2	3	6	11	2	-
Segédmunkás, napszámós	8	1	4	2	-	-	1	-	-
Nem mezőgazdasági önálló, segítő családtag	9	-	4	-	4	1	-	-	-
Értelmiségi és vezető állású	34	-	1	-	1	27	5	-	-
Egyéb szellemi dolgozó	171	1	36	5	5	49	73	2	-
Nyugdíjas, járadékos, vagyonából élő	1	-	1	-	-	-	-	-	-
Háztartásvezető	492	24	173	20	29	127	118	1	-
Együtt	794	27	273	29	42	210	208	5	-

Férfi - nő együtt (♂ - ♀)

Mezőgazdasági fizikai dolgozó, mg. önálló, segítő családtag	4	3	1	-	-	-	-	-	-
Nem mezőgazdasági szak-, vagy betanított munkás, bedolgozó	147	2	95	3	9	10	26	2	-
Segédmunkás, napszámós	14	2	7	3	-	-	2	-	-
Nem mezőgazdasági önálló, segítő családtag	15	-	6	-	6	2	1	-	-
Értelmiségi és vezető állású	64	-	1	1	2	47	13	-	-
Egyéb szellemi dolgozó	362	2	74	9	7	117	150	3	-
Nyugdíjas, járadékos, vagyonából élő	1	-	1	-	-	-	-	-	-
Háztartásvezető	1 000	42	343	40	74	255	242	4	-
Összesen	1 607	51	528	56	98	431	434	9	-

1.6 A VIZSGÁLT SZEMÉLYEK SZÜLEINEK FOGLALKOZÁSA A VIZSGÁLT SZEMÉLY SZÜLETÉSEKOR

1.6.2 Százalékban

Az anya foglalkozása a vizsgált személy születésekor	Összesen	Az apa foglalkozása a vizsgált személy születésekor							Az apa nem élt a családdal
		Mg. fizikai dolgozó, mg. önálló, segítő családtag	Nem mg. szak-, vagy betanított munkás, bedolgozó	Segéd-munkás, napszamos	Nem mg. önálló, segítő családtag	Értelmi-ségi és vezető állású	Egyéb szellemi dolgozó	Nyugdíjas, járadékos, vagyonából élő, eltartott	

*Az anya foglalkozása szerint
Férfi (♂)*

Mezőgazdasági fizikai dolgozó, mg. önálló, segítő családtag	0,4	8,3	0,4	-	-	-	-	-	-
Nem mezőgazdasági szak-, vagy betanított munkás, bedolgozó	8,5	8,3	16,1	3,7	10,7	1,8	6,6	-	-
Segédmunkás, napszamos	0,7	4,2	1,2	3,7	-	-	0,4	-	-
Nem mezőgazdasági önálló, segítő családtag	0,7	-	0,8	-	3,6	0,5	0,4	-	-
Értelmiségi és vezető állású	3,7	-	-	3,7	1,8	9,0	3,6	-	-
Egyéb szellemi dolgozó	23,5	4,2	14,9	14,8	3,6	30,8	34,1	25,0	-
Nyugdíjas, járadékos, vagyonából élő	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Háztartásvezető	62,5	75,0	66,6	74,1	80,3	57,9	54,9	75,0	-
Együtt	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Nő (♀)

Mezőgazdasági fizikai dolgozó, mg. önálló, segítő családtag	0,1	3,7	-	-	-	-	-	-	-
Nem mezőgazdasági szak-, vagy betanított munkás, bedolgozó	9,8	-	19,8	6,9	7,1	2,9	5,3	40,0	-
Segédmunkás, napszamos	1,0	3,7	1,4	6,9	-	-	0,5	-	-
Nem mezőgazdasági önálló, segítő családtag	1,1	-	1,4	-	9,5	0,5	-	-	-
Értelmiségi és vezető állású	4,3	-	0,4	-	2,4	12,8	2,4	-	-
Egyéb szellemi dolgozó	21,6	3,7	13,2	17,2	11,9	23,3	35,1	40,0	-
Nyugdíjas, járadékos, vagyonából élő	0,1	-	0,4	-	-	-	-	-	-
Háztartásvezető	62,0	88,9	63,4	69,0	69,1	60,5	56,7	20,0	-
Együtt	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Férfi - nő együtt (♂ - ♀)

Mezőgazdasági fizikai dolgozó, mg. önálló, segítő családtag	0,3	5,9	0,2	-	-	-	-	-	-
Nem mezőgazdasági szak-, vagy betanított munkás, bedolgozó	9,1	3,9	18,0	5,4	9,2	2,3	6,0	22,2	-
Segédmunkás, napszamos	0,9	3,8	1,3	5,4	-	-	0,5	-	-
Nem mezőgazdasági önálló, segítő családtag	0,9	-	1,1	-	6,1	0,5	0,2	-	-
Értelmiségi és vezető állású	4,0	-	0,2	1,8	2,0	10,9	3,0	-	-
Egyéb szellemi dolgozó	22,5	3,9	14,0	16,0	7,2	27,1	34,6	33,3	-
Nyugdíjas, járadékos, vagyonából élő	0,1	-	0,2	-	-	-	-	-	-
Háztartásvezető	62,2	82,4	65,0	71,4	75,5	59,2	55,7	44,5	-
Összesen	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

1.6 A VIZSGÁLT SZEMÉLYEK SZÜLEINEK FOGLALKOZÁSA A VIZSGÁLT SZEMÉLY SZÜLETÉSEKOR

1.6.2 Százalékban (folytatás)

Az anya foglalkozása a vizsgált személy születésekor	Összesen	Az apa foglalkozása a vizsgált személy születésekor							Az apa nem élt a családdal
		Mg. fizikai dolgozó, mg. önálló, segítő családtag	Nem mg. szak-, vagy betanított munkás, be-dolgozó	Segéd-munkás, nap-számos	Nem mg. önálló, segítő családtag	Értelmi-ségi és vezető állású	Egyéb szellemi dolgozó	Nyugdíjas, járadékos, vagyonából élő, eltartott	

*Az apa foglalkozása szerint
Férfi (♂)*

Mezőgazdasági fizikai dolgozó, mg.önálló, segítő családtag	100,0	66,7	33,3	-	-	-	-	-	-
Nem mezőgazdasági szak-, vagy betanított munkás, bedolgozó	100,0	2,9	59,4	1,5	8,7	5,8	21,7	-	-
Segédmunkás, napszámos	100,0	16,7	50,0	16,7	-	-	16,6	-	-
Nem mezőgazdasági önálló, segítő családtag	100,0	-	33,3	-	33,3	16,7	16,7	-	-
Értelmiségi és vezető állású	100,0	-	-	3,3	3,3	66,7	26,7	-	-
Egyéb szellemi dolgozó	100,0	0,5	19,9	2,1	1,1	35,6	40,3	0,5	-
Nyugdíjas, járadékos, vagyonából élő	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Háztartásvezető	100,0	3,5	33,5	3,9	8,9	25,2	24,4	0,6	-
Együtt	100,0	2,9	31,4	3,3	6,9	27,2	27,8	0,5	-

Nő (♀)

Mezőgazdasági fizikai dolgozó, mg.önálló, segítő családtag	100,0	100,0	-	-	-	-	-	-	-
Nem mezőgazdasági szak-, vagy betanított munkás, bedolgozó	100,0	-	69,2	2,6	3,8	7,7	14,1	2,6	-
Segédmunkás, napszámos	100,0	12,5	50,0	25,0	-	-	12,5	-	-
Nem mezőgazdasági önálló, segítő családtag	100,0	-	44,5	-	44,5	11,0	-	-	-
Értelmiségi és vezető állású	100,0	-	2,9	-	2,9	79,5	-	14,7	-
Egyéb szellemi dolgozó	100,0	0,6	21,0	2,9	2,9	28,7	42,7	1,2	-
Nyugdíjas, járadékos, vagyonából élő	100,0	-	100,0	-	-	-	-	-	-
Háztartásvezető	100,0	4,9	35,1	4,1	5,9	25,8	24,0	0,2	-
Együtt	100,0	3,4	34,4	3,7	5,3	26,4	26,2	0,6	-

Férfi - nő együtt (♂ - ♀)

Mezőgazdasági fizikai dolgozó, mg.önálló, segítő családtag	100,0	75,0	25,0	-	-	-	-	-	-
Nem mezőgazdasági szak-, vagy betanított munkás, bedolgozó	100,0	1,4	64,6	2,0	6,1	6,8	17,7	1,4	-
Segédmunkás, napszámos	100,0	14,3	50,0	21,4	-	-	14,3	-	-
Nem mezőgazdasági önálló, segítő családtag	100,0	-	40,0	-	40,0	13,3	6,7	-	-
Értelmiségi és vezető állású	100,0	-	1,6	1,6	3,1	73,4	20,3	-	-
Egyéb szellemi dolgozó	100,0	0,6	20,5	2,5	1,9	32,3	41,4	0,8	-
Nyugdíjas, járadékos, vagyonából élő	100,0	-	100,0	-	-	-	-	-	-
Háztartásvezető	100,0	4,2	34,3	4,0	7,4	25,5	24,2	0,4	-
Összesen	100,0	3,2	32,8	3,5	6,1	26,8	27,0	0,6	-

1.7 A VIZSGÁLT SZEMÉLYEK A SZÜLŐK JELENLEGI FOGLALKOZÁSA SZERINT

1.7.1 Szám szerint

Az anya jelenlegi foglalkozása	Összesen	Az apa jelenlegi foglalkozása							Az apa nem él a családdal
		Mg. fizikai dolgozó, mg. önálló, segítő családtag	Nem mg. szak-, vagy betanított munkás, be-dolgozó	Segéd-munkás, napszamos	Nem mg. önálló, segítő családtag	Értelmi-ségi és vezető állású	Egyéb szellemi dolgozó	Nyugdíjas, járadékos, vagyonából élő, eltartott	

Férfi (♂)

Mezőgazdasági fizikai dolgozó, mg. önálló, segítő családtag	5	-	2	-	-	-	-	1	2
Nem mezőgazdasági szak-, vagy betanított munkás, bedolgozó	162	2	62	4	2	23	31	10	28
Segédmunkás, napszamos	33	1	13	3	-	1	4	1	10
Nem mezőgazdasági önálló, segítő családtag	8	1	-	-	2	1	2	1	1
Értelmiségi és vezető állású	54	-	3	-	-	30	8	1	12
Egyéb szellemi dolgozó	279	2	36	1	2	109	67	8	54
Nyugdíjas, járadékos, vagyonából élő	19	-	3	-	-	4	3	2	7
Háztartásvezető	215	6	63	3	18	78	33	8	6
Az anya nem él a családdal	38	-	8	-	1	15	9	3	2
Együtt	813	12	190	11	25	261	157	35	122

Nő (♀)

Mezőgazdasági fizikai dolgozó, mg. önálló, segítő családtag	6	2	1	1	-	-	1	1	-
Nem mezőgazdasági szak-, vagy betanított munkás, bedolgozó	170	1	64	3	1	20	43	9	29
Segédmunkás, napszamos	28	-	9	7	-	1	5	2	4
Nem mezőgazdasági önálló, segítő családtag	11	-	1	1	5	1	1	-	2
Értelmiségi és vezető állású	61	-	1	-	1	37	8	1	13
Egyéb szellemi dolgozó	270	-	30	1	1	91	78	15	54
Nyugdíjas, járadékos, vagyonából élő	25	-	2	-	-	5	5	-	13
Háztartásvezető	189	7	59	5	12	57	32	12	5
Az anya nem él a családdal	34	1	12	1	-	10	5	4	1
Együtt	794	11	179	19	20	222	178	44	121

Férfi - nő együtt (♂-♀)

Mezőgazdasági fizikai dolgozó, mg. önálló, segítő családtag	11	2	3	1	-	-	1	2	2
Nem mezőgazdasági szak-, vagy betanított munkás, bedolgozó	332	3	126	7	3	43	74	19	57
Segédmunkás, napszamos	61	1	22	10	-	2	9	3	14
Nem mezőgazdasági önálló, segítő családtag	19	1	1	1	7	2	3	1	3
Értelmiségi és vezető állású	115	-	4	-	1	67	16	2	25
Egyéb szellemi dolgozó	549	2	66	2	3	200	145	23	108
Nyugdíjas, járadékos, vagyonából élő	44	-	5	-	-	9	8	2	20
Háztartásvezető	404	13	122	8	30	135	65	20	11
Az anya nem él a családdal	72	1	20	1	1	25	14	7	3
Összesen	1 607	23	369	30	45	483	335	79	243

1.7 A VIZSGÁLT SZEMÉLYEK A SZÜLŐK JELENLEGI FOGLALKOZÁSA SZERINT

1.7.2 Százalékban

Az anya jelenlegi foglalkozása	Összesen	Az apa jelenlegi foglalkozása							Az apa nem él a családdal
		Mg. fizikai dolgozó, mg. önálló, segítő családtag	Nem mg. szak-, vagy betanított munkás, bedolgozó	Segéd-munkás, napszamos	Nem mg. önálló, segítő családtag	Értelmi-ségi és vezető állású	Egyéb szellemi dolgozó	Nyugdíjas, járadékos, vagyonából élő, eltartott	

Az anya jelenlegi foglalkozása szerint
Férfi (♂)

Mezőgazdasági fizikai dolgozó, mg. önálló, segítő családtag	0,6	-	1,1	-	-	-	-	2,9	1,6
Nem mezőgazdasági szak-, vagy betanított munkás, bedolgozó	19,9	16,7	32,6	36,3	8,0	8,8	19,7	28,6	23,0
Segédmunkás, napszamos	4,1	8,3	6,8	27,3	-	0,4	2,6	2,9	8,2
Nem mezőgazdasági önálló, segítő családtag	1,0	8,3	-	-	8,0	0,4	1,3	2,9	0,8
Értelmiségi és vezető állású	6,6	-	1,6	-	-	11,5	5,1	2,9	9,9
Egyéb szellemi dolgozó	34,3	16,7	18,9	9,1	8,0	41,8	42,7	22,8	44,3
Nyugdíjas, járadékos, vagyonából élő	2,3	-	1,6	-	-	1,5	1,9	5,7	5,7
Háztartásvezető	26,5	50,0	33,2	27,3	72,0	29,9	21,0	22,8	4,9
Az anya nem él a családdal	4,7	-	4,2	-	4,0	5,7	5,7	8,5	1,6
Együtt	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Nő (♀)

Mezőgazdasági fizikai dolgozó, mg. önálló, segítő családtag	0,8	18,2	0,6	5,3	-	-	0,6	2,3	-
Nem mezőgazdasági szak-, vagy betanított munkás, bedolgozó	21,4	9,1	35,7	15,7	5,0	9,0	24,1	20,4	24,0
Segédmunkás, napszamos	3,5	-	5,0	36,8	-	0,4	2,8	4,5	3,3
Nem mezőgazdasági önálló, segítő családtag	1,4	-	0,6	5,3	25,0	0,4	0,6	-	1,7
Értelmiségi és vezető állású	7,7	-	0,6	-	5,0	16,7	4,5	2,3	10,7
Egyéb szellemi dolgozó	34,0	-	16,8	5,3	5,0	41,0	43,8	34,1	44,6
Nyugdíjas, járadékos, vagyonából élő	3,1	-	1,1	-	-	2,3	2,8	-	10,7
Háztartásvezető	23,8	63,6	32,9	26,3	60,0	25,7	18,0	27,3	4,2
Az anya nem él a családdal	4,3	9,1	6,7	5,3	-	4,5	2,8	9,1	0,8
Együtt	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Férfi - nő együtt (♂-♀)

Mezőgazdasági fizikai dolgozó, mg. önálló, segítő családtag	0,7	8,6	0,8	3,3	-	-	0,3	2,5	0,8
Nem mezőgazdasági szak-, vagy betanított munkás, bedolgozó	20,7	13,1	34,1	23,3	6,7	8,9	22,1	24,1	23,5
Segédmunkás, napszamos	3,8	4,4	6,0	33,4	-	0,4	2,7	3,8	5,8
Nem mezőgazdasági önálló, segítő családtag	1,2	4,4	0,3	3,3	15,5	0,4	0,9	1,3	1,2
Értelmiségi és vezető állású	7,2	-	1,1	-	2,2	13,9	4,8	2,5	10,3
Egyéb szellemi dolgozó	34,1	8,6	17,9	6,7	6,7	41,4	43,2	29,1	44,5
Nyugdíjas, járadékos, vagyonából élő	2,7	-	1,3	-	-	1,9	2,4	2,5	8,2
Háztartásvezető	25,1	56,5	33,1	26,7	66,7	27,9	19,4	25,3	4,5
Az anya nem él a családdal	4,5	4,4	5,4	3,3	2,2	5,2	4,2	8,9	1,2
Összesen	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

1.7 A VIZSGÁLT SZEMÉLYEK A SZÜLŐK JELENLEGI FOGLALKOZÁSA SZERINT

1.7.2 Százalékban (folytatás)

Az anya jelenlegi foglalkozása	Összesen	Az apa jelenlegi foglalkozása							Az apa nem él a családdal
		Mg. fizikai dolgozó, mg. önálló, segítő családtag	Nem mg. szak-, vagy betanított munkás, be-dolgozó	Segéd-munkás, nap-számos	Nem mg. önálló, segítő családtag	Értelmi-ségi és vezető állású	Egyéb szellemi dolgozó	Nyugdíjas, járadékos, vagyonából élő, eltartott	

*Az apa jelenlegi foglalkozása szerint
Férfi (♂)*

Mezőgazdasági fizikai dolgozó, mg. önálló, segítő családtag	100,0	-	40,0	-	-	-	-	20,0	40,0
Nem mezőgazdasági szak-, vagy betanított munkás, bedolgozó	100,0	1,2	38,3	2,5	1,2	14,2	19,1	6,2	17,3
Segédmunkás, napszámos	100,0	3,0	39,4	9,1	-	3,0	12,2	3,0	30,3
Nem mezőgazdasági önálló, segítő családtag	100,0	12,5	-	-	25,0	12,5	25,0	12,5	12,5
Értelmiségi és vezető állású	100,0	-	5,6	-	-	55,6	14,8	1,8	22,2
Egyéb szellemi dolgozó	100,0	0,7	12,9	0,3	0,7	39,1	24,0	2,9	19,4
Nyugdíjas, járadékos, vagyonából élő	100,0	-	15,8	-	-	21,1	15,8	10,5	36,8
Háztartásvezető	100,0	2,8	29,3	1,4	8,4	36,3	15,3	3,7	2,8
Az anya nem él a családdal	100,0	-	21,0	-	2,6	39,5	23,7	7,9	5,3
Együtt	100,0	1,5	23,4	1,3	3,1	32,1	19,3	4,3	15,0

Nő (♀)

Mezőgazdasági fizikai dolgozó, mg. önálló, segítő családtag	100,0	33,3	16,7	16,7	-	-	16,7	16,6	-
Nem mezőgazdasági szak-, vagy betanított munkás, bedolgozó	100,0	0,6	37,6	1,8	0,6	11,8	25,3	5,3	17,0
Segédmunkás, napszámos	100,0	-	32,1	25,0	-	3,6	17,9	7,1	14,3
Nem mezőgazdasági önálló, segítő családtag	100,0	-	9,1	9,1	45,4	9,1	9,1	-	18,2
Értelmiségi és vezető állású	100,0	-	1,6	-	1,6	60,7	13,1	1,7	21,3
Egyéb szellemi dolgozó	100,0	-	11,1	0,4	0,4	33,7	28,9	5,5	20,0
Nyugdíjas, járadékos, vagyonából élő	100,0	-	8,0	-	-	20,0	20,0	-	52,0
Háztartásvezető	100,0	3,7	31,2	2,6	6,4	30,2	16,9	6,4	2,6
Az anya nem él a családdal	100,0	2,9	35,3	2,9	-	29,5	14,7	11,8	2,9
Együtt	100,0	1,4	22,6	2,4	2,5	28,0	22,4	5,5	15,2

Férfi - nő együtt (♂ - ♀)

Mezőgazdasági fizikai dolgozó, mg. önálló, segítő családtag	100,0	18,2	27,2	9,1	-	-	9,1	18,2	18,2
Nem mezőgazdasági szak-, vagy betanított munkás, bedolgozó	100,0	0,9	37,9	2,1	0,9	13,0	22,3	5,7	17,2
Segédmunkás, napszámos	100,0	1,6	36,1	16,4	-	3,3	14,8	4,9	22,9
Nem mezőgazdasági önálló, segítő családtag	100,0	5,3	5,3	5,3	36,9	10,5	15,7	5,3	15,7
Értelmiségi és vezető állású	100,0	-	3,5	-	0,9	58,3	13,9	1,7	21,7
Egyéb szellemi dolgozó	100,0	0,4	12,0	0,4	0,5	36,4	26,4	4,2	19,7
Nyugdíjas, járadékos, vagyonából élő	100,0	-	11,4	-	-	20,5	18,2	4,5	45,4
Háztartásvezető	100,0	3,2	30,2	2,0	7,4	33,4	16,1	5,0	2,7
Az anya nem él a családdal	100,0	1,4	27,8	1,4	1,4	34,7	19,4	9,7	4,2
Összesen	100,0	1,4	23,0	1,9	2,8	30,1	20,8	4,9	15,1

1.8 A VIZSGÁLT SZEMÉLYEK CSALÁDFŐINEK FOGLALKOZÁSA A VIZSGÁLT SZEMÉLY SZÜLETÉSEKOR ÉS JELENLEG
1.8.1 Szám szerint

A családfő foglalkozása a vizsgált személy születésekor	Összesen	A családfő jelenlegi foglalkozása							Állami gondozott
		Mg. fizikai dolgozó, mg. önálló, segítő családtag	Nem mg. szak vagy betanított munkás, be-dolgozó	Segéd-munkás, nap-számos	Nem mg. önálló, segítő családtag	Értelmi-ségi és vezető állású	Egyéb szellemi dolgozó	Nyugdíjas, járadékos, vagyonából élő	

Férfi (♂)

Mezőgazdasági fizikai dolgozó, mg. önálló, segítő családtag	22	9	7	2	-	1	1	1	1
Nem mezőgazdasági szak-, vagy betanított munkás, bedolgozó	246	3	144	5	5	27	46	15	1
Segédmunkás, napszámos	26	1	6	5	1	2	9	2	-
Nem mezőgazdasági önálló, segítő családtag	56	-	24	3	17	3	7	2	-
Értelmiségi és vezető állású	213	-	11	1	-	170	19	10	2
Egyéb szellemi dolgozó	229	1	16	4	1	67	124	15	1
Nyugdíjas, járadékos, vagyonából élő	21	-	6	1	1	3	6	4	-
Együtt	813	14	214	21	25	273	212	49	5

Nő (♀)

Mezőgazdasági fizikai dolgozó, mg. önálló, segítő családtag	27	9	7	4	-	4	1	2	-
Nem mezőgazdasági szak-, vagy betanított munkás, bedolgozó	272	-	160	7	6	23	53	21	2
Segédmunkás, napszámos	28	-	7	8	-	-	12	1	-
Nem mezőgazdasági önálló, segítő családtag	42	2	10	2	14	-	7	5	2
Értelmiségi és vezető állású	210	-	8	1	2	147	31	20	1
Egyéb szellemi dolgozó	207	-	15	1	-	57	123	10	1
Nyugdíjas, járadékos, vagyonából élő	8	-	1	-	-	3	1	3	-
Együtt	794	11	208	23	22	234	228	62	6

Férfi - nő együtt (♂ - ♀)

Mezőgazdasági fizikai dolgozó, mg. önálló, segítő családtag	49	18	14	6	-	5	2	3	1
Nem mezőgazdasági szak-, vagy betanított munkás, bedolgozó	518	3	304	12	11	50	99	36	3
Segédmunkás, napszámos	54	1	13	13	1	2	21	3	-
Nem mezőgazdasági önálló, segítő családtag	98	2	34	5	31	3	14	7	2
Értelmiségi és vezető állású	423	-	19	2	2	317	50	30	3
Egyéb szellemi dolgozó	436	1	31	5	1	124	247	25	2
Nyugdíjas, járadékos, vagyonából élő	29	-	7	1	1	6	7	7	-
Összesen	1 607	25	422	44	47	507	440	111	11

1.8 A VIZSGÁLT SZEMÉLYEK CSALÁDFŐINEK FOGLALKOZÁSA A VIZSGÁLT SZEMÉLY SZÜLETÉSEKOR ÉS JELENLEG

1.8.2 Százalékban

A családfő foglalkozása a vizsgált személy születésekor	Összesen	A családfő jelenlegi foglalkozása							Állami gondozott
		Mg. fizikai dolgozó, mg. önálló, segítő családtag	Nem mg. szak- vagy betanított munkás, be-dolgozó	Segéd-munkás, nap-számos	Nem mg. önálló, segítő családtag	Értelmi-ségi és vezető állású	Egyéb szellemi dolgozó	Nyugdíjas, járadékos, vagyonából élő	

A családfő foglalkozása szerint, amikor a vizsgált személy született
Férfi (♂)

Mezőgazdasági fizikai dolgozó, mg. önálló, segítő családtag	2,6	64,2	3,3	9,5	-	0,4	0,5	2,0	20,0
Nem mezőgazdasági szak-, vagy betanított munkás, bedolgozó	30,3	21,4	67,3	23,8	20,0	9,9	21,7	30,6	20,0
Segédmunkás, napszámos	3,2	7,2	2,8	23,8	4,0	0,7	4,2	4,1	-
Nem mezőgazdasági önálló, segítő családtag	6,9	-	11,2	14,3	68,0	1,1	3,3	4,1	-
Értelmiségi és vezető állású	26,2	-	5,1	4,8	-	62,3	9,0	20,4	40,0
Egyéb szellemi dolgozó	28,2	7,2	7,5	19,0	4,0	24,5	58,5	30,6	20,0
Nyugdíjas, járadékos, vagyonából élő	2,6	-	2,8	4,8	4,0	1,1	2,8	8,2	-
Együtt	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Nő (♀)

Mezőgazdasági fizikai dolgozó, mg. önálló, segítő családtag	3,4	81,8	3,4	17,4	-	1,7	0,4	3,2	-
Nem mezőgazdasági szak-, vagy betanított munkás, bedolgozó	34,3	-	76,9	30,4	27,3	8,8	23,2	33,9	33,3
Segédmunkás, napszámos	3,5	-	3,4	34,7	-	-	5,3	1,6	-
Nem mezőgazdasági önálló, segítő családtag	5,3	18,2	4,8	8,7	63,6	-	3,1	8,1	33,3
Értelmiségi és vezető állású	26,4	-	3,8	4,4	9,1	62,8	13,6	32,3	16,7
Egyéb szellemi dolgozó	26,1	-	7,2	4,4	-	24,4	54,0	16,1	16,7
Nyugdíjas, járadékos, vagyonából élő	1,0	-	0,5	-	-	1,3	0,4	4,8	-
Együtt	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Férfi - nő együtt (♂ - ♀)

Mezőgazdasági fizikai dolgozó, mg. önálló, segítő családtag	3,0	72,0	3,3	13,6	-	1,0	0,4	2,7	9,0
Nem mezőgazdasági szak-, vagy betanított munkás, bedolgozó	32,3	12,0	72,0	27,3	23,4	9,9	22,5	32,5	27,3
Segédmunkás, napszámos	3,4	4,0	3,1	29,5	2,1	0,4	4,8	2,7	-
Nem mezőgazdasági önálló, segítő családtag	6,1	8,0	8,1	11,4	66,0	0,6	3,2	6,3	18,2
Értelmiségi és vezető állású	26,3	-	4,5	4,5	4,3	62,5	11,4	27,0	27,3
Egyéb szellemi dolgozó	27,1	4,0	7,3	11,4	2,1	24,4	56,1	22,5	18,2
Nyugdíjas, járadékos, vagyonából élő	1,8	-	1,7	2,3	2,1	1,2	1,6	6,3	-
Összesen	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

1.9 A VIZSGÁLT SZEMÉLYEK VÁLASZTOTT EGYETEM (FŐISKOLA)
ÉS A CSALÁDFŐ JELENLEGI FOGLALKOZÁSA SZERINT
1.9.1 Szám szerint

Felsőfoku oktatási intézmény megnevezése	Összesen	A családfő jelenlegi foglalkozása							Állami gondozott
		Mező- gazdasági fizikai dolgozó, mg önálló, segítő családtag	Nem mg. szak- vagy betanított munkás, bedol- gozó	Segéd- munkás, nap- számos	Nem mg. önálló, segítő család- tag	Értelmi- ségi és vezető állású	Egyéb szellemi dolgozó	Nyugdíjas, járadé- kos, vagyoná- ból élő, el- tartott	
<i>Férfi (♂)</i>									
Műszaki egyetem	247	6	73	4	4	84	61	15	-
Orvostudományi egyetem	121	2	14	2	6	60	30	6	1
Agrártudományi egyetem	35	1	7	1	-	11	12	1	2
Tanári	83	-	23	1	1	25	27	6	-
Tud. egyet. természet- tudományi, nem tanári	41	-	11	3	1	9	10	7	-
Tud. egyet. állam- és jogtudományi	21	-	4	3	-	5	7	2	-
Közgazdaságtudományi egyetem	50	-	15	2	-	19	11	3	-
Művészeti főiskolák	40	-	8	1	3	13	8	6	1
Egyéb főiskolák	38	-	14	-	2	8	14	-	-
Egyéb felsőfoku tanintézmények	137	5	45	4	8	39	32	3	1
Együtt	813	14	214	21	25	273	212	49	5
<i>Nő (♀)</i>									
Műszaki egyetem	86	1	18	2	-	33	22	9	1
Orvostudományi egyetem	133	2	34	2	2	38	41	13	1
Agrártudományi egyetem	18	-	4	-	1	8	3	2	-
Tanári	229	4	61	8	8	59	68	19	2
Tud. egyet. természet- tudományi, nem tanári	22	-	1	3	1	9	5	2	1
Tud. egyet. állam- és jogtudományi	43	-	7	1	-	18	15	2	-
Közgazdaságtudományi egyetem	73	1	24	2	-	27	16	2	1
Művészeti főiskolák	55	1	15	-	3	15	14	7	-
Egyéb főiskolák	68	-	22	2	4	13	22	5	-
Egyéb felsőfoku tanintézmények	67	2	22	3	3	14	22	1	-
Együtt	794	11	208	23	22	234	228	62	6
<i>Férfi - nő együtt (♂ + ♀)</i>									
Műszaki egyetem	333	7	91	6	4	117	83	24	1
Orvostudományi egyetem	254	4	48	4	8	98	71	19	2
Agrártudományi egyetem	53	1	11	1	1	19	15	3	2
Tanári	312	4	84	9	9	84	95	25	2
Tud. egyet. természet- tudományi, nem tanári	63	-	12	6	2	18	15	9	1
Tud. egyet. állam- és jogtudományi	64	-	11	4	-	23	22	4	-
Közgazdaságtudományi egyetem	123	1	39	4	-	46	27	5	1
Művészeti főiskolák	95	1	23	1	6	28	22	13	1
Egyéb főiskolák	106	-	36	2	6	21	36	5	-
Egyéb felsőfoku tanintézmények	204	7	67	7	11	53	54	4	1
Összesen	1 607	25	422	44	47	507	440	111	11

1.9 A VIZSGÁLT SZEMÉLYEK VÁLASZTOTT EGYETEM (FŐISKOLA)
ÉS A CSALÁDFŐ JELENLEGI FOGLALKOZÁSA SZERINT

1.9.2 Százalékban

Felsőfokú oktatási intézmény megnevezése	Összesen	A családfő jelenlegi foglalkozása							Állami gondozott
		Mezőgazdasági fizikai dolgozó, mg. önálló, segítő családtag	Nem mg. szak- vagy betanított munkás, bedolgozó	Segéd-munkás, nap-számos	Nem mg. önálló, segítő családtag	Értelem-ségi és vezető állású	Egyéb szellemi dolgozó	Nyugdíjas, járadékos, vagyonából élő	

A választott egyetem (főiskola) szerint
Férfi (♂)

Műszaki egyetem	30,4	42,9	34,1	19,0	16,0	30,8	28,8	30,6	-
Orvostudományi egyetem	14,9	14,3	6,5	9,5	24,0	22,0	14,1	12,2	20,0
Agrártudományi egyetem	4,3	7,1	3,3	4,8	-	4,0	5,7	2,0	40,0
Tanári	10,2	-	10,8	4,8	4,0	9,1	12,7	12,2	-
Tud. egyet. természet-tudományi, nem tanári	5,0	-	5,1	14,3	4,0	3,3	4,7	14,3	-
Tud. egyet. állam- és jogtudományi	2,6	-	1,9	14,3	-	1,8	3,3	4,1	-
Közgazdaságtudományi egyetem	6,2	-	7,0	9,5	-	7,0	5,2	6,2	-
Művészeti főiskolák	4,9	-	3,7	4,8	12,0	4,8	3,8	12,2	20,0
Egyéb főiskolák	4,7	-	6,6	-	8,0	2,9	6,6	-	-
Egyéb felsőfokú tanintézmények	16,8	35,7	21,0	19,0	32,0	14,3	15,1	6,2	20,0
Együtt	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Nő (♀)

Műszaki	10,8	9,1	8,7	8,7	-	14,1	9,6	14,5	16,7
Orvostudományi egyetem	16,8	18,2	16,3	8,7	9,1	16,2	18,0	21,0	16,7
Agrártudományi egyetem	2,3	-	1,9	-	4,6	3,4	1,3	3,2	-
Tanári	28,8	36,3	29,3	34,8	36,3	25,2	29,9	30,7	33,2
Tud. egyet. természet-tudományi, nem tanári	2,8	-	0,5	13,0	4,8	3,9	2,2	3,2	16,7
Tud. egyet. állam- és jogtudományi	5,4	-	3,4	4,4	-	7,7	6,6	3,2	-
Közgazdaságtudományi egyetem	9,2	9,1	11,5	8,7	-	11,5	7,0	3,2	16,7
Művészeti főiskolák	6,9	9,1	7,2	-	13,6	6,4	6,2	11,3	-
Egyéb főiskolák	8,6	-	10,6	8,7	18,2	5,6	9,6	8,1	-
Egyéb felsőfokú tanintézmények	8,4	18,2	10,6	13,0	13,6	6,0	9,6	1,6	-
Együtt	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Férfi - nő együtt (♂+♀)

Műszaki egyetem	20,7	28,0	21,6	13,6	8,5	23,1	18,9	21,6	9,1
Orvostudományi egyetem	15,8	16,0	11,4	9,1	17,0	19,3	16,1	17,1	18,2
Agrártudományi egyetem	3,3	4,0	2,6	2,3	2,1	3,7	3,4	2,7	18,2
Tanári	19,4	16,0	19,9	20,5	19,1	16,6	21,6	22,6	18,2
Tud. egyet. természet-tudományi, nem tanári	3,9	-	2,8	13,6	4,3	3,6	3,4	8,1	9,1
Tud. egyet. állam- és jogtudományi	4,0	-	2,6	9,1	-	4,5	5,0	3,6	-
Közgazdaságtudományi egyetem	7,7	4,0	9,2	9,1	-	9,1	6,1	4,5	9,1
Művészeti főiskolák	5,9	4,0	5,5	2,3	12,8	5,5	5,0	11,7	9,1
Egyéb főiskolák	6,6	-	8,5	4,5	12,8	4,1	8,2	4,5	-
Egyéb felsőfokú tanintézmények	12,7	28,0	15,9	15,9	23,4	10,5	12,3	3,6	9,0
Összesen	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

1.10 A VIZSGÁLT SZEMÉLYEK VÁLASZTOTT EGYETEM (FŐISKOLA)

1.10.1 Szám szerint

Felsőfoku oktatási intézmény megnevezése	Össze- sen	A családfő							
		mezőgazdasági fizikai dolgozó volt				nem mezőgazdasági fizikai dolgozó volt			
		és jelenleg							
		mező- gazdasági fizikai dolgozó	nem mező- gazdasági fizikai dolgozó	szellemi dolgozó	nyugdíjas, járadékos, vagyoná- ból élő (állami gondozott)	nem mező- gazdasági fizikai dolgozó	mező- gazdasági fizikai dolgozó	szellemi dolgozó	nyugdíjas, járadékos vagyoná- ból élő (állami gondozott)

Férfi (♂)

Műszaki egyetem	247	4	4	-	-	66	2	35	8
Orvostudományi egyetem	121	2	-	1	-	19	-	13	3
Agrártudományi egyetem	35	1	2	-	-	6	-	3	-
Tanári	83	-	1	1	1	18	-	12	2
Tudományegyetem természet- tudományi, nem tanári	41	-	-	-	-	12	-	2	3
Tudományegyetem állam- és jog- tudományi	21	-	-	-	-	5	-	-	-
Közgazdaságtudományi egyetem	50	-	-	-	-	13	-	7	-
Művészeti főiskolák	40	-	-	-	-	6	-	2	3
Egyéb főiskolák	38	-	-	-	-	16	-	3	-
Egyéb felsőfoku tanintézmények	137	2	2	-	1	49	2	17	1
Együtt	813	9	9	2	2	210	4	94	20

Nő (♀)

Műszaki egyetem	86	1	2	-	-	16	-	12	6
Orvostudományi egyetem	133	1	3	1	-	30	1	14	4
Agrártudományi egyetem	18	-	-	-	-	5	-	3	2
Tanári	329	4	3	-	-	66	-	23	8
Tudományegyetem természet- tudományi, nem tanári	22	-	1	-	1	2	-	6	-
Tudományegyetem állam- és jog- tudományi	43	-	-	1	-	7	-	9	-
Közgazdaságtudományi egyetem	73	1	-	3	1	21	-	9	2
Művészeti főiskolák	55	1	-	-	-	18	-	5	4
Egyéb főiskolák	68	-	1	-	-	25	-	6	4
Egyéb felsőfoku tanintézmények	67	1	1	-	-	24	1	8	1
Együtt	794	9	11	5	2	214	2	95	31

Férfi - nő együtt (♂ - ♀)

Műszaki egyetem	333	5	6	-	-	82	2	47	14
Orvostudományi egyetem	254	3	3	2	-	49	1	27	7
Agrártudományi egyetem	53	1	2	-	-	11	-	6	2
Tanári	312	4	4	1	1	84	-	35	10
Tudományegyetem természet- tudományi, nem tanári	63	-	1	-	1	14	-	8	3
Tudományegyetem állam- és jog- tudományi	64	-	-	1	-	12	-	9	-
Közgazdaságtudományi egyetem	123	1	-	3	1	34	-	16	2
Művészeti főiskolák	95	1	-	-	-	24	-	7	7
Egyéb főiskolák	106	-	1	-	-	41	-	9	4
Egyéb felsőfoku tanintézmények	204	3	3	-	1	73	3	25	2
Összesen	1 607	18	20	7	4	424	6	189	51

+ Azok a vizsgáltak, akik időközben állami gondozásba kerültek.

ÉS A CSALÁDFŐ FOGLALKOZÁSVÁLTOZÁSA SZERINT

A családfő								Felsőfoku oktatási intézmény megnevezése
szellemi dolgozó volt				nyugdíjas, járadékos, vagyonából élő volt				
és jelenleg								
szellemi dolgozó	mező- gazdasági fizikai dolgozó	nem mező- gazdasági fizikai dolgozó	nyugdíjas, járadékos, vagyoná- ból élő +(állami gondozott)	nyugdíjas, járadékos, vagyonából élő	mező- gazdasági fizikai dolgozó	nem mező- gazdasági fizikai dolgozó	szellemi dolgozó	

Férfi (♂)

106	-	10	6	1	-	1	4	Műszaki egyetem
75	-	2	4	-	-	1	1	Orvostudományi egyetem
20	-	-	3	-	-	-	-	Agrártudományi egyetem
39	-	5	3	-	-	1	-	Tanári
16	-	3	4	-	-	-	1	Tudományegyetem természet- tudományi, nem tanári
12	-	2	2	-	-	-	-	Tudományegyetem állam- és jog- tudományi
23	-	4	2	1	-	-	-	Közgazdaságtudományi egyetem
19	-	1	3	1	-	5	-	Művészeti főiskolák
18	-	-	-	-	-	-	1	Egyéb főiskolák
52	1	6	1	1	-	-	2	Egyéb felsőfoku tanintézmények
380	1	33	28	4	-	8	9	Együtt

Nő (♀)

42	-	2	3	1	-	-	1	Műszaki egyetem
54	-	5	9	1	-	-	-	Orvostudományi egyetem
8	-	-	-	-	-	-	-	Agrártudományi egyetem
104	-	8	13	-	-	-	-	Tanári
8	-	2	2	-	-	-	-	Tudományegyetem természet- tudományi, nem tanári
23	-	1	1	1	-	-	-	Tudományegyetem állam- és jog- tudományi
31	-	5	-	-	-	-	-	Közgazdaságtudományi egyetem
24	-	-	3	-	-	-	-	Művészeti főiskolák
26	-	2	1	-	-	-	3	Egyéb főiskolák
28	-	2	-	-	-	1	-	Egyéb felsőfoku tanintézmények
358	-	27	32	3	-	1	4	Együtt

Férfi - nő együtt (♂ - ♀)

148	-	12	9	2	-	1	5	Műszaki egyetem
139	-	7	13	1	-	1	1	Orvostudományi egyetem
28	-	-	3	-	-	-	-	Agrártudományi egyetem
143	-	13	16	-	-	1	-	Tanári
24	-	5	6	-	-	-	1	Tudományegyetem természet- tudományi, nem tanári
35	-	3	3	1	-	-	-	Tudományegyetem állam- és jog- tudományi
54	-	9	2	1	-	-	-	Közgazdaságtudományi egyetem
43	-	1	6	1	-	5	-	Művészeti főiskolák
44	-	2	1	-	-	-	4	Egyéb főiskolák
80	1	8	1	1	-	1	2	Egyéb felsőfoku tanintézmények
738	1	60	60	7	-	9	13	Összesen

1.10 A VIZSGÁLT SZEMÉLYEK VÁLASZTOTT EGYETEM (FŐISKOLA)

1.10.2 Százalékban

Felsőfokú oktatási intézmény megnevezése	Össze- sen	A családtő							
		mezőgazdasági fizikai dolgozó volt				nem mezőgazdasági fizikai dolgozó volt			
		és jelenleg							
		mező- gazdasági fizikai dolgozó	nem mező- gazdasági fizikai dolgozó	szellemi dolgozó	nyugdíjas, járadékos, vagyoná- ból élő †(állami gondozott)	nem mező- gazdasági fizikai dolgozó	mező- gazdasági fizikai dolgozó	szellemi dolgozó	nyugdíjas, járadékos, vagyoná- ból élő †(állami gondozott)

A választott egyetem (főiskola) szerint

Férfi (♂)

Műszaki egyetem	30,4	44,5	44,5	-	-	31,4	50,0	37,2	40,0
Orvostudományi egyetem	14,9	22,2	-	50,0	-	9,0	-	13,8	15,0
Agrártudományi egyetem	4,3	11,1	22,2	-	-	2,9	-	3,2	-
Tanári	10,2	-	11,1	50,0	50,0	8,6	-	12,8	10,0
Tudományegyetem természet- tudományi, nem tanári	5,0	-	-	-	-	5,7	-	2,1	15,0
Tudományegyetem állam- és jog- tudományi	2,6	-	-	-	-	2,4	-	-	-
Közgazdaságtudományi egyetem	6,2	-	-	-	-	6,2	-	7,5	-
Művészeti főiskolák	4,9	-	-	-	-	2,9	-	2,1	15,0
Egyéb főiskolák	4,7	-	-	-	-	7,6	-	3,2	-
Egyéb felsőfokú tanintézmények	16,8	22,2	22,2	-	50,0	23,3	50,0	18,1	5,0
Együtt	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Nő (♀)

Műszaki egyetem	10,8	11,1	18,1	-	-	7,5	-	12,6	19,3
Orvostudományi egyetem	16,8	11,1	27,3	20,0	-	14,0	50,0	14,7	12,9
Agrártudományi egyetem	2,3	-	-	-	-	2,3	-	3,2	6,5
Tanári	28,8	44,5	27,3	-	-	30,9	-	24,2	25,8
Tudományegyetem természet- tudományi, nem tanári	2,8	-	9,1	-	50,0	0,9	-	6,3	-
Tudományegyetem állam- és jog- tudományi	5,4	-	-	20,0	-	3,3	-	9,5	-
Közgazdaságtudományi egyetem	9,2	11,1	-	60,0	50,0	9,8	-	9,5	6,5
Művészeti főiskolák	6,9	11,1	-	-	-	8,4	-	5,3	12,9
Egyéb főiskolák	8,6	-	9,1	-	-	11,7	-	6,3	12,9
Egyéb felsőfokú tanintézmények	8,4	11,1	9,1	-	-	11,2	50,0	8,4	3,2
Együtt	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Férfi - nő együtt (♂ - ♀)

Műszaki egyetem	20,7	27,8	30,0	-	-	19,3	33,3	24,9	27,5
Orvostudományi egyetem	15,8	16,7	15,0	28,6	-	11,6	16,7	14,3	13,7
Agrártudományi egyetem	3,3	5,5	10,0	-	-	2,6	-	3,2	3,9
Tanári	19,4	22,3	20,0	14,3	25,0	19,8	-	18,5	19,6
Tudományegyetem természet- tudományi, nem tanári	3,9	-	5,0	-	25,0	3,3	-	4,2	5,9
Tudományegyetem állam- és jog- tudományi	4,0	-	-	14,3	-	2,8	-	4,8	-
Közgazdaságtudományi egyetem	7,7	5,5	-	42,8	25,0	8,0	-	8,4	3,9
Művészeti főiskolák	5,9	5,5	-	-	-	5,7	-	3,7	13,7
Egyéb főiskolák	6,6	-	5,0	-	-	9,7	-	4,8	7,9
Egyéb felsőfokú tanintézmények	12,7	16,7	15,0	-	25,0	17,2	50,0	13,2	3,9
Összesen	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

† Azok a vizsgáltak, akik időközben állami gondozásba kerültek.

ÉS A CSALÁDFŐ FOGLALKOZÁSVÁLTOZÁSA SZERINT

A családfő								Felsőfoku oktatási intézmény megnevezése
szellemi dolgozó volt				nyugdíjas, járadékos, vagyonából élő volt				
és jelenleg								
szellemi dolgozó	mezőgazdasági fizikai dolgozó	nem mezőgazdasági fizikai dolgozó	nyugdíjas, járadékos, vagyonából élő + (állami gondozott)	nyugdíjas, járadékos, vagyonából élő	mezőgazdasági fizikai dolgozó	nem mezőgazdasági fizikai dolgozó	szellemi dolgozó	

A választott egyetem (főiskola) szerint
Férfi (♂)

27,9	-	30,3	21,4	25,0	-	12,5	44,5	Műszaki egyetem
19,7	-	6,1	14,3	-	-	12,5	11,1	Orvostudományi egyetem
5,3	-	-	10,7	-	-	-	-	Agrártudományi egyetem
10,3	-	15,1	10,7	-	-	12,5	-	Tanári
4,2	-	9,1	14,3	-	-	-	11,1	Tudományegyetem természet-tudományi, nem tanári
3,2	-	6,1	7,2	-	-	-	-	Tudományegyetem állam- és jog-tudományi
6,0	-	12,1	7,2	25,0	-	-	-	Közgazdaságtudományi egyetem
5,0	-	3,0	10,7	25,0	-	62,5	-	Művészeti főiskolák
4,7	-	-	-	-	-	-	11,1	Egyéb főiskolák
13,7	100,0	18,2	3,5	25,0	-	-	22,2	Egyéb felsőfoku tanintézmények
100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	-	100,0	100,0	Együtt

Nő (♀)

11,7	-	7,4	9,4	33,4	-	-	75,0	Műszaki egyetem
17,9	-	18,5	28,1	33,3	-	-	-	Orvostudományi egyetem
2,2	-	-	-	-	-	-	-	Agrártudományi egyetem
29,1	-	29,7	40,6	-	-	-	-	Tanári
2,2	-	7,4	6,3	-	-	-	-	Tudományegyetem természet-tudományi, nem tanári
6,4	-	3,7	3,1	33,3	-	-	-	Tudományegyetem állam- és jog-tudományi
8,7	-	18,5	-	-	-	-	-	Közgazdaságtudományi egyetem
6,7	-	-	9,4	-	-	-	-	Művészeti főiskolák
7,3	-	7,4	3,1	-	-	-	25,0	Egyéb főiskolák
7,8	-	7,4	-	-	-	100,0	-	Egyéb felsőfoku tanintézmények
100,0	-	100,0	100,0	100,0	-	100,0	100,0	Együtt

Férfi - nő együtt (♂ - ♀)

20,1	-	20,0	15,0	28,5	-	11,1	38,4	Műszaki egyetem
18,8	-	11,7	21,6	14,3	-	11,1	7,7	Orvostudományi egyetem
3,8	-	-	5,0	-	-	-	-	Agrártudományi egyetem
19,4	-	21,7	28,7	-	-	11,1	-	Tanári
3,3	-	8,3	10,0	-	-	-	7,7	Tudományegyetem természet-tudományi, nem tanári
4,7	-	5,0	5,0	14,3	-	-	-	Tudományegyetem állam-és jog-tudományi
7,3	-	15,0	3,3	14,3	-	-	-	Közgazdaságtudományi egyetem
5,8	-	1,7	10,0	14,3	-	55,6	-	Művészeti főiskolák
6,0	-	3,3	1,7	-	-	-	30,8	Egyéb főiskolák
10,8	100,0	13,3	1,7	14,3	-	11,1	15,4	Egyéb felsőfoku tanintézmények
100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	-	100,0	100,0	Összesen

1.10 A VIZSGÁLT SZEMÉLYEK VÁLASZTOTT EGYETEM (FŐISKOLA)

1.10.2 Százalékban

Felsőfokú oktatási intézmény megnevezése	Össze- sen	A családfő							
		mezőgazdasági fizikai dolgozó volt				nem mezőgazdasági fizikai dolgozó volt			
		és jelenleg							
		mező- gazdasági fizikai dolgozó	nem mező- gazdasági fizikai dolgozó	szellemi dolgozó	nyugdíjas, járadékos, vagyoná- ból élő +(állami gondozott)	nem mező- gazdasági fizikai dolgozó	mező- gazdasági fizikai dolgozó	szellemi dolgozó	nyugdíjas, járadékos, vagyoná- ból élő +(állami gondozott)

A családfő foglalkozásváltozása szerint
Férfi (♂)

Műszaki egyetem	100,0	1,6	1,6	-	-	26,7	0,8	14,2	3,3
Orvostudományi egyetem	100,0	1,7	-	0,8	-	15,7	-	10,7	2,5
Agrártudományi egyetem	100,0	2,9	5,7	-	-	17,1	-	8,6	-
Tanári	100,0	-	1,2	1,2	1,2	21,7	-	14,5	2,4
Tudományegyetem természet- tudományi, nem tanári	100,0	-	-	-	-	29,3	-	4,9	7,3
Tudományegyetem állam- és jog- tudományi	100,0	-	-	-	-	23,8	-	-	-
Közgazdaságtudományi egyetem	100,0	-	-	-	-	26,0	-	14,0	-
Művészeti főiskolák	100,0	-	-	-	-	15,0	-	5,0	7,5
Egyéb főiskolák	100,0	-	-	-	-	42,1	-	7,9	-
Egyéb felsőfokú tanintézmények	100,0	1,5	1,5	-	0,7	35,8	1,5	12,4	0,7
Együtt	100,0	1,1	1,1	0,2	0,2	25,8	0,5	11,6	2,5

Nő (♀)

Műszaki egyetem	100,0	1,2	2,3	-	-	18,6	-	13,9	7,0
Orvostudományi egyetem	100,0	0,7	2,3	0,7	-	22,6	0,7	10,5	3,0
Agrártudományi egyetem	100,0	-	-	-	-	27,8	-	16,7	11,1
Tanári	100,0	1,8	1,3	-	-	28,8	-	10,0	3,5
Tudományegyetem természet- tudományi, nem tanári	100,0	-	4,5	-	4,5	9,1	-	27,3	-
Tudományegyetem állam- és jog- tudományi	100,0	-	-	2,3	-	16,3	-	21,0	-
Közgazdaságtudományi egyetem	100,0	1,4	-	4,1	1,4	28,8	-	12,3	2,7
Művészeti főiskolák	100,0	1,8	-	-	-	32,7	-	9,1	7,3
Egyéb főiskolák	100,0	-	1,5	-	-	36,8	-	8,8	5,9
Egyéb felsőfokú tanintézmények	100,0	1,5	1,5	-	-	35,8	1,5	11,9	1,5
Együtt	100,0	1,1	1,4	0,6	0,3	26,9	0,3	12,0	3,9

Férfi - nő együtt (♂ - ♀) t

Műszaki egyetem	100,0	1,5	1,8	-	-	24,6	0,6	14,1	4,2
Orvostudományi egyetem	100,0	1,2	1,2	0,8	-	19,3	0,4	10,7	2,7
Agrártudományi egyetem	100,0	1,9	3,8	-	-	20,7	-	11,3	3,8
Tanári	100,0	1,3	1,3	0,3	0,3	26,9	-	11,2	3,2
Tudományegyetem természet- tudományi, nem tanári	100,0	-	1,6	-	1,6	22,2	-	12,7	4,8
Tudományegyetem állam- és jog- tudományi	100,0	-	-	1,6	-	18,7	-	14,0	-
Közgazdaságtudományi egyetem	100,0	0,8	-	2,5	0,8	27,7	-	13,0	1,6
Művészeti főiskolák	100,0	1,0	-	-	-	25,3	-	7,4	7,4
Egyéb főiskolák	100,0	-	0,9	-	-	38,7	-	8,5	3,8
Egyéb felsőfokú tanintézmények	100,0	1,5	1,5	-	0,5	35,7	1,5	12,2	1,0
Összesen	100,0	1,1	1,2	0,4	0,3	26,4	0,4	11,8	3,2

* Azok a vizsgáltak, akik időközben állami gondozásba kerültek.

ÉS A CSALÁDFŐ FOGLALKOZÁSVÁLTOZÁSA SZERINT

(folytatás)

A családfő								Felsőfoku oktatási intézmény megnevezése
szellemi dolgozó volt				nyugdíjas, járadékos, vagyonából élő volt				
és jelenleg								
szellemi dolgozó	mező- gazdasági fizikai dolgozó	nem mező- gazdasági fizikai dolgozó	nyugdíjas, járadékos, vagyoná- ból élő +(állami gondozott)	nyugdíjas, járadékos, vagyonából élő	mező- gazdasági fizikai dolgozó	nem mező- gazdasági fizikai dolgozó	szellemi dolgozó	

A családfő foglalkozásváltozása szerint
Férfi (♂)

42,9	-	4,1	2,4	0,4	-	0,4	1,6	Műszaki egyetem
62,0	-	1,7	3,3	-	-	0,8	0,8	Orvostudományi egyetem
57,1	-	-	8,6	-	-	-	-	Agrártudományi egyetem
47,0	-	6,0	3,6	-	-	1,2	-	Tanári
39,0	-	7,3	9,8	-	-	-	2,4	Tudományegyetem természet- tudományi, nem tanári
57,2	-	9,5	9,5	-	-	-	-	Tudományegyetem állam- és jog- tudományi
46,0	-	8,0	4,0	2,0	-	-	-	Közgazdaságtudományi egyetem
47,5	-	2,5	7,5	2,5	-	12,5	-	Művészeti főiskolák
47,4	-	-	-	-	-	-	2,6	Egyéb főiskolák
37,9	0,7	4,4	0,7	0,7	-	-	1,5	Egyéb felsőfoku tanintézmények
46,7	0,1	4,1	3,5	0,5	-	1,0	1,1	Együtt

Nő (♀)

48,8	-	2,3	3,5	1,2	-	-	1,2	Műszaki egyetem
48,1	-	3,8	6,8	0,8	-	-	-	Orvostudományi egyetem
44,4	-	-	-	-	-	-	-	Agrártudományi egyetem
45,4	-	3,5	5,7	-	-	-	-	Tanári
36,4	-	9,1	9,1	-	-	-	-	Tudományegyetem természet- tudományi, nem tanári
53,5	-	2,3	2,3	2,3	-	-	-	Tudományegyetem állam- és jog- tudományi
42,5	-	6,8	-	-	-	-	-	Közgazdaságtudományi egyetem
43,6	-	-	5,5	-	-	-	-	Művészeti főiskolák
38,2	-	2,9	1,5	-	-	-	4,4	Egyéb főiskolák
41,8	-	3,0	-	-	-	1,5	-	Egyéb felsőfoku tanintézmények
45,1	-	3,4	4,0	0,4	-	0,1	0,5	Együtt

Férfi - nő együtt (♂ - ♀)

44,5	-	3,6	2,7	0,6	-	0,3	1,5	Műszaki egyetem
54,7	-	2,7	5,1	0,4	-	0,4	0,4	Orvostudományi egyetem
52,8	-	-	5,7	-	-	-	-	Agrártudományi egyetem
45,9	-	4,2	5,1	-	-	0,3	-	Tanári
38,1	-	7,9	9,5	-	-	-	1,6	Tudományegyetem természet- tudományi, nem tanári
54,7	-	4,7	4,7	1,6	-	-	-	Tudományegyetem állam- és jog- tudományi
43,9	-	7,3	1,6	0,8	-	-	-	Közgazdaságtudományi egyetem
45,3	-	1,0	6,3	1,0	-	5,3	-	Művészeti főiskolák
41,5	-	1,9	0,9	-	-	-	3,8	Egyéb főiskolák
39,2	0,5	3,9	0,5	0,5	-	0,5	1,0	Egyéb felsőfoku tanintézmények
45,9	0,1	3,7	3,7	0,4	-	0,6	0,8	Összesen

1.11 A VIZSGÁLT SZEMÉLYEK AZ EGYETEMI FELVÉTELLEL JÁRÓ
LAKÓHELYVÁLTOZÁS ÉS A VÁLASZTOTT EGYETEM (FŐISKOLA) SZERINT

1.11.1 Szám szerint

Az egyetemi (főiskolai) felvétel jár-e lakóhelyváltozással	Össze- sen	A vizsgált személy									
		műszaki	orvos- tudo- mányi	agrár- tudo- mányi	tanári	tudo- mány- egyetem termé- szettu- dományi, nem tanárj	tudo- mány- egyetem állam- és jog- tudo- mányi	közgaz- daság- tudo- mányi	művé- szeti	egyéb fő- iskolára	egyéb felső- foku taninté- zményre
		jelentkezett									

Férfi (♂)

Nem jár lakóhely- változással	661	193	105	21	57	35	18	45	37	33	117
Lakóhelyváltozással jár	152	54	16	14	26	6	3	5	3	5	20
Együtt	813	247	121	35	83	41	21	50	40	38	137

Nő (♀)

Nem jár lakóhely- változással	679	74	126	17	172	19	42	68	48	65	48
Lakóhelyváltozással jár	115	12	7	1	57	3	1	5	7	3	19
Együtt	794	86	133	18	229	22	43	73	55	68	67

Férfi-nő együtt (♂-♀)

Nem jár lakóhely- változással	1 340	267	231	38	229	54	60	113	85	98	165
Lakóhelyváltozással jár	267	66	23	15	83	9	4	10	10	8	39
Összesen	1 607	333	254	53	312	63	64	123	95	106	204

1.11 A VIZSGÁLT SZEMÉLYEK AZ EGYETEMI FELVÉTELEL JÁRÓ
LAKÓHELYVÁLTOZÁS ÉS A VÁLASZTOTT EGYETEM (FŐISKOLA) SZERINT

1.11.2 Százalékban

Az egyetemi (főiskolai) felvétel jár-e lakóhelyváltozással	Össze- sen	A vizsgált személy									
		műszaki	orvos- tudo- mányi	agrár- tudo- mányi	tanári	tudo- mány- egyetem termé- szettu- dományi, nem tanári	tudo- mány- egyetem állam- és jog- tudo- mányi	közgaz- daság- tudo- mányi	művé- szeti	egyéb fő- iskolára	egyéb felső- foku taninté- zményre
		jelentkezett									

Az egyetemi felvétellel járó lakóhelyváltozás szerint

Férfi (♂)

Nem jár lakóhely- változással	81,3	78,1	86,8	60,0	68,7	85,4	85,7	90,0	92,5	86,8	85,4
Lakóhelyváltozással jár	18,7	21,9	13,2	40,0	31,3	14,6	14,3	10,0	7,5	13,2	14,6
Együtt	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Nő (♀)

Nem jár lakóhely- változással	85,5	86,0	94,7	94,4	75,1	86,4	97,7	93,2	87,3	95,6	71,6
Lakóhelyváltozással jár	14,5	14,0	5,3	5,6	24,9	13,6	2,3	6,8	12,7	4,4	28,4
Együtt	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Férfi - nő együtt (♂ - ♀)

Nem jár lakóhely- változással	83,4	80,2	90,9	71,7	73,4	85,7	93,8	91,9	89,5	92,5	80,9
Lakóhelyváltozással jár	16,6	19,8	9,1	28,3	26,6	14,3	6,2	8,1	10,5	7,5	19,1
Összesen	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

A választott egyetem (főiskola) szerint

Férfi (♂)

Nem jár lakóhely- változással	100,0	29,2	15,9	3,2	8,6	5,3	2,7	6,8	5,6	5,0	17,7
Lakóhelyváltozással jár	100,0	35,5	10,5	9,2	17,1	3,9	2,0	3,3	2,0	3,3	13,2
Együtt	100,0	30,4	14,9	4,3	10,2	5,0	2,6	6,2	4,9	4,7	16,8

Nő (♀)

Nem jár lakóhely- változással	100,0	10,9	18,5	2,5	25,3	2,8	6,2	10,0	7,1	9,6	7,1
Lakóhelyváltozással jár	100,0	10,4	6,1	0,9	49,6	2,6	0,9	4,3	6,1	2,6	16,5
Együtt	100,0	10,8	16,8	2,3	28,8	2,8	5,4	9,2	6,9	8,6	8,4

Férfi - nő együtt (♂ - ♀)

Nem jár lakóhely- változással	100,0	19,9	17,3	2,8	17,1	4,0	4,5	8,4	6,4	7,3	12,3
Lakóhelyváltozással jár	100,0	24,8	8,6	5,6	31,1	3,4	1,5	3,7	3,7	3,0	14,6
Összesen	100,0	20,7	15,8	3,3	19,4	3,9	4,0	7,7	5,9	6,6	12,7

1.12 A VIZSGÁLT SZEMÉLYEK KÖZÉPISKOLAI TANULMÁNYI ÁTLAG
ÉS A VÁLASZTOTT EGYETEM (FŐISKOLA) SZERINT

1.12.1 Szám szerint

Középiskolai tanulmányi átlag	Össze- sen	A vizsgált személy									
		műszaki	orvos- tudo- mányi	agrár- tudo- mányi	tanári	tudo- mány- egyetem termé- szettu- dományi, nem tanári	tudo- mány- egyetem állam- és jog- tudo- mányi	közgaz- daság- tudo- mányi	művé- szeti	egyéb fő- iskolára	egyéb felső- foku taninté- ményre
		jelentkezett									

Férfi (♂)

-2,9	32	2	4	2	1	1	-	1	5	1	15
3,0-3,4	181	40	17	6	20	6	6	6	12	16	52
3,5-3,9	160	57	9	9	17	10	4	11	7	5	31
4,0-4,4	269	83	53	12	29	6	8	20	12	11	35
4,5-4,9	120	50	30	5	8	8	3	8	2	3	3
5,0	51	15	8	1	8	10	-	4	2	2	1
Együtt	813	247	121	35	83	41	21	50	40	38	137

Nő (♀)

-2,9	16	2	2	1	1	-	1	-	3	2	4
3,0-3,4	109	9	17	2	31	2	2	3	14	13	16
3,5-3,9	129	8	11	4	43	4	7	5	12	12	23
4,0-4,4	260	28	46	7	74	5	17	33	11	22	17
4,5-4,9	179	26	35	4	49	7	14	20	9	12	3
5,0	101	13	22	-	31	4	2	12	6	7	4
Együtt	794	86	133	18	229	22	43	73	55	68	67

Férfi - nő együtt (♂ - ♀)

-2,9	48	4	6	3	2	1	1	1	8	3	19
3,0-3,4	290	49	34	8	51	8	8	9	26	29	68
3,5-3,9	289	65	20	13	60	14	11	16	19	17	54
4,0-4,4	529	111	99	19	103	11	25	53	23	33	52
4,5-4,9	299	76	65	9	57	15	17	28	11	15	6
5,0	152	28	30	1	39	14	2	16	8	9	5
Összesen	1 607	333	254	53	312	63	64	123	95	106	204

1.12 A VIZSGÁLT SZEMÉLYEK KÖZÉPISKOLAI TANULMÁNYI ÁTLAG
ÉS A VÁLASZTOTT EGYETEM (FŐISKOLA) SZERINT

1.12.2 Százalékban

Középiskolai tanulmányi átlag	Össze- sen	A vizsgált személy																	
		műszaki	orvos- tudo- mányi	agrár- tudo- mányi	tanári	tudo- mány- egyetem termé- szettu- dományi nem tanári	tudo- mány- egyetem állam- és jog- tudo- mányi	közgaz- daság- tudo- mányi	művé- szeti	egyéb fő- iskolára	egyéb felső- foku taninté- zményre								
												egyetemi (főiskolai) karra							
												jelentkezett							

A középiskolai tanulmányi átlag szerint

Férfi (♂)

-2,9	3,9	0,8	3,3	5,7	1,2	2,5	-	2,0	12,5	2,6	10,9
3,0-3,4	22,2	16,2	14,1	17,1	24,1	14,6	28,6	12,0	30,0	42,1	38,0
3,5-3,9	19,7	23,1	7,4	25,7	20,5	24,4	19,0	22,0	17,5	13,2	22,6
4,0-4,4	33,1	33,6	43,8	34,3	35,0	14,6	38,1	40,0	30,0	28,9	25,6
4,5-4,9	14,8	20,2	24,8	14,3	9,6	19,5	14,3	16,0	5,0	7,9	2,2
5,0	6,3	6,1	6,6	2,9	9,6	24,4	-	8,0	5,0	5,3	0,7
Együtt	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Nő (♀)

-2,9	2,0	2,3	1,5	5,6	0,5	-	2,3	-	5,5	2,9	6,0
3,0-3,4	13,7	10,5	12,8	11,1	13,5	9,1	4,7	4,1	25,4	19,1	23,9
3,5-3,9	16,3	9,3	8,3	22,2	18,8	18,2	16,3	6,9	21,8	17,7	34,3
4,0-4,4	32,8	32,6	34,6	38,9	32,3	22,7	39,5	45,2	20,0	32,3	25,3
4,5-4,9	22,5	30,2	26,3	22,2	21,4	31,8	32,5	27,4	16,4	17,7	4,5
5,0	12,7	15,1	16,5	-	13,5	18,2	4,7	16,4	10,9	10,3	6,0
Együtt	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Férfi - nő együtt (♂+♀)

-2,9	3,0	1,2	2,4	5,7	0,6	1,6	1,6	0,8	8,4	2,8	9,3
3,0-3,4	18,0	14,7	13,4	15,1	16,4	12,7	12,5	7,3	27,4	27,4	33,3
3,5-3,9	18,0	19,5	7,9	24,5	19,2	22,2	17,2	13,0	20,0	16,0	26,5
4,0-4,4	32,9	33,4	38,9	35,8	33,0	17,5	39,0	43,1	24,2	31,1	25,5
4,5-4,9	18,6	22,8	25,6	17,0	18,3	23,8	26,6	22,8	11,6	14,2	2,9
5,0	9,5	8,4	11,8	1,9	12,5	22,2	3,1	13,0	8,4	8,5	2,5
Összesen	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

A választott egyetem (főiskola) szerint

Férfi (♂)

-2,9	100,0	6,3	12,5	6,3	3,1	3,1	-	3,1	15,6	3,1	46,9
3,0-3,4	100,0	22,1	9,4	3,3	11,1	3,3	3,3	3,3	6,6	8,9	28,7
3,5-3,9	100,0	35,6	5,6	5,6	10,6	6,3	2,5	6,9	4,4	3,1	19,4
4,0-4,4	100,0	30,8	19,7	4,5	10,8	2,2	3,0	7,4	4,5	4,1	13,0
4,5-4,9	100,0	41,6	25,0	4,2	6,7	6,7	2,5	6,7	1,6	2,5	2,5
5,0	100,0	29,4	15,7	2,0	15,7	19,6	-	7,8	3,9	3,9	2,0
Együtt	100,0	30,4	14,9	4,3	10,2	5,0	2,6	6,2	4,9	4,7	16,8

Nő (♀)

-2,9	100,0	12,5	12,5	6,2	6,2	-	6,3	-	18,8	12,5	25,0
3,0-3,4	100,0	8,3	15,6	1,8	28,5	1,8	1,8	2,8	12,8	11,9	14,7
3,5-3,9	100,0	6,2	8,5	3,1	33,4	3,1	5,4	3,9	9,3	9,3	17,8
4,0-4,4	100,0	10,8	17,7	2,7	28,5	1,9	6,5	12,7	4,2	8,5	6,5
4,5-4,9	100,0	14,5	19,6	2,2	27,4	3,9	7,8	11,2	5,0	6,7	1,7
5,0	100,0	12,9	21,8	-	30,7	4,0	1,9	11,9	5,9	6,9	4,0
Együtt	100,0	10,8	16,8	2,3	28,8	2,8	5,4	9,2	6,9	8,6	8,4

Férfi-nő együtt (♂+♀)

-2,9	100,0	8,3	12,5	6,2	4,2	2,1	2,1	2,1	16,7	6,2	39,6
3,0-3,4	100,0	16,9	11,7	2,8	17,6	2,8	2,8	3,1	8,9	10,0	23,4
3,5-3,9	100,0	22,5	6,9	4,5	20,8	4,8	3,8	5,5	6,6	5,9	18,7
4,0-4,4	100,0	21,0	18,7	3,6	19,5	2,1	4,7	10,0	4,4	6,2	9,8
4,5-4,9	100,0	25,4	21,7	3,0	19,1	5,0	5,7	9,4	3,7	5,0	2,0
5,0	100,0	18,4	19,7	0,7	25,7	9,2	1,3	10,5	5,3	5,9	3,3
Összesen	100,0	20,7	15,8	3,3	19,4	3,9	4,0	7,7	5,9	6,6	12,7

1.13 A VIZSGÁLT SZEMÉLYEK KÖZÉPISKOLAI TANULMÁNYI ÁTLAG
ÉS A CSALÁDFŐ JELENLEGI FOGLALKOZÁSA SZERINT

1.13.1 Szám szerint

Középiskolai tanulmányi átlag	Össze- sen	A családfő jelenlegi foglalkozása							Állami gondozott
		Mg. fizikai dolgozó, mg. önálló, segítő családtag	Nem mg. szak-, vagy betanított munkás, bedolgozó	Segéd- munkás, nap- számos	Nem mg. önálló, segítő családtag	Értelmi- ségi és vezető állású	Egyéb szellemi dolgozó	Nyugdíjas, járadékos, vagyoná- ból élő	

Férfi (♂)

- 2,9	32	1	6	-	4	9	10	2	-
3,0 - 3,4	181	1	58	4	7	50	47	12	2
3,5 - 3,9	160	4	54	6	1	47	36	10	2
4,0 - 4,4	269	6	65	6	9	92	75	16	-
4,5 - 4,9	120	1	24	2	3	50	35	5	-
5,0	51	1	7	3	1	25	9	4	1
Együtt	813	14	214	21	25	273	212	49	5

Nő (♀)

- 2,9	16	-	6	1	1	4	3	1	-
3,0 - 3,4	109	1	31	4	7	30	28	8	-
3,5 - 3,9	129	6	42	1	3	33	39	5	-
4,0 - 4,4	260	2	65	10	4	74	76	25	4
4,5 - 4,9	179	1	41	5	3	58	55	14	2
5,0	101	1	23	2	4	35	27	9	-
Együtt	794	11	208	23	22	234	228	62	6

Férfi - nő együtt (♂ - ♀)

- 2,9	48	1	12	1	5	13	13	3	-
3,0 - 3,4	290	2	89	8	14	80	75	20	2
3,5 - 3,9	289	10	96	7	4	80	75	15	2
4,0 - 4,4	529	8	130	16	13	166	151	41	4
4,5 - 4,9	299	2	65	7	6	108	90	19	2
5,0	152	2	30	5	5	60	36	13	1
Összesen	1 607	25	422	44	47	507	440	111	11

1.13. A VIZSGÁLT SZEMÉLYEK KÖZÉPISKOLAI TANULMÁNYI ÁTLAG
ÉS A CSALÁDFŐ JELENLEGI FOGLALKOZÁSA SZERINT

1.13.2 Százalékban

Középiskolai tanulmányi átlag	Össze- sen	A családfő jelenlegi foglalkozása							Állami gondozott
		Mg. fizikai dolgozó, mg.önálló, segítő családtag	Nem mg. szak,vagy betanított munkás, bedolgozó	Segéd- munkás, nap- számos	Nem mg. önálló, segítő családtag	Értelmi- ségi és vezető állású	Egyéb szellemi dolgozó	Nyugdíjas, járadékos, vagyoná- ból élő	

A középiskolai tanulmányi átlag szerint

Férfi (♂)

- 2,9	3,9	7,1	2,8	-	16,0	3,3	4,7	4,1	-
3,0 - 3,4	22,2	7,1	27,1	19,0	28,0	18,3	22,2	24,5	40,0
3,5 - 3,9	19,7	28,7	25,2	28,6	4,0	17,2	17,0	20,4	40,0
4,0 - 4,4	33,1	42,9	30,4	28,6	36,0	33,7	35,4	32,6	-
4,5 - 4,9	14,8	7,1	11,2	9,5	12,0	18,3	16,5	10,2	-
5,0	6,3	7,1	3,3	14,3	4,0	9,2	4,2	8,2	20,0
Együtt	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Nő (♀)

- 2,9	2,0	-	2,9	4,3	4,6	1,7	1,3	1,6	-
3,0 - 3,4	13,7	9,1	14,9	17,4	31,8	12,8	12,3	12,9	-
3,5 - 3,9	16,3	54,5	20,2	4,3	13,6	14,1	17,1	8,1	-
4,0 - 4,4	32,8	18,2	31,2	43,5	18,2	31,6	33,3	40,3	66,7
4,5 - 4,9	22,5	9,1	19,7	21,8	13,6	24,8	24,1	22,6	33,3
5,0	12,7	9,1	11,1	8,7	18,2	15,0	11,9	14,5	-
Együtt	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Férfi - nő együtt (♂ - ♀)

- 2,9	3,0	4,0	2,8	2,3	10,6	2,6	3,0	2,7	-
3,0 - 3,4	18,0	8,0	21,1	18,2	29,8	15,8	17,0	18,0	18,2
3,5 - 3,9	18,0	40,0	22,8	15,9	8,5	15,8	17,0	13,5	18,2
4,0 - 4,4	32,9	32,0	30,8	36,4	27,7	32,7	34,3	37,0	36,3
4,5 - 4,9	18,6	8,0	15,4	15,9	12,8	21,3	20,5	17,1	18,2
5,0	9,5	8,0	7,1	11,3	10,6	11,8	8,2	11,7	9,1
Összesen	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

A családfő jelenlegi foglalkozása szerint

Férfi (♂)

- 2,9	100,0	3,1	18,8	-	12,5	28,1	31,3	6,2	-
3,0 - 3,4	100,0	0,6	32,0	2,2	3,9	27,6	26,0	6,6	1,1
3,5 - 3,9	100,0	2,5	33,8	3,8	0,6	29,4	22,5	6,2	1,2
4,0 - 4,4	100,0	2,2	24,2	2,2	3,3	34,2	27,9	6,0	-
4,5 - 4,9	100,0	0,8	20,0	1,7	2,5	41,7	29,1	4,2	-
5,0	100,0	2,0	13,7	5,9	2,0	49,0	17,6	7,8	2,0
Együtt	100,0	1,7	26,3	2,6	3,1	33,6	26,0	6,1	0,6

Nő (♀)

- 2,9	100,0	-	37,6	6,2	6,2	25,0	18,8	6,2	-
3,0 - 3,4	100,0	0,9	28,5	3,7	6,4	27,5	25,7	7,3	-
3,5 - 3,9	100,0	4,6	32,6	0,8	2,3	25,6	30,2	3,9	-
4,0 - 4,4	100,0	0,8	25,0	3,9	1,5	28,5	29,2	9,6	1,5
4,5 - 4,9	100,0	0,6	22,9	2,8	1,7	32,4	30,7	7,8	1,1
5,0	100,0	1,0	22,8	2,0	4,0	34,6	26,7	8,9	-
Együtt	100,0	1,4	26,1	2,9	2,8	29,5	28,7	7,8	0,8

Férfi - nő együtt (♂ - ♀)

- 2,9	100,0	2,1	25,0	2,1	10,4	27,1	27,1	6,2	-
3,0 - 3,4	100,0	0,7	30,7	2,7	4,8	27,6	25,9	6,9	0,7
3,5 - 3,9	100,0	3,5	33,2	2,4	1,4	27,7	25,9	5,2	0,7
4,0 - 4,4	100,0	1,5	24,6	3,0	2,5	31,4	28,5	7,7	0,8
4,5 - 4,9	100,0	0,7	21,7	2,3	2,0	36,1	30,1	6,4	0,7
5,0	100,0	1,3	19,7	3,3	3,3	39,5	23,7	8,6	0,6
Összesen	100,0	1,6	26,3	2,7	2,9	31,5	27,4	6,9	0,7

1.14 A VIZSGÁLT SZEMÉLYEK KÖZÉPISKOLAI TANULMÁNYI ÁTLAG

1.14.1 Szám szerint

Középiskolai tanulmányi átlag	Össze- sen	A családfő							
		mezőgazdasági fizikai dolgozó volt				nem mezőgazdasági fizikai dolgozó volt			
		és jelenleg							
		mező- gazdasági fizikai dolgozó	nem mező- gazdasági fizikai dolgozó	szellemi dolgozó	nyugdíjas, járadékos, vagyoná- ból élő (állami gondozott)	nem mező- gazdasági fizikai dolgozó	mező- gazdasági fizikai dolgozó	szellemi dolgozó	nyugdíjas, járadékos, vagyoná- ból élő (állami gondozott)

Férfi (♂)

- 2,9	32	1	-	-	-	9	-	5	-
3,0 - 3,4	181	-	3	-	1	57	-	19	3
3,5 - 3,9	160	3	3	1	1	44	1	20	5
4,0 - 4,4	269	4	2	1	-	68	2	32	8
4,5 - 4,9	120	1	1	-	-	23	-	12	1
5,0	51	-	-	-	-	9	1	6	3
Együtt	813	9	9	2	2	210	4	94	20

Nő (♀)

- 2,9	16	-	-	-	-	7	-	2	1
3,0 - 3,4	109	1	2	-	1	34	-	16	4
3,5 - 3,9	129	5	1	-	-	38	1	15	3
4,0 - 4,4	260	1	4	3	1	71	1	30	11
4,5 - 4,9	179	1	2	-	-	40	-	24	7
5,0	101	1	2	2	-	24	-	8	5
Együtt	794	9	11	5	2	214	2	95	31

Férfi - nő együtt (♂ - ♀)

- 2,9	48	1	-	-	-	16	-	7	1
3,0 - 3,4	290	1	5	-	2	91	-	35	7
3,5 - 3,9	289	8	4	1	1	82	2	35	8
4,0 - 4,4	529	5	6	4	1	139	3	62	19
4,5 - 4,9	299	2	3	-	-	63	-	36	8
5,0	152	1	2	2	-	33	1	14	8
Összesen	1 607	18	20	7	4	424	5	189	51

+ Azok a vizsgáltak, akik időközben állami gondozásba kerültek.

ÉS A CSALÁDFŐ FOGLALKOZÁSVÁLTOZÁSA SZERINT

A családfő								Középiskolai tanulmányi átlag
szellemi dolgozó volt				nyugdíjas, járadékos, vagyonából élő volt				
és jelenleg								
szellemi dolgozó	mező-gazdasági fizikai dolgozó	nem mező-gazdasági fizikai dolgozó	nyugdíjas, járadékos, vagyonából élő + (állami gondozott)	nyugdíjas, járadékos, vagyonából élő	mező-gazdasági fizikai dolgozó	nem mező-gazdasági fizikai dolgozó	szellemi dolgozó	

Férfi (♂)

14	-	-	1	1	-	1	-	- 2,9
74	1	7	9	1	-	2	4	3,0 - 3,4
62	-	12	6	-	-	2	-	3,5 - 3,9
130	-	8	6	2	-	2	4	4,0 - 4,4
72	-	4	4	-	-	1	1	4,5 - 4,9
28	-	2	2	-	-	-	-	5,0
380	1	33	28	4	-	8	9	Együtt

Nő (♀)

5	-	1	-	-	-	-	-	- 2,9
42	-	6	3	-	-	-	-	3,0 - 3,4
56	-	6	1	1	-	1	1	3,5 - 3,9
115	-	4	16	1	-	-	2	4,0 - 4,4
88	-	7	9	-	-	-	1	4,5 - 4,9
52	-	3	3	1	-	-	-	5,0
358	-	27	32	3	-	1	4	Együtt

Férfi - nő együtt (♂ - ♀)

19	-	1	1	1	-	1	-	- 2,9
116	1	13	12	1	-	2	4	3,0 - 3,4
118	-	18	7	1	-	3	1	3,5 - 3,9
245	-	12	22	3	-	2	6	4,0 - 4,4
160	-	11	13	-	-	1	2	4,5 - 4,9
80	-	5	5	1	-	-	-	5,0
738	1	60	60	7	-	9	13	Összesen

Középiskolai tanulmányi átlag	Össze- sen	A családfő							
		mezőgazdasági fizikai dolgozó volt				nem mezőgazdasági fizikai dolgozó volt			
		és jelenleg							
		mező- gazdasági fizikai dolgozó	nem mező- gazdasági fizikai dolgozó	szellemi dolgozó	nyugdíjas, járadékos, vagyoná- ból élő †(állami gondozott)	nem mező- gazdasági fizikai dolgozó	mező- gazdasági fizikai dolgozó	szellemi dolgozó	nyugdíjas, járadékos, vagyoná- ból élő †(állami gondozott)

*A középiskolai tanulmányi átlag szerint
Férfi (♂)*

- 2,9	3,9	11,1	-	-	-	4,3	-	5,3	-
3,0 - 3,4	22,2	-	33,3	-	50,0	27,1	-	20,2	15,0
3,5 - 3,9	19,7	33,3	33,3	50,0	50,0	21,0	25,0	21,3	25,0
4,0 - 4,4	33,1	44,5	22,3	50,0	-	32,4	50,0	34,0	40,0
4,5 - 4,9	14,8	11,1	11,1	-	-	10,9	-	12,8	5,0
5,0	6,3	-	-	-	-	4,3	25,0	6,4	15,0
Együtt	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Nő (♀)

- 2,9	2,0	-	-	-	-	3,3	-	2,1	3,2
3,0 - 3,4	13,7	11,1	18,2	-	50,0	15,9	-	16,8	12,9
3,5 - 3,9	16,3	55,6	9,1	-	-	17,7	50,0	15,8	9,7
4,0 - 4,4	32,8	11,1	36,3	60,0	50,0	33,2	50,0	31,6	35,5
4,5 - 4,9	22,5	11,1	18,2	-	-	18,7	-	25,3	22,6
5,0	12,7	11,1	18,2	40,0	-	11,2	-	8,4	16,1
Együtt	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Férfi - nő együtt (♂ - ♀)

- 2,9	3,0	5,6	-	-	-	3,8	-	3,7	2,0
3,0 - 3,4	18,0	5,6	25,0	-	50,0	21,5	-	18,5	13,7
3,5 - 3,9	18,0	44,4	20,0	14,3	25,0	19,3	33,3	18,5	15,7
4,0 - 4,4	32,9	27,7	30,0	57,1	25,0	32,8	50,0	32,8	37,2
4,5 - 4,9	18,6	11,1	15,0	-	-	14,8	-	19,1	15,7
5,0	9,5	5,6	10,0	28,6	-	7,8	16,7	7,4	15,7
Összesen	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

† Azok a vizsgálatok, akik időközben állami gondozásba kerültek.

ÉS A CSALÁDFŐ FOGLALKOZÁSVÁLTOZÁSA SZERINT

A családfő								Középiskolai tanulmányi átlag
szellemi dolgozó volt				nyugdíjas, járadékos, vagyonából élő volt				
és jelenleg								
szellemi dolgozó	mező-gazdasági fizikai dolgozó	nem mező-gazdasági fizikai dolgozó	nyugdíjas, járadékos, vagyonából élő + (állami gondozott)	nyugdíjas, járadékos, vagyonából élő	mező-gazdasági fizikai dolgozó	nem mező-gazdasági fizikai dolgozó	szellemi dolgozó	

A középiskolai tanulmányi átlag szerint
Férfi (♂)

3,7	-	-	3,6	25,0	-	12,5	-	- 2,9
19,5	100,0	21,2	32,2	25,0	-	25,0	44,4	3,0 - 3,4
16,3	-	36,4	21,4	-	-	25,0	-	3,5 - 3,9
34,2	-	24,2	21,4	50,0	-	25,0	44,4	4,0 - 4,4
18,9	-	12,1	14,3	-	-	12,5	11,2	4,5 - 4,9
7,4	-	6,1	7,1	-	-	-	-	5,0
100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	-	100,0	100,0	Együtt

Nő (♀)

1,4	-	3,7	-	-	-	-	-	- 2,9
11,7	-	22,2	9,4	-	-	-	-	3,0 - 3,4
15,7	-	22,2	3,1	33,3	-	100,0	25,0	3,5 - 3,9
32,1	-	14,8	50,0	33,3	-	-	50,0	4,0 - 4,4
24,6	-	26,0	28,1	-	-	-	25,0	4,5 - 4,9
14,5	-	11,1	9,4	33,4	-	-	-	5,0
100,0	-	100,0	100,0	100,0	-	100,0	100,0	Együtt

Férfi - nő együtt (♂ - ♀)

2,6	-	1,7	1,7	14,3	-	11,1	-	- 2,9
15,7	100,0	21,7	20,0	14,3	-	22,2	30,8	3,0 - 3,4
16,0	-	30,0	11,7	14,3	-	33,4	7,7	3,5 - 3,9
33,2	-	20,0	36,7	42,8	-	22,2	46,1	4,0 - 4,4
21,7	-	18,3	21,6	-	-	11,1	15,4	4,5 - 4,9
10,8	-	8,3	8,3	14,3	-	-	-	5,0
100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	-	100,0	100,0	Összesen

1.14 A VIZSGÁLT SZEMÉLYEK KÖZÉPISKOLAI TANULMÁNYI ÁTLAG

1.14.2 Százalékban

Középiskolai tanulmányi átlag	Össze- sen	A családfő							
		mezőgazdasági fizikai dolgozó volt				nem mezőgazdasági fizikai dolgozó volt			
		és jelenleg							
		mező- gazdasági fizikai dolgozó	nem mező- gazdasági fizikai dolgozó	szellemi dolgozó	nyugdíjas járadékos vagyoná- ból élő † (állami gondozott)	nem mező- gazdasági fizikai dolgozó	mező- gazdasági fizikai dolgozó	szellemi dolgozó	nyugdíjas, járadékos, vagyoná- ból élő † (állami gondozott)

A családfő foglalkozásváltozása szerint
Férfi (♂)

- 2,9	100,0	3,1	-	-	-	28,2	-	15,6	-
3,0 - 3,4	100,0	-	1,7	-	0,5	31,5	-	10,5	1,7
3,5 - 3,9	100,0	1,9	1,9	0,6	0,6	27,5	0,6	12,5	3,1
4,0 - 4,4	100,0	1,5	0,7	0,4	-	25,3	0,7	11,9	3,0
4,5 - 4,9	100,0	0,8	0,8	-	-	19,2	-	10,0	0,8
5,0	100,0	-	-	-	-	17,6	2,0	11,8	5,9
Együtt	100,0	1,1	1,1	0,2	0,2	25,8	0,5	11,6	2,5

Nő (♀)

- 2,9	100,0	-	-	-	-	43,8	-	12,5	6,2
3,0 - 3,4	100,0	0,9	1,8	-	0,9	31,2	-	14,7	3,7
3,5 - 3,9	100,0	3,9	0,8	-	-	29,4	0,8	11,6	2,3
4,0 - 4,4	100,0	0,4	1,5	1,2	0,4	27,3	0,4	11,5	4,2
4,5 - 4,9	100,0	1,0	2,0	2,0	-	23,7	-	7,9	4,9
5,0	100,0	1,0	2,0	2,0	-	23,7	-	7,9	4,9
Együtt	100,0	1,1	1,4	0,6	0,3	26,9	0,3	12,0	3,9

Férfi-nő együtt (♂ - ♀)

- 2,9	100,0	2,1	-	-	-	33,3	-	14,5	2,1
3,0 - 3,4	100,0	0,3	1,7	-	0,7	31,4	-	12,1	2,4
3,5 - 3,9	100,0	2,8	1,4	0,3	0,3	28,4	0,7	12,1	2,8
4,0 - 4,4	100,0	0,9	1,1	0,7	0,2	26,3	0,6	11,7	3,6
4,5 - 4,9	100,0	0,7	1,0	-	-	21,1	-	12,0	2,7
5,0	100,0	0,7	1,3	1,3	-	21,7	0,7	9,2	5,2
Összesen	100,0	1,1	1,2	0,4	0,3	26,4	0,4	11,8	3,2

† Azok a vizsgáltak, akik időközben állami gondozásba kerültek.

ÉS A CSALÁDFŐ FOGLALKOZÁSVÁLTOZÁSA SZERINT
(folytatás)

A családfő								Középiskolai tanulmányi átlag
szellemi dolgozó volt				nyugdíjas, járadékos, vagyonából élő volt				
és jelenleg								
szellemi dolgozó	mező-gazdasági fizikai dolgozó	nem mező-gazdasági fizikai dolgozó	nyugdíjas, járadékos, vagyonából élő + (állami gondozott)	nyugdíjas, járadékos, vagyonából élő	mező-gazdasági fizikai dolgozó	nem mező-gazdasági fizikai dolgozó	szellemi dolgozó	

*A családfő foglalkozásváltozása szerint
Férfi (♂)*

43,8	-	-	3,1	3,1	-	3,1	-	- 2,9
40,9	0,5	3,9	5,0	0,5	-	1,1	2,2	3,0 - 3,4
38,8	-	7,5	3,8	-	-	1,2	-	3,5 - 3,9
48,3	-	3,0	2,3	0,7	-	0,7	1,5	4,0 - 4,4
60,0	-	3,4	3,4	-	-	0,8	0,8	4,5 - 4,9
54,9	-	3,9	3,9	-	-	-	-	5,0
46,7	0,1	4,1	3,5	0,5	-	1,0	1,1	Együtt

Nő (♀)

31,3	-	6,2	-	-	-	-	-	- 2,9
38,5	-	5,5	2,8	-	-	-	-	3,0 - 3,4
43,4	-	4,6	0,8	0,8	-	0,8	0,8	3,5 - 3,9
44,2	-	1,5	6,2	0,4	-	-	0,8	4,0 - 4,4
51,5	-	3,0	3,0	1,0	-	-	-	4,5 - 4,9
51,5	-	3,0	3,0	1,0	-	-	-	5,0
45,1	-	3,4	4,0	0,4	-	0,1	0,5	Együtt

Férfi-nő együtt (♂ - ♀)

39,6	-	2,1	2,1	2,1	-	2,1	-	- 2,9
40,0	0,3	4,5	4,2	0,3	-	0,7	1,4	3,0 - 3,4
40,9	-	6,2	2,4	0,3	-	1,1	0,3	3,5 - 3,9
46,3	-	2,3	4,2	0,6	-	0,4	1,1	4,0 - 4,4
53,5	-	3,7	4,3	-	-	0,3	0,7	4,5 - 4,9
52,6	-	3,3	3,3	0,7	-	-	-	5,0
45,9	0,1	3,7	3,7	0,4	-	0,6	0,8	Összesen

1.15 A VIZSGÁLT SZEMÉLYEK SZÁMA ÉS SZÁZALÉKOS MEGOSZLÁSA
A CSALÁDDAL VALÓ EGYÜTTÉLÉS ÉS A SZÜLŐK CSALÁDI ÁLLAPOTA SZERINT

Együttélés a családdal	Összesen	A szülők családi állapota							A szülők nem élnek
		A szülők		Apa	Anya	A szülők elváltak	Apa	Anya	
		együtt	külön						
		élnek		özvegy		mostoha			

Férfi (♂)

Mindkét szülővel	572	572	-	-	-	-	-	-	-
Apjával	30	-	-	14	-	8	-	8	-
Anyjával	105	-	20	-	39	34	12	-	-
Rokonnál	23	15	-	3	2	-	2	-	1
Idegennél (albérletben, ágybérletben)	37	27	1	-	6	1	-	2	-
Kollégiumban	46	41	-	-	2	1	-	1	1
Együtt	813	655	21	17	49	44	14	11	2

Nő (♀)

Mindkét szülővel	555	555	-	-	-	-	-	-	-
Apjával	20	-	1	8	-	3	-	8	-
Anyjával	117	-	14	-	43	41	19	-	-
Rokonnál	38	28	-	2	-	-	5	3	-
Idegennél (albérletben, ágybérletben)	25	21	-	1	2	-	-	1	-
Kollégiumban	39	36	-	-	-	1	-	1	1
Együtt	794	640	15	11	45	45	24	13	1

Férfi-nő együtt (♂-♀)

Mindkét szülővel	1 127	1 127	-	-	-	-	-	-	-
Apjával	50	-	1	22	-	11	-	16	-
Anyjával	222	-	34	-	82	75	31	-	-
Rokonnál	61	43	-	5	2	-	7	3	1
Idegennél (albérletben, ágybérletben)	62	48	1	1	8	1	-	3	-
Kollégiumban	85	77	-	-	2	2	-	2	2
Összesen	1 607	1 295	36	28	94	89	38	24	3

Százalékos megoszlás a családdal való együttélés szerint

Férfi (♂)

Mindkét szülővel	70,4	87,3	-	-	-	-	-	-	-
Apjával	3,7	-	-	82,4	-	18,2	-	72,7	-
Anyjával	12,9	-	95,2	-	79,6	77,2	85,7	-	-
Rokonnál	2,8	2,3	-	17,6	4,1	-	14,3	-	50,0
Idegennél (albérletben, ágybérletben)	4,5	4,1	4,8	-	12,2	2,3	-	18,2	-
Kollégiumban	5,7	6,3	-	-	4,1	2,3	-	9,1	50,0
Együtt	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Nő (♀)

Mindkét szülővel	69,9	86,7	-	-	-	-	-	-	-
Apjával	2,5	-	6,7	72,7	-	6,7	-	61,5	-
Anyjával	14,8	-	93,3	-	95,6	91,1	79,2	-	-
Rokonnál	4,8	4,4	-	18,2	-	-	20,8	23,1	-
Idegennél (albérletben, ágybérletben)	3,1	3,3	-	9,1	4,4	-	-	7,7	-
Kollégiumban	4,9	5,6	-	-	-	2,2	-	7,7	100,0
Együtt	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Férfi - nő együtt (♂ - ♀)

Mindkét szülővel	70,2	87,0	-	-	-	-	-	-	-
Apjával	3,1	-	2,8	78,6	-	12,4	-	66,7	-
Anyjával	13,8	-	94,4	-	87,3	84,3	81,6	-	-
Rokonnál	3,8	3,3	-	17,8	2,1	-	18,4	12,5	33,3
Idegennél (albérletben, ágybérletben)	3,8	3,7	2,8	3,6	8,5	1,1	-	12,5	-
Kollégiumban	5,3	6,0	-	-	2,1	2,2	-	8,3	66,7
Összesen	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

1.16 A VIZSGÁLT SZEMÉLYEK LAKÁSTÍPUS
ÉS A CSALÁDFŐ JELENLEGI FOGLALKOZÁSA SZERINT

1.16.1 Szám szerint

A lakás, amelyben a vizsgált személy lakik	Össze- sen	A családfő jelenlegi foglalkozása							Állami gondozott
		Mg. fizikai dolgozó, mg.önálló, segítő családtag	Nem mg. szak-,vagy betanított munkás, bedolgozó	Segéd- munkás, nap- számos	Nem mg. önálló, segítő családtag	Értelemi- ségi és vezető állású	Egyéb szellemi dolgozó	Nyugdíjas, járadékos, vagyoná- ból élő	

Férfi (ő)

1 szobás	104	3	47	2	1	17	25	9	-
2 szobás	383	5	106	14	10	118	105	25	-
3 és több szobás	242	-	34	2	8	122	64	12	-
Szoba nélküli	1	-	-	-	-	-	1	-	-
Kollégium	46	3	17	2	1	6	10	2	5
Albérlet	35	3	9	1	4	10	7	1	-
Ágybérlet	2	-	1	-	1	-	-	-	-
Együtt	813	14	214	21	25	273	212	49	5

Nő (q)

1 szobás	106	-	48	4	1	9	31	13	-
2 szobás	401	5	112	15	14	110	125	20	-
3 és több szobás	222	-	37	3	4	106	55	17	-
Szoba nélküli	1	-	-	-	-	-	1	-	-
Kollégium	39	5	4	-	2	2	12	8	6
Albérlet	24	1	7	1	-	7	4	4	-
Ágybérlet	1	-	-	-	1	-	-	-	-
Együtt	794	11	208	23	22	234	228	62	6

Férfi - nő együtt (ő - q)

1 szobás	210	3	95	6	2	26	56	22	-
2 szobás	784	10	218	29	24	228	230	45	-
3 és több szobás	464	-	71	5	12	228	119	29	-
Szoba nélküli	2	-	-	-	-	-	2	-	-
Kollégium	85	8	21	2	3	8	22	10	11
Albérlet	59	4	16	2	4	17	11	5	-
Ágybérlet	3	-	1	-	2	-	-	-	-
Összesen	1 607	25	422	44	47	507	440	111	11

1.16 A VIZSGÁLT SZEMÉLYEK LAKÁSTÍPUS
ÉS A CSALÁDFŐ JELENLEGI FOGLALKOZÁSA SZERINT

1.16.2 Százalékban

A lakás, amelyben a vizsgált személy lakik	Össze- sen	A családfő jelenlegi foglalkozása							Állami gondozott
		Mg. fizikai dolgozó, mg. önálló, segítő családtag	Nem mg. szak-, vagy betanított munkás, bedolgozó	Segéd- munkás, nap- számos	Nem mg. önálló, segítő családtag	Értelemi- ségi és vezető állású	Egyéb szellemi dolgozó	Nyugdíjas, járadékos, vagyoná- ból élő	

Lakástípus szerint
Férfi (♂)

1 szobás	12,8	21,4	22,0	9,5	4,0	6,2	11,8	18,4	-
2 szobás	47,1	35,8	49,5	66,7	40,0	43,2	49,5	51,0	-
3 és több szobás	29,8	-	15,9	9,5	32,0	44,7	30,2	24,5	-
Szoba nélküli	0,1	-	-	-	-	-	0,5	-	-
Kollégium	5,7	21,4	7,9	9,5	4,0	2,2	4,7	4,1	100,0
Albérlet	4,3	21,4	4,2	4,8	16,0	3,7	3,3	2,0	-
Ágybérlet	0,2	-	0,5	-	4,0	-	-	-	-
Együtt	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Nő (♀)

1 szobás	13,4	-	23,1	17,4	4,5	3,8	13,6	21,0	-
2 szobás	50,5	45,5	53,8	65,2	63,7	47,0	54,8	32,3	-
3 és több szobás	28,0	-	17,8	13,0	18,2	45,3	24,1	27,4	-
Szoba nélküli	0,1	-	-	-	-	-	0,4	-	-
Kollégium	4,9	45,5	1,9	-	9,1	0,9	5,3	12,9	100,0
Albérlet	3,0	9,0	3,4	4,4	-	3,0	1,8	6,4	-
Ágybérlet	0,1	-	-	-	4,5	-	-	-	-
Együtt	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Férfi - nő együtt (♂ - ♀)

1 szobás	13,1	12,0	22,5	13,7	4,3	5,1	12,7	19,8	-
2 szobás	48,8	40,0	51,7	65,9	51,1	45,0	52,3	40,6	-
3 és több szobás	28,9	-	16,8	11,4	25,5	45,0	27,0	26,1	-
Szoba nélküli	0,1	-	-	-	-	-	0,5	-	-
Kollégium	5,3	32,0	5,0	4,5	6,4	1,6	5,0	9,0	100,0
Albérlet	3,6	16,0	3,8	4,5	8,5	3,3	2,5	4,5	-
Ágybérlet	0,2	-	0,2	-	4,2	-	-	-	-
Összesen	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

**1.17 A VIZSGÁLT SZEMÉLYEK SZÁMA ÉS SZÁZALÉKOS MEGOSZLÁSA
KÖZÉPISKOLAI TANULMÁNYI ÁTLAG ÉS LAKÁSTÍPUS SZERINT**

Középiskolai tanulmányi átlag	Összesen	A vizsgált személy						
		1	2	3 és több	szoba nélküli lakásban	kollégiumban	albérletben	ágybérletben
		szobás lakásban			lakik			

Férfi (♂)

-2,9	32	5	16	9	-	1	1	-
3,0-3,4	181	21	78	58	-	16	7	1
3,5-3,9	160	22	84	39	-	11	4	-
4,0-4,4	269	41	117	80	1	10	19	1
4,5-4,9	120	7	63	44	-	5	1	-
5,0	51	8	25	12	-	3	3	-
Együtt	813	104	383	242	1	46	35	2

Nő (♀)

-2,9	16	4	9	2	-	-	1	-
3,0-3,4	109	13	56	34	-	3	3	-
3,5-3,9	129	15	67	33	1	11	2	-
4,0-4,4	260	37	128	69	-	16	10	-
4,5-4,9	179	24	96	48	-	5	6	-
5,0	101	13	45	36	-	4	2	1
Együtt	794	106	401	222	1	39	24	1

Férfi-nő együtt (♂-♀)

-2,9	48	9	25	11	-	1	2	-
3,0-3,4	290	34	134	92	-	19	10	1
3,5-3,9	289	37	151	72	1	22	6	-
4,0-4,4	529	78	245	149	1	26	29	1
4,5-4,9	299	31	159	92	-	10	7	-
5,0	152	21	70	48	-	7	5	1
Összesen	1 607	210	784	464	2	85	59	3

*Százalékos megoszlás
a középiskolai tanulmányi átlag szerint*

Férfi (♂)

-2,9	3,9	4,8	4,2	3,7	-	2,2	2,9	-
3,0-3,4	22,2	20,2	20,4	24,0	-	34,8	20,0	50,0
3,5-3,9	19,7	21,2	21,9	16,1	-	23,9	11,4	-
4,0-4,4	33,1	39,4	30,5	33,0	100,0	21,7	54,3	50,0
4,5-4,9	14,8	6,7	16,5	18,2	-	10,9	2,9	-
5,0	6,3	7,7	6,5	5,0	-	6,5	8,5	-
Együtt	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Nő (♀)

-2,9	2,0	3,8	2,3	0,9	-	-	4,2	-
3,0-3,4	13,7	12,3	14,0	15,3	-	7,7	12,5	-
3,5-3,9	16,3	14,1	16,7	14,8	100,0	28,2	8,3	-
4,0-4,4	32,8	34,9	31,9	31,2	-	41,0	41,7	-
4,5-4,9	22,5	22,6	23,9	21,6	-	12,8	25,0	-
5,0	12,7	12,3	11,2	16,2	-	10,3	8,3	100,0
Együtt	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Férfi-nő együtt (♂-♀)

-2,9	3,0	4,3	3,2	2,4	-	1,2	3,4	-
3,0-3,4	18,0	16,2	17,1	19,8	-	22,3	16,9	33,3
3,5-3,9	18,0	17,6	19,3	15,5	50,0	25,9	10,2	-
4,0-4,4	32,9	37,1	31,2	32,1	50,0	30,6	49,1	33,3
4,5-4,9	18,6	14,8	20,3	19,8	-	11,8	11,9	-
5,0	9,5	10,0	8,9	10,4	-	8,2	8,5	33,4
Összesen	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

1.18 A VIZSGÁLT SZEMÉLYEK A CSALÁDFŐ JELENLEGI FOGLALKOZÁSA
ÉS A LAKÁS FELSZERELTSÉGE SZERINT

1.18.1 Szám szerint

A családfő jelenlegi foglalkozása	Össze- sen	A lakás, amelyben a vizsgált személy lakik									fel- szerelt- ség nélküli
		csak villany- veze- téssel	villany								
			viz-	gáz-	viz,gáz-	viz- veze- téssel, WC-vel	viz- veze- téssel, fürdő- szobával	viz- veze- téssel, WC-vel, fürdő- szobával	viz,gáz- veze- téssel, WC-vel	viz,gáz- veze- téssel, WC-vel, fürdő- szobával	
felszerelt											

Férfi (♂)

Mezőgazdasági fizikai dolgozó, mg. önálló, segítő családtag	14	4	-	1	1	2	1	1	-	4	-
Nem mezőgazdasági szak-, vagy betanított munkás, bedolgozó	214	22	13	3	9	1	7	38	12	108	1
Segédmunkás, napszámos	21	2	1	-	3	-	-	4	1	10	-
Nem mezőgazdasági önálló, segítő családtag	25	1	1	-	1	1	-	5	1	15	-
Értelmiségi és vezető állású	273	8	5	-	1	-	2	33	2	222	-
Egyéb szellemi dolgozó	212	9	8	1	3	2	8	35	8	138	-
Nyugdíjas, járadékos, vagyonaiból élő	49	6	2	1	4	-	1	4	-	31	-
Állami gondozott	5	-	-	-	-	-	-	-	-	5	-
Együtt	813	52	30	6	22	6	19	120	24	533	1

Nő (♀)

Mezőgazdasági fizikai dolgozó, mg. önálló, segítő családtag	11	6	1	-	-	-	-	1	-	3	-
Nem mezőgazdasági szak-, vagy betanított munkás, bedolgozó	208	27	14	2	8	3	5	38	5	106	-
Segédmunkás, napszámos	23	3	3	-	-	-	1	3	3	10	-
Nem mezőgazdasági önálló, segítő családtag	22	2	1	-	-	-	1	4	-	14	-
Értelmiségi és vezető állású	234	6	5	-	2	1	1	35	3	181	-
Egyéb szellemi dolgozó	228	16	5	1	10	3	4	33	8	148	-
Nyugdíjas, járadékos, vagyonaiból élő	62	8	2	-	3	-	-	12	1	36	-
Állami gondozott	6	-	-	-	-	-	-	-	-	6	-
Együtt	794	68	31	3	23	7	12	126	20	504	-

Férfi-nő együtt (♂-♀)

Mezőgazdasági fizikai dolgozó, mg. önálló, segítő családtag	25	10	1	1	1	2	1	2	-	7	-
Nem mezőgazdasági szak-, vagy betanított munkás, bedolgozó	422	49	27	5	17	4	12	76	17	214	1
Segédmunkás, napszámos	44	5	4	-	3	-	1	7	4	20	-
Nem mezőgazdasági önálló, segítő családtag	47	3	2	-	1	1	1	9	1	29	-
Értelmiségi és vezető állású	507	14	10	-	3	1	3	68	5	403	-
Egyéb szellemi dolgozó	440	25	13	2	13	5	12	68	16	286	-
Nyugdíjas, járadékos, vagyonaiból élő	111	14	4	1	7	-	1	16	1	67	-
Állami gondozott	11	-	-	-	-	-	-	-	-	11	-
Összesen	1 607	120	61	9	45	13	31	246	44	1 037	1

1.18 A VIZSGÁLT SZEMÉLYEK A CSALÁDFŐ JELENLEGI FOGLALKOZÁSA
ÉS A LAKÁS FELSZERELTSÉGE SZERINT
1.18.2 Százalékban

A családfő jelenlegi foglalkozása	Össze- sen	A lakás, amelyben a vizsgált személy lakik									fel- szerelt- ség nélküli
		csak villany- veze- téssel	villany								
			viz-	gáz-	viz-, gáz-	viz- veze- téssel, WC-vel	viz- veze- téssel, fürdő- szobával	viz- veze- téssel, WC-vel, fürdő- szobával	viz-, gáz- veze- téssel, WC-vel	viz-,gáz- veze- téssel, WC-vel, fürdő- szobával	
felszerelt											

A családfő jelenlegi foglalkozása szerint

Férfi (♂)

Mezőgazdasági fizikai dolgozó, mg. önálló, segítő családtag	1,7	7,7	-	16,7	4,5	33,3	5,3	0,8	-	0,7	-
Nem mezőgazdasági szak-, vagy betanított munkás, bedolgozó	26,3	42,3	43,3	50,0	40,9	16,7	36,8	31,7	50,0	20,3	100,0
Segédmunkás, napszámos	2,6	3,9	3,3	-	13,7	-	-	3,3	4,2	1,9	-
Nem mezőgazdasági önálló, segítő családtag	3,1	1,9	3,3	-	4,5	16,7	-	4,2	4,2	2,8	-
Értelmiségi és vezető állású	33,6	15,4	16,7	-	4,5	-	10,5	27,5	8,3	41,7	-
Egyéb szellemi dolgozó	26,0	17,3	26,7	16,7	13,7	33,3	42,1	29,2	33,3	25,9	-
Nyugdíjas, járadékos, vagyonából élő	6,1	11,5	6,7	16,6	18,2	-	5,3	3,3	-	5,8	-
Állami gondozott	0,6	-	-	-	-	-	-	-	-	0,9	-
Együtt	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Nő (♀)

Mezőgazdasági fizikai dolgozó, mg. önálló, segítő családtag	1,4	8,8	3,2	-	-	-	-	0,8	-	0,6	-
Nem mezőgazdasági szak-, vagy betanított munkás, bedolgozó	26,1	39,7	45,2	-	34,8	42,9	41,7	30,1	35,0	21,0	-
Segédmunkás, napszámos	2,9	4,4	9,7	66,7	-	-	8,3	2,4	15,0	2,0	-
Nem mezőgazdasági önálló, segítő családtag	2,8	3,0	3,2	-	-	-	8,3	3,2	-	2,8	-
Értelmiségi és vezető állású	29,5	8,8	16,1	-	8,7	14,2	8,3	27,8	15,0	35,9	-
Egyéb szellemi dolgozó	28,7	23,5	16,1	33,3	43,5	42,9	33,4	26,2	40,0	29,4	-
Nyugdíjas, járadékos, vagyonából élő	7,8	11,8	6,5	-	13,0	-	-	9,5	5,0	7,1	-
Állami gondozott	0,8	-	-	-	-	-	-	-	-	1,2	-
Együtt	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	-

Férfi - nő együtt (♂ - ♀)

Mezőgazdasági fizikai dolgozó, mg. önálló, segítő családtag	1,6	8,3	1,6	11,1	2,2	15,4	3,2	0,8	-	0,7	-
Nem mezőgazdasági szak-, vagy betanított munkás, bedolgozó	26,3	40,8	44,2	55,6	37,8	30,8	38,7	30,9	38,6	20,6	100,0
Segédmunkás, napszámos	2,7	4,2	6,6	-	6,7	-	3,2	2,9	9,1	1,9	-
Nem mezőgazdasági önálló, segítő családtag	2,9	2,5	3,3	-	2,2	7,7	3,2	3,7	2,3	2,8	-
Értelmiségi és vezető állású	31,5	11,7	16,4	-	6,7	7,7	9,7	27,6	11,3	38,8	-
Egyéb szellemi dolgozó	27,4	20,8	21,3	22,2	28,9	38,4	38,8	27,6	36,4	27,6	-
Nyugdíjas, járadékos, vagyonából élő	6,9	11,7	6,6	11,1	15,5	-	3,2	6,5	2,3	6,5	-
Állami gondozott	0,7	-	-	-	-	-	-	-	-	1,1	-
Összesen	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

1.18 A VIZSGÁLT SZEMÉLYEK A CSALÁDFŐ JELENLEGI FOGLALKOZÁSA
 ÉS A LAKÁS FELSZERELTSÉGE SZERINT
 1.18.2 Százalékban (folytatás)

A családfő jelenlegi foglalkozása	Össze- sen	A lakás, amelyben a vizsgált személy lakik									fel- szerelt- ség nélküli
		csak villany- veze- téssel	villany								
			viz-	gáz-	viz-,gáz-	viz- veze- téssel, WC-vel	viz- veze- téssel, fürdő- szobával	viz- veze- téssel, WC-vel, fürdő- szobával	viz-, gáz- veze- téssel, WC-vel	viz-,gáz- veze- téssel, WC-vel, fürdő- szobával	
felszerelt											

A lakás felszereltsége szerint

Férfi (♂)

Mezőgazdasági fizikai dolgozó, mg. önálló, segítő családtag	100,0	28,6	-	7,1	7,1	14,4	7,1	7,1	-	28,6	-
Nem mezőgazdasági szak- vagy betanított munkás, bedolgozó	100,0	10,3	6,1	1,4	4,2	0,4	3,3	17,8	5,6	50,5	0,4
Segédmunkás, napszámos	100,0	9,5	4,8	-	14,3	-	-	19,0	4,8	47,6	-
Nem mezőgazdasági önálló, segítő családtag	100,0	4,0	4,0	-	4,0	4,0	-	20,0	4,0	60,0	-
Értelmiségi és vezető állású	100,0	2,9	1,9	-	0,4	-	0,7	12,1	0,7	81,3	-
Egyéb szellemi dolgozó	100,0	4,2	3,8	0,5	1,4	0,9	3,8	16,5	3,8	65,1	-
Nyugdíjas, járadékos, vagyonából élő	100,0	12,2	4,1	2,0	8,2	-	2,0	8,2	-	63,3	-
Állami gondozott	100,0	-	-	-	-	-	-	-	-	100,0	-
Együtt	100,0	6,4	3,7	0,7	2,7	0,7	2,3	14,8	3,0	65,6	0,1

Nő (♀)

Mezőgazdasági fizikai dolgozó, mg. önálló, segítő családtag	100,0	54,5	9,1	-	-	-	-	9,1	-	27,3	-
Nem mezőgazdasági szak- vagy betanított munkás, bedolgozó	100,0	13,0	6,7	1,0	3,8	1,4	2,4	18,3	2,4	51,0	-
Segédmunkás, napszámos	100,0	13,0	13,0	-	-	-	4,4	13,0	13,0	43,6	-
Nem mezőgazdasági önálló, segítő családtag	100,0	9,1	4,5	-	-	-	4,5	18,2	-	63,7	-
Értelmiségi és vezető állású	100,0	2,6	2,1	-	0,9	0,4	0,4	15,0	1,3	77,3	-
Egyéb szellemi dolgozó	100,0	7,0	2,2	0,4	4,4	1,3	1,8	14,5	3,5	64,9	-
Nyugdíjas, járadékos, vagyonából élő	100,0	12,9	3,2	-	4,8	-	-	19,4	1,6	58,1	-
Állami gondozott	100,0	-	-	-	-	-	-	-	-	100,0	-
Együtt	100,0	8,6	3,9	0,4	2,9	0,9	4,5	15,9	2,5	63,4	-

Férfi - nő együtt (♂ - ♀)

Mezőgazdasági fizikai dolgozó, mg. önálló, segítő családtag	100,0	40,0	4,0	4,0	4,0	8,0	4,0	8,0	-	28,0	-
Nem mezőgazdasági szak- vagy betanított munkás, bedolgozó	100,0	11,6	6,4	1,2	4,0	1,0	2,9	18,0	4,0	50,7	0,2
Segédmunkás, napszámos	100,0	11,4	9,1	-	6,8	-	2,3	15,9	9,1	45,4	-
Nem mezőgazdasági önálló, segítő családtag	100,0	6,4	4,3	-	2,1	2,1	2,1	19,2	2,1	61,7	-
Értelmiségi és vezető állású	100,0	2,7	2,0	-	0,6	0,2	0,6	13,4	1,0	79,5	-
Egyéb szellemi dolgozó	100,0	5,7	3,0	0,5	3,0	1,1	2,7	15,4	3,6	65,0	-
Nyugdíjas, járadékos, vagyonából élő	100,0	12,6	3,6	0,9	6,3	-	0,9	14,4	0,9	60,4	-
Állami gondozott	100,0	-	-	-	-	-	-	-	-	100,0	-
Összesen	100,0	7,5	3,8	0,6	2,8	0,8	1,9	15,3	2,7	64,5	0,1

1.19 A VIZSGÁLT SZEMÉLYEK SZÁMA ÉS SZÁZALÉKOS MEGOSZLÁSA LAKÁSTÍPUS
ÉS LAKÁSFELSZERELTSÉG SZERINT

A lakás, amelyben a vizsgált személy lakik	Össze- sen	A lakás, amelyben a vizsgált személy lakik									fel- szerelt- ség nélküli
		csak villany- veze- téssel	villany								
			viz- veze- téssel	gáz- veze- téssel	viz-, gáz- veze- téssel, WC-vel	viz- veze- téssel, fürdő- szobával	viz- veze- téssel, WC-vel, fürdő- szobával	viz-, gáz- veze- téssel, WC-vel	viz-, gáz- veze- téssel, WC-vel, fürdő- szobával		
										felszerelt	

<i>Férfi (♂)</i>											
1 szobás	104	12	15	4	14	1	1	10	7	40	-
2 szobás	383	30	14	2	7	4	9	55	12	250	-
3 és több szobás	242	3	-	-	-	-	9	46	3	181	-
Szoba nélküli	1	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-
Kollégium	46	-	-	-	-	-	-	-	-	46	-
Albérlet	35	7	1	-	1	1	-	7	2	15	1
Ágybérlet	2	-	-	-	-	-	-	2	-	-	-
Együtt	813	52	30	6	22	6	19	120	24	533	1

<i>Nő (♀)</i>											
1 szobás	106	28	14	2	14	3	1	14	5	25	-
2 szobás	401	25	15	-	8	4	6	47	13	283	-
3 és több szobás	222	6	1	1	1	-	3	59	1	150	-
Szoba nélküli	1	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-
Kollégium	39	-	-	-	-	-	-	-	-	39	-
Albérlet	24	9	1	-	-	-	2	5	1	6	-
Ágybérlet	1	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-
Együtt	794	68	31	3	23	7	12	126	20	504	-

<i>Férfi - nő együtt (♂ - ♀)</i>											
1 szobás	210	40	29	6	28	4	2	24	12	65	-
2 szobás	784	55	29	2	15	8	15	102	25	533	-
3 és több szobás	464	9	1	1	1	-	12	105	4	331	-
Szoba nélküli	2	-	-	-	-	-	-	1	-	1	-
Kollégium	85	-	-	-	-	-	-	-	-	85	-
Albérlet	59	16	2	-	1	1	2	12	3	21	1
Ágybérlet	3	-	-	-	-	-	-	2	-	1	-
Összesen	1 607	120	61	9	45	13	31	246	44	1 037	1

*Százalékos megoszlás
a lakásfelszereltség szerint*

<i>Férfi (♂)</i>											
1 szobás	100,0	11,5	14,4	3,8	13,5	1,0	1,0	9,6	6,7	38,5	-
2 szobás	100,0	7,8	3,7	0,5	1,8	1,0	2,4	14,4	3,1	65,3	-
3 és több szobás	100,0	1,2	-	-	-	-	3,8	19,0	1,2	74,8	-
Szoba nélküli	100,0	-	-	-	-	-	-	-	-	100,0	-
Kollégium	100,0	-	-	-	-	-	-	-	-	100,0	-
Albérlet	100,0	20,0	2,9	-	2,9	2,9	-	20,0	5,7	42,8	2,8
Ágybérlet	100,0	-	-	-	-	-	-	100,0	-	-	-
Együtt	100,0	6,4	3,7	0,7	2,7	0,7	2,3	14,8	3,0	65,6	0,1

<i>Nő (♀)</i>											
1 szobás	100,0	26,4	13,2	1,9	13,2	2,8	1,0	13,2	4,7	23,6	-
2 szobás	100,0	6,2	3,8	-	2,0	1,0	1,5	11,7	3,2	70,6	-
3 és több szobás	100,0	2,7	0,5	0,5	0,5	-	1,3	26,5	0,5	67,5	-
Szoba nélküli	100,0	-	-	-	-	-	-	100,0	-	-	-
Kollégium	100,0	-	-	-	-	-	-	-	-	100,0	-
Albérlet	100,0	37,5	4,2	-	-	-	8,3	20,8	4,2	25,0	-
Ágybérlet	100,0	-	-	-	-	-	-	-	-	100,0	-
Együtt	100,0	8,6	3,9	0,4	2,9	0,9	1,5	15,9	2,5	63,4	-

<i>Férfi - nő együtt (♂ - ♀)</i>											
1 szobás	100,0	19,0	13,8	2,9	13,3	1,9	1,0	11,4	5,7	31,0	-
2 szobás	100,0	7,0	3,7	0,3	1,9	1,0	1,9	13,0	3,2	68,0	-
3 és több szobás	100,0	2,0	0,2	0,2	0,2	-	2,6	22,6	0,9	71,3	-
Szoba nélküli	100,0	-	-	-	-	-	-	50,0	-	50,0	-
Kollégium	100,0	-	-	-	-	-	-	-	-	100,0	-
Albérlet	100,0	27,1	3,4	-	1,7	1,7	3,4	20,3	5,1	35,6	1,7
Ágybérlet	100,0	-	-	-	-	-	-	66,7	-	33,3	-
Összesen	100,0	7,5	3,8	0,6	2,8	0,8	1,9	15,3	2,7	64,5	0,1

1. 20 A VIZSGÁLT SZEMÉLYEK A SZÜLŐK EGYÜTTES HAVI KERESETE ÉS
A CSALÁDFŐ JELENLEGI FOGLALKOZÁSA SZERINT
1. 20.1 Szám szerint

A szülők együttes havi keresete (Ft)	Össze- sen	A családfő jelenlegi foglalkozása							Állami gondozott
		Mg. fizikai dolgozó, mg.önálló, segítő családtag	Nem mg. szak-, vagy betanított munkás, bedolgozó	Segéd- munkás, nap- számos	Nem mg. önálló, segítő családtag	Értelmi- ségi és vezető állásu	Fgyéb szellemi dolgozó	Nyugdíjas, járadékos, vagyoná- ból élő	

Férfi (♂)

- 1500	66	7	18	11	1	3	4	22	-
1501 - 2000	92	2	42	1	7	3	29	8	-
2001 - 2500	89	2	31	1	8	12	30	5	-
2501 - 3000	108	-	33	3	5	31	30	6	-
3001 - 3500	113	1	37	4	2	32	33	4	-
3501 - 4000	107	2	25	-	1	39	39	1	-
4001 - 5000	137	-	23	1	1	81	28	3	-
5001 -	96	-	5	-	-	72	19	-	-
Állami gondozott	5	-	-	-	-	-	-	-	5
Együtt	813	14	214	21	25	273	212	49	5

Nő (♀)

- 1500	74	7	20	6	4	1	10	26	-
1501 - 2000	81	-	33	5	4	4	27	8	-
2001 - 2500	91	1	34	7	2	18	19	10	-
2501 - 3000	96	2	35	1	4	12	33	9	-
3001 - 3500	90	1	29	1	2	22	31	4	-
3501 - 4000	105	-	26	1	1	33	43	1	-
4001 - 5000	142	-	27	1	4	58	49	3	-
5001 -	109	-	4	1	1	86	16	1	-
Állami gondozott	6	-	-	-	-	-	-	-	6
Együtt	794	11	208	23	22	234	228	62	6

Férfi - nő együtt (♂-♀)

- 1500	140	14	38	17	5	4	14	48	-
1501 - 2000	173	2	75	6	11	7	56	16	-
2001 - 2500	180	3	65	8	10	30	49	15	-
2501 - 3000	204	2	68	4	9	43	63	15	-
3001 - 3500	203	2	66	5	4	54	64	8	-
3501 - 4000	212	2	51	1	2	72	82	2	-
4001 - 5000	279	-	50	2	5	139	77	6	-
5001 -	205	-	9	1	1	158	35	1	-
Állami gondozott	11	-	-	-	-	-	-	-	11
Összesen	1 607	25	422	44	47	507	440	111	11

1. 20 A VIZSGÁLT SZEMÉLYEK A SZÜLŐK EGYÜTTES HAVI KERESETE ÉS
A CSALÁDFŐ JELENLEGI FOGLALKOZÁSA SZERINT
1. 20. 2 Százalékban

A szülők együttes havi keresete (Ft)	Össze- sen	A családfő jelenlegi foglalkozása							Állami gondozott
		Mg. fizikai dolgozó, mg. önálló, segítő családtag	Nem mg. szak-, vagy betanított munkás, bedolgozó	Segéd- munkás, nap- számos	Nem mg. önálló, segítő családtag	Értelmi- ségi és vezető állású	Egyéb szellemi dolgozó	Nyugdíjas, járadékos, vagyoná- ból élő	

Százalékos megoszlás *százalék*
A családfő jelenlegi foglalkozása szerint

Férfi (♂)

- 1500	100,0	10,6	27,3	16,7	1,5	4,5	6,1	33,3	-
1501 - 2000	100,0	2,2	45,6	1,1	7,6	3,3	31,5	8,7	-
2001 - 2500	100,0	2,3	34,8	1,1	9,0	13,5	33,7	5,6	-
2501 - 3000	100,0	-	30,6	2,8	4,6	28,7	27,8	5,5	-
3001 - 3500	100,0	0,9	32,8	3,5	1,8	28,3	29,2	3,5	-
3501 - 4000	100,0	1,9	23,3	-	0,9	36,5	36,5	0,9	-
4001 - 5000	100,0	-	16,8	0,7	0,7	59,1	20,5	2,2	-
5001 -	100,0	-	5,2	-	-	75,0	19,8	-	-
Állami gondozott	100,0	-	-	-	-	-	-	-	100,0
Együtt	100,0	1,7	26,3	2,6	3,1	33,6	26,0	6,1	0,6

Nő (♀)

- 1500	100,0	9,5	27,0	8,1	5,4	1,4	13,5	35,1	-
1501 - 2000	100,0	-	40,8	6,2	4,9	4,9	33,3	9,9	-
2001 - 2500	100,0	1,1	37,3	7,7	2,2	19,8	20,9	11,0	-
2501 - 3000	100,0	2,1	36,4	1,0	4,2	12,5	34,4	9,4	-
3001 - 3500	100,0	1,1	32,2	1,1	2,2	24,5	34,5	4,4	-
3501 - 4000	100,0	-	24,7	1,0	1,0	31,4	40,9	1,0	-
4001 - 5000	100,0	-	19,0	0,7	2,8	40,9	34,5	2,1	-
5001 -	100,0	-	3,7	0,9	0,9	78,9	14,7	0,9	-
Állami gondozott	100,0	-	-	-	-	-	-	-	100,0
Együtt	100,0	1,4	26,1	2,9	2,8	29,5	28,7	7,8	0,8

Férfi - nő együtt (♂-♀)

- 1500	100,0	10,0	27,1	12,1	3,6	2,9	10,0	34,3	-
1501 - 2000	100,0	1,2	43,3	3,5	6,4	4,0	32,4	9,2	-
2001 - 2500	100,0	1,7	36,1	4,4	5,6	16,7	27,2	8,3	-
2501 - 3000	100,0	1,0	33,3	2,0	4,4	21,1	30,9	7,3	-
3001 - 3500	100,0	1,0	32,5	2,5	2,0	26,6	31,5	3,9	-
3501 - 4000	100,0	0,9	24,1	0,5	0,9	34,0	38,7	0,9	-
4001 - 5000	100,0	-	17,9	0,7	1,8	49,8	27,6	2,2	-
5001 -	100,0	-	4,4	0,5	0,5	77,1	17,0	0,5	-
Állami gondozott	100,0	-	-	-	-	-	-	-	100,0
Összesen	100,0	1,6	26,3	2,7	2,9	31,5	27,4	6,9	0,7

1. 21 A VIZSGÁLT SZEMÉLYEK A SZÜLŐK EGYÜTTES HAVI KERESETE

1. 21. 1 Szám szerint

A szülők együttes havi keresete (Ft)	Össze- sen	A család fő							
		mezőgazdasági fizikai dolgozó volt				nem mezőgazdasági fizikai dolgozó volt			
		és jelenleg							
		mező- gazdasági fizikai dolgozó	nem mező- gazdasági fizikai dolgozó	szellemi dolgozó	nyugdíjas, járadékos, vagyoná- ból élő +(állami gondozott)	nem mező- gazdasági fizikai dolgozó	mező- gazdasági fizikai dolgozó	szellemi dolgozó	nyugdíjas, járadékos, vagyoná- ból élő +(állami gondozott)

Férfi (♂)

- 1 500	66	5	1	-	1	20	2	-	12
1 501 - 2 000	92	-	4	-	-	41	2	8	3
2 001 - 2 500	89	1	1	-	-	35	-	13	2
2 501 - 3 000	108	-	-	-	-	31	-	12	1
3 001 - 3 500	113	1	-	-	-	35	-	7	1
3 501 - 4 000	107	2	-	1	-	24	-	22	-
4 001 - 5 000	137	-	2	1	-	20	-	17	-
5 001 -	96	-	1	-	-	4	-	15	-
Állami gondozott	5	-	-	-	1	-	-	-	1
Együtt	813	9	9	2	2	210	4	94	20

Nő (♀)

- 1 500	74	6	2	-	2	20	1	5	16
1 501 - 2 000	81	-	3	-	-	33	-	8	1
2 001 - 2 500	91	1	1	-	-	41	-	6	7
2 501 - 3 000	96	2	2	-	-	35	-	10	2
3 001 - 3 500	90	-	1	2	-	31	1	13	1
3 501 - 4 000	105	-	2	-	-	23	-	16	-
4 001 - 5 000	142	-	-	2	-	25	-	20	-
5 001 -	109	-	-	1	-	6	-	17	-
Állami gondozott	6	-	-	-	-	-	-	-	4
Együtt	794	9	11	5	2	214	2	95	31

Férfi-nő együtt (♂ - ♀)

- 1 500	140	11	3	-	3	40	3	5	28
1 501 - 2 000	173	-	7	-	-	74	2	16	4
2 001 - 2 500	180	2	2	-	-	76	-	19	9
2 501 - 3 000	204	2	2	-	-	66	-	22	3
3 001 - 3 500	203	1	1	2	-	66	1	20	2
3 501 - 4 000	212	2	2	1	-	47	-	38	-
4 001 - 5 000	279	-	2	3	-	45	-	37	-
5 001 -	205	-	1	1	-	10	-	32	-
Állami gondozott	11	-	-	-	1	-	-	-	5
Összesen	1 607	18	20	7	4	424	6	189	51

+ Azok a vizsgáltak, akik időközben állami gondozásba kerültek

ÉS A CSALÁDFŐ FOGLALKOZÁSVÁLTOZÁSA SZERINT

A családfő								A szülők együttes havi keresete (Ft)
szellemi dolgozó volt				nyugdíjas, járadékos, vagyonából élő volt				
és jelenleg								
szellemi dolgozó	mező-gazdasági fizikai dolgozó	nem mező-gazdasági fizikai dolgozó	nyugdíjas, járadékos, vagyonából élő + (állami gondozott)	nyugdíjas, járadékos, vagyonából élő	mező-gazdasági fizikai dolgozó	nem mező-gazdasági fizikai dolgozó	szellemi dolgozó	

Férfi (♂)

6	-	4	6	3	-	5	1	- 1 500
22	-	5	5	-	-	-	2	1 501 - 2 000
27	1	2	3	-	-	2	2	2 001 - 2 500
48	-	10	5	-	-	-	1	2 501 - 3 000
58	-	7	2	1	-	1	-	3 001 - 3 500
52	-	2	1	-	-	-	3	3 501 - 4 000
91	-	3	3	-	-	-	-	4 001 - 5 000
76	-	-	-	-	-	-	-	5 001 -
-	-	-	3	-	-	-	-	Állami gondozott
380	1	33	28	4	-	8	9	Együtt

Nő (♀)

6	-	8	7	1	-	-	-	- 1 500
22	-	5	6	1	-	1	1	1 501 - 2 000
31	-	1	2	1	-	-	-	2 001 - 2 500
35	-	3	7	-	-	-	-	2 501 - 3 000
38	-	-	3	-	-	-	-	3 001 - 3 500
59	-	3	1	-	-	-	1	3 501 - 4 000
85	-	7	3	-	-	-	-	4 001 - 5 000
82	-	-	1	-	-	-	2	5 001 -
-	-	-	2	-	-	-	-	Állami gondozott
358	-	27	32	3	-	1	4	Együtt

Férfi-nő együtt (♂ - ♀)

12	-	12	13	4	-	5	1	- 1 500
44	-	10	11	1	-	1	3	1 501 - 2 000
58	1	3	5	1	-	2	2	2 001 - 2 500
83	-	13	12	-	-	-	1	2 501 - 3 000
96	-	7	5	1	-	1	-	3 001 - 3 500
111	-	5	2	-	-	-	4	3 501 - 4 000
176	-	10	6	-	-	-	-	4 001 - 5 000
158	-	-	1	-	-	-	2	5 001 -
-	-	-	5	-	-	-	-	Állami gondozott
738	1	60	60	7	-	9	13	Összesen

1. 21 A VIZSGÁLT SZEMÉLYEK A SZÜLŐK EGYÜTTES HAVI KERESETE

1. 21. 2 Százalékban

A szülők együttes havi keresete (Ft)	Össze- sen	A családfő							
		mezőgazdasági fizikai dolgozó volt				nem mezőgazdasági fizikai dolgozó volt			
		és jelenleg							
		mező- gazdasági fizikai dolgozó	nem mező- gazdasági fizikai dolgozó	szellemi dolgozó	nyugdíjas, járadékos vagyoná- ból élő +(állami gondozott)	nem mező- gazdasági fizikai dolgozó	mező- gazdasági fizikai dolgozó	szellemi dolgozó	nyugdíjas, járadékos, vagyoná- ból élő +(állami gondozott)

A szülők együttes havi keresete szerint te szerint
Férfi (♂)

- 1 500	8,1	55,6	11,1	-	50,0	9,5	50,0	-	60,0
1 501 - 2 000	11,3	-	44,5	-	-	19,5	50,0	8,5	15,0
2 001 - 2 500	10,9	11,1	11,1	-	-	16,7	-	13,8	10,0
2 501 - 3 000	13,3	-	-	-	-	14,8	-	12,8	5,0
3 001 - 3 500	13,9	11,1	-	-	-	16,7	-	7,4	5,0
3 501 - 4 000	13,2	22,2	-	50,0	-	11,4	-	23,4	-
4 001 - 5 000	16,9	-	22,2	50,0	-	9,5	-	18,1	-
5 001 -	11,8	-	11,1	-	-	1,9	-	16,0	-
Állami gondozott	0,6	-	-	-	50,0	-	-	-	5,0
Együtt	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Nő (♀)

- 1 500	9,3	66,7	18,2	-	100,0	9,3	50,0	5,3	51,6
1 501 - 2 000	10,2	-	27,2	-	-	15,4	-	8,4	3,2
2 001 - 2 500	11,5	11,1	9,1	-	-	19,2	-	6,3	22,6
2 501 - 3 000	12,1	22,2	18,2	-	-	16,3	-	10,5	6,5
3 001 - 3 500	11,3	-	9,1	40,0	-	14,5	50,0	13,7	3,2
3 501 - 4 000	13,2	-	18,2	-	-	10,7	-	16,8	-
4 001 - 5 000	17,9	-	-	40,0	-	11,7	-	21,1	-
5 001 -	13,7	-	-	20,0	-	2,9	-	17,9	-
Állami gondozott	0,8	-	-	-	-	-	-	-	12,9
Együtt	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Férfi-nő együtt (♂ - ♀)

- 1 500	8,7	61,1	15,0	-	75,0	9,4	50,0	2,6	54,9
1 501 - 2 000	10,8	-	35,0	-	-	17,4	33,3	8,5	7,8
2 001 - 2 500	11,2	11,1	10,0	-	-	17,9	-	10,1	17,7
2 501 - 3 000	12,7	11,1	10,0	-	-	15,6	-	11,6	5,9
3 001 - 3 500	12,6	5,6	5,0	28,6	-	15,6	16,7	10,6	3,9
3 501 - 4 000	13,2	11,1	10,0	14,3	-	11,1	-	20,1	-
4 001 - 5 000	17,4	-	10,0	42,8	-	10,6	-	19,6	-
5 001 -	12,7	-	5,0	14,3	-	2,4	-	16,9	-
Állami gondozott	0,7	-	-	-	25,0	-	-	-	9,8
Összesen	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

+ Azok a vizsgáltak, akik időközben állami gondozásba kerültek.

ÉS A CSALÁDFŐ FOGLALKOZÁSVÁLTOZÁSA SZERINT

A családfő								A szülők együttes havi keresete (Ft)
szellemi dolgozó volt				nyugdíjas, járadékos, vagyonából élő volt				
és jelenleg								
szellemi dolgozó	mező-gazdasági fizikai dolgozó	nem mező-gazdasági fizikai dolgozó	nyugdíjas, járadékos, vagyonából élő + (állami gondozott)	nyugdíjas, járadékos, vagyonából élő	mező-gazdasági fizikai dolgozó	nem mező-gazdasági fizikai dolgozó	szellemi dolgozó	

A szülők együttes havi keresete szerint

Férfi (♂)

1,6	-	12,1	21,4	75,0	-	62,5	11,1	- 1 500
5,8	-	15,1	17,9	-	-	-	22,2	1 501 - 2 000
7,1	100,0	6,1	10,7	-	-	25,0	22,2	2 001 - 2 500
12,6	-	30,3	17,9	-	-	-	11,1	2 501 - 3 000
15,3	-	21,2	7,1	25,0	-	12,5	-	3 001 - 3 500
13,7	-	6,1	3,6	-	-	-	33,4	3 501 - 4 000
23,9	-	9,1	10,7	-	-	-	-	4 001 - 5 000
20,0	-	-	-	-	-	-	-	5 001 -
-	-	-	10,7	-	-	-	-	Állami gondozott
100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	-	100,0	100,0	Együtt

Nő (♀)

1,7	-	29,7	21,9	33,4	-	-	-	- 1 500
6,1	-	18,5	18,8	33,3	-	100,0	25,0	1 501 - 2 000
8,7	-	3,7	6,2	33,3	-	-	-	2 001 - 2 500
9,8	-	11,1	21,9	-	-	-	-	2 501 - 3 000
10,6	-	-	9,4	-	-	-	-	3 001 - 3 500
16,5	-	11,1	3,1	-	-	-	25,0	3 501 - 4 000
23,7	-	25,9	9,4	-	-	-	-	4 001 - 5 000
22,9	-	-	3,1	-	-	-	50,0	5 001 -
-	-	-	6,2	-	-	-	-	Állami gondozott
100,0	-	100,0	100,0	100,0	-	100,0	100,0	Együtt

Férfi-nő együtt (♂ - ♀)

1,6	-	20,0	21,7	57,1	-	55,6	7,7	- 1 500
6,0	-	16,7	18,4	14,3	-	11,1	23,1	1 501 - 2 000
7,9	100,0	5,0	8,3	14,3	-	22,2	15,4	2 001 - 2 500
11,2	-	21,6	20,0	-	-	-	7,7	2 501 - 3 000
13,0	-	11,7	8,3	14,3	-	11,1	-	3 001 - 3 500
15,0	-	8,3	3,3	-	-	-	30,7	3 501 - 4 000
23,9	-	16,7	10,0	-	-	-	-	4 001 - 5 000
21,4	-	-	1,7	-	-	-	15,4	5 001 -
-	-	-	8,3	-	-	-	-	Állami gondozott
100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	-	100,0	100,0	Összesen

1.21 A VIZSGÁLT SZEMÉLYEK A SZÜLŐK EGYÜTTES HAVI KERESETE

1.21.2 Százalékban

A szülők együttes havi keresete (Ft)	Össze- sen	A családfő							
		mezőgazdasági fizikai dolgozó volt				nem mezőgazdasági fizikai dolgozó volt			
		és jelenleg							
		mező- gazdasági fizikai dolgozó	nem mező- gazdasági fizikai dolgozó	szellemi dolgozó	nyugdíjas, járadékos, vagyoná- ból élő +(állami gondozott)	nem mező- gazdasági fizikai dolgozó	mező- gazdasági fizikai dolgozó	szellemi dolgozó	nyugdíjas, járadékos, vagyoná- ból élő +(állami gondozott)

A családfő foglalkozásváltozása szerint
Férfi (♂)

- 1 500	100,0	7,6	1,5	-	1,5	30,3	3,0	-	18,1
1 501 - 2 000	100,0	-	4,3	-	-	44,6	2,2	8,7	3,3
2 001 - 2 500	100,0	1,1	1,1	-	-	39,3	-	14,6	2,3
2 501 - 3 000	100,0	-	-	-	-	28,7	-	11,1	0,9
3 001 - 3 500	100,0	0,9	-	-	-	31,0	-	6,2	0,9
3 501 - 4 000	100,0	1,9	-	0,9	-	22,4	-	20,6	-
4 001 - 5 000	100,0	-	1,5	0,7	-	14,6	-	12,4	-
5 001 -	100,0	-	1,0	-	-	4,2	-	15,6	-
Állami gondozott	100,0	-	-	-	20,0	-	-	-	20,0
Együtt	100,0	1,1	1,1	0,2	0,2	25,8	0,5	11,6	2,5

Nő (♀)

- 1 500	100,0	8,1	2,7	-	2,7	27,0	1,4	6,7	21,6
1 501 - 2 000	100,0	-	3,7	-	-	40,8	-	9,9	1,2
2 001 - 2 500	100,0	1,1	1,1	-	-	45,0	-	6,6	7,7
2 501 - 3 000	100,0	2,1	2,1	-	-	36,5	-	10,4	2,1
3 001 - 3 500	100,0	-	1,1	2,2	-	34,5	1,1	14,5	1,1
3 501 - 4 000	100,0	-	1,9	-	-	21,9	-	15,2	-
4 001 - 5 000	100,0	-	-	1,4	-	17,6	-	14,1	-
5 001 -	100,0	-	-	0,9	-	5,5	-	15,6	-
Állami gondozott	100,0	-	-	-	-	-	-	-	66,7
Együtt	100,0	1,1	1,4	0,6	0,3	26,9	0,3	12,0	3,9

Férfi-nő együtt (♂ - ♀)

- 1 500	100,0	7,9	2,1	-	2,1	28,6	2,1	3,6	20,0
1 501 - 2 000	100,0	-	4,0	-	-	42,8	1,2	9,2	2,3
2 001 - 2 500	100,0	1,1	1,1	-	-	42,2	-	10,5	5,0
2 501 - 3 000	100,0	1,0	1,0	-	-	32,3	-	10,8	1,4
3 001 - 3 500	100,0	0,5	0,5	1,0	-	32,5	0,5	9,8	1,0
3 501 - 4 000	100,0	0,9	0,9	0,5	-	22,2	-	17,9	-
4 001 - 5 000	100,0	-	0,7	1,1	-	16,1	-	13,3	-
5 001 -	100,0	-	0,5	0,5	-	4,9	-	15,6	-
Állami gondozott	100,0	-	-	-	9,0	-	-	-	45,5
Összesen	100,0	1,1	1,2	0,4	0,3	26,4	0,4	11,8	3,2

+Azok a vizsgáltak, akik időközben állami gondozásba kerültek.

ÉS A CSALÁDFŐ FOGLALKOZÁSVÁLTOZÁSA SZERINT

(folytatás)

A családfő								A szülők együttes havi keresete (Ft)
szellemi dolgozó volt				nyugdíjas, járadékos, vagyonából élő volt				
és jelenleg								
szellemi dolgozó	mezőgazdasági fizikai dolgozó	nem mezőgazdasági fizikai dolgozó	nyugdíjas, járadékos, vagyonából élő + (állami gondozott)	nyugdíjas, járadékos, vagyonából élő	mezőgazdasági fizikai dolgozó	nem mezőgazdasági fizikai dolgozó	szellemi dolgozó	

A családfő foglalkozásváltozása szerint
Férfi (♂)

9,1	-	6,1	9,1	4,6	-	7,6	1,5	- 1 500
23,9	-	5,4	5,4	-	-	-	2,2	1 501 - 2 000
30,3	1,1	2,3	3,3	-	-	2,3	2,3	2 001 - 2 500
44,5	-	9,3	4,6	-	-	-	0,9	2 501 - 3 000
51,3	-	6,2	1,7	0,9	-	0,9	-	3 001 - 3 500
48,6	-	1,9	0,9	-	-	-	2,8	3 501 - 4 000
66,4	-	2,2	2,2	-	-	-	-	4 001 - 5 000
79,2	-	-	-	-	-	-	-	5 001 -
-	-	-	60,0	-	-	-	-	Állami gondozott
46,7	0,1	4,1	3,5	0,5	-	1,0	1,1	Együtt

Nő (♀)

8,1	-	10,8	9,5	1,4	-	-	-	- 1 500
27,2	-	6,2	7,4	1,2	-	1,2	1,2	1 501 - 2 000
34,1	-	1,1	2,2	1,1	-	-	-	2 001 - 2 500
36,5	-	3,1	7,2	-	-	-	-	2 501 - 3 000
42,2	-	-	3,3	-	-	-	-	3 001 - 3 500
56,2	-	2,8	1,0	-	-	-	1,0	3 501 - 4 000
59,9	-	4,9	2,1	-	-	-	-	4 001 - 5 000
75,2	-	-	0,9	-	-	-	1,9	5 001 -
-	-	-	33,3	-	-	-	-	Állami gondozott
45,1	-	3,4	4,0	0,4	-	0,1	0,5	Együtt

Férfi-nő együtt (♂ - ♀)

8,6	-	8,6	9,3	2,8	-	3,6	0,7	- 1 500
25,4	-	5,8	6,4	0,6	-	0,6	1,7	1 501 - 2 000
32,2	0,6	1,7	2,8	0,6	-	1,1	1,1	2 001 - 2 500
40,7	-	6,4	5,9	-	-	-	0,5	2 501 - 3 000
47,3	-	3,4	2,5	0,5	-	0,5	-	3 001 - 3 500
52,4	-	2,4	0,9	-	-	-	1,9	3 501 - 4 000
63,1	-	3,6	2,1	-	-	-	-	4 001 - 5 000
77,0	-	-	0,5	-	-	-	1,0	5 001 -
-	-	-	45,5	-	-	-	-	Állami gondozott
45,9	0,1	3,7	3,7	0,4	-	0,6	0,8	Összesen

1.22 A VIZSGÁLT SZEMÉLYEK SZÁMA ÉS SZÁZALÉKOS MEGOSZLÁSA
AZ EGY NAPRA JUTÓ ÁLLATI FEHÉRJEFOGYASZTÁS ÉS A SZÜLŐK EGYÜTTES HAVI KERESETE SZERINT

A szülők együttes havi keresete (Ft)	Összesen	Egy napra jutó állati fehérjefogyasztás			
		-29	30-45	46-59	60 és több
		g			

Férfi (♂)

-1 500	66	9	30	16	11
1 501-2 000	92	13	43	16	20
2 001-2 500	89	13	48	11	17
2 501-3 000	108	8	49	30	21
3 001-3 500	113	15	52	25	21
3 501-4 000	107	8	51	24	24
4 001-5 000	137	6	62	37	32
5 001-	96	6	37	28	25
Állami gondozott	5	-	5	-	-
Együtt	813	78	377	187	171

Nő (♀)

-1 500	74	21	42	10	1
1 501-2 000	81	22	50	8	1
2 001-2 500	91	26	46	16	3
2 501-3 000	96	30	53	13	-
3 001-3 500	90	18	54	15	3
3 501-4 000	105	23	59	16	7
4 001-5 000	142	39	71	23	9
5 001-	109	28	49	22	10
Állami gondozott	6	2	4	-	-
Együtt	794	209	428	123	34

*Százalékos megoszlás és
a szülők együttes havi keresete szerint*

Férfi (♂)

-1 500	8,1	1,1	3,7	2,0	1,3
1 501-2 000	11,3	1,6	5,3	2,0	2,4
2 001-2 500	10,9	1,6	5,9	1,3	2,1
2 501-3 000	13,3	1,0	6,0	3,7	2,6
3 001-3 500	13,9	1,8	6,4	3,1	2,6
3 501-4 000	13,2	1,0	6,2	3,0	3,0
4 001-5 000	16,9	0,8	7,7	4,5	3,9
5 001-	11,8	0,7	4,6	3,4	3,1
Állami gondozott	0,6	-	0,6	-	-
Együtt	100,0	9,6	46,4	23,0	21,0

Nő (♀)

-1 500	9,3	2,6	5,3	1,3	0,1
1 501-2 000	10,2	2,8	6,3	1,0	0,1
2 001-2 500	11,5	3,3	5,8	2,0	0,4
2 501-3 000	12,1	3,8	6,7	1,6	-
3 001-3 500	11,3	2,2	6,8	1,9	0,4
3 501-4 000	13,2	2,9	7,4	2,0	0,9
4 001-5 000	17,9	4,9	9,0	2,9	1,1
5 001-	13,7	3,5	6,1	2,8	1,3
Állami gondozott	0,8	0,3	0,5	-	-
Együtt	100,0	26,3	53,9	15,5	4,3

**1.23 A VIZSGÁLT SZEMÉLYEK SZÁMA ÉS SZÁZALÉKOS MEGOSZLÁSA
AZ EGY HÉTRE JUTÓ ZÖLDSÉG-GYÜMÖLCS FOGYASZTÁS ÉS A SZÜLŐK EGYÜTTES HAVI KERESETE SZERINT**

A szülők együttes havi keresete (Ft)	Összesen	Egy hétre jutó zöldség-gyümölcs fogyasztás								
		1	2	3	4	5	6	7	8	9
		kg								

Férfi (♂)

-1 500	65	1	8	15	14	7	7	7	3	4
1 501-2 000	92	3	5	34	21	8	4	6	1	10
2 001-2 500	89	2	10	31	16	5	7	10	3	5
2 501-3 000	108	-	11	32	25	8	4	14	4	10
3 001-3 500	113	3	8	31	28	8	9	12	6	8
3 501-4 000	107	2	9	33	32	6	6	10	6	3
4 001-5 000	137	2	11	35	31	16	9	15	8	10
5 001-	96	1	9	27	22	10	7	12	3	5
Állami gondozott	5	-	-	3	2	-	-	-	-	-
Együtt	813	14	71	241	191	68	53	86	34	55

Nő (♀)

-1 500	74	4	11	24	18	7	1	4	2	3
1 501-2 000	81	2	7	30	11	7	4	12	1	7
2 001-2 500	91	1	5	21	20	12	4	20	4	4
2 501-3 000	96	4	9	38	18	4	4	8	7	4
3 001-3 500	90	2	12	31	17	6	5	11	-	6
3 501-4 000	105	1	11	41	18	7	7	14	3	3
4 001-5 000	142	4	17	43	30	16	5	17	3	7
5 001-	109	-	7	36	23	10	9	19	2	3
Állami gondozott	6	-	3	3	-	-	-	-	-	-
Együtt	794	18	82	267	155	69	39	105	22	37

*Százalékos megoszlás
az egy hétre jutó zöldség-gyümölcs fogyasztás szerint*

Férfi (♂)

-1 500	100,0	1,5	12,1	22,7	21,2	10,6	10,6	10,6	4,6	6,1
1 501-2 000	100,0	3,3	5,4	37,0	22,8	8,7	4,3	6,5	1,1	10,9
2 001-2 500	100,0	2,3	11,2	34,8	18,0	5,6	7,9	11,2	3,4	5,6
2 501-3 000	100,0	-	10,2	29,6	23,1	7,4	3,7	13,0	3,7	9,3
3 001-3 500	100,0	2,6	7,1	27,4	24,8	7,1	8,0	10,6	5,3	7,1
3 501-4 000	100,0	1,9	8,4	30,8	29,9	5,6	5,6	9,4	5,6	2,8
4 001-5 000	100,0	1,5	8,0	25,5	22,6	11,7	6,6	11,0	5,8	7,3
5 001-	100,0	1,1	9,4	28,1	22,9	10,4	7,3	12,5	3,1	5,2
Állami gondozott	100,0	-	-	60,0	40,0	-	-	-	-	-
Együtt	100,0	1,7	8,7	29,6	23,5	8,4	6,5	10,6	4,2	6,8

Nő (♀)

-1 500	100,0	5,4	14,9	32,4	24,3	9,5	1,3	5,4	2,7	4,1
1 501-2 000	100,0	2,5	8,6	37,1	13,6	8,6	5,0	14,8	1,2	8,6
2 001-2 500	100,0	1,1	5,5	23,0	22,0	13,2	4,4	22,0	4,4	4,4
2 501-3 000	100,0	4,2	9,3	39,6	18,7	4,2	4,2	8,3	7,3	4,2
3 001-3 500	100,0	2,2	13,3	34,4	18,9	6,7	5,6	12,2	-	6,7
3 501-4 000	100,0	0,9	10,5	39,0	17,1	6,7	6,7	13,3	2,9	2,9
4 001-5 000	100,0	2,8	12,0	30,3	21,1	11,3	3,5	12,0	2,1	4,9
5 001-	100,0	-	6,4	33,0	21,1	9,2	8,3	17,4	1,8	2,8
Állami gondozott	100,0	-	50,0	50,0	-	-	-	-	-	-
Együtt	100,0	2,3	10,3	33,6	19,5	8,7	4,9	13,2	2,8	4,7

1.24 A VIZSGÁLT SZEMÉLYEK A KIÁLLOTT BETEGSÉGEK ÖSSZETÉTELE ÉS
A CSALÁDFŐ JELENLEGI FOGLALKOZÁSA SZERINT

1.24. i Szám szerint

A kiállott betegségek összetétele	Össze- sen	A családfő jelenlegi foglalkozása							Állami gondozott
		Mg. fizikai dolgozó, mg. önálló, segítő családtag	Nem mg. szak-, vagy betanított munkás, bedolgozó	Segéd- munkás, nap- számos	Nem mg. önálló, segítő családtag	Értelmi- ségi és vezető állásu	Egyéb szellemi dolgozó	Nyugdíjas, járadékos, vagyoná- ból élő	

Férfi (♂)

Csak egyféle megbetegedése volt	415	9	98	12	14	145	109	24	4
Gyermekkori fertőző megbetegedés és tbc.	1	-	-	-	-	-	-	1	-
Gyermekkori fertőző megbetegedés és keringési zavarok	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Gyermekkori fertőző megbetegedés és tüdőgyulladás	10	1	1	-	-	5	2	-	1
Gyermekkori fertőző megbetegedés és fül-, orr-, gége megbetegedés	31	-	8	2	-	9	11	1	-
Egyéb összetételű megbetegedés	356	4	107	7	11	114	90	23	-
Együtt	813	14	214	21	25	273	212	49	5

Nő (♀)

Csak egyféle megbetegedése volt	440	7	122	10	11	133	117	37	3
Gyermekkori fertőző megbetegedés és tbc.	5	-	2	-	-	1	2	-	-
Gyermekkori fertőző megbetegedés és keringési zavarok	6	-	2	-	-	-	1	2	1
Gyermekkori fertőző megbetegedés és tüdőgyulladás	14	-	4	-	-	3	6	-	1
Gyermekkori fertőző megbetegedés és fül-, orr-, gége megbetegedés	16	-	4	-	-	5	6	1	-
Egyéb összetételű megbetegedés	313	4	74	13	11	92	96	22	1
Együtt	794	11	208	23	22	234	228	62	6

Férfi - nő együtt (♂ - ♀)

Csak egyféle megbetegedése volt	855	16	220	22	25	278	226	61	7
Gyermekkori fertőző megbetegedés és tbc.	6	-	2	-	-	1	2	1	-
Gyermekkori fertőző megbetegedés és keringési zavarok	6	-	2	-	-	-	1	2	1
Gyermekkori fertőző megbetegedés és tüdőgyulladás	24	1	5	-	-	8	8	-	2
Gyermekkori fertőző megbetegedés és fül-, orr-, gége megbetegedés	47	-	12	2	-	14	17	2	-
Egyéb összetételű megbetegedés	569	8	181	20	22	206	186	45	1
Összesen	1 607	25	422	44	47	507	440	111	11

1. 24 A VIZSGÁLT SZEMÉLYEK A KIÁLLOTT BETEGSÉGEK ÖSSZETÉTELE ÉS
A CSALÁDFŐ JELENLEGI FOGLALKOZÁSA SZERINT

1. 24. 2 Százalékban

A kiállott betegségek összetétele	Össze- sen	A családfő jelenlegi foglalkozása							Állami gondozott
		Mg. fizikai dolgozó, mg.önálló, segítő családtag	Nem mg. szak-, vagy betanított munkás, bedolgozó	Segéd- munkás, nap- számos	Nem mg. önálló, segítő családtag	Értelmi- ségi és vezető állású	Egyéb szellemi dolgozó	Nyugdíjas, járadékos, vagyoná- ból élő	

Férfi (♂)

Csak egyféle megbetegedése volt	51,1	64,3	45,8	57,2	56,0	53,1	51,4	49,0	80,0
Gyermekkori fertőző megbetegedés és tbc.	0,1	-	-	-	-	-	-	2,0	-
Gyermekkori fertőző megbetegedés és keringési zavarok	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Gyermekkori fertőző megbetegedés és tüdőgyulladás	1,2	7,1	0,5	-	-	1,8	0,9	-	20,0
Gyermekkori fertőző megbetegedés és fül-, orr-, gége megbetegedés	3,8	-	3,7	9,5	-	3,3	5,2	2,0	-
Egyéb összetételű megbetegedés	43,8	28,6	50,0	33,3	44,0	41,8	42,5	47,0	-
Együtt	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Nő (♀)

Csak egyféle megbetegedése volt	55,4	63,6	58,6	43,5	50,0	56,9	51,3	59,7	50,0
Gyermekkori fertőző megbetegedés és tbc.	0,6	-	1,0	-	-	0,4	0,9	-	-
Gyermekkori fertőző megbetegedés és keringési zavarok	0,8	-	1,0	-	-	-	0,5	3,2	16,7
Gyermekkori fertőző megbetegedés és tüdőgyulladás	1,8	-	1,9	-	-	1,3	2,6	-	16,7
Gyermekkori fertőző megbetegedés és fül-, orr-, gége megbetegedés	2,0	-	1,9	-	-	2,1	2,6	1,6	-
Egyéb összetételű megbetegedés	39,4	36,4	35,6	56,5	50,0	39,3	42,1	35,5	16,6
Együtt	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Férfi - nő együtt (♂ - ♀)

Csak egyféle megbetegedése volt	53,2	64,0	52,1	50,0	53,2	54,8	51,4	55,0	63,6
Gyermekkori fertőző megbetegedés és tbc.	0,4	-	0,5	-	-	0,2	0,4	0,9	-
Gyermekkori fertőző megbetegedés és keringési zavarok	0,4	-	0,5	-	-	-	0,2	1,8	9,1
Gyermekkori fertőző megbetegedés és tüdőgyulladás	1,5	4,0	1,2	-	-	1,6	1,8	-	18,2
Gyermekkori fertőző megbetegedés és fül-, orr-, gége megbetegedés	2,9	-	2,8	-	-	2,8	3,9	1,8	-
Egyéb összetételű megbetegedés	41,6	32,0	42,9	45,5	46,8	40,6	42,3	40,5	9,1
Összesen	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

2. Antropometriai adatok

2.1 A VIZSGÁLT SZEMÉLYEK MEGOSZLÁSA A TESTMAGASSÁG (CM) FONTOSABB PARAMÉTEREI
ÉS AZ ANYA SZÜLETÉSI HELYE SZERINT, KORÉVENKÉNT

Az anya születési helye	n	\bar{X}	s^2	s	m	v	$V_{\min} - V_{\max}$
<i>18 éves</i>							
<i>Férfi (♂)</i>							
Budapest	139	175,11	40,48	6,36	0,54	3,63	157 - 192
Dunántul	78	175,19	33,62	5,80	0,66	3,31	162 - 186
Duna-Tisza köze	46	173,24	48,82	6,99	1,03	4,03	162 - 193
Észak-Magyarország	37	174,14	38,47	6,20	1,02	3,56	161 - 190
Tiszántul	57	175,05	40,09	6,33	0,84	3,62	159 - 188
Külföld	38	173,32	36,48	6,04	0,98	3,48	161 - 188
Együtt	395	174,70	42,68	6,53	0,33	3,74	157 - 193
<i>Nő (♀)</i>							
Budapest	149	161,74	40,02	6,33	0,52	3,91	142 - 179
Dunántul	86	162,49	34,38	5,86	0,63	3,61	148 - 175
Duna-Tisza köze	47	159,64	25,99	5,10	0,74	3,19	146 - 170
Észak-Magyarország	17	161,94	40,88	6,39	1,55	3,95	153 - 179
Tiszántul	48	158,87	32,09	5,66	0,82	3,56	145 - 170
Külföld	34	159,82	32,64	5,71	0,98	3,57	147 - 175
Együtt	381	161,13	37,55	6,13	0,31	3,80	142 - 179
<i>19 éves</i>							
<i>Férfi (♂)</i>							
Budapest	59	173,44	37,20	6,10	0,79	3,52	160 - 193
Dunántul	41	173,29	44,87	6,70	1,05	3,87	159 - 185
Duna-Tisza köze	15	175,40	35,40	5,95	1,54	3,39	164 - 185
Észak-Magyarország	11	174,73	19,53	4,42	1,34	2,53	168 - 185
Tiszántul	14	173,64	44,49	6,67	1,78	3,84	165 - 185
Külföld	22	175,95	34,09	5,84	1,25	3,32	165 - 186
Együtt	162	174,19	42,51	6,52	0,51	3,74	159 - 193
<i>Nő (♀)</i>							
Budapest	73	162,08	63,14	7,94	0,93	4,90	151 - 171
Dunántul	43	161,07	31,69	5,63	0,86	3,50	151 - 177
Duna-Tisza köze	25	159,12	33,62	5,80	1,16	3,65	145 - 169
Észak-Magyarország	11	160,73	27,43	5,24	1,58	3,26	152 - 167
Tiszántul	27	161,63	37,09	6,09	1,17	3,77	153 - 175
Külföld	19	160,95	23,50	4,85	1,11	3,03	151 - 168
Együtt	198	161,28	33,05	5,75	0,41	3,56	145 - 177
<i>20 éves</i>							
<i>Férfi (♂)</i>							
Budapest	39	174,82	40,35	6,35	1,02	3,63	160 - 187
Dunántul	13	172,23	24,73	4,97	1,38	2,89	165 - 177
Duna-Tisza köze	15	174,27	39,52	6,29	1,63	3,61	164 - 185
Észak-Magyarország	3	-	-	-	-	-	-
Tiszántul	11	170,73	38,93	6,24	1,88	3,65	163 - 180
Külföld	11	178,73	44,33	6,66	2,01	3,73	169 - 189
Együtt	92	174,27	44,52	6,67	0,70	3,83	156 - 189
<i>Nő (♀)</i>							
Budapest	27	162,30	32,99	5,74	1,11	3,54	151 - 171
Dunántul	12	162,17	34,89	5,91	1,71	3,64	156 - 178
Duna-Tisza köze	6	-	-	-	-	-	-
Észak-Magyarország	5	-	-	-	-	-	-
Tiszántul	17	160,53	44,78	6,69	1,62	4,17	151 - 169
Külföld	10	159,80	106,80	10,33	3,27	6,46	153 - 174
Együtt	77	161,28	38,54	6,21	0,71	3,85	146 - 178

2.1 A VIZSGÁLT SZEMÉLYEK MEGOSZLÁSA A TESTMAGASSÁG (CM) FONTOSABB PARAMÉTEREI
ÉS AZ ANYA SZÜLETÉSI HELYE SZERINT, KORÉVENKÉNT (folytatás)

Az anya születési helye	n	\bar{X}	s^2	s	m	v	$V_{\min} - V_{\max}$
<i>21 éves</i>							
<i>Férfi (♂)</i>							
Budapest	23	174,35	35,71	5,98	1,25	3,43	161 - 186
Dunántul	12	171,58	40,77	6,39	1,85	3,72	165 - 184
Duna-Tisza köze	8	-	-	-	-	-	-
Észak-Magyarország	6	-	-	-	-	-	-
Tiszántul	15	172,40	31,54	5,62	1,45	3,26	161 - 184
Külföld	10	175,10	28,54	5,34	1,69	3,05	164 - 181
Együtt	74	173,64	38,94	6,24	0,73	3,59	161 - 188
<i>Nő (♀)</i>							
Budapest	16	162,94	25,47	5,05	1,26	3,10	156 - 175
Dunántul	8	-	-	-	-	-	-
Duna-Tisza köze	4	-	-	-	-	-	-
Észak-Magyarország	4	-	-	-	-	-	-
Tiszántul	11	161,09	41,79	6,46	1,95	4,01	156 - 173
Külföld	18	160,56	39,91	6,32	1,49	3,94	148 - 173
Együtt	61	161,25	38,77	6,23	0,80	3,86	143 - 175
<i>22 éves</i>							
<i>Férfi (♂)</i>							
Budapest	16	176,50	58,77	7,67	1,92	4,35	161 - 187
Dunántul	9	-	-	-	-	-	-
Duna-Tisza köze	7	-	-	-	-	-	-
Észak-Magyarország	2	-	-	-	-	-	-
Tiszántul	5	-	-	-	-	-	-
Külföld	10	176,10	50,21	7,09	2,24	4,03	166 - 185
Együtt	49	175,55	46,76	6,84	0,98	3,90	161 - 192
<i>Nő (♀)</i>							
Budapest	13	163,46	46,55	6,82	1,89	4,17	152 - 175
Dunántul	7	-	-	-	-	-	-
Duna-Tisza köze	7	-	-	-	-	-	-
Észak-Magyarország	2	-	-	-	-	-	-
Tiszántul	3	-	-	-	-	-	-
Külföld	8	-	-	-	-	-	-
Együtt	40	162,20	32,20	5,67	0,90	3,50	151 - 175
<i>23 éves és idősebb</i>							
<i>Férfi (♂)</i>							
Budapest	17	173,88	37,26	6,10	1,48	3,51	160 - 185
Dunántul	4	-	-	-	-	-	-
Duna-Tisza köze	5	-	-	-	-	-	-
Észak-Magyarország	2	-	-	-	-	-	-
Tiszántul	6	-	-	-	-	-	-
Külföld	7	-	-	-	-	-	-
Együtt	41	173,76	40,21	6,34	0,99	3,65	160 - 193
<i>Nő (♀)</i>							
Budapest	9	-	-	-	-	-	-
Dunántul	5	-	-	-	-	-	-
Duna-Tisza köze	7	-	-	-	-	-	-
Észak-Magyarország	4	-	-	-	-	-	-
Tiszántul	6	-	-	-	-	-	-
Külföld	6	-	-	-	-	-	-
Együtt	37	161,90	29,78	5,46	0,90	3,37	151 - 175

2.2 A VIZSGÁLT SZEMÉLYEK MEGOSZLÁSA TESTMAGASSÁG ÁTLAGOK (CM) ÉS
A SZÜLŐK SZÜLETÉSI HELYE SZERINT

Az anya születési helye	A vizsgált személyek száma	Az átlag testmagasság	Az apa születési helye					
			Budapest	Dunántul	Duna-Tisza köze	Észak-Magyarország	Tiszántul	Külföld
<i>Férfi (♂)</i>								
Budapest	293	174,7	174,6	176,8	174,0	174,1	173,8	175,0
Dunántul	157	173,8	174,6	173,1	173,5	179,5	173,2	174,8
Duna-Tisza köze	96	174,2	174,2	174,2	173,3	173,2	173,9	177,7
Észak-Magyarország	61	174,3	180,0	168,6	179,7	172,0	175,0	174,6
Tiszántul	108	174,0	171,6	177,3	173,0	180,0	174,3	171,3
Külföld	98	175,3	175,5	173,6	173,5	175,8	177,1	175,1
Együtt	813	174,4	174,7	174,2	173,7	174,0	174,5	174,8
<i>Nő (♀)</i>								
Budapest	287	162,1	161,8	162,5	161,1	162,8	163,5	162,5
Dunántul	161	162,0	161,0	161,8	162,2	164,8	162,0	164,1
Duna-Tisza köze	96	160,0	160,3	157,0	160,4	163,6	159,3	159,2
Észak-Magyarország	43	160,7	159,6	158,2	161,5	161,6	163,5	158,6
Tiszántul	112	160,2	159,1	160,3	166,5	160,8	159,7	161,3
Külföld	95	160,2	157,4	162,4	163,3	163,0	159,8	160,8
Együtt	794	161,3	160,9	161,6	161,4	162,5	160,8	161,4

2.3 A VIZSGÁLT SZEMÉLYEK MEGOSZLÁSA A TESTMAGASSÁG, (CM) FONTOSABB PARAMÉTEREI ÉS
A VÁLASZTOTT EGYETEM (FŐISKOLA) SZERINT

Felsőfoku oktatási intézmény megnevezése	n	\bar{X}	s^2	s	m	v	$V_{\min} - V_{\max}$
<i>Férfi (♂)</i>							
Műszaki egyetem	247	174,77	42,60	6,53	0,42	3,74	159 - 193
Orvostudományi egyetem	121	174,50	38,82	6,23	0,57	3,57	159 - 189
Agrártudományi egyetem	35	175,29	45,23	6,73	1,14	3,84	165 - 190
Tanári	83	172,90	39,46	6,28	0,69	3,63	160 - 188
Tud. egyet. természet-tudományi, nem tanári	41	174,07	40,22	6,34	0,99	3,64	157 - 187
Tud. egyet. állam- és jogtudományi	21	172,27	45,47	6,74	1,47	3,91	162 - 183
Közgazdaságtudományi egyetem	50	174,48	36,42	6,03	0,85	3,46	164 - 193
Művészeti főiskolák	40	175,87	52,95	7,28	1,15	4,14	164 - 193
Egyéb főiskolák	38	174,84	41,11	6,41	1,04	3,67	164 - 188
Egyéb, felsőfoku tanintézmények	137	174,20	36,59	6,05	0,52	3,47	156 - 192
Együtt	813	174,45	41,55	6,45	0,23	3,70	156 - 193
<i>Nő (♀)</i>							
Műszaki egyetem	86	162,36	41,37	6,43	0,69	3,96	146 - 179
Orvostudományi egyetem	133	161,42	31,92	5,65	0,49	3,50	151 - 179
Agrártudományi egyetem	18	160,56	35,97	5,99	1,41	3,73	148 - 169
Tanári	229	160,76	35,54	5,96	0,39	3,71	142 - 179
Tud. egyet. természet-tudományi, nem tanári	22	160,64	33,54	5,79	1,23	3,60	151 - 171
Tud. egyet. állam- és jogtudományi	43	161,00	30,29	5,50	0,84	3,42	151 - 173
Közgazdaságtudományi egyetem	73	161,04	37,01	6,08	0,71	3,78	148 - 174
Művészeti főiskolák	55	163,65	38,80	6,23	0,84	3,81	148 - 177
Egyéb főiskolák	68	161,47	38,86	6,23	0,76	3,86	147 - 178
Egyéb, felsőfoku tanintézmények	67	159,84	31,11	5,58	0,68	3,49	145 - 171
Együtt	794	161,31	35,34	5,94	0,21	3,68	142 - 179

2.4 A VIZSGÁLT SZEMÉLYEK MEGOSZLÁSA TESTMAGASSÁG ÁTLAGOK (CM)
ÉS A SZÜLŐK JELENLEGI FOGLALKOZÁSA SZERINT

Az anya jelenlegi foglalkozása	A vizsgált személyek száma	Az átlag testmagasság	Az apa jelenlegi foglalkozása							Az apa nem él a családdal
			Mezőgazdasági fizikai dolgozó, mg önálló, segítő családtag	Nem mg. szak-, vagy betanított munkás, bedolgozó	Segéd-munkás, napszámos	Nem mg. önálló, segítő családtag	Értelmi-ségi és vezető állású	Egyéb szellemi dolgozó	Nyugdíjas járadékos vagyona-ból élő, el-tartott	

Férfi (♂)

Mezőgazdasági fizikai dolgozó, mezőgazdasági önálló, segítő családtag	5	174,2	-	172,0	-	-	-	-	168,0	179,5
Nem mezőgazdasági szak-, vagy betanított munkás, bedolgozó	162	173,0	169,5	174,2	168,3	173,0	170,9	173,9	171,9	172,4
Segédmunkás, napszámos	33	173,4	185,0	174,3	175,7	-	168,0	170,3	174,0	172,0
Nem mezőgazdasági önálló, segítő családtag	8	173,3	170,0	-	-	174,5	180,0	171,5	169,0	175,0
Értelmiségi és vezető állású	54	176,7	-	176,0	-	-	176,5	175,3	179,0	178,3
Egyéb szellemi dolgozó	279	174,5	176,0	175,6	173,0	166,5	174,9	173,8	174,4	174,2
Nyugdíjas, járadékos, vagyona-ból élő	19	176,6	-	170,3	-	-	173,3	179,3	182,0	178,6
Háztartásvezető	215	174,8	172,3	174,1	168,7	172,9	177,0	173,2	174,8	172,7
Az anya nem él a családdal	38	175,3	-	174,0	-	169,0	176,9	174,6	172,7	178,0
Együtt	813	174,4	173,3	174,4	170,8	172,4	175,4	173,8	173,8	174,3

Nő (♀)

Mezőgazdasági fizikai dolgozó, mezőgazdasági önálló, segítő családtag	6	164,3	162,5	169,0	167,0	-	-	164,0	161,0	-
Nem mezőgazdasági szak-, vagy betanított munkás, bedolgozó	170	161,0	163,0	160,0	160,7	167,0	161,6	162,4	162,3	159,9
Segédmunkás, napszámos	28	159,5	-	159,1	159,1	-	167,0	159,0	162,5	158,5
Nem mezőgazdasági önálló, segítő családtag	11	159,2	-	169,0	160,0	158,8	158,0	155,0	-	157,5
Értelmiségi és vezető állású	61	163,7	-	168,0	-	161,0	163,2	162,6	169,0	165,4
Egyéb szellemi dolgozó	270	161,5	-	161,6	161,0	162,0	161,1	162,0	160,9	161,6
Nyugdíjas, járadékos, vagyona-ból élő	25	161,8	-	161,5	-	-	159,0	161,2	-	163,2
Háztartásvezető	189	160,7	158,7	159,7	162,8	159,6	162,0	160,8	160,3	160,6
Az anya nem él a családdal	34	160,9	162,0	161,9	165,0	-	162,1	157,8	159,0	160,0
Együtt	794	161,3	160,1	160,4	161,2	160,0	161,8	161,7	161,1	161,5

2.5 A VIZSGÁLT SZEMÉLYEK MEGOSZLÁSA A TESTMAGASSÁG (CM) FONTOSABB PARAMÉTEREI
ÉS A CSALÁDFŐ JELENLEGI FOGLALKOZÁSA SZERINT

A családfő jelenlegi foglalkozása	n	\bar{X}	s^2	s	m	v	$V_{\min} - V_{\max}$
<i>Férfi (♂)</i>							
Mezőgazdasági fizikai dolgozó, mg. önálló, segítő családtag	14	174,21	63,21	7,95	2,13	4,56	163 - 185
Nem mezőgazdasági szak-, vagy betanított munkás, bedolgozó	214	174,10	37,88	6,15	0,42	3,53	157 - 193
Segédmunkás, napszámos	21	171,38	43,38	6,59	1,44	3,85	162 - 185
Nem mezőgazdasági önálló, segítő családtag	25	172,68	29,35	5,42	1,08	3,14	162 - 183
Értelmiségi és vezető állású	273	175,56	46,63	6,83	0,41	3,89	161 - 193
Egyéb szellemi dolgozó	212	173,84	38,56	6,21	0,43	3,57	156 - 191
Nyugdíjas, járadékos, vagyonából élő(állami gondozott) ⁺	54	174,63	45,97	6,78	0,92	3,88	159 - 193
Együtt	813	174,45	41,55	6,45	0,23	3,70	156 - 193
<i>Nő (♀)</i>							
Mezőgazdasági fizikai dolgozó, mg. önálló, segítő családtag	11	160,09	23,69	4,87	1,47	3,05	151 - 167
Nem mezőgazdasági szak-, vagy betanított munkás, bedolgozó	208	160,33	32,07	5,66	0,39	3,53	145 - 179
Segédmunkás, napszámos	23	160,74	34,83	5,90	1,23	3,67	151 - 172
Nem mezőgazdasági önálló, segítő családtag	22	159,73	62,87	7,93	1,69	4,96	146 - 178
Értelmiségi és vezető állású	234	162,00	44,06	6,64	0,43	4,10	143 - 179
Egyéb szellemi dolgozó	228	161,61	34,47	5,87	0,39	3,63	142 - 176
Nyugdíjas, járadékos, vagyonából élő(állami gondozott) ⁺	68	161,32	26,34	5,13	0,62	3,18	152 - 173
Együtt	794	161,31	35,34	5,94	0,21	3,68	142 - 179

⁺ Azok a vizsgáltak, akik időközben állami gondozásba kerültek.

2.6 A VIZSGÁLT SZEMÉLYEK MEGOSZLÁSA TESTMAGASSÁG ÁTLAGOK (CM)
ÉS A SZÜLŐK FOGLALKOZÁSA SZERINT

Az anya foglalkozása a vizsgált személy születésekor	A vizsgált személyek száma	Az átlag testmagasság	Az apa foglalkozása a vizsgált személy születésekor							Nyugdíjas, járadékos, vagyonából élő, eltartott	Az apa nem élta családdal
			Mezőgazdasági fizikai dolgozó, mg. önálló családtag	Nem mg. szak-, vagy betanított munkás, bedolgozó	Segéd-munkás, napszamos	Nem mg. önálló, segítő családtag	Értelmi-ségi és vezető állású	Egyéb szellemi dolgozó			

Férfi (♂)

Mezőgazdasági fizikai dolgozó, mezőgazdasági önálló, segítő családtag	3	170,7	165,5	181,0	-	-	-	-	-	-
Nem mezőgazdasági szak-, vagy betanított munkás, bedolgozó	69	174,2	183,5	171,8	175,0	175,2	172,5	179,5	-	-
Segédmunkás, napszamos	6	173,8	185,0	174,0	164,0	-	-	172,0	-	-
Nem mezőgazdasági önálló, segítő családtag	6	171,8	-	172,5	-	167,5	182,0	169,0	-	-
Értelmiségi és vezető állású	30	177,4	-	-	185,0	169,0	177,8	176,4	-	-
Egyéb szellemi dolgozó	191	174,1	170,0	174,0	173,5	173,0	173,9	174,6	164,0	-
Nyugdíjas, járadékos, vagyonából élő	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Háztartásvezető	508	174,5	171,2	173,7	172,8	172,8	176,2	175,1	176,0	-
Együtt	813	174,4	172,3	173,5	173,1	172,8	175,6	175,3	173,0	-

Nő (♀)

Mezőgazdasági fizikai dolgozó, mezőgazdasági önálló, segítő családtag	1	166,0	166,0	-	-	-	-	-	-	-
Nem mezőgazdasági szak-, vagy betanított munkás, bedolgozó	78	160,1	-	159,6	166,5	165,3	162,3	160,9	159,0	-
Segédmunkás, napszamos	8	160,5	166,0	162,0	153,5	-	-	163,0	-	-
Nem mezőgazdasági önálló, segítő családtag	9	160,0	-	163,0	-	157,3	159,0	-	-	-
Értelmiségi és vezető állású	34	163,0	-	168,0	-	168,0	162,9	161,6	-	-
Egyéb szellemi dolgozó	171	161,2	164,0	160,4	159,4	161,6	161,6	161,7	153,5	-
Nyugdíjas, járadékos, vagyonából élő	1	159,0	-	159,0	-	-	-	-	-	-
Háztartásvezető	492	161,4	159,8	160,9	161,1	160,8	162,9	161,0	167,0	-
Együtt	794	161,3	160,4	160,6	159,9	161,0	162,5	161,2	158,4	-

2.7 A VIZSGÁLT SZEMÉLYEK MEGOSZLÁSA A TESTMAGASSÁG (CM) FONTOSABB

Sor- szám	A családfő foglalkozása a vizsgált személy születésekor és jelenleg	n	\bar{X}	s^2	s	m
						<i>Férfi (ő)</i>
1.	Mezőgazdasági fizikai dolgozó volt és jelenleg is az	9	-	-	-	-
2.	Mezőgazdasági fizikai dolgozó volt és jelenleg nem mezőgazdasági fizikai dolgozó	9	-	-	-	-
3.	Mezőgazdasági fizikai dolgozó volt és jelenleg szellemi dolgozó	2	-	-	-	-
4.	Mezőgazdasági fizikai dolgozó volt és jelenleg nyugdíjas, járadékos, vagyonából élő (állami gondozott) ⁺	2	-	-	-	-
5.	Nem mezőgazdasági fizikai dolgozó volt és jelenleg is az	210	173,59	35,21	5,93	0,41
6.	Nem mezőgazdasági fizikai dolgozó volt és jelenleg mezőgazdasági fizikai dolgozó	4	-	-	-	-
7.	Nem mezőgazdasági fizikai dolgozó volt és jelenleg szellemi dolgozó	94	172,10	31,32	5,59	0,58
8.	Nem mezőgazdasági fizikai dolgozó volt és jelenleg nyugdíjas, járadékos, vagyonából élő (állami gondozott) ⁺	20	174,35	47,85	6,92	1,55
9.	Szellemi dolgozó volt és jelenleg is az	380	175,50	42,82	6,54	0,34
10.	Szellemi dolgozó volt és jelenleg mezőgazdasági fizikai dolgozó	1	-	-	-	-
11.	Szellemi dolgozó volt és jelenleg nem mező- gazdasági fizikai dolgozó	33	175,52	31,77	5,64	0,98
12.	Szellemi dolgozó volt és jelenleg nyugdíjas, járadékos, vagyonából élő (állami gondozott) ⁺	28	174,55	49,76	7,05	1,33
13.	Nyugdíjas, járadékos, vagyonából élő volt és jelenleg is az	4	-	-	-	-
14.	Nyugdíjas, járadékos, vagyonából élő volt és jelenleg mezőgazdasági fizikai dolgozó	-	-	-	-	-
15.	Nyugdíjas, járadékos, vagyonából élő volt és jelenleg nem mezőgazdasági fizikai dolgozó	8	-	-	-	-
16.	Nyugdíjas, járadékos, vagyonából élő volt és jelenleg szellemi dolgozó	9	-	-	-	-
17.	Együtt	813	174,45	41,55	6,45	0,23

⁺ Azok a vizsgáltak, akik időközben állami gondozásba kerültek.

PARAMÉTEREI ÉS A CSALÁDFŐ FOGLALKOZÁSVÁLTOZÁSA SZERINT

v	$V_{\min} - V_{\max}$	n	\bar{X}	s^2	s	m	y	$V_{\min} - V_{\max}$	Sor- szám
-	-	9	-	-	-	-	-	-	1.
-	-	11	159,33	59,93	7,74	2,33	4,86	151 - 169	2.
-	-	5	-	-	-	-	-	-	3.
-	-	2	-	-	-	-	-	-	4.
3,42	157 - 193	214	160,26	34,25	5,85	0,40	3,65	145 - 179	5.
-	-	2	-	-	-	-	-	-	6.
3,25	159 - 185	95	161,19	37,44	6,12	0,63	3,80	149 - 176	7.
3,96	163 - 193	31	160,71	35,38	5,95	1,07	3,70	152 - 173	8.
3,73	156 - 193	358	162,00	37,50	6,13	0,32	3,78	142 - 179	9.
-	-	-	-	-	-	-	-	-	10.
3,21	163 - 187	27	160,82	35,97	6,00	1,15	3,69	151 - 170	11.
4,04	159 - 186	32	162,06	14,64	3,83	0,68	2,36	152 - 169	12.
-	-	3	-	-	-	-	-	-	13.
-	-	-	-	-	-	-	-	-	14.
-	-	1	-	-	-	-	-	-	15.
-	-	4	-	-	-	-	-	-	16.
3,70	156 - 193	794	161,31	35,34	5,94	0,21	3,68	142 - 179	17.

2.8 A VIZSGÁLT SZEMÉLYEK MEGOSZLÁSA A TESTMAGASSÁG (CM) FONTOSABB PARAMÉTEREI
ÉS AZ EGY NAPRA JUTÓ ÁLLATI FEHÉRJEFOGYASZTÁS SZERINT, KORÉVENKÉNT

Egy napra jutó állati fehérjefogyasztás (g)	n	\bar{X}	s^2	s	m	v	$V_{\min} - V_{\max}$
<i>18 éves Férfi (♂)</i>							
- 29	41	174,10	48,80	6,99	1,09	4,01	161 - 190
30 - 45	190	174,59	41,90	6,47	0,49	3,71	157 - 193
46 - 59	84	174,65	46,53	6,82	0,74	3,90	162 - 192
60 -	80	175,30	43,57	6,60	0,74	3,76	160 - 191
Együtt	395	174,70	42,68	6,53	0,33	3,74	157 - 193
<i>Nő (♀)</i>							
- 29	107	159,88	38,48	6,20	0,60	3,88	142 - 174
30 - 45	198	161,14	32,16	5,67	0,40	3,52	145 - 179
46 - 59	53	162,28	48,71	6,98	0,96	4,30	148 - 179
60 -	23	164,04	54,50	7,38	1,54	4,50	150 - 175
Együtt	381	161,13	37,55	6,13	0,31	3,80	142 - 179
<i>19 éves Férfi (♂)</i>							
- 29	15	173,27	85,27	9,23	2,39	5,33	163 - 186
30 - 45	73	173,49	29,30	5,41	0,63	3,12	159 - 187
46 - 59	44	174,36	49,36	7,03	1,06	4,03	162 - 193
60 -	30	175,33	56,68	7,53	1,37	4,29	160 - 185
Együtt	162	174,19	42,51	6,52	0,51	3,74	159 - 193
<i>Nő (♀)</i>							
- 29	54	159,28	31,94	5,65	0,77	3,55	145 - 173
30 - 45	103	161,58	32,03	5,66	0,56	3,50	151 - 177
46 - 59	34	163,21	29,26	5,41	0,93	3,31	152 - 174
60 -	7	-	-	-	-	-	-
Együtt	198	161,28	33,05	5,75	0,41	3,56	145 - 177
<i>20 éves és idősebb Férfi (♂)</i>							
- 29	22	171,59	26,35	5,13	1,09	2,99	163 - 180
30 - 45	114	173,93	43,42	6,59	0,62	3,79	156 - 193
46 - 59	59	173,25	35,22	5,93	0,77	3,42	163 - 185
60 -	61	176,59	43,79	6,62	0,85	3,75	161 - 192
Együtt	256	174,13	42,92	6,55	0,41	3,76	156 - 193
<i>Nő (♀)</i>							
- 29	48	160,21	27,96	5,29	0,76	3,30	151 - 178
30 - 45	127	161,92	37,95	6,16	0,55	3,80	143 - 175
46 - 59	36	162,03	37,23	6,10	1,02	3,76	151 - 175
60 -	4	-	-	-	-	-	-
Együtt	215	161,52	32,68	5,72	0,38	3,53	143 - 178

2.9 A VIZSGÁLT SZEMÉLYEK MEGOSZLÁSA A TESTSÚLY (KG) FONTOSABB PARAMÉTEREI
ÉS AZ ANYA SZÜLETÉSI HELYE SZERINT, KORÉVENKÉNT

Az anya születési helye	n	\bar{X}	s^2	s	m	v	$V_{\min} - V_{\max}$
<i>18 éves</i>							
<i>Férfi (♂)</i>							
Budapest	139	65,73	87,47	9,35	0,79	14,22	46 - 99
Dunántul	78	64,86	57,31	7,57	0,86	11,67	50 - 85
Duna-Tisza köze	46	66,28	89,46	9,46	1,40	14,27	50 - 99
Észak-Magyarország	37	64,27	93,83	9,69	1,59	15,08	47 - 87
Tiszántul	57	66,89	71,97	8,48	1,12	12,68	51 - 99
Külföld	38	63,97	71,97	8,48	1,38	13,26	50 - 81
Együtt	395	65,65	72,22	8,50	0,43	12,93	46 - 99
<i>Nő (♀)</i>							
Budapest	149	55,36	40,54	6,37	0,52	11,51	42 - 86
Dunántul	86	56,62	62,69	7,92	0,85	13,99	40 - 74
Duna-Tisza köze	47	54,74	64,88	8,05	1,17	14,71	40 - 79
Észak-Magyarország	17	51,29	23,86	4,88	1,18	9,51	46 - 59
Tiszántul	48	52,29	54,80	7,40	1,07	14,14	40 - 73
Külföld	34	54,64	54,10	7,36	1,26	13,47	45 - 68
Együtt	381	54,96	54,84	7,40	0,38	13,46	40 - 86
<i>19 éves</i>							
<i>Férfi (♂)</i>							
Budapest	59	65,05	53,71	7,33	0,95	11,27	49 - 90
Dunántul	41	65,24	67,69	8,23	1,29	12,61	48 - 81
Duna-Tisza köze	15	65,40	71,24	8,44	2,18	12,91	49 - 86
Észak-Magyarország	11	66,00	98,00	9,90	2,98	15,00	56 - 88
Tiszántul	14	62,57	77,49	8,80	2,35	14,06	53 - 79
Külföld	22	67,41	50,93	7,14	1,52	10,59	57 - 80
Együtt	162	65,36	59,93	7,74	0,61	11,84	48 - 90
<i>Nő (♀)</i>							
Budapest	73	56,90	80,80	8,99	1,05	15,80	44 - 89
Dunántul	43	56,07	85,83	9,26	1,41	16,52	44 - 93
Duna-Tisza köze	25	54,12	44,87	6,70	1,34	12,40	45 - 70
Észak-Magyarország	11	53,27	36,87	6,07	1,83	11,39	45 - 60
Tiszántul	27	54,96	88,42	9,40	1,81	17,10	40 - 79
Külföld	19	52,47	16,31	4,04	0,93	7,70	47 - 60
Együtt	198	55,70	67,83	8,23	0,58	14,77	40 - 93
<i>20 éves</i>							
<i>Férfi (♂)</i>							
Budapest	39	66,67	77,14	8,78	1,41	13,17	47 - 88
Dunántul	13	64,85	63,60	7,97	2,21	12,29	50 - 76
Duna-Tisza köze	15	69,33	47,19	6,87	1,78	12,79	60 - 88
Észak-Magyarország	3	-	-	-	-	-	-
Tiszántul	11	62,09	31,69	5,63	1,70	9,07	57 - 76
Külföld	11	72,27	32,67	5,72	1,72	7,91	65 - 83
Együtt	92	66,83	63,73	7,98	0,83	11,94	47 - 88
<i>Nő (♀)</i>							
Budapest	27	56,88	72,72	8,53	1,88	14,99	36 - 85
Dunántul	12	56,17	9,99	3,16	0,91	5,63	49 - 79
Duna-Tisza köze	6	-	-	-	-	-	-
Észak-Magyarország	5	-	-	-	-	-	-
Tiszántul	17	53,12	33,99	5,83	1,42	10,98	45 - 64
Külföld	10	58,73	68,93	8,30	2,50	14,13	46 - 73
Együtt	77	55,70	76,83	8,77	1,00	15,75	36 - 85

2.9 A VIZSGÁLT SZEMÉLYEK MEGOSZLÁSA A TESTSÚLY (KG) FONTOSABB PARAMÉTEREI
ÉS AZ ANYA SZÜLETÉSI HELYE SZERINT, KORÉVENKÉNT (folytatás)

Az anya születési helye	n	\bar{X}	s^2	s	m	v	V_{\min} - V_{\max}
<i>21 éves</i>							
<i>Férfi (ő)</i>							
Budapest	23	68,35	51,35	7,17	1,50	10,49	55 - 83
Dunántul	12	65,83	90,56	9,52	2,75	14,46	53 - 84
Duna-Tisza köze	8	-	-	-	-	-	-
Észak-Magyarország	6	-	-	-	-	-	-
Tiszántul	15	63,27	77,98	8,83	2,28	13,96	53 - 81
Külföld	10	72,00	111,00	10,54	3,33	14,64	59 - 90
Együtt	74	66,50	86,80	9,32	10,8	14,02	48 - 90
<i>Nő (ő)</i>							
Budapest	16	57,67	120,24	10,97	2,83	18,99	46 - 78
Dunántul	8	-	-	-	-	-	-
Duna-Tisza köze	4	-	-	-	-	-	-
Észak-Magyarország	4	-	-	-	-	-	-
Tiszántul	11	56,91	75,11	8,67	2,59	15,13	38 - 71
Külföld	18	56,67	55,37	7,44	1,75	13,13	45 - 74
Együtt	61	56,52	60,32	7,77	0,99	13,75	38 - 78
<i>22 éves</i>							
<i>Férfi (ő)</i>							
Budapest	16	71,97	64,94	8,06	2,02	11,20	54 - 82
Dunántul	9	-	-	-	-	-	-
Duna-Tisza köze	7	-	-	-	-	-	-
Észak-Magyarország	2	-	-	-	-	-	-
Tiszántul	5	-	-	-	-	-	-
Külföld	10	67,40	61,96	7,87	2,49	11,68	60 - 82
Együtt	49	69,04	59,21	7,69	1,10	11,14	54 - 82
<i>Nő (ő)</i>							
Budapest	13	56,69	86,02	9,28	2,57	16,37	41 - 75
Dunántul	7	-	-	-	-	-	-
Duna-Tisza köze	7	-	-	-	-	-	-
Észak-Magyarország	2	-	-	-	-	-	-
Tiszántul	3	-	-	-	-	-	-
Külföld	8	-	-	-	-	-	-
Együtt	40	55,45	38,73	6,22	0,98	11,22	41 - 75
<i>23 éves és idősebb</i>							
<i>Férfi (ő)</i>							
Budapest	17	69,53	26,15	5,11	1,24	7,35	51 - 77
Dunántul	4	-	-	-	-	-	-
Duna-Tisza köze	5	-	-	-	-	-	-
Észak-Magyarország	2	-	-	-	-	-	-
Tiszántul	6	-	-	-	-	-	-
Külföld	7	-	-	-	-	-	-
Együtt	41	67,78	58,63	7,66	1,20	11,30	51 - 97
<i>Nő (ő)</i>							
Budapest	9	-	-	-	-	-	-
Dunántul	5	-	-	-	-	-	-
Duna-Tisza köze	7	-	-	-	-	-	-
Észak-Magyarország	4	-	-	-	-	-	-
Tiszántul	6	-	-	-	-	-	-
Külföld	6	-	-	-	-	-	-
Együtt	37	55,22	66,83	8,17	1,34	14,80	43 - 81

2,10 A VIZSGÁLT SZEMÉLYEK MEGOSZLÁSA A TESTSÚLY (KG) FONTOSABB PARAMÉTEREI
ÉS A CSALÁDFŐ JELENLEGI FOGLALKOZÁSA SZERINT

A családfő jelenlegi foglalkozása	n	\bar{X}	s^2	s	m	v	$V_{\min} - V_{\max}$
<i>Férfi (ő)</i>							
Mezőgazdasági fizikai dolgozó, mezőgazdasági önálló, segítő családtag	14	67,21	83,60	9,14	2,44	13,60	58 - 83
Nem mezőgazdasági szak-, vagy betanított munkás, bedolgozó	214	65,77	72,20	8,50	0,56	12,92	46 - 99
Segédmunkás, napszámos	21	66,43	76,73	8,76	1,91	13,19	54 - 87
Nem mezőgazdasági önálló, segítő családtag	25	66,24	96,16	9,81	1,96	14,81	57 - 99
Értelmiségi és vezető állású	273	66,81	65,10	8,07	0,49	12,08	47 - 99
Egyéb szellemi dolgozó	212	65,43	64,21	8,01	0,55	12,24	47 - 99
Nyugdíjas, járadékos, vagyonából élő (állami gondozott) ⁺	54	66,24	84,03	9,17	1,25	13,84	48 - 97
Együtt	813	66,15	69,35	8,33	0,29	12,59	46 - 99

Nő (ő)

Mezőgazdasági fizikai dolgozó, mezőgazdasági önálló, segítő családtag	11	52,82	51,82	7,20	2,17	13,63	43 - 64
Nem mezőgazdasági szak-, vagy betanított munkás, bedolgozó	208	54,62	44,60	6,68	0,46	12,23	40 - 78
Segédmunkás, napszámos	23	53,35	91,08	9,54	1,99	17,88	38 - 82
Nem mezőgazdasági önálló, segítő családtag	22	54,41	63,08	7,94	1,69	14,59	44 - 79
Értelmiségi és vezető állású	234	55,34	58,32	7,64	0,50	13,81	36 - 89
Egyéb szellemi dolgozó	228	56,37	72,95	8,54	0,57	15,15	40 - 93
Nyugdíjas, járadékos, vagyonából élő (állami gondozott) ⁺	68	55,51	43,38	6,59	0,80	11,87	41 - 73
Együtt	794	55,32	81,38	9,02	0,32	16,31	36 - 93

⁺ Azok a vizsgáltak, akik időközben állami gondozásba kerültek.

2.11 A VIZSGÁLT SZEMÉLYEK MEGOSZLÁSA A TESTSÚLY (KG) FONTOSABB PARAMÉTEREI

Sor- szám	A családfő foglalkozása a vizsgált személy születésekor és jelenleg	n	\bar{X}	s^2	s	m
<i>Férfi (ő)</i>						
1.	Mezőgazdasági fizikai dolgozó volt és jelenleg is az	9	-	-	-	-
2.	Mezőgazdasági fizikai dolgozó volt és jelenleg nem mezőgazdasági fizikai dolgozó	9	-	-	-	-
3.	Mezőgazdasági fizikai dolgozó volt és jelenleg szellemi dolgozó	2	-	-	-	-
4.	Mezőgazdasági fizikai dolgozó volt és jelenleg nyugdíjas, járadékos, vagyonából élő, (állami gondozott) ⁺	2	-	-	-	-
5.	Nem mezőgazdasági fizikai dolgozó volt és jelenleg is az	210	65,81	84,76	9,21	0,64
6.	Nem mezőgazdasági fizikai dolgozó volt és jelenleg mezőgazdasági fizikai dolgozó	4	-	-	-	-
7.	Nem mezőgazdasági fizikai dolgozó volt és jelenleg szellemi dolgozó	94	65,09	72,46	8,51	0,88
8.	Nem mezőgazdasági fizikai dolgozó volt és jelenleg nyugdíjas, járadékos, vagyonából élő (állami gondozott) ⁺	20	67,85	103,01	10,15	2,27
9.	Szellemi dolgozó volt és jelenleg is az	380	66,49	65,03	8,06	0,42
10.	Szellemi dolgozó volt és jelenleg mezőgazdasági fizikai dolgozó	1	-	-	-	-
11.	Szellemi dolgozó volt és jelenleg nem mezőgazdasági fizikai dolgozó	33	66,06	56,36	7,51	1,31
12.	Szellemi dolgozó volt és jelenleg nyugdíjas, járadékos, vagyonából élő (állami gondozott) ⁺	28	65,32	89,10	9,44	1,78
13.	Nyugdíjas, járadékos, vagyonából élő volt és jelenleg is az	4	-	-	-	-
14.	Nyugdíjas, járadékos, vagyonából élő volt és jelenleg mezőgazdasági fizikai dolgozó	-	-	-	-	-
15.	Nyugdíjas, járadékos, vagyonából élő volt és jelenleg nem mezőgazdasági fizikai dolgozó	8	-	-	-	-
16.	Nyugdíjas, járadékos, vagyonából élő volt és jelenleg szellemi dolgozó	9	-	-	-	-
17.	Együtt	813	66,15	69,35	8,33	0,29

⁺ Azok a vizsgáltak, akik időközben állami gondozásba kerültek.

ÉS A CSALÁDFŐ FOGLALKOZÁSVÁLTOZÁSA SZERINT

v	V _{min} - V _{max}	n	\bar{X}	s ²	s	m	v	V _{min} - V _{max}	Sor- szám
-	-	9	-	-	-	-	-	-	1.
-	-	11	53,00	123,00	11,09	3,34	20,92	40 - 82	2.
-	-	5	-	-	-	-	-	-	3.
-	-	2	-	-	-	-	-	-	4.
13,99	46 - 99	214	54,68	50,16	7,08	0,33	12,95	36 - 79	5.
-	-	2	-	-	-	-	-	-	6.
13,09	48 - 99	95	56,03	86,91	9,32	0,96	16,63	40 - 93	7.
14,96	52 - 97	31	55,61	52,35	7,24	1,30	13,02	41 - 73	8.
12,12	47 - 99	358	55,82	68,56	8,28	0,44	14,83	40 - 89	9.
-	-	-	-	-	-	-	-	-	10.
11,37	55 - 80	27	53,41	38,25	6,19	1,19	11,59	42 - 68	11.
14,45	48 - 85	32	55,38	39,92	6,31	1,11	11,39	46 - 73	12.
-	-	3	-	-	-	-	-	-	13.
-	-	-	-	-	-	-	-	-	14.
-	-	1	-	-	-	-	-	-	15.
-	-	4	-	-	-	-	-	-	16.
12,59	46 - 99	794	55,32	81,38	9,02	0,32	16,31	36 - 93	17.

2.12 A VIZSGÁLT SZEMÉLYEK MEGOSZLÁSA A TESTSÚLY (KG) FONTOSABB PARAMÉTEREI
ÉS AZ EGY NAPRA JUTÓ ÁLLATI FEHÉRJEFOGYASZTÁS SZERINT, KORÉVENKÉNT

Egy napra jutó állati fehérjefogyasztás (g)	n	\bar{X}	s^2	s	m	v	$V_{\min} - V_{\max}$
<i>18 éves Férfi (♂)</i>							
- 29	41	65,32	81,97	9,05	1,41	13,85	51 - 99
30 - 45	190	64,92	59,39	7,71	0,56	11,88	47 - 99
46 - 59	84	65,27	67,13	8,19	0,89	12,55	50 - 91
60 -	80	67,31	96,67	9,83	1,10	14,60	46 - 99
Együtt	395	65,65	72,22	8,50	0,43	12,93	46 - 99
<i>Nő (♀)</i>							
- 29	107	54,78	76,25	8,73	0,84	15,94	42 - 80
30 - 45	198	55,06	54,22	7,36	0,52	13,37	40 - 86
46 - 59	53	54,64	59,33	7,70	1,06	14,09	40 - 74
60 -	23	56,13	46,31	6,81	1,42	12,13	45 - 68
Együtt	381	54,96	54,84	7,40	0,38	13,46	40 - 86
<i>19 éves Férfi (♂)</i>							
- 29	15	62,40	44,11	6,64	1,72	10,64	56 - 79
30 - 45	73	64,92	67,68	8,23	0,96	12,68	48 - 86
46 - 59	44	65,98	49,16	7,01	1,06	10,62	53 - 90
60 -	30	67,10	51,62	7,18	1,31	10,70	56 - 81
Együtt	162	65,36	59,93	7,74	0,61	11,84	48 - 90
<i>Nő (♀)</i>							
- 29	54	53,28	44,49	6,67	0,91	12,52	40 - 70
30 - 45	103	56,05	63,42	7,96	0,78	14,20	44 - 89
46 - 59	34	58,85	127,49	11,29	1,94	19,18	45 - 93
60 -	7	-	-	-	-	-	-
Együtt	198	55,70	67,83	8,24	0,58	14,77	40 - 93
<i>20 éves és idősebb Férfi (♂)</i>							
- 29	22	65,64	41,11	6,41	1,37	9,77	55 - 78
30 - 45	114	66,74	73,79	8,59	0,80	12,87	48 - 97
46 - 59	59	67,14	55,89	7,48	0,97	11,14	47 - 88
60 -	61	69,41	55,93	7,48	0,96	10,78	53 - 85
Együtt	256	67,31	64,76	8,05	0,50	11,94	47 - 97
<i>Nő (♀)</i>							
- 29	48	55,12	52,42	7,24	1,04	13,13	45 - 79
30 - 45	127	56,61	65,84	8,11	0,72	14,33	36 - 85
46 - 59	36	53,86	39,40	6,28	1,05	11,66	37 - 67
60 -	4	-	-	-	-	-	-
Együtt	215	55,77	57,32	7,57	0,52	13,57	36 - 85

2.13 A VIZSGÁLT SZEMÉLYEK MEGOSZLÁSA A VÁLLSZÉLESSÉG (CM) FONTOSABB PARAMÉTEREI
ÉS ÉLETKOR SZERINT

A vizsgált személyek életkora (év)	n	\bar{X}	s^2	s	m	v	$V_{\min} - V_{\max}$
<i>Férfi (♂)</i>							
18	395	38,64	4,60	2,14	0,11	5,54	30 - 45
19	162	38,74	4,32	2,08	0,16	5,37	34 - 45
20	92	39,10	5,43	2,33	0,24	5,96	33 - 43
21	74	37,53	4,36	2,09	0,22	5,57	34 - 45
22	49	39,73	5,19	2,28	0,33	5,74	34 - 44
23 és idősebb	41	39,07	4,12	2,03	0,32	5,20	32 - 43
Együtt	813	38,87	5,31	2,30	0,08	5,92	30 - 45
<i>Nő (♀)</i>							
18	381	34,36	3,07	1,75	0,09	5,09	25 - 40
19	198	34,36	3,77	1,94	0,14	5,65	27 - 40
20	77	34,16	5,91	2,43	0,28	7,11	26 - 38
21	61	34,97	4,20	2,05	0,26	5,86	32 - 40
22	40	34,95	3,90	1,97	0,31	5,64	30 - 40
23 és idősebb	37	35,24	5,08	2,25	0,37	6,38	30 - 38
Együtt	794	34,45	3,74	1,93	0,07	5,60	25 - 40

2.14. A VIZSGÁLT SZEMÉLYEK MEGOSZLÁSA A VÁLLSZÉLESSÉG (CM) FONTOSABB PARAMÉTEREI
ÉS AZ EGY NAPRA JUTÓ ÁLLATI FEHÉRJEFOGYASZTÁS SZERINT, KORÉVENKÉNT

Egy napra jutó állati fehérjefogyasztás (g)	n	\bar{X}	s^2	s	m	v	$V_{\min} - V_{\max}$
<i>18 éves</i>							
<i>Férfi (♂)</i>							
- 29	41	38,07	5,45	2,33	0,36	6,12	31 - 43
30 - 45	190	38,78	5,00	2,24	0,16	5,78	30 - 44
46 - 59	84	38,19	3,73	1,93	0,21	5,05	35 - 43
60	80	39,05	6,01	2,45	0,27	6,27	31 - 45
Együtt	395	38,64	4,60	2,14	0,11	5,54	30 - 45
<i>Nő (♀)</i>							
- 29	107	34,22	4,34	2,08	0,20	6,08	25 - 40
30 - 45	198	34,36	2,27	1,51	0,10	4,40	30 - 38
46 - 59	53	34,43	2,70	1,64	0,23	4,76	31 - 38
60	23	34,83	3,66	1,91	0,40	5,48	30 - 38
Együtt	381	34,36	3,07	1,75	0,09	5,09	25 - 40
<i>19 éves</i>							
<i>Férfi (♂)</i>							
- 29	15	37,00	4,07	2,02	0,52	5,46	35 - 41
30 - 45	73	38,59	4,39	2,10	0,25	5,44	34 - 44
46 - 59	44	38,93	5,77	2,40	0,36	6,16	35 - 44
60	30	39,10	4,76	2,18	0,40	5,58	34 - 45
Együtt	162	38,74	4,32	2,08	0,16	5,37	34 - 45
<i>Nő (♀)</i>							
- 29	54	33,52	3,31	1,82	0,25	5,43	30 - 37
30 - 45	103	34,62	3,60	1,90	0,19	5,49	27 - 39
46 - 59	34	34,94	3,88	1,97	0,34	5,64	31 - 40
60	7	-	-	-	-	-	-
Együtt	198	34,36	3,77	1,94	0,14	5,65	27 - 40
<i>20 éves és idősebb</i>							
<i>Férfi (♂)</i>							
- 29	22	38,59	3,16	1,78	0,38	4,61	35 - 41
30 - 45	114	38,86	5,21	2,28	0,21	5,87	32 - 43
46 - 59	59	39,51	6,26	2,50	0,29	6,33	35 - 44
60	61	40,21	4,88	2,21	0,28	5,50	35 - 45
Együtt	256	39,37	4,34	2,08	0,13	5,28	32 - 45
<i>Nő (♀)</i>							
- 29	48	34,15	5,95	2,44	0,35	7,14	27 - 38
30 - 45	127	34,72	7,69	2,77	0,25	7,98	26 - 40
46 - 59	36	35,46	3,59	1,89	0,31	5,33	33 - 40
60	4	-	-	-	-	-	-
Együtt	215	34,74	4,31	2,08	0,14	5,99	26 - 40

2.15 A VIZSGÁLT SZEMÉLYEK MEGOSZLÁSA
A MELLKASKERÜLET (CM) (NORMÁL) FONTOSABB PARAMÉTEREI ÉS ÉLETKOR SZERINT

A vizsgált személyek életkora (év)	n	\bar{X}	s^2	s	m	v	$V_{\min} - V_{\max}$
<i>Férfi (♂)</i>							
18	395	88,80	35,81	5,98	0,31	6,73	73 - 118
19	162	89,40	26,62	5,16	0,40	5,76	76 - 106
20	92	90,63	29,71	5,45	0,56	6,01	76 - 105
21	74	91,79	28,60	5,34	0,62	5,81	81 - 110
22	49	92,45	27,67	5,26	0,75	5,68	80 - 105
23 és idősebb	41	91,83	25,99	5,09	0,79	5,54	83 - 107
Együtt	813	88,81	33,05	5,75	0,20	6,47	73 - 118
<i>Nő (♀)</i>							
18	381	81,74	28,66	5,35	0,27	6,54	68 - 102
19	198	82,80	27,26	5,22	0,37	6,30	69 - 102
20	77	82,86	29,60	5,44	0,62	6,56	71 - 106
21	61	82,97	28,60	5,35	0,68	6,44	72 - 100
22	40	81,83	16,09	4,01	0,63	4,90	75 - 92
23 és idősebb	37	82,37	22,57	4,75	0,78	5,76	72 - 92
Együtt	794	82,24	27,79	5,27	0,18	6,40	68 - 106

2.16 A VIZSGÁLT SZEMÉLYEK MEGOSZLÁSA A MELLKASKERÜLET (CM) **BE-** ÉS **KILÉGZÉS**
DIFFERENCIÁJÁNAK FONTOSABB PARAMÉTEREI ÉS ÉLETKOR SZERINT

A vizsgált személyek életkora (év)	n	\bar{X}	s^2	s	m	v	$V_{\min} - V_{\max}$
<i>Férfi (♂)</i>							
18	395	9,23	6,62	2,57	0,13	27,84	03 - 18
19	162	9,08	5,04	2,24	0,18	24,67	02 - 15
20	92	9,25	5,82	2,41	0,25	26,05	04 - 17
21	74	7,97	5,70	2,39	0,28	29,99	03 - 15
22	49	8,78	4,38	2,09	0,30	23,80	05 - 15
23 és idősebb	41	9,51	10,51	3,24	0,51	34,07	03 - 16
Együtt	813	9,08	6,00	2,45	0,09	26,98	02 - 18
<i>Nő (♀)</i>							
18	381	8,99	6,03	2,46	0,13	27,36	03 - 19
19	198	8,56	5,61	2,37	0,17	27,69	04 - 15
20	77	7,60	4,23	2,06	0,23	27,11	03 - 13
21	61	7,52	3,49	1,87	0,24	24,87	04 - 14
22	40	8,10	10,77	3,28	0,52	40,49	05 - 15
23 és idősebb	37	8,27	3,71	1,93	0,32	23,34	04 - 12
Együtt	794	8,52	5,25	2,29	0,08	26,88	03 - 19

2.17 A VIZSGÁLT SZEMÉLYEK MEGOSZLÁSA A CSIPŐSZÉLESSÉG (CM) FONTOSABB PARAMÉTEREI
ÉS ÉLETKOR SZERINT

A vizsgált személyek életkora (év)	n	\bar{X}	s^2	s	m	v	$V_{\min} - V_{\max}$
<i>Férfi (♂)</i>							
18	395	28,17	4,16	2,04	0,10	7,24	24 - 40
19	162	27,96	3,01	1,73	0,14	6,18	23 - 34
20	92	28,34	3,24	1,80	0,19	6,35	23 - 33
21	74	28,35	3,00	1,73	0,20	6,10	26 - 34
22	49	29,00	2,21	1,49	0,21	5,14	26 - 32
23 és idősebb	41	28,48	6,24	2,50	0,39	8,78	23 - 38
Együtt	813	28,24	6,47	2,54	0,09	8,99	23 - 40
<i>Nő (♀)</i>							
18	381	27,19	3,44	1,87	0,09	6,88	24 - 33
19	198	27,24	6,36	2,52	0,18	9,25	24 - 35
20	77	27,49	3,23	1,80	0,21	6,55	23 - 35
21	61	28,25	2,95	1,72	0,22	6,05	25 - 32
22	40	27,72	2,45	1,57	0,25	5,74	24 - 31
23 és idősebb	37	27,90	2,84	1,69	0,28	5,65	25 - 32
Együtt	794	27,37	3,40	1,84	0,07	6,72	23 - 35

2.18 A VIZSGÁLT SZEMÉLYEK MEGOSZLÁSA A CSIPŐSZÉLESSÉG (CM) FONTOSABB PARAMÉTEREI
ÉS AZ EGY NAPRA JUTÓ ÁLLATI FEHÉRJEFOGYASZTÁS SZERINT, KORÉVENKÉNT

Egy napra jutó állati fehérjefogyasztás (g)	n	\bar{X}	s^2	s	m	v	$V_{\min} - V_{\max}$
<i>18 éves</i>							
<i>Férfi (♂)</i>							
- 29	41	27,71	2,86	1,69	0,26	6,10	24 - 31
30 - 45	190	28,33	3,60	1,90	0,14	6,71	24 - 36
46 - 59	84	28,30	4,62	2,15	0,23	7,60	25 - 40
60 -	80	28,11	5,06	2,25	0,25	8,00	24 - 35
Együtt	395	28,17	4,16	2,04	0,10	7,24	24 - 40
<i>Nő (♀)</i>							
- 29	107	27,04	4,41	2,10	0,20	7,77	24 - 33
30 - 45	198	27,47	2,99	1,73	0,12	6,30	24 - 32
46 - 59	53	27,09	4,17	2,04	0,28	7,53	24 - 31
60 -	23	27,65	1,73	1,32	0,27	4,77	25 - 30
Együtt	381	27,19	3,44	1,87	0,09	6,88	24 - 33
<i>19 éves</i>							
<i>Férfi (♂)</i>							
- 29	15	27,47	1,61	1,27	0,33	4,62	25 - 29
30 - 45	73	27,92	3,08	1,75	0,20	6,27	23 - 32
46 - 59	44	28,23	3,92	1,98	0,30	7,01	25 - 34
60 -	30	27,93	3,24	1,80	0,33	6,44	24 - 31
Együtt	162	27,96	3,01	1,73	0,14	6,18	23 - 34
<i>Nő (♀)</i>							
- 29	54	27,02	2,62	1,62	0,22	6,00	24 - 32
30 - 45	103	27,35	3,62	1,90	0,19	6,95	24 - 34
46 - 59	34	27,32	5,17	2,27	0,39	8,31	24 - 35
60 -	7	-	-	-	-	-	-
Együtt	198	27,24	6,36	2,52	0,18	9,25	24 - 35
<i>20 éves és idősebb</i>							
<i>Férfi (♂)</i>							
- 29	22	28,50	3,60	1,90	0,41	6,67	25 - 34
30 - 45	114	28,40	2,56	1,60	0,15	5,63	23 - 33
46 - 59	59	28,64	5,33	2,31	0,30	8,07	23 - 38
60 -	61	28,68	3,49	1,87	0,24	6,52	25 - 32
Együtt	256	28,53	3,55	1,88	0,12	6,59	23 - 38
<i>Nő (♀)</i>							
- 29	48	27,59	3,52	1,88	0,27	6,81	23 - 32
30 - 45	127	27,91	2,96	1,72	0,15	6,16	24 - 35
46 - 59	36	27,72	2,58	1,61	0,27	9,31	25 - 31
60 -	4	-	-	-	-	-	-
Együtt	215	27,80	4,31	2,08	0,14	7,48	23 - 35

2.19 A VIZSGÁLT SZEMÉLYEK SZÁMA ÉS SZÁZALÉKOS MEGOSZLÁSA A KÉZSZORÍTÓERŐ
ÉS AZ EGY NAPRA JUTÓ ÁLLATI FEHÉRJEFOGYASZTÁS SZERINT

Kézzszorítóerő (kg)	Összesen	Egy napra jutó állati fehérjefogyasztás			
		-29	30-45	46-59	60-
		g			

Férfi (♂)

- 30	11	6	1	3	1
31 - 35	14	1	9	2	2
36 - 45	195	23	99	39	34
46 - 55	376	35	178	84	79
56 - 60	155	11	62	44	38
61 - 70	48	1	20	13	14
71 -	14	1	8	2	3
Együtt	813	78	377	187	171

Nő (♀)

- 20	94	31	50	10	3
21 - 30	524	134	289	77	24
31 - 40	165	42	82	34	7
41 -	11	2	7	2	-
Együtt	794	209	428	123	34

*Százalékos megoszlás
kézzszorítóerő szerint*

Férfi (♂)

- 30	1,4	7,7	0,3	1,6	0,6
31 - 35	1,7	1,3	2,4	1,1	1,2
36 - 45	24,0	29,5	26,3	20,9	19,9
46 - 55	46,2	44,8	47,2	44,9	46,2
56 - 60	19,1	14,1	16,4	23,5	22,2
61 - 70	5,9	1,3	5,3	6,9	8,2
71 -	1,7	1,3	2,1	1,1	1,7
Együtt	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Nő (♀)

- 20	11,8	14,8	11,7	8,1	8,8
21 - 30	66,0	64,1	67,5	62,6	70,6
31 - 40	20,8	20,1	19,2	27,7	20,6
41 -	1,4	1,0	1,6	1,6	-
Együtt	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

az egy napra jutó állati fehérjefogyasztás szerint

Férfi (♂)

- 30	100,0	54,5	9,1	27,3	9,1
31 - 35	100,0	7,1	64,3	14,3	14,3
36 - 45	100,0	11,8	50,8	20,0	17,4
46 - 55	100,0	9,3	47,4	22,3	21,0
56 - 60	100,0	7,1	40,0	28,4	24,5
61 - 70	100,0	2,1	41,7	27,1	29,1
71 -	100,0	7,1	57,2	14,3	21,4
Együtt	100,0	9,6	46,4	23,0	21,0

Nő (♀)

- 20	100,0	33,0	53,2	10,6	3,2
21 - 30	100,0	25,6	55,1	14,7	4,6
31 - 40	100,0	25,5	49,7	20,6	4,2
41 -	100,0	18,2	63,6	18,2	-
Együtt	100,0	26,3	53,9	15,5	4,3

2. 20 A VIZSGÁLT SZEMÉLYEK MEGOSZLÁSA A JOBB ÉS BAL KÉZ SZORÍTÓ EREJÉNEK (KG)
PARAMÉTEREI ÉS ÉLETKOR SZERINT

A vizsgált személyek életkora (év)	n	\bar{X}	s^2	σ	m	v	$V_{\min} - V_{\max}$
------------------------------------	---	-----------	-------	----------	---	---	-----------------------

Férfi (♂)

Jobb kéz szorító ereje

18	395	49,35	124,58	11,16	0,56	22,61	18 - 80
19	162	50,46	151,57	12,31	0,97	24,40	30 - 72
20 és idősebb	256	53,10	210,17	14,50	0,91	27,31	24 - 82
Együtt	813	50,75	155,68	12,48	0,44	24,59	18 - 82

Bal kéz szorító ereje

18	395	45,39	69,16	8,32	0,42	18,33	20 - 70
19	162	46,68	84,37	9,18	0,72	19,67	28 - 70
20 és idősebb	256	49,24	131,58	11,47	0,72	23,29	20 - 74
Együtt	813	46,90	91,70	9,58	0,34	20,43	20 - 74

Nő (♀)

Jobb kéz szorító ereje

18	381	28,85	37,56	6,13	0,31	21,25	16 - 48
19	198	28,54	35,22	5,93	0,42	20,78	16 - 40
20 és idősebb	215	29,60	45,65	6,76	0,46	22,84	16 - 46
Együtt	794	28,97	39,07	6,25	0,22	21,57	16 - 48

Bal kéz szorító ereje

18	381	27,48	29,51	5,43	0,28	19,76	14 - 42
19	198	26,90	27,18	5,21	0,37	19,37	14 - 52
20 és idősebb	215	27,68	31,79	5,64	0,38	20,38	16 - 48
Együtt	794	27,39	29,48	5,43	0,19	19,82	14 - 52

2.21 A VIZSGÁLT SZEMÉLYEK MEGOSZLÁSA A TESTMÁGASSÁG (CM) FONTOSABB PARAMÉTEREI
ÉS TESTALKAT TÍPUSOK SZERINT, KORÉVENKÉNT

Testalkat	n	\bar{X}	s^2	s	m	v	$V_{min} - V_{max}$
<i>18 éves</i>							
<i>Férfi (ő)</i>							
I	172	174,44	37,54	6,13	0,47	3,51	159 - 193
I - II	36	174,89	53,00	7,28	1,21	4,16	160 - 190
I - III	71	175,41	50,67	7,12	0,84	4,06	162 - 192
II	29	173,93	44,93	6,70	1,24	3,85	157 - 188
II - I	9	-	-	-	-	-	-
II - III	4	-	-	-	-	-	-
III	60	175,45	42,82	6,54	0,84	3,73	160 - 186
III - I	14	176,79	44,55	6,67	1,79	3,78	166 - 189
III - II	-	-	-	-	-	-	-
Együtt	395	174,70	42,68	6,53	0,33	3,74	157 - 193
<i>Nő (ø)</i>							
I	53	164,96	43,12	6,57	0,90	4,09	152 - 179
I - II	55	161,05	27,39	5,23	0,70	3,25	146 - 175
I - III	31	162,29	43,09	6,56	1,18	4,04	147 - 175
II	95	158,38	33,39	5,78	0,59	3,64	142 - 171
II - I	16	158,56	36,10	6,01	1,50	3,79	148 - 168
II - III	14	156,71	55,33	7,44	1,99	4,75	145 - 167
III	101	162,09	43,47	6,59	0,66	4,07	150 - 179
III - I	14	159,50	10,73	3,27	0,87	2,05	154 - 167
III - II	2	-	-	-	-	-	-
Együtt	381	161,13	37,55	6,13	0,31	3,80	142 - 179
<i>19 éves</i>							
<i>Férfi (ő)</i>							
I	85	173,66	35,06	5,92	0,64	3,41	161 - 187
I - II	13	174,23	42,90	6,55	1,81	3,76	162 - 185
I - III	28	175,86	57,97	7,61	1,44	4,33	159 - 186
II	15	174,00	40,00	6,32	1,63	3,63	164 - 185
II - I	3	-	-	-	-	-	-
II - III	-	-	-	-	-	-	-
III	16	175,00	88,20	9,39	2,35	5,37	160 - 193
III - I	2	-	-	-	-	-	-
III - II	-	-	-	-	-	-	-
Együtt	162	174,19	42,51	6,52	0,51	3,74	159 - 193
<i>Nő (ø)</i>							
I	34	164,32	29,32	5,41	0,93	3,29	155 - 177
I - II	37	161,27	31,21	5,59	0,92	3,47	152 - 175
I - III	12	163,00	32,91	5,74	1,66	3,52	152 - 171
II	54	158,70	28,85	5,37	0,73	3,38	145 - 177
II - I	10	162,90	48,01	6,93	2,19	4,25	154 - 173
II - III	8	-	-	-	-	-	-
III	39	161,37	39,69	6,30	1,01	3,89	151 - 173
III - I	3	-	-	-	-	-	-
III - II	1	-	-	-	-	-	-
Együtt	198	161,28	33,05	5,75	0,41	3,56	145 - 177
<i>20 éves és idősebb</i>							
<i>Férfi (ő)</i>							
I	139	174,51	45,96	6,78	0,58	3,89	156 - 192
I - II	32	172,66	34,08	5,84	1,03	3,38	163 - 193
I - III	36	175,89	43,55	6,60	1,10	3,75	160 - 187
II	16	172,69	22,82	4,78	1,20	2,77	164 - 182
II - I	10	173,30	43,86	6,62	2,09	3,82	164 - 185
II - III	-	-	-	-	-	-	-
III	13	174,70	61,53	7,84	2,17	4,49	164 - 186
III - I	9	-	-	-	-	-	-
III - II	1	-	-	-	-	-	-
Együtt	256	174,13	42,92	6,55	0,41	3,76	156 - 193
<i>Nő (ø)</i>							
I	39	163,94	28,00	5,29	0,85	3,27	152 - 178
I - II	40	161,85	21,62	4,65	0,74	2,87	153 - 174
I - III	19	161,16	32,16	5,67	1,30	3,52	151 - 169
II	45	158,49	28,28	5,32	0,79	3,36	146 - 173
II - I	10	159,80	78,80	8,88	2,81	5,56	148 - 171
II - III	1	-	-	-	-	-	-
III	50	161,40	51,95	7,21	1,02	4,47	143 - 175
III - I	11	164,55	46,95	6,85	2,06	4,16	157 - 175
III - II	-	-	-	-	-	-	-
Együtt	215	161,52	32,68	5,72	0,38	3,53	143 - 178

2.22 A VIZSGÁLT SZEMÉLYEK MEGOSZLÁSA A TESTSÚLY (KG) FONTOSABB PARAMÉTEREI
ÉS TESTALKAT TÍPUSOK SZERINT, KORÉVENKÉNT

Testalkat	n	\bar{X}	s^2	s	m	v	$V_{\min} - V_{\max}$
<i>18 éves</i>							
<i>Férfi (♂)</i>							
I	172	65,97	44,34	6,66	0,51	10,10	50 - 85
I - II	36	70,94	70,66	8,41	1,40	11,86	54 - 91
I - III	71	63,44	51,19	7,15	0,85	11,27	50 - 79
II	29	78,14	147,25	12,14	2,25	15,54	57 - 99
II - I	9	-	-	-	-	-	-
II - III	4	-	-	-	-	-	-
III	60	59,78	43,36	6,58	0,85	11,01	46 - 87
III - I	14	64,93	70,08	8,37	2,24	12,89	51 - 78
III - II	-	-	-	-	-	-	-
Együtt	395	65,65	72,22	8,50	0,43	12,93	46 - 99
<i>Nő (♀)</i>							
I	53	57,98	29,40	5,42	0,74	9,35	46 - 70
I - II	55	55,31	40,49	6,36	0,86	11,50	44 - 77
I - III	31	54,03	45,70	6,76	1,21	12,51	46 - 67
II	95	59,46	80,48	8,97	0,92	15,09	45 - 86
II - I	16	58,63	104,53	10,22	2,56	17,43	45 - 80
II - III	14	51,50	28,88	5,38	1,44	10,45	41 - 62
III	101	49,93	25,35	5,03	0,50	10,07	40 - 60
III - I	14	50,36	22,36	4,73	1,26	9,39	46 - 61
III - II	2	-	-	-	-	-	-
Együtt	381	54,96	54,84	7,40	0,38	13,46	40 - 86
<i>19 éves</i>							
<i>Férfi (♂)</i>							
I	85	65,20	56,56	7,52	0,82	11,53	49 - 81
I - II	13	70,71	69,86	8,36	2,32	11,82	60 - 81
I - III	28	63,79	52,27	7,23	1,37	11,33	48 - 79
II	15	73,00	178,57	13,36	3,45	18,30	57 - 90
II - I	3	-	-	-	-	-	-
II - III	-	-	-	-	-	-	-
III	16	59,31	18,51	4,30	1,08	7,25	53 - 68
III - I	2	-	-	-	-	-	-
III - II	-	-	-	-	-	-	-
Együtt	162	65,36	59,93	7,74	0,61	11,84	48 - 90
<i>Nő (♀)</i>							
I	34	56,40	30,56	5,53	0,95	9,80	47 - 70
I - II	37	53,16	87,38	9,35	1,54	17,59	48 - 73
I - III	12	52,25	14,34	3,78	1,09	7,23	46 - 60
II	54	59,57	100,50	10,02	1,36	16,82	47 - 93
II - I	10	59,40	249,51	15,80	5,00	2,66	46 - 79
II - III	8	-	-	-	-	-	-
III	39	49,79	19,22	4,38	0,70	8,79	40 - 58
III - I	3	-	-	-	-	-	-
III - II	1	-	-	-	-	-	-
Együtt	198	55,70	67,83	8,24	0,58	14,77	40 - 93
<i>20 éves és idősebb</i>							
<i>Férfi (♂)</i>							
I	139	67,31	45,40	6,74	0,57	10,01	53 - 85
I - II	32	71,60	74,08	8,61	1,52	12,01	57 - 97
I - III	36	63,14	40,01	6,33	1,06	10,03	51 - 77
II	16	74,56	72,03	8,49	2,12	11,39	62 - 90
II - I	10	74,20	67,64	8,22	2,60	11,08	66 - 88
II - III	-	-	-	-	-	-	-
III	13	60,31	46,56	6,82	1,89	11,31	48 - 70
III - I	9	-	-	-	-	-	-
III - II	1	-	-	-	-	-	-
Együtt	256	67,31	64,76	8,05	0,50	11,94	47 - 97
<i>Nő (♀)</i>							
I	39	57,44	51,65	7,19	1,15	12,52	41 - 79
I - II	40	57,60	30,47	5,52	0,87	9,58	45 - 68
I - III	19	52,05	21,05	4,59	1,05	8,82	40 - 59
II	45	60,84	70,53	8,40	1,25	13,81	45 - 85
II - I	10	56,00	40,67	6,38	2,02	11,39	50 - 66
II - III	1	-	-	-	-	-	-
III	50	50,32	65,44	8,09	1,14	16,08	36 - 64
III - I	11	54,00	115,80	10,76	3,24	19,93	45 - 81
III - II	-	-	-	-	-	-	-
Együtt	215	55,77	57,32	7,57	0,52	13,57	36 - 85

2.23 A VIZSGÁLT SZEMÉLYEK MEGOSZLÁSA A VÁLTSZÉLESSÉG (CM) FONTOSABB PARAMÉTEREI
ÉS TESTALKAT TÍPUSOK SZERINT, KORÉVENKÉNT

Testalkat	n	\bar{X}	s^2	s	m	v	$\bar{V}_{\min} - \bar{V}_{\max}$
<i>18 éves</i>							
<i>Férfi (♂)</i>							
I	172	39,01	5,37	2,32	0,18	5,95	30 - 45
I - II	36	38,78	5,86	2,42	0,40	6,24	34 - 43
I - III	71	38,42	5,34	2,31	0,27	6,01	34 - 44
II	29	39,10	7,32	2,71	0,50	6,93	35 - 44
II - I	9	-	-	-	-	-	-
II - III	4	-	-	-	-	-	-
III	60	37,73	3,53	1,87	0,24	4,96	31 - 41
III - I	14	37,50	5,19	2,28	0,61	6,08	31 - 40
III - II	-	-	-	-	-	-	-
Együtt	395	38,64	4,60	2,14	0,11	5,54	30 - 45
<i>Nő (♀)</i>							
I	53	35,53	2,45	1,57	0,22	4,42	32 - 40
I - II	55	34,40	3,21	1,79	0,24	5,20	28 - 37
I - III	31	34,35	4,09	2,02	0,36	5,88	30 - 38
II	95	35,00	4,27	2,07	0,21	5,91	25 - 38
II - I	16	35,06	1,18	1,09	0,27	3,11	32 - 37
II - III	14	33,86	1,86	1,36	0,36	4,02	31 - 36
III	101	34,08	2,66	1,63	0,16	4,78	30 - 38
III - I	14	33,64	2,09	1,45	0,39	4,31	32 - 36
III - II	2	-	-	-	-	-	-
Együtt	381	34,36	3,07	1,75	0,09	5,09	25 - 40
<i>19 éves</i>							
<i>Férfi (♂)</i>							
I	85	38,96	5,01	2,24	0,24	5,75	34 - 44
I - II	13	39,54	5,71	2,39	0,66	6,04	37 - 45
I - III	28	38,79	3,49	1,87	0,35	4,82	35 - 42
II	15	38,20	4,91	2,22	0,57	5,81	35 - 41
II - I	3	-	-	-	-	-	-
II - III	-	-	-	-	-	-	-
III	16	37,44	4,90	2,21	0,55	5,90	35 - 42
III - I	2	-	-	-	-	-	-
III - II	-	-	-	-	-	-	-
Együtt	162	38,74	4,32	2,08	0,16	5,37	34 - 45
<i>Nő (♀)</i>							
I	34	34,88	2,61	1,62	0,28	4,64	30 - 39
I - II	37	34,46	2,96	1,72	0,28	4,99	31 - 38
I - III	12	34,67	2,94	1,71	0,49	4,93	32 - 38
II	54	34,48	4,31	2,08	0,28	6,03	30 - 40
II - I	10	35,10	1,88	1,37	0,43	3,90	33 - 38
II - III	8	-	-	-	-	-	-
III	39	33,77	3,61	1,90	0,30	5,63	27 - 38
III - I	3	-	-	-	-	-	-
III - II	1	-	-	-	-	-	-
Együtt	198	34,36	3,77	1,94	0,14	5,65	27 - 40
<i>20 éves és idősebb</i>							
<i>Férfi (♂) + (α)</i>							
I	139	39,73	4,67	2,16	0,18	5,44	34 - 45
I - II	32	39,44	2,37	1,54	0,27	3,90	36 - 43
I - III	36	39,14	4,88	2,21	0,37	6,14	32 - 42
II	16	38,63	5,69	2,39	0,60	6,19	34 - 42
II - I	10	39,00	3,00	1,73	0,55	4,44	36 - 42
II - III	-	-	-	-	-	-	-
III	13	37,92	5,59	2,36	0,65	6,22	33 - 41
III - I	9	-	-	-	-	-	-
III - II	1	-	-	-	-	-	-
Együtt	256	39,37	4,34	2,08	0,13	5,28	32 - 45
<i>Nő (♀)</i>							
I	39	35,85	3,27	1,81	0,29	5,05	33 - 40
I - II	40	35,18	3,10	1,76	0,28	5,00	30 - 38
I - III	19	34,63	5,19	2,27	0,52	6,56	29 - 37
II	45	34,04	5,50	2,34	0,35	6,87	28 - 38
II - I	10	35,30	1,19	1,09	0,34	3,09	33 - 37
II - III	1	-	-	-	-	-	-
III	50	34,00	5,24	2,29	0,32	6,74	26 - 40
III - I	11	35,09	2,89	1,70	0,51	4,84	32 - 38
III - II	-	-	-	-	-	-	-
Együtt	215	34,74	4,31	2,08	0,14	5,99	26 - 40

2.24 A VIZSGÁLT SZEMÉLYEK MEGOSZLÁSA A TESTMAGASSÁG (CM) FONTOSABB PARAMÉTEREI ÉS VÁLLSZÉLESSÉG SZERINT

Vállszélesség (cm)	n	\bar{X}	s^2	s	m	v	$V_{\min} - V_{\max}$
<i>Férfi (♂)</i>							
-34	15	170,00	90,57	9,52	2,46	5,60	156 - 189
35	41	170,22	39,48	6,28	0,98	3,69	159 - 185
36	49	170,55	28,63	5,35	0,76	3,14	160 - 186
37	88	171,97	26,98	5,19	0,55	3,02	160 - 181
38	162	173,83	34,04	5,83	0,46	3,35	161 - 193
39	115	173,48	32,64	5,71	0,53	3,29	161 - 186
40	166	175,44	38,95	6,24	0,48	3,56	157 - 193
41	109	176,88	28,74	5,36	0,51	3,03	164 - 188
42	39	179,72	37,16	6,10	0,98	3,39	163 - 192
43-	29	182,21	24,24	4,92	0,91	2,70	173 - 192
Együtt	813	174,45	41,55	6,45	0,23	3,70	156 - 193
<i>Nő (♀)</i>							
-30	26	157,77	60,74	7,79	1,53	4,94	142 - 171
31	20	159,50	23,63	4,86	1,09	3,05	152 - 168
32	57	158,67	35,83	5,99	0,79	3,78	143 - 174
33	104	158,00	27,44	5,24	0,51	3,32	146 - 173
34	151	160,64	33,63	5,80	0,47	3,61	145 - 178
35	239	161,49	24,74	4,97	0,32	3,08	148 - 177
36	111	162,82	29,48	5,43	0,52	3,33	149 - 179
37	52	166,77	28,65	5,35	0,74	3,21	155 - 179
38-	34	167,09	23,30	4,83	0,83	2,89	157 - 176
Együtt	794	161,31	35,34	5,94	0,21	3,68	142 - 179

2.25 A VIZSGÁLT SZEMÉLYEK MEGOSZLÁSA A TESTMAGASSÁG (CM) FONTOSABB PARAMÉTEREI ÉS CSIPŐSZÉLESSÉG SZERINT

Csipőszélesség (cm)	n	\bar{X}	s^2	s	m	v	$V_{\min} - V_{\max}$
<i>Férfi (♂)</i>							
-25	39	168,97	42,97	6,56	1,05	3,88	156 - 189
26	82	170,49	35,86	5,99	0,66	3,51	160 - 188
27	156	171,95	31,39	5,60	0,45	3,26	159 - 185
28	199	173,97	28,58	5,34	0,38	3,07	162 - 188
29	160	176,19	28,97	5,38	0,43	3,05	163 - 187
30	105	177,61	36,84	6,07	0,59	3,42	157 - 193
31	45	179,76	37,46	6,12	0,91	3,40	170 - 192
32-	27	180,44	37,56	6,13	1,18	3,40	167 - 193
Együtt	813	174,45	41,55	6,45	0,23	3,70	156 - 193
<i>Nő (♀)</i>							
-25	115	157,17	30,60	5,53	0,52	3,52	142 - 170
26	130	159,32	24,95	4,99	0,44	3,13	146 - 172
27	184	160,37	28,77	5,36	0,40	3,34	149 - 179
28	183	162,55	28,12	5,30	0,39	3,26	149 - 179
29	102	163,42	27,00	5,20	0,51	3,18	154 - 177
30	51	166,14	25,04	5,00	0,70	3,01	155 - 179
31	13	167,23	42,53	6,52	1,81	3,90	152 - 175
32-	16	168,31	44,90	6,70	1,68	3,98	154 - 178
Együtt	794	161,31	35,34	5,94	0,21	3,68	142 - 179

2.26 A VIZSGÁLT SZEMÉLYEK MEGOSZLÁSA A TESTMAGASSÁG (CM) FONTOSABB PARAMÉTEREI
ÉS A KAUP TESTARÁNY JELZŐ SZERINT

Kaup testarány jelző	n	\bar{X}	s^2	s	m	v	$V_{\min} - V_{\max}$
<i>Férfi (♂)</i>							
- 1,80	27	175,74	68,59	8,28	1,59	4,71	160 - 193
1,81 - 2,14	367	174,66	43,10	6,57	0,34	3,76	159 - 192
2,15 - 2,56	375	174,10	41,53	6,44	0,33	3,70	156 - 193
2,57 - 3,04	40	174,50	55,63	7,53	1,19	4,32	160 - 193
3,05 -	4	-	-	-	-	-	-
Együtt	813	174,45	41,55	6,45	0,23	3,70	156 - 193
<i>Nő (♀)</i>							
- 1,80	58	162,72	37,65	6,14	0,81	3,77	151 - 179
1,81 - 2,14	409	161,35	39,45	6,28	0,31	3,89	143 - 179
2,15 - 2,56	277	161,03	36,29	6,02	0,36	3,74	142 - 179
2,57 - 3,04	46	160,09	41,69	6,46	0,95	4,04	148 - 177
3,05 -	4	-	-	-	-	-	-
Együtt	794	161,31	35,34	5,94	0,21	3,68	142 - 179

2.27 A VIZSGÁLT SZEMÉLYEK MEGOSZLÁSA A TESTMAGASSÁG (CM) FONTOSABB PARAMÉTEREI
ÉS A LIVI TESTARÁNY JELZŐ SZERINT

Livi testarány jelző	n	\bar{X}	s^2	s	m	v	$V_{\min} - V_{\max}$
<i>Férfi (♂)</i>							
- 22,39	162	178,10	50,26	7,09	0,56	3,98	160 - 193
22,40 - 22,94	172	175,24	36,36	6,03	0,46	3,44	159 - 190
22,95 - 23,24	137	174,79	30,16	5,49	0,47	3,14	160 - 189
23,25 - 23,64	138	172,97	39,97	6,32	0,54	3,65	160 - 193
23,65 - 24,00	79	172,82	35,41	5,95	0,67	3,44	159 - 188
24,01 -	125	175,09	40,57	6,37	0,57	3,64	156 - 187
Együtt	813	174,45	41,55	6,45	0,23	3,70	156 - 193
<i>Nő (♀)</i>							
- 22,39	70	165,29	29,07	5,39	0,64	3,26	153 - 179
22,40 - 22,94	129	164,15	30,44	5,52	0,49	3,36	151 - 179
22,95 - 23,24	98	162,21	30,72	5,54	0,56	3,42	150 - 176
23,25 - 23,64	155	160,57	35,20	5,93	0,48	3,69	145 - 175
23,65 - 24,00	98	160,36	25,50	5,05	0,51	3,15	151 - 176
24,01 -	244	159,07	37,69	6,14	0,39	3,86	142 - 178
Együtt	794	161,31	35,34	5,94	0,21	3,68	142 - 179

2.28 A VIZSGÁLT SZEMÉLYEK MEGOSZLÁSA A TESTSÚLY (KG) FONTOSABB PARAMÉTEREI
ÉS A KAUP TESTARÁNY JELZŐ SZERINT

Kaup testarány jelző	n	\bar{X}	s^2	s	m	v	$V_{\min} - V_{\max}$
----------------------	---	-----------	-------	---	---	---	-----------------------

Férfi (♂)

- 1,80	27	54,37	27,22	5,22	1,00	9,61	46 - 67
1,81 - 2,14	367	61,34	30,54	5,53	0,22	9,02	48 - 79
2,15 - 2,56	375	69,66	36,98	6,08	0,25	8,73	55 - 87
2,57 - 3,04	40	81,70	65,19	8,07	1,28	9,88	68 - 99
3,05 -	4	-	-	-	-	-	-
Együtt	813	66,15	69,35	8,33	0,29	12,59	46 - 99

Nő (♀)

- 1,80	58	45,97	15,93	3,99	0,52	8,68	36 - 53
1,81 - 2,14	409	52,04	20,96	4,58	0,23	8,80	40 - 65
2,15 - 2,56	277	59,42	30,97	5,57	0,33	9,37	45 - 79
2,57 - 3,04	46	69,83	59,89	7,74	1,14	11,08	53 - 89
3,05 -	4	-	-	-	-	-	-
Együtt	794	55,32	81,38	9,02	0,32	16,31	36 - 93

2.29 A VIZSGÁLT SZEMÉLYEK MEGOSZLÁSA A TESTSÚLY (KG) FONTOSABB PARAMÉTEREI
ÉS A LIVI TESTARÁNY JELZŐ SZERINT

Livi testarány jelző	n	\bar{X}	s^2	s	m	v	$V_{\min} - V_{\max}$
----------------------	---	-----------	-------	---	---	---	-----------------------

1 Férfi (♂)

- 22,39	162	60,45	42,54	6,52	0,51	10,79	46 - 80
22,40 - 22,94	172	63,24	49,10	7,01	0,53	11,08	48 - 81
22,95 - 23,24	137	66,09	36,88	6,07	0,52	9,18	51 - 83
23,25 - 23,64	138	67,22	87,49	9,35	0,80	13,91	53 - 99
23,65 - 24,00	79	69,95	53,74	7,33	0,82	10,48	55 - 91
24,01 -	125	73,86	77,56	8,81	0,75	11,93	56 - 99
Együtt	813	66,15	69,35	8,33	0,29	12,59	46 - 99

Nő (♀)

- 22,39	70	48,40	25,47	5,05	0,60	10,43	36 - 64
22,40 - 22,94	129	51,80	31,00	5,57	0,49	10,75	40 - 69
22,95 - 23,24	98	53,00	28,29	5,32	0,54	10,04	42 - 68
23,25 - 23,64	155	53,56	34,69	5,89	0,47	11,00	40 - 68
23,65 - 24,00	98	55,92	31,18	5,58	0,56	9,98	46 - 73
24,01 -	244	61,16	74,93	8,66	0,55	14,16	41 - 93
Együtt	794	55,32	81,38	9,02	0,32	16,31	36 - 93

2. 30 A VIZSGÁLT SZEMÉLYEK MEGOSZLÁSA ÉLETKOR ÉS VÉRNYOMÁS CSOPORTOK SZERINT

Életkor	Vérnyomás (systolés) (hgmm)	Összesen	Vérnyomás (diastolés) (hgmm)					
			70 és alacsonyabb	75	80	85	90	95 és magasabb
<i>Férfi (♂)</i>								
18-22 éves	100 és alacsonyabb	4	4	-	-	-	-	-
	105	1	-	1	-	-	-	-
	110	65	57	-	6	-	1	1
	115	83	78	1	3	-	1	-
	120	213	157	4	40	1	10	1
	125	89	40	37	6	1	4	1
	130	177	71	24	50	4	22	6
	135	38	13	8	8	2	7	-
	140	55	13	1	15	1	19	6
	145 és magasabb	47	5	1	13	1	15	12
Együtt	772	438	77	141	10	79	27	
Százalékos megoszlás	100,0	56,7	10,0	18,3	1,3	10,2	3,5	
23 éves és idősebb	110 és alacsonyabb	2	2	-	-	-	-	-
	115	4	1	1	1	-	1	-
	120	16	14	1	1	-	-	-
	125	6	3	2	-	-	1	-
	130	3	3	-	-	-	-	-
	135	2	1	-	1	-	-	-
	140	4	1	-	-	-	2	1
	145 és magasabb	4	1	-	2	-	-	1
	Együtt	41	26	4	5	-	4	2
	Százalékos megoszlás	100,0	63,4	9,8	12,2	-	9,8	4,8
Összesen	813	464	81	146	10	83	29	
Százalékos megoszlás	100,0	57,1	10,0	17,9	1,2	10,2	3,6	
<i>Nő (♀)</i>								
18-22 éves	95 és alacsonyabb	1	1	-	-	-	-	-
	100	18	16	1	1	-	-	-
	105	10	8	1	1	-	-	-
	110	126	96	5	20	1	4	-
	115	89	79	1	5	2	2	-
	120	225	148	3	53	6	14	1
	125	91	53	25	9	1	3	-
	130	125	39	22	39	-	22	3
	135	16	5	2	8	-	1	-
	140	33	12	2	5	1	8	5
145 és magasabb	23	3	-	6	-	9	5	
Együtt	757	460	62	147	11	63	14	
Százalékos megoszlás	100,0	60,8	8,2	19,4	1,5	8,3	1,8	
23 éves és idősebb	105 és alacsonyabb	1	-	-	-	1	-	-
	110	8	8	-	-	-	-	-
	115	1	1	-	-	-	-	-
	120	12	10	1	1	-	-	-
	125	3	3	-	-	-	-	-
	130	6	2	1	1	1	1	-
	135	4	1	1	-	1	-	1
	140	2	1	-	1	-	-	-
	Együtt	37	26	3	3	3	1	1
	Százalékos megoszlás	100,0	70,3	8,1	8,1	8,1	2,7	2,7
Összesen	794	486	65	150	14	64	15	
Százalékos megoszlás	100,0	61,2	8,2	18,9	1,7	8,1	1,9	

2. 31 A VIZSGÁLT SZEMÉLYEK SZÁMA ÉS SZÁZALÉKOS MEGOSZLÁSA
A LÁTÁSÉLESSÉG FOKOZATAI SZERINT

A jobb szem látásélessége	Össze- sen	A bal szem látásélessége										
		5/5	5/6	5/8	5/10	5/12	5/15	5/20	5/25	5/30	5/35	5/50

Férfi (ő)

5/5	725	699	7	6	5	1	1	2	1	1	-	2
5/6	14	1	3	2	7	-	-	1	-	-	-	-
5/8	22	3	1	8	7	3	-	-	-	-	-	-
5/10	15	4	1	2	1	3	1	3	-	-	-	-
5/12	8	2	1	1	1	1	2	-	-	-	-	-
5/15	5	-	-	-	-	1	2	2	-	-	-	-
5/20	6	1	-	1	2	-	1	1	-	-	-	-
5/25	6	1	-	2	-	-	-	-	2	-	-	1
5/30	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
5/35	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
5/50	12	2	-	-	1	-	-	-	-	1	-	8
Együtt	813	713	13	22	24	9	7	9	3	2	-	11

Nő (q)

5/5	705	680	6	6	5	2	1	1	2	-	-	2
5/6	10	5	1	-	1	-	2	-	1	-	-	-
5/8	18	7	2	4	3	-	1	1	-	-	-	-
5/10	12	6	1	1	2	-	-	2	-	-	-	-
5/12	8	3	-	-	3	-	-	1	-	1	-	-
5/15	8	1	-	-	-	1	5	1	-	-	-	-
5/20	10	2	2	-	-	1	1	3	-	-	-	1
5/25	6	1	-	-	2	-	-	-	2	-	1	-
5/30	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
5/35	3	1	-	-	-	-	1	-	1	-	-	-
5/50	14	-	-	1	-	-	1	-	1	-	3	8
Együtt	794	706	12	12	16	4	12	9	7	1	4	11

Százalékos megoszlás

Férfi (ő)

5/5	89,2	85,9	0,9	0,8	0,6	0,1	0,1	0,3	0,1	0,1	-	0,3
5/6	1,7	0,1	0,4	0,2	0,9	-	-	0,1	-	-	-	-
5/8	2,7	0,4	0,1	1,0	0,8	0,4	-	-	-	-	-	-
5/10	1,9	0,5	0,1	0,3	0,1	0,4	0,1	0,4	-	-	-	-
5/12	1,0	0,3	0,1	0,1	0,1	0,1	0,3	-	-	-	-	-
5/15	0,6	-	-	-	-	0,1	0,3	0,2	-	-	-	-
5/20	0,7	0,1	-	0,1	0,3	-	0,1	0,1	-	-	-	-
5/25	0,7	0,1	-	0,2	-	-	-	-	0,3	-	-	0,1
5/30	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
5/35	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
5/50	1,5	0,3	-	-	0,1	-	-	-	-	0,1	-	1,0
Együtt	100,0	87,7	1,6	2,7	2,9	1,1	0,9	1,1	0,4	0,2	-	1,4

Nő (q)

5/5	88,8	85,7	0,7	0,7	0,6	0,3	0,1	0,1	0,3	-	-	0,3
5/6	1,3	0,6	0,2	-	0,1	-	0,3	-	0,1	-	-	-
5/8	2,3	0,9	0,2	0,5	0,4	-	0,2	0,1	-	-	-	-
5/10	1,5	0,8	0,1	0,2	0,2	-	-	0,2	-	-	-	-
5/12	1,0	0,4	-	-	0,4	-	-	0,1	-	0,1	-	-
5/15	1,0	0,1	-	-	-	0,1	0,6	0,2	-	-	-	-
5/20	1,3	0,3	0,3	-	-	0,1	0,1	0,4	-	-	-	0,1
5/25	0,8	0,1	-	-	0,3	-	-	-	0,3	-	0,1	-
5/30	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
5/35	0,3	0,1	-	-	-	-	0,1	-	0,1	-	-	-
5/50	1,7	-	-	0,1	-	-	0,1	-	0,1	-	0,4	1,0
Együtt	100,0	89,0	1,5	1,5	2,0	0,5	1,5	1,1	0,9	0,1	0,5	1,4

3. Összehasonlító antropometriai adatok

3.1 AZ 1940/41, 1941/42, 1945/46. ÉVEKBEN VIZSGÁLT SZEMÉLYEK MEGOSZLÁSA A TESTMAGASSÁG (CM)
FONTOSABB PARAMÉTEREI ÉS SZÜLETÉSI HELY SZERINT, KORÉVENKÉNT

A vizsgált személyek születési helye	n	\bar{X}	s^2	s	m	v	$V_{\min} - V_{\max}$
<i>Férfi (ő)</i> <i>18 éves</i>							
<i>1940/1941</i>							
Budapest	185	172,17	34,90	5,91	0,43	3,43	154 - 189
Dunántul	64	170,92	43,11	6,57	0,82	3,84	153 - 186
Duna-Tisza köze	32	170,94	31,52	5,61	0,99	3,28	160 - 182
Észak-Magyarország	38	173,32	49,13	7,01	1,14	4,04	157 - 191
Tiszántul	36	171,19	29,38	5,42	0,90	3,17	162 - 181
Külföld	4	-	-	-	-	-	-
Együtt	359	171,85	36,36	6,03	0,32	3,51	153 - 191
<i>1941/1942</i>							
Budapest	102	172,17	32,94	5,74	0,57	3,33	157 - 188
Dunántul	48	171,27	73,53	8,57	1,24	5,00	156 - 185
Duna-Tisza köze	27	171,93	37,93	6,16	1,19	3,58	164 - 186
Észak-Magyarország	24	173,96	44,09	6,64	1,36	3,82	164 - 181
Tiszántul	28	173,32	56,77	7,47	1,41	4,31	159 - 185
Külföld	5	-	-	-	-	-	-
Együtt	234	172,34	38,94	6,24	0,41	3,62	156 - 188
<i>1945/1946</i>							
Budapest	230	172,98	38,39	6,20	0,41	3,58	158 - 191
Dunántul	49	173,60	38,69	6,22	0,89	3,58	161 - 191
Duna-Tisza köze	38	172,13	20,31	4,51	0,73	2,62	161 - 180
Észak-Magyarország	20	171,15	31,91	5,65	1,26	3,30	160 - 179
Tiszántul	27	170,43	33,70	5,81	1,12	3,41	153 - 181
Külföld	6	-	-	-	-	-	-
Együtt	370	172,71	39,35	6,27	0,33	3,63	153 - 191
<i>19 éves</i>							
<i>1940/1941</i>							
Budapest	172	171,53	30,79	5,55	0,42	3,24	153 - 185
Dunántul	91	171,81	41,48	6,44	0,68	3,75	158 - 183
Duna-Tisza köze	30	171,03	84,10	9,17	1,68	5,36	156 - 185
Észak-Magyarország	46	172,35	70,10	8,37	1,23	4,86	157 - 190
Tiszántul	39	174,10	32,47	5,70	0,91	3,27	160 - 184
Külföld	11	172,45	64,06	8,00	2,42	4,64	167 - 186
Együtt	389	171,94	32,27	5,68	0,29	3,30	153 - 190
<i>1941/1942</i>							
Budapest	25	172,88	73,38	8,57	1,71	4,96	160 - 185
Dunántul	23	171,22	26,04	5,10	1,06	2,98	163 - 182
Duna-Tisza köze	22	170,22	51,13	7,15	1,52	4,20	153 - 183
Észak-Magyarország	24	170,96	42,74	6,54	1,34	3,83	155 - 179
Tiszántul	21	169,33	36,63	6,05	1,32	3,57	161 - 179
Külföld	4	-	-	-	-	-	-
Együtt	119	170,96	36,23	6,02	0,55	3,52	153 - 185
<i>1945/1946</i>							
Budapest	153	172,11	39,28	6,27	0,51	3,64	156 - 187
Dunántul	55	171,15	39,45	6,28	0,85	3,67	157 - 187
Duna-Tisza köze	39	172,17	31,25	5,59	0,90	3,25	161 - 180
Észak-Magyarország	23	170,63	39,22	6,26	1,31	3,67	160 - 182
Tiszántul	22	170,09	35,50	5,96	1,27	3,50	158 - 181
Külföld	12	169,92	37,69	6,14	1,77	3,61	155 - 180
Együtt	304	171,60	36,99	6,08	0,35	3,54	155 - 187

3.1 AZ 1940/41, 1941/42, 1945/46. ÉVEKBEN VIZSGÁLT SZEMÉLYEK MEGOSZLÁSA
A TESTMAGASSÁG (CM) FONTOSABB PARAMÉTEREI ÉS SZÜLETÉSI HELY SZERINT, KORÉVENKÉNT (folytatás)

A vizsgált személyek születési helye	n	\bar{X}	s^2	s	m	v	$V_{\min} - V_{\max}$
<i>Férfi (♂)</i>							
<i>20 éves</i>							
<i>1940/1941</i>							
Budapest	46	171,64	34,27	5,85	0,86	3,41	159 - 185
Dunántul	35	172,11	36,41	6,03	1,02	3,50	160 - 183
Duna-Tisza köze	17	171,06	32,06	5,66	1,37	3,31	161 - 184
Észak-Magyarország	40	170,20	42,17	6,50	1,03	3,85	158 - 181
Tiszántul	22	168,59	31,64	5,62	1,20	3,33	155 - 180
Külföld	6	-	-	-	-	-	-
Együtt	166	170,78	34,86	5,90	0,46	3,45	155 - 185
<i>1941/1942</i>							
Budapest	19	171,79	46,23	6,80	1,54	3,91	163 - 182
Dunántul	15	167,73	29,87	5,47	1,40	3,24	161 - 176
Duna-Tisza köze	11	170,18	39,38	6,28	1,90	3,69	160 - 179
Észak-Magyarország	17	171,00	40,13	6,33	1,54	3,70	162 - 182
Tiszántul	14	171,71	33,71	5,81	1,55	3,38	160 - 182
Külföld	2	-	-	-	-	-	-
Együtt	78	170,26	34,33	5,86	0,66	3,44	160 - 182
<i>1945/1946</i>							
Budapest	99	172,04	39,39	6,28	0,63	3,65	154 - 189
Dunántul	46	169,26	33,43	5,78	0,85	3,41	153 - 180
Duna-Tisza köze	26	171,58	44,88	6,70	1,32	3,92	153 - 183
Észak-Magyarország	23	170,76	57,26	7,57	1,58	4,43	160 - 184
Tiszántul	20	170,25	24,28	4,93	1,10	2,90	162 - 181
Külföld	10	171,70	25,31	5,03	1,59	2,93	162 - 178
Együtt	224	171,37	37,99	6,16	0,41	3,59	153 - 189
<i>21 éves</i>							
<i>1940/1941</i>							
Budapest	31	169,68	35,01	5,92	1,06	3,49	160 - 180
Dunántul	22	172,50	28,60	5,35	1,14	3,10	164 - 189
Duna-Tisza köze	10	174,70	23,03	4,80	1,52	2,75	166 - 182
Észak-Magyarország	26	171,50	73,10	8,55	1,68	4,99	159 - 188
Tiszántul	17	170,47	20,60	4,54	1,10	2,66	162 - 180
Külföld	8	-	-	-	-	-	-
Együtt	114	171,25	32,00	5,66	0,53	3,31	159 - 189
<i>1941/1942</i>							
Budapest	9	-	-	-	-	-	-
Dunántul	-	-	-	-	-	-	-
Duna-Tisza köze	15	167,34	57,76	7,60	1,96	4,54	153 - 182
Észak-Magyarország	10	171,50	105,28	10,26	3,25	5,98	158 - 187
Tiszántul	6	-	-	-	-	-	-
Külföld	5	-	-	-	-	-	-
Együtt	45	170,64	61,51	7,84	1,17	4,59	153 - 187
<i>1945/1946</i>							
Budapest	71	170,32	29,25	5,41	0,64	3,18	156 - 185
Dunántul	19	167,71	43,21	6,57	1,51	3,92	158 - 183
Duna-Tisza köze	14	170,29	60,71	7,79	1,95	4,57	158 - 182
Észak-Magyarország	15	168,37	28,87	5,37	1,39	3,19	155 - 176
Tiszántul	9	-	-	-	-	-	-
Külföld	7	-	-	-	-	-	-
Együtt	135	169,52	34,03	5,83	0,50	3,44	155 - 185

3.1 AZ 1940/41, 1941/42, 1945/46. ÉVEKBEN VIZSGÁLT SZEMÉLYEK MEGOSZLÁSA
A TESTMAGASSÁG (CM) FONTOSABB PARAMÉTEREI ÉS SZÜLETÉSI HELY SZERINT, KORÉVENKÉNT (folytatás)

A vizsgált személyek születési helye	n	\bar{X}	s^2	s	m	v	$V_{\min} - V_{\max}$
<i>Férfi (♂) 22 éves 1940/1941</i>							
Budapest	13	171,85	48,85	6,99	1,94	4,07	160 - 183
Dunántul	8	-	-	-	-	-	-
Duna-Tisza köze	2	-	-	-	-	-	-
Észak-Magyarország	11	170,82	12,82	3,57	1,08	2,10	164 - 174
Tiszántul	9	-	-	-	-	-	-
Külföld	1	-	-	-	-	-	-
Együtt	44	171,16	35,46	5,95	0,90	3,27	160 - 183
<i>1941/1942</i>							
Budapest	3	-	-	-	-	-	-
Dunántul	7	-	-	-	-	-	-
Duna-Tisza köze	10	163,19	40,98	6,40	2,03	3,92	158 - 175
Észak-Magyarország	7	-	-	-	-	-	-
Tiszántul	7	-	-	-	-	-	-
Külföld	1	-	-	-	-	-	-
Együtt	35	168,94	77,77	8,82	1,49	5,22	158 - 175
<i>1945/1946</i>							
Budapest	39	169,27	41,80	6,47	1,04	3,82	155 - 181
Dunántul	9	-	-	-	-	-	-
Duna-Tisza köze	14	168,21	38,48	6,20	1,66	3,69	158 - 180
Észak-Magyarország	5	-	-	-	-	-	-
Tiszántul	6	-	-	-	-	-	-
Külföld	4	-	-	-	-	-	-
Együtt	77	170,97	46,73	6,84	0,78	4,00	155 - 181
<i>23 éves és idősebb 1940/1941</i>							
Budapest	51	169,45	39,21	6,26	0,87	9,01	160 - 184
Dunántul	48	170,52	53,52	7,32	1,06	4,29	158 - 183
Duna-Tisza köze	26	170,77	63,85	7,99	1,57	4,68	156 - 188
Észak-Magyarország	41	169,63	43,73	6,61	1,03	3,90	153 - 182
Tiszántul	35	170,09	23,44	4,84	0,82	2,85	160 - 181
Külföld	16	171,31	40,25	6,34	1,59	3,70	162 - 188
Együtt	217	170,09	39,52	6,29	0,43	3,70	153 - 188
<i>1941/1942</i>							
Budapest	33	172,00	40,63	6,37	1,11	3,70	161 - 186
Dunántul	11	169,18	65,78	8,11	2,45	4,79	159 - 183
Duna-Tisza köze	9	-	-	-	-	-	-
Észak-Magyarország	18	169,72	56,13	7,49	1,77	4,41	158 - 183
Tiszántul	17	169,65	30,52	5,52	1,34	3,25	160 - 180
Külföld	6	-	-	-	-	-	-
Együtt	94	170,77	47,19	6,87	0,71	4,02	158 - 186
<i>1945/1946</i>							
Budapest	116	170,09	42,90	6,55	0,61	3,85	153 - 185
Dunántul	33	171,38	43,50	6,59	1,15	3,85	157 - 186
Duna-Tisza köze	22	170,00	21,50	4,64	0,99	2,73	161 - 178
Észak-Magyarország	26	170,19	40,65	6,38	1,25	3,75	155 - 182
Tiszántul	15	172,03	64,25	8,02	2,07	4,66	157 - 185
Külföld	34	170,97	35,02	5,92	1,02	3,46	159 - 183
Együtt	246	170,51	53,40	7,31	0,47	4,29	153 - 186

3.1 AZ 1940/41, 1941/42, 1945/46. ÉVEKBEN VIZSGÁLT SZEMÉLYEK MEGOSZLÁSA
A TESTMÁGASSÁG (CM) FONTOSABB PARAMÉTEREI ÉS SZÜLETÉSI HELY SZERINT, KORÉVENKÉNT (folytatás)

A vizsgált személyek születési helye	n	X	s^2	s	m	v	$V_{\min} - V_{\max}$
<i>Nő (♀)</i>							
<i>18 éves</i>							
<i>1940/1941</i>							
Budapest	76	162,38	38,18	6,18	0,71	3,81	151 - 174
Dunántul	23	160,87	34,14	5,84	1,22	3,63	152 - 174
Duna-Tisza köze	6	-	-	-	-	-	-
Észak-Magyarország	13	160,85	42,51	6,52	1,81	4,05	147 - 171
Tiszántul	17	160,41	30,54	5,53	1,34	3,45	153 - 172
Külföld	4	-	-	-	-	-	-
Együtt	139	161,62	32,05	5,66	0,48	3,50	147 - 174
<i>1941/1942</i>							
Budapest	102	161,56	54,38	7,37	0,73	4,56	140 - 176
Dunántul	47	161,05	45,96	6,78	0,99	4,21	147 - 175
Duna-Tisza köze	18	157,83	40,13	6,34	1,50	4,02	148 - 169
Észak-Magyarország	12	160,25	43,34	6,58	1,90	4,11	151 - 169
Tiszántul	22	161,00	30,24	5,50	1,17	3,40	150 - 169
Külföld	1	-	-	-	-	-	-
Együtt	202	161,00	38,41	6,20	0,44	3,84	140 - 176
<i>1945/1946</i>							
Budapest	109	160,46	33,38	5,78	0,55	3,60	148 - 173
Dunántul	27	160,82	29,01	5,39	1,03	3,34	151 - 169
Duna-Tisza köze	7	-	-	-	-	-	-
Észak-Magyarország	12	160,75	64,75	8,05	2,33	5,01	152 - 172
Tiszántul	16	160,82	29,01	5,39	1,35	3,35	151 - 169
Külföld	10	161,00	37,56	6,13	1,94	3,81	153 - 170
Együtt	181	160,39	29,83	5,46	0,41	3,40	148 - 173
<i>19 éves</i>							
<i>1940/1941</i>							
Budapest	26	161,00	32,60	5,71	1,12	3,55	152 - 173
Dunántul	12	160,67	62,85	7,93	2,29	4,94	153 - 178
Duna-Tisza köze	7	-	-	-	-	-	-
Észak-Magyarország	14	158,57	23,19	4,82	1,29	3,04	152 - 165
Tiszántul	15	161,73	18,84	4,34	1,12	2,69	154 - 170
Külföld	1	-	-	-	-	-	-
Együtt	75	160,11	30,03	5,48	0,63	3,42	152 - 178
<i>1941/1942</i>							
Budapest	38	160,69	36,77	6,06	0,98	3,77	151 - 173
Dunántul	24	160,46	22,68	4,76	0,97	2,97	153 - 168
Duna-Tisza köze	12	160,25	17,70	4,21	1,22	2,63	152 - 166
Észak-Magyarország	25	161,36	96,82	9,84	1,97	6,10	151 - 181
Tiszántul	11	159,37	29,96	5,47	1,65	3,43	151 - 167
Külföld	6	-	-	-	-	-	-
Együtt	116	160,34	87,59	9,36	0,87	5,83	151 - 181
<i>1945/1946</i>							
Budapest	55	160,57	38,90	6,24	0,84	3,89	142 - 173
Dunántul	16	163,12	24,39	4,94	1,24	3,03	152 - 169
Duna-Tisza köze	7	-	-	-	-	-	-
Észak-Magyarország	11	156,09	25,09	5,01	1,51	3,21	152 - 166
Tiszántul	15	163,12	24,39	4,94	1,28	3,03	152 - 169
Külföld	13	161,61	20,78	4,56	1,27	2,82	156 - 170
Együtt	117	160,41	42,21	6,50	0,60	4,05	142 - 173

3.1 AZ 1940/41, 1941/42, 1945/46 ÉVEKBEN VIZSGÁLT SZEMÉLYEK MEGOSZLÁSA
A TESTMAGASSÁG (CM) FONTOSABB PARAMÉTEREI ÉS SZÜLETÉSI HELY SZERINT, KORÉVENKÉNT (folytatás)

A vizsgált személyek születési helye	n	X	s ²	s	m	v	V _{min} - V _{max}
<i>Nő (♀)</i>							
<i>20 éves</i>							
<i>1940/1941</i>							
Budapest	13	158,08	21,24	4,61	1,28	2,92	149 - 163
Dunántul	14	160,64	10,49	3,24	0,87	2,02	156 - 166
Duna-Tisza köze	4	-	-	-	-	-	-
Észak-Magyarország	5	-	-	-	-	-	-
Tiszántul	15	162,07	39,50	6,28	1,62	3,87	155 - 172
Külföld	4	-	-	-	-	-	-
Együtt	55	160,76	31,99	5,66	0,76	3,52	149 - 172
<i>1941/1942</i>							
Budapest	13	160,15	10,57	3,25	0,90	2,03	142 - 168
Dunántul	9	-	-	-	-	-	-
Duna-Tisza köze	8	-	-	-	-	-	-
Észak-Magyarország	7	-	-	-	-	-	-
Tiszántul	10	159,40	78,62	8,87	2,81	5,56	152 - 170
Külföld	3	-	-	-	-	-	-
Együtt	50	158,48	77,50	8,80	1,24	5,55	142 - 170
<i>1945/1946</i>							
Budapest	25	161,64	32,06	5,66	1,13	3,50	153 - 172
Dunántul	7	-	-	-	-	-	-
Duna-Tisza köze	2	-	-	-	-	-	-
Észak-Magyarország	10	160,00	30,78	5,55	1,76	3,47	152 - 168
Tiszántul	11	160,10	35,49	5,96	1,80	3,72	148 - 171
Külföld	7	-	-	-	-	-	-
Együtt	62	160,50	24,48	4,95	0,63	3,08	148 - 172
<i>21 éves</i>							
<i>1940/1941</i>							
Budapest	12	161,83	61,38	7,83	2,26	4,84	152 - 169
Dunántul	12	159,92	26,64	5,16	1,49	3,23	150 - 168
Duna-Tisza köze	1	-	-	-	-	-	-
Észak-Magyarország	5	-	-	-	-	-	-
Tiszántul	7	-	-	-	-	-	-
Külföld	5	-	-	-	-	-	-
Együtt	42	160,74	30,66	5,54	0,85	3,45	150 - 169
<i>1941/1942</i>							
Budapest	5	-	-	-	-	-	-
Dunántul	2	-	-	-	-	-	-
Duna-Tisza köze	1	-	-	-	-	-	-
Észak-Magyarország	2	-	-	-	-	-	-
Tiszántul	3	-	-	-	-	-	-
Külföld	7	-	-	-	-	-	-
Együtt	20	158,80	24,64	4,96	1,11	3,12	150 - 169
<i>1945/1946</i>							
Budapest	19	160,73	42,40	6,51	1,50	4,05	149 - 176
Dunántul	9	-	-	-	-	-	-
Duna-Tisza köze	7	-	-	-	-	-	-
Észak-Magyarország	8	-	-	-	-	-	-
Tiszántul	12	160,83	27,29	5,22	1,51	3,25	156 - 169
Külföld	8	-	-	-	-	-	-
Együtt	63	161,11	30,69	5,54	0,70	3,44	149 - 176

3.1 AZ 1940/41, 1941/42, 1945/46. ÉVEKBEN VIZSGÁLT SZEMÉLYEK MEGOSZLÁSA
A TESTMAGASSÁG (CM) FONTOSABB PARAMÉTEREI ÉS SZÜLETÉSI HELY SZERINT, KORÉVENKÉNT (folytatás)

A vizsgált személyek születési helye	n	\bar{X}	s^2	s	m	v	$V_{\min} - V_{\max}$
<i>Nő (φ)</i>							
<i>22 éves</i>							
<i>1940/1941</i>							
Budapest	3	-	-	-	-	-	-
Dunántul	1	-	-	-	-	-	-
Duna-Tisza köze	2	-	-	-	-	-	-
Észak-Magyarország	2	-	-	-	-	-	-
Tiszántul	1	-	-	-	-	-	-
Külföld	2	-	-	-	-	-	-
Együtt	11	160,55	29,45	5,43	1,64	3,38	148 - 167
<i>1941/1942</i>							
Budapest	1	-	-	-	-	-	-
Dunántul	3	-	-	-	-	-	-
Duna-Tisza köze	3	-	-	-	-	-	-
Észak-Magyarország	3	-	-	-	-	-	-
Tiszántul	4	-	-	-	-	-	-
Külföld	2	-	-	-	-	-	-
Együtt	16	159,87	30,66	5,54	1,39	3,47	148 - 167
<i>1945/1946</i>							
Budapest	12	159,16	43,62	6,60	1,91	4,15	149 - 168
Dunántul	1	-	-	-	-	-	-
Duna-Tisza köze	-	-	-	-	-	-	-
Észak-Magyarország	1	-	-	-	-	-	-
Tiszántul	2	-	-	-	-	-	-
Külföld	3	-	-	-	-	-	-
Együtt	19	159,52	38,42	6,20	1,43	3,89	149 - 168
<i>23 éves és idősebb</i>							
<i>1940/1941</i>							
Budapest	4	-	-	-	-	-	-
Dunántul	6	-	-	-	-	-	-
Duna-Tisza köze	1	-	-	-	-	-	-
Észak-Magyarország	7	-	-	-	-	-	-
Tiszántul	4	-	-	-	-	-	-
Külföld	3	-	-	-	-	-	-
Együtt	25	158,72	31,22	5,59	1,12	3,52	151 - 173
<i>1941/1942</i>							
Budapest	13	161,00	42,67	6,53	1,81	4,05	151 - 176
Dunántul	6	-	-	-	-	-	-
Duna-Tisza köze	2	-	-	-	-	-	-
Észak-Magyarország	3	-	-	-	-	-	-
Tiszántul	12	163,66	39,85	6,31	1,82	3,86	153 - 172
Külföld	6	-	-	-	-	-	-
Együtt	42	161,62	33,86	5,82	0,90	3,60	151 - 176
<i>1945/1946</i>							
Budapest	43	158,52	34,70	5,89	0,90	3,72	147 - 174
Dunántul	15	158,80	57,94	7,61	1,97	4,79	145 - 167
Duna-Tisza köze	4	-	-	-	-	-	-
Észak-Magyarország	2	-	-	-	-	-	-
Tiszántul	4	-	-	-	-	-	-
Külföld	13	157,53	74,21	8,61	2,39	5,47	152 - 167
Együtt	81	158,44	39,57	6,29	0,71	3,97	133 - 174

3.2 AZ 1940/41, 1941/42, 1945/46. ÉVEKBEN VIZSGÁLT SZEMÉLYEK MEGOSZLÁSA
A TESTSÚLY (KG) FONTOSABB PARAMÉTEREI ÉS SZÜLETÉSI HELY SZERINT, KORÉVENKÉNT

A vizsgált személyek születési helye	n	\bar{X}	s^2	s	m	v	$V_{\min} - V_{\max}$
<i>Férfi (♂)</i>							
<i>18 éves</i>							
<i>1940/1941</i>							
Budapest	185	65,97	110,21	10,50	0,77	15,92	50 - 96
Dunántul	64	63,83	56,19	7,50	0,94	11,73	48 - 83
Duna-Tisza köze	32	64,71	77,88	8,83	1,56	13,65	51 - 80
Észak-Magyarország	38	68,05	113,57	10,66	1,73	15,55	53 - 108
Tiszántul	36	64,36	72,05	8,49	1,42	13,19	52 - 83
Külföld	4	-	-	-	-	-	-
Együtt	359	65,91	108,28	10,41	0,55	15,79	48 - 108
<i>1941/1942</i>							
Budapest	102	63,30	46,54	6,82	0,68	10,77	45 - 92
Dunántul	48	62,67	59,39	7,71	1,11	12,30	49 - 82
Duna-Tisza köze	27	62,66	41,21	6,42	1,24	10,25	53 - 79
Észak-Magyarország	24	62,12	26,04	5,10	1,04	8,21	45 - 75
Tiszántul	28	62,21	48,96	7,00	1,32	11,25	48 - 78
Külföld	5	-	-	-	-	-	-
Együtt	234	62,61	58,81	7,67	0,50	12,25	45 - 92
<i>1945/1946</i>							
Budapest	230	60,39	39,19	6,26	0,41	10,36	45 - 78
Dunántul	49	61,69	61,36	7,83	1,12	12,69	46 - 80
Duna-Tisza köze	38	61,89	40,43	6,36	1,69	10,43	50 - 72
Észak-Magyarország	20	58,50	54,45	7,38	1,65	12,62	45 - 70
Tiszántul	27	58,78	24,78	4,98	0,96	8,47	50 - 71
Külföld	6	-	-	-	-	-	-
Együtt	370	60,43	41,24	6,42	0,33	10,62	45 - 80
<i>19 éves</i>							
<i>1940/1941</i>							
Budapest	172	65,41	49,13	7,01	0,53	10,72	49 - 85
Dunántul	91	64,84	64,06	8,00	0,84	12,34	50 - 91
Duna-Tisza köze	30	66,10	51,24	7,16	1,31	10,83	52 - 74
Észak-Magyarország	46	65,90	44,67	6,68	0,99	10,14	53 - 86
Tiszántul	39	66,83	28,19	5,31	0,85	7,95	54 - 82
Külföld	11	64,73	90,13	9,49	2,87	14,66	57 - 85
Együtt	389	65,64	63,06	7,94	0,40	12,10	49 - 91
<i>1941/1942</i>							
Budapest	25	62,84	62,92	7,93	1,59	12,62	50 - 80
Dunántul	23	64,22	96,67	9,83	2,05	15,31	51 - 90
Duna-Tisza köze	22	63,23	93,04	9,65	2,06	15,26	45 - 83
Észak-Magyarország	24	63,17	40,38	6,35	1,30	10,05	53 - 76
Tiszántul	21	63,38	30,18	5,49	1,20	8,66	55 - 74
Külföld	4	-	-	-	-	-	-
Együtt	119	63,06	55,29	7,44	0,68	11,80	45 - 90
<i>1945/1946</i>							
Budapest	153	60,44	43,26	6,58	0,53	10,89	47 - 79
Dunántul	55	62,00	51,20	7,15	0,96	11,53	51 - 83
Duna-Tisza köze	39	61,74	39,47	6,28	1,01	10,17	54 - 86
Észak-Magyarország	23	60,43	32,16	5,67	1,18	9,38	49 - 73
Tiszántul	22	59,18	67,85	8,24	1,78	13,92	48 - 79
Külföld	12	55,42	19,69	4,44	1,28	8,01	53 - 62
Együtt	304	60,56	42,10	6,49	0,61	10,72	47 - 86

3.2 AZ 1940/41, 1941/42, 1945/46, ÉVEKBEN VIZSGÁLT SZEMÉLYEK MEGOSZLÁSA
A TESTSÚLY (KG) FONTOSABB PARAMÉTEREI ÉS SZÜLETÉSI HELY SZERINT, KORÉVENKÉNT (folytatás)

A vizsgált személyek születési helye	n	\bar{X}	s^2	s	m	v	$V_{\min} - V_{\max}$
<i>Férfi (♂)</i>							
<i>20 éves</i>							
<i>1940/1941</i>							
Budapest	46	67,11	68,31	8,26	1,22	12,31	51 - 87
Dunántul	35	65,28	38,52	6,21	1,05	9,51	51 - 79
Duna-Tisza köze	17	65,58	51,46	7,17	1,74	10,93	53 - 78
Észak-Magyarország	40	66,60	110,63	10,52	1,66	15,80	55 - 97
Tiszántul	22	63,90	68,39	8,27	1,76	12,94	50 - 80
Külföld	6	-	-	-	-	-	-
Együtt	166	65,73	71,18	8,44	0,66	12,84	50 - 97
<i>1941/1942</i>							
Budapest	19	63,58	28,36	5,33	1,22	8,38	56 - 77
Dunántul	15	60,00	31,86	5,64	1,46	9,40	51 - 69
Duna-Tisza köze	11	60,64	63,85	7,99	2,41	13,18	52 - 68
Észak-Magyarország	17	63,58	47,15	6,87	1,67	10,81	50 - 75
Tiszántul	14	59,21	104,21	10,21	2,73	17,24	51 - 80
Külföld	2	-	-	-	-	-	-
Együtt	78	61,62	43,67	6,61	0,75	10,73	50 - 80
<i>1945/1946</i>							
Budapest	99	61,72	37,99	6,16	0,62	9,98	49 - 92
Dunántul	46	61,54	43,94	6,63	0,98	10,77	45 - 73
Duna-Tisza köze	26	60,69	54,85	7,41	1,46	12,21	47 - 78
Észak-Magyarország	23	60,52	45,16	6,72	1,40	11,10	46 - 73
Tiszántul	20	60,45	44,92	6,70	1,50	11,08	45 - 70
Külföld	10	62,50	0,50	0,71	0,22	1,13	62 - 65
Együtt	224	61,38	38,26	6,18	0,41	10,07	45 - 92
<i>21 éves</i>							
<i>1940/1941</i>							
Budapest	31	68,29	66,82	8,17	1,47	11,96	54 - 82
Dunántul	22	67,77	67,49	8,22	1,75	12,13	54 - 92
Duna-Tisza köze	10	63,70	104,70	10,23	3,24	16,06	54 - 84
Észak-Magyarország	26	72,11	94,92	9,74	1,91	13,51	52 - 89
Tiszántul	17	66,35	47,85	6,92	1,68	10,43	58 - 82
Külföld	8	-	-	-	-	-	-
Együtt	114	67,21	102,21	10,11	0,95	15,04	52 - 92
<i>1941/1942</i>							
Budapest	9	-	-	-	-	-	-
Dunántul	-	-	-	-	-	-	-
Duna-Tisza köze	15	62,60	131,74	11,48	2,97	18,34	47 - 82
Észak-Magyarország	10	65,40	94,84	9,74	3,08	14,89	52 - 86
Tiszántul	6	-	-	-	-	-	-
Külföld	5	-	-	-	-	-	-
Együtt	45	63,20	91,34	9,56	1,42	15,13	47 - 86
<i>1945/1946</i>							
Budapest	71	60,21	34,17	5,84	0,69	9,70	47 - 77
Dunántul	19	60,42	43,06	6,56	1,50	10,86	53 - 78
Duna-Tisza köze	14	59,93	51,77	7,19	1,92	12,00	52 - 78
Észak-Magyarország	15	62,60	45,14	6,72	1,73	10,73	50 - 73
Tiszántul	9	-	-	-	-	-	-
Külföld	7	-	-	-	-	-	-
Együtt	135	60,20	46,09	6,79	0,58	11,28	47 - 78

3.2 AZ 1940/41, 1941/42, 1945/46. ÉVEKBEN VIZSGÁLT SZEMÉLYEK MEGOSZLÁSA
A TESTSÚLY (KG) FONTOSABB PARAMÉTEREI ÉS SZÜLETÉSI HELY SZERINT, KORÉVENKÉNT (folytatás)

A vizsgált személyek születési helye	n	X	s ²	s	m	v	V _{min} - V _{max}
<i>Férfi (♂)</i>							
<i>22 éves</i>							
<i>1940/1941</i>							
Budapest	13	72,07	124,08	11,14	3,09	15,46	80 - 89
Dunántul	8	-	-	-	-	-	-
Duna-Tisza köze	2	-	-	-	-	-	-
Észak-Magyarország	11	70,18	161,78	12,72	3,84	18,12	60 - 93
Tiszántul	9	-	-	-	-	-	-
Külföld	1	-	-	-	-	-	-
Együtt	44	69,35	72,18	8,50	1,28	12,26	60 - 93
<i>1941/1942</i>							
Budapest	3	-	-	-	-	-	-
Dunántul	7	-	-	-	-	-	-
Duna-Tisza köze	10	61,50	72,06	8,49	2,69	13,80	53 - 75
Észak-Magyarország	7	-	-	-	-	-	-
Tiszántul	7	-	-	-	-	-	-
Külföld	1	-	-	-	-	-	-
Együtt	35	61,09	56,26	7,50	1,27	12,28	51 - 75
<i>1945/1946</i>							
Budapest	39	60,10	29,47	5,43	0,87	9,03	50 - 71
Dunántul	9	-	-	-	-	-	-
Duna-Tisza köze	14	59,71	24,62	4,96	1,33	8,31	51 - 66
Észak-Magyarország	5	-	-	-	-	-	-
Tiszántul	6	-	-	-	-	-	-
Külföld	4	-	-	-	-	-	-
Együtt	77	61,27	32,11	5,67	0,65	9,25	50 - 75
<i>23 éves és idősebb</i>							
<i>1940/1941</i>							
Budapest	51	67,41	62,21	7,89	1,11	11,70	48 - 87
Dunántul	48	69,33	105,89	10,29	1,49	14,84	51 - 90
Duna-Tisza köze	26	66,92	80,52	8,97	1,76	13,40	52 - 86
Észak-Magyarország	41	67,29	79,32	8,91	1,39	13,24	50 - 87
Tiszántul	35	69,09	87,47	9,35	1,58	13,53	49 - 87
Külföld	16	72,00	112,93	10,63	2,66	14,76	60 - 97
Együtt	217	68,47	89,16	9,44	0,64	13,79	48 - 97
<i>1941/1942</i>							
Budapest	33	69,52	131,08	11,45	2,87	16,47	50 - 95
Dunántul	11	68,09	66,49	8,15	2,45	11,97	55 - 77
Duna-Tisza köze	9	-	-	-	-	-	-
Észak-Magyarország	18	79,13	188,05	13,71	3,23	17,33	54 - 86
Tiszántul	17	66,71	339,58	18,43	4,47	27,63	52 - 92
Külföld	6	-	-	-	-	-	-
Együtt	94	66,79	87,97	9,38	0,97	14,04	50 - 95
<i>1945/1946</i>							
Budapest	116	60,91	39,88	6,28	0,96	10,31	45 - 81
Dunántul	33	63,18	43,13	6,56	1,14	10,38	49 - 78
Duna-Tisza köze	22	60,04	51,86	7,20	1,54	11,99	55 - 71
Észak-Magyarország	26	63,58	59,50	7,71	1,51	12,13	51 - 79
Tiszántul	15	64,20	56,34	7,51	1,94	11,69	54 - 80
Külföld	34	60,23	41,30	6,43	1,10	10,68	45 - 77
Együtt	246	61,53	53,51	7,32	0,76	11,90	45 - 81

3.2 AZ 1940/41, 1941/42, 1945/46. ÉVEKBEN VIZSGÁLT SZEMÉLYEK MEGOSZLÁSA A TESTSÚLY (KG)
FONTOSABB PARAMÉTEREI ÉS SZÜLETÉSI HELY SZERINT, KORÉVENKÉNT (folytatás)

A vizsgált személyek születési helye	n	X	s^2	s	m	v	$V_{\min} - V_{\max}$
<i>Nő (♀)</i>							
<i>18 éves</i>							
<i>1940/1941</i>							
Budapest	76	59,72	62,82	7,93	0,91	13,27	45 - 81
Dunántúl	23	56,87	54,23	7,36	1,54	12,45	41 - 76
Duna-Tisza köze	6	-	-	-	-	-	-
Észak-Magyarország	13	58,08	62,58	7,91	2,20	13,62	46 - 74
Tiszántúl	17	60,47	86,97	9,33	2,26	15,43	47 - 76
Külföld	4	-	-	-	-	-	-
Együtt	139	58,21	55,96	7,48	0,63	12,85	41 - 81
<i>1941/1942</i>							
Budapest	102	57,18	69,10	8,31	0,82	14,53	43 - 76
Dunántúl	47	57,13	60,73	7,80	1,14	13,65	40 - 74
Duna-Tisza köze	18	55,83	74,07	8,61	2,03	15,42	46 - 71
Észak-Magyarország	12	58,50	80,77	8,99	2,60	15,37	44 - 80
Tiszántúl	22	57,86	46,29	6,80	1,45	11,75	45 - 77
Külföld	1	-	-	-	-	-	-
Együtt	202	56,92	61,30	7,83	0,55	13,76	40 - 80
<i>1945/1946</i>							
Budapest	109	54,55	42,69	6,53	0,63	11,97	40 - 73
Dunántúl	27	53,29	46,68	6,83	1,32	12,82	40 - 69
Duna-Tisza köze	7	-	-	-	-	-	-
Észak-Magyarország	12	53,06	32,27	5,68	1,64	10,70	45 - 63
Tiszántúl	16	57,37	59,84	7,74	1,94	13,49	49 - 74
Külföld	10	49,73	100,36	10,02	3,17	20,15	48 - 64
Együtt	181	54,67	47,15	6,87	0,51	12,57	40 - 74
<i>19 éves</i>							
<i>1940/1941</i>							
Budapest	26	55,92	47,48	6,89	1,35	12,32	46 - 72
Dunántúl	12	59,08	71,99	8,48	2,45	14,35	49 - 76
Duna-Tisza köze	7	-	-	-	-	-	-
Észak-Magyarország	14	56,50	19,96	4,47	1,20	7,91	41 - 76
Tiszántúl	15	56,73	50,02	7,07	1,83	12,46	46 - 72
Külföld	1	-	-	-	-	-	-
Együtt	75	56,56	54,05	7,35	0,85	13,00	41 - 76
<i>1941/1942</i>							
Budapest	38	55,95	48,33	6,95	1,13	12,42	44 - 67
Dunántúl	24	55,75	41,18	6,42	1,31	11,52	46 - 71
Duna-Tisza köze	12	56,92	49,73	7,05	2,04	12,39	51 - 67
Észak-Magyarország	25	56,88	50,80	7,13	1,43	12,54	47 - 75
Tiszántúl	11	54,45	14,66	3,83	1,15	7,03	47 - 62
Külföld	6	-	-	-	-	-	-
Együtt	116	56,35	40,29	6,35	0,59	11,27	44 - 75
<i>1945/1946</i>							
Budapest	55	56,25	89,63	9,47	1,28	16,84	37 - 73
Dunántúl	16	56,32	56,65	7,53	1,88	13,37	43 - 69
Duna-Tisza köze	7	-	-	-	-	-	-
Észak-Magyarország	11	51,18	35,38	5,95	1,80	11,63	42 - 63
Tiszántúl	15	56,26	36,98	6,08	1,57	10,81	46 - 66
Külföld	13	56,56	82,79	9,10	2,53	16,10	49 - 67
Együtt	117	55,77	45,98	6,78	0,63	12,16	37 - 73

3.2 AZ 1940/41, 1941/42, 1945/46. ÉVEKBEN VIZSGÁLT SZEMÉLYEK MEGOSZLÁSA A TESTSÚLY (KG)
FONTOSABB PARAMÉTEREI ÉS SZÜLETÉSI HELY SZERINT, KORÉVENKÉNT (folytatás)

A vizsgált személyek születési helye	n	\bar{X}	s^2	s	m	v	$V_{\min} - V_{\max}$
<i>Nő (♀)</i>							
<i>20 éves</i>							
<i>1940/1941</i>							
Budapest	13	56,23	42,81	6,54	1,82	11,63	46 - 63
Dunántul	14	55,29	13,59	3,69	0,99	6,67	50 - 61
Duna-Tisza köze	4	-	-	-	-	-	-
Észak-Magyarország	5	-	-	-	-	-	-
Tiszántul	15	56,66	32,88	5,73	1,48	10,12	48 - 68
Külföld	4	-	-	-	-	-	-
Együtt	55	56,87	49,87	7,06	0,96	12,41	46 - 68
<i>1941/1942</i>							
Budapest	13	57,92	40,26	6,34	1,76	10,95	48 - 67
Dunántul	9	-	-	-	-	-	-
Duna-Tisza köze	8	-	-	-	-	-	-
Észak-Magyarország	7	-	-	-	-	-	-
Tiszántul	10	60,40	80,29	8,96	2,84	14,83	47 - 74
Külföld	3	-	-	-	-	-	-
Együtt	50	55,58	68,40	8,27	1,17	14,88	40 - 74
<i>1945/1946</i>							
Budapest	25	57,88	130,88	11,44	2,29	19,77	41 - 83
Dunántul	7	-	-	-	-	-	-
Duna-Tisza köze	2	-	-	-	-	-	-
Észak-Magyarország	10	57,20	71,98	8,48	2,68	14,83	43 - 73
Tiszántul	11	59,55	89,15	9,44	2,85	15,85	38 - 70
Külföld	7	-	-	-	-	-	-
Együtt	62	56,17	61,41	7,84	1,00	13,96	38 - 83
<i>21 éves</i>							
<i>1940/1941</i>							
Budapest	12	55,42	87,14	9,33	2,70	16,84	40 - 67
Dunántul	12	56,67	40,39	6,36	1,84	11,22	47 - 63
Duna-Tisza köze	1	-	-	-	-	-	-
Észak-Magyarország	5	-	-	-	-	-	-
Tiszántul	7	-	-	-	-	-	-
Külföld	5	-	-	-	-	-	-
Együtt	42	55,96	70,20	8,38	1,29	14,97	40 - 67
<i>1941/1942</i>							
Budapest	5	-	-	-	-	-	-
Dunántul	2	-	-	-	-	-	-
Duna-Tisza köze	1	-	-	-	-	-	-
Észak-Magyarország	2	-	-	-	-	-	-
Tiszántul	3	-	-	-	-	-	-
Külföld	7	-	-	-	-	-	-
Együtt	20	53,85	68,68	8,29	1,85	15,39	43 - 62
<i>1945/1946</i>							
Budapest	19	55,73	127,63	11,30	2,60	20,28	47 - 90
Dunántul	9	-	-	-	-	-	-
Duna-Tisza köze	7	-	-	-	-	-	-
Észak-Magyarország	8	-	-	-	-	-	-
Tiszántul	12	55,33	26,33	5,14	1,49	9,29	50 - 68
Külföld	8	-	-	-	-	-	-
Együtt	63	55,33	76,98	8,77	1,11	15,85	45 - 90

3.2 AZ 1940/41, 1941/42, 1945/46. ÉVEKBEN VIZSGÁLT SZEMÉLYEK MEGOSZLÁSA A TESTSÚLY (KG)
FONTOSABB PARAMÉTEREI ÉS SZÜLETÉSI HELY SZERINT, KORÉVENKÉNT (folytatás)

A vizsgált személyek születési helye	n	X	s^2	s	m	v	$V_{min} - V_{max}$
<i>Nő (♀)</i>							
<i>22 éves</i>							
<i>1940/1941</i>							
Budapest	3	-	-	-	-	-	-
Dunántul	1	-	-	-	-	-	-
Duna-Tisza köze	2	-	-	-	-	-	-
Észak-Magyarország	2	-	-	-	-	-	-
Tiszántul	1	-	-	-	-	-	-
Külföld	2	-	-	-	-	-	-
Együtt	11	55,72	33,63	5,80	1,75	10,41	47 - 64
<i>1941/1942</i>							
Budapest	1	-	-	-	-	-	-
Dunántul	3	-	-	-	-	-	-
Duna-Tisza köze	3	-	-	-	-	-	-
Észak-Magyarország	3	-	-	-	-	-	-
Tiszántul	4	-	-	-	-	-	-
Külföld	2	-	-	-	-	-	-
Együtt	16	57,00	60,73	7,79	1,95	13,67	45 - 71
<i>1945/1946</i>							
Budapest	12	53,16	60,71	7,79	2,25	14,65	35 - 82
Dunántul	1	-	-	-	-	-	-
Duna-Tisza köze	-	-	-	-	-	-	-
Észak-Magyarország	1	-	-	-	-	-	-
Tiszántul	2	-	-	-	-	-	-
Külföld	3	-	-	-	-	-	-
Együtt	19	54,00	91,89	9,59	2,20	17,74	35 - 83
<i>23 éves és idősebb</i>							
<i>1940/1941</i>							
Budapest	4	-	-	-	-	-	-
Dunántul	6	-	-	-	-	-	-
Duna-Tisza köze	1	-	-	-	-	-	-
Észak-Magyarország	7	-	-	-	-	-	-
Tiszántul	4	-	-	-	-	-	-
Külföld	3	-	-	-	-	-	-
Együtt	25	56,60	64,02	8,00	1,60	14,13	45 - 82
<i>1941/1942</i>							
Budapest	13	54,38	24,72	4,97	1,38	9,14	47 - 64
Dunántul	6	-	-	-	-	-	-
Duna-Tisza köze	2	-	-	-	-	-	-
Észak-Magyarország	3	-	-	-	-	-	-
Tiszántul	12	59,92	74,55	8,63	2,49	14,40	51 - 85
Külföld	6	-	-	-	-	-	-
Együtt	42	56,33	80,80	8,99	1,39	15,96	47 - 85
<i>1945/1946</i>							
Budapest	43	56,66	82,17	9,06	1,38	15,99	44 - 77
Dunántul	15	53,60	53,60	7,32	1,89	13,66	45 - 70
Duna-Tisza köze	4	-	-	-	-	-	-
Észak-Magyarország	2	-	-	-	-	-	-
Tiszántul	4	-	-	-	-	-	-
Külföld	13	52,30	79,23	8,90	2,47	17,02	38 - 62
Együtt	81	55,39	54,87	7,41	0,82	13,38	38 - 78

4. A mintavétel adatai

4.1 AZ 1966. ÉVBEN EGYETEMI (FŐISKOLAI) FELVÉTELRE JELENTKEZETTEK
TESTMAGASSÁGÁNAK MINTAVÉTELI HIBÁJA
ÉS MEGBIZHATÓSÁGI HATÁRAI

Felsőfoku oktatási intézmény megnevezése	A vizsgált személyek száma n	Átlagos test- magasság (cm) \bar{X}	Standard hiba $\sigma_{\bar{X}}$	Mintavételi	Alsó	Felső	Relatív mintavételi hiba % $V_{\bar{X}}$ %
				hiba	megbízhatósági határ		
				95 %-os valószínűségi szinten			
				$1,96 \sigma_{\bar{X}}$	$\bar{X} - 1,96 \sigma_{\bar{X}}$	$\bar{X} + 1,96 \sigma_{\bar{X}}$	

Férfi (♂)

Műszaki egyetem	247	174,77	0,38	0,74	174,03	175,51	0,21
Orvostudományi egyetem	121	174,50	0,51	1,00	173,50	175,50	0,29
Agrártudományi egyetem	35	175,29	1,02	2,00	173,29	177,29	0,58
Tanári	83	172,90	0,62	1,21	171,69	174,11	0,36
Tudományegyetem természettudományi, nem tanári	41	174,07	0,89	1,73	172,34	175,80	0,51
Tudományegyetem állam- és jogtudományi	21	172,27	1,31	2,58	169,69	174,85	0,76
Közgazdaságtudományi egyetem	50	174,48	0,76	1,49	172,99	175,97	0,44
Művészeti főiskolák	40	175,87	1,03	2,02	173,85	177,89	0,58
Egyéb főiskolák	38	174,84	0,93	1,82	173,02	176,66	0,53
Egyéb felsőfoku tanintézmények	137	174,20	0,46	0,91	173,29	175,11	0,27

Nő (♀)

Műszaki egyetem	86	162,36	0,62	1,21	161,15	163,57	0,38
Orvostudományi egyetem	133	161,42	0,44	0,86	160,56	162,28	0,27
Agrártudományi egyetem	18	160,56	1,26	2,47	158,09	163,03	0,79
Tanári	229	160,76	0,35	0,68	160,08	161,44	0,22
Tudományegyetem természettudományi, nem tanári	22	160,64	1,10	2,16	158,48	162,80	0,69
Tudományegyetem állam- és jogtudományi	43	161,00	0,75	1,47	159,53	162,47	0,47
Közgazdaságtudományi egyetem	73	161,04	0,64	1,25	159,79	162,29	0,39
Művészeti főiskolák	55	163,65	0,75	1,47	162,18	165,12	0,46
Egyéb főiskolák	68	161,47	0,68	1,33	160,14	162,80	0,42
Egyéb felsőfoku tanintézmények	67	159,84	0,61	1,19	158,65	161,03	0,38

4.2 MÉRÉSI ÁTLAGOK KÖZÖTTI KÜLÖNBESÉGEK MINTAVÉTELI HIBÁJA ÉS SZIGNIFIKÁNS VOLTA

Az összehasonlított ismérvek megnevezése		Átlagos mérési eredmények		Átlagok különbsége	A különbséget standard hibája	A különbséget 95 %-os valószínűségi szinten szignifikáns(sz) vagy nem (-)
X	Y	\bar{X}	\bar{Y}			

1. / Testmagasság (cm)

az anya születési helye szerint:

18 éves férfiak:

Dunántul	Észak Magyarország	175,19	174,14	+ 1,05	1,11	-
----------	--------------------	--------	--------	--------	------	---

18 éves nők:

Dunántul	Észak Magyarország	162,49	161,94	+ 0,55	1,49	-
Dunántul	Tiszántul	162,49	158,87	+ 3,62	0,92	sz

2. / Testmagasság (cm)

a családfő jelenlegi foglalkozása szerint:

Férfiak:

Értelmiségi és vezető állású	Egyéb szellemi fogl.	175,56	173,84	+ 1,72	0,53	sz
u. a.	Nem mezőgazd. munkás	175,56	174,10	+ 1,46	0,52	sz
u. a.	Mezőgazdasági munkás	175,56	174,21	+ 1,35	1,94	-
Egyéb szellemi foglalkozású	Nem mezőgazd. munkás	173,84	174,10	- 0,26	0,53	-

Nők:

Értelmiségi és vezető állású	Egyéb szellemi fogl.	162,00	161,61	+ 0,39	0,52	-
u. a.	Nem mezőgazd. munkás	162,00	160,33	+ 1,67	0,52	sz
u. a.	Mezőgazdasági munkás	162,00	160,09	+ 1,91	1,36	-

3. / Mellkaskerület (cm)

a testmagasság nagyságcsoportjai szerint:

Férfiak:

159,0 - 162,9 cm	183,0 - 189,9 cm	85,12	92,85	- 7,73	1,05	sz
163,0 - 166,9 "	173,0 - 182,9 "	87,44	90,32	- 2,88	0,58	sz
167,0 - 169,9 "	170,0 - 172,9 "	88,18	88,66	- 0,48	0,64	-

Nők:

145,0 - 150,9 "	170,0 - 173,9 "	79,50	83,54	- 4,04	1,69	sz
145,0 - 150,9 "	174,0 "	79,50	86,77	- 7,27	1,76	sz

4.3 FÉRFIAK, NŐK (n = 800) MINTABELI ADATAINAK MINTAVÉTELI HIBÁI ÉS MEGBIZHATÓSÁGI HATÁRAI
95 %-OS VALÓSZÍNŰSÉGI SZINTEN
(20 %-os kiválasztási arány)

A mintabeli adat (gyakoriság)							
értéke	aránya	standard	relativ %-os	abszolot	relativ(%-os)	megbízhatósági intervallumának	
		hibája		hibája 95 %-os valószínűségi szinten		alsó	felső
np	p	$\sigma_{np} = \sqrt{25,3 \cdot pq}$	$V_{np} = \frac{\sigma_{np}}{np} \cdot 100$	$1,96 \sigma_{np}$	$1,96 V_{np}$	határa	
						$np - 1,96 \sigma_{np}$	$np + 1,96 \sigma_{np}$
600	75,00	10,95	1,82	21,46	3,58	579	621
500	62,50	12,25	2,45	24,01	4,80	476	524
400	50,00	12,65	3,16	24,79	6,19	375	425
300	37,50	12,25	4,08	24,01	8,00	276	324
250	31,25	11,73	4,69	22,99	9,19	227	273
200	25,00	10,95	5,47	21,46	10,73	179	221
150	18,75	9,87	6,58	19,35	12,90	131	169
100	12,50	8,37	8,37	16,41	16,41	84	116
75	9,37	7,42	9,89	14,54	19,38	60	90
50	6,25	6,13	12,26	12,01	24,03	38	62
25	3,12	4,54	18,16	8,90	35,59	16	34
10	1,25	3,12	31,20	6,12	61,15	4	16

4.4 EGYSZERŰ VÉLETLEN KIVÁLASZTÁS ESETÉN n = 1 600 ELEMZÁMU MINTA ADATAINAK MINTAVÉTELI HIBÁI ÉS MEGBIZHATÓSÁGI HATÁRAI 95 %-OS VALÓSZÍNŰSÉGI SZINTEN
(20 %-os kiválasztási arány)

A mintabeli adat (gyakoriság)							
értéke	aránya	standard	relativ %-os	abszolot	relativ (%-os)	megbízhatósági intervallumának	
		hibája		hibája 95 %-os valószínűségi szinten		alsó	felső
np	p	$\sigma_{np} = \sqrt{35,76 \cdot pq}$	$V_{np} = \frac{\sigma_{np}}{np} \cdot 100$	$1,96 \sigma_{np}$	$1,96 V_{np}$	$np - 1,96 \sigma_{np}$	$np + 1,96 \sigma_{np}$
1 200	75,00	15,48	1,29	30,34	2,53	1 170	1 230
1 100	68,75	16,57	1,51	32,48	2,96	1 068	1 132
1 000	62,50	17,31	1,73	33,93	3,39	966	1 034
900	56,25	17,74	1,97	34,77	3,86	865	935
800	50,00	17,88	2,23	35,04	4,37	765	835
700	43,75	17,74	2,53	34,77	4,96	665	735
600	37,50	17,31	2,88	33,93	5,64	566	634
500	31,25	16,57	3,31	32,48	6,49	468	532
400	25,00	15,48	3,87	30,34	7,59	370	430
300	18,75	13,95	4,65	27,34	9,11	273	327
250	15,67	13,00	5,20	25,48	10,19	225	275
200	12,50	11,82	5,91	23,17	11,58	177	223
150	9,37	10,48	6,99	20,54	13,70	129	171
100	6,25	8,66	8,66	16,97	16,97	83	117
75	4,68	7,55	10,07	14,80	19,74	60	90
50	3,12	6,43	12,86	12,60	25,21	37	63
25	1,57	4,44	17,76	8,70	34,81	16	34
10	0,62	2,81	28,10	5,51	55,08	4	16

4.5 KORREKCIÓS TÁBLÁZAT
NEM SZERINT RÉTEGZETT KIVÁLASZTÁS MINTAVÉTELI HIBÁJÁNAK
ÉS MEGBIZHATÓSÁGI HATÁRAINAK MEGÁLLAPÍTÁSÁHOZ

Az összességre, férfi-nő rétegzéssel megállapított mintavételi adatok standard hibájának aránya a rétegzés nélküli számított mintavételi hibához; a vizsgált ismérv férfi és női népesség körében mutatkozó arányszámainak függvényében.

az egyik nemnél (p_1) a másik nemnél (p_2)		Az ismérv aránya (relatív gyakorisága)								
		10	20	30	40	50	60	70	80	90
		Korrekciós tényező (α)								
10		1,00	0,99	0,97	0,94	0,90	0,85	0,79	0,71	0,60
20			1,00	0,99	0,98	0,95	0,91	0,86	0,80	0,71
30				1,00	0,99	0,98	0,95	0,92	0,86	0,79
40					1,00	0,99	0,98	0,95	0,91	0,85
50						1,00	0,99	0,98	0,95	0,90
60							1,00	0,99	0,98	0,94
70								1,00	0,99	0,97
80									1,00	0,99
90										1,00

A NÉPESSÉGTUDOMÁNYI KUTATÓ INTÉZET
KÖZLEMÉNYEI SOROZATÁNAK EDDIG MEGJELENT KÖTETEI:
VOLUMES OF THE POPULATION-SERIES
OV THE DEMOGRAPHIC RESEARCH INSTITUTE ISSUED SO FAR:

1. Magyarország megyénkénti népességének várható alakulása, 1960. I. 1. - 1980. I. között. (Population Projections for Hungary by Counties Between January 1, 1960, and January 1, 1980.) 1963/1.
2. A nyugdíjasok helyzete. (The Situation of Pensioners.) 1963/2.
3. A korbevállás megbízhatóságának vizsgálatai az 1960. évi népszámlálásnál. (Investigation on the Reliability of Age-Admissions in the Population Census of 1960.) 1964/1.
4. Magyarország népességének demográfiai jellemzői régióként. (Demographic Characteristics of the Population in Hungary by Regions.) 1965/1.
5. A válások okai. (Causes of Divorces.) 1965/2.
6. A budapesti nyugdíjasok helyzete és problémái. (Situation and Problems of the Pensioners of Budapest.) 1965/3.
7. A társadalmi átrétegződés és demográfiai hatásai. I. Budapesten és a városokban. (Social Mobility and its Demographic Effects in Budapest and in the Towns.) 1965/4.
8. A népesség foglalkozásának változása 1960-1963 között. (Change in Occupation of the Population between 1960 and 1963.) 1965/5.
9. Vizsgálatok a népesség területi eloszlásának alakulásáról Magyarországon, 1900-1960. (A Study on the Regional Distribution of Hungary's Population 1900-1960.) 1966/1.
10. Lakásdemográfiai adatok. (Housing-Demographic Data.) 1966/2.
11. A szociális intézetek és gondozottak helyzete. (Situation of Social Institutes and Their Dependants.) 1966/3.
12. Magyarország népességének területi előreszámítása. (Regional Projections of the Population of Hungary.) 1966/4.
13. A magyar leíró statisztikai irány fejlődése. (The Development of the Hungarian Descriptive Statistics.) 1966/5.
14. Termékenységi adatok. (Fertility Data.) 1966/6.
15. A demográfiai tényezők hatása a művelődésre. (The impact of Demographic Factors on Culture.) 1967/1.
16. Iskolai végzettség és szakképzettség. (School Qualification and Professional Training.) 1967/2.
17. Magyarország népességének gazdasági korfái. (The Economic Age-pyramids of Hungary's Population.) 1967/3.
18. Nemzetiségek demográfiai sajátosságai Baranya megyében. (The Demographic Characteristics of the Nationalities of the County of Baranya.) 1968/1.
19. Magyarország népességének előreszámítása, 1966-2001. (Population Projection for Hungary, 1966-2001.) 1968/2.
20. Hungarian Historical Demography after World War II. (A magyar történeti demográfia a II. világháború után.) 1968/3.
21. Colloque de démographie historique. Budapest, 1965. (Történeti demográfiai kollokvium. Budapest, 1965.) 1968/4.
22. Demográfiai jellemzők a települések nagyságcsoportja szerint, 1900-1960. (Demographic Characteristics by Size of Settlements, 1900-1960.) 1968/5.
23. A Központi Statisztikai Hivatal Népeségtudományi Kutató Intézetének évkönyve, 1963-1968. (Annual of the Demographic Research Institute of the Central Statistical Office, 1963-1968.) 1968/6.
24. Alkoholizmus. (Alcoholism.) 1968/7.
25. Gyermekgondozási segély. (Allowance for Child's Care.) 1969/1.
26. Survey Techniques in Fertility and Family Planning Research: Experience in Hungary. (Kutatási módszerek a termékenység és a családtervezés vizsgálatára: Magyar tapasztalatok.) 1969/2.
27. Családtervezés Magyarországon. Az 1966. évi termékenységi és családtervezési vizsgálat (TCS) fontosabb adatai. (Family Planning in Hungary. Main Results of the 1966 Fertility and Family Planning (TCS) Study.) 1970/1.
28. Gyermekgondozási segély. (Allowance for Child's Care.) 1970/2.
29. 1966. évben egyetemi (főiskolai) felvételre jelentkezők demográfiai és testfejlétségi vizsgálata. (Demographic and Physical-Developmental Study of Those Who Applied for Admission to Universities - Higher Schools - in 1966.) 1970/3.
30. A társadalmi átrétegződés és demográfiai hatásai. II. Magyarországon. (Social Mobility and its Demographic Effects in Hungary II.) 1970/4.